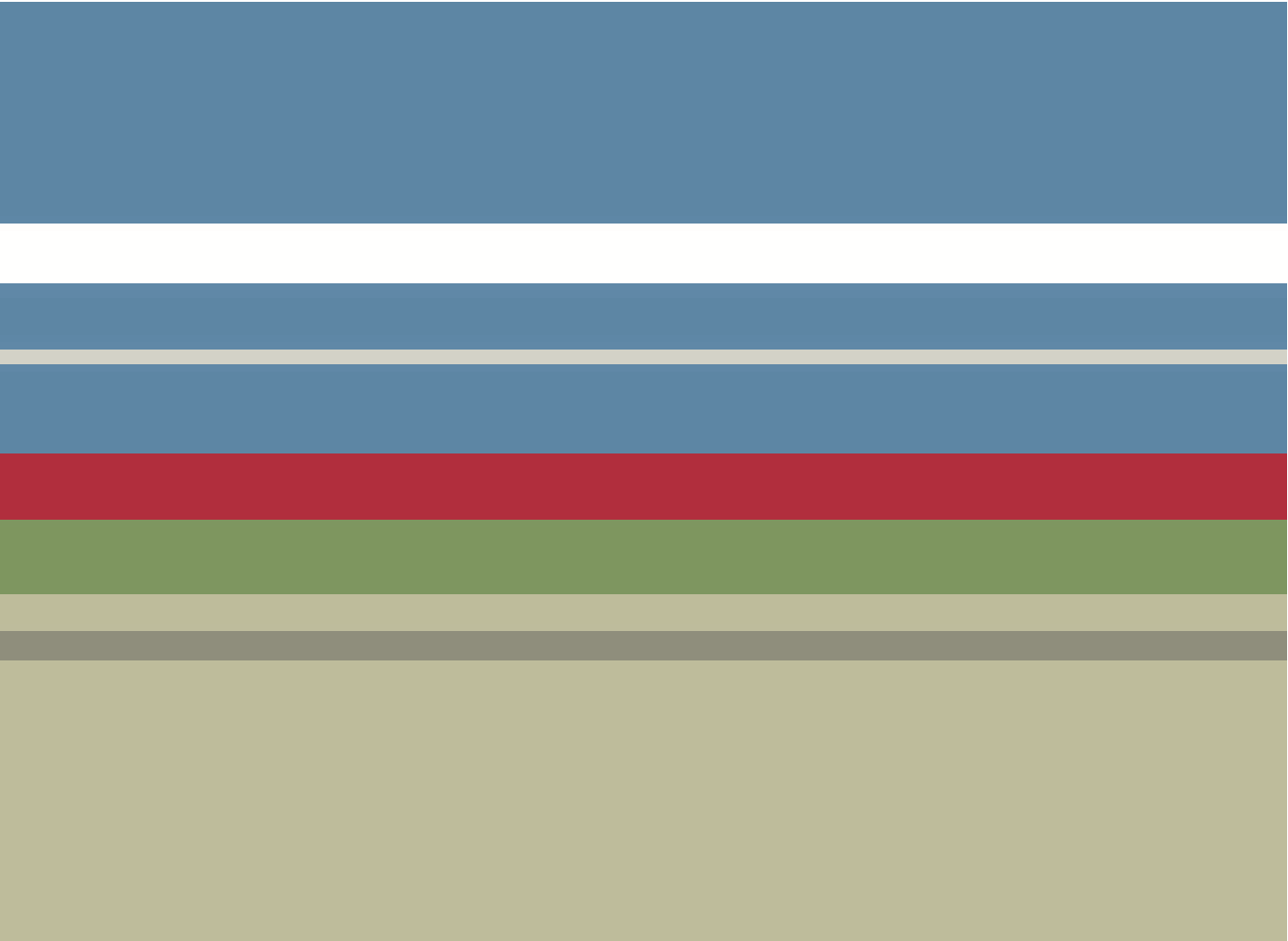

Programmabegroting 2020

- Fase 1: Ontwikkelingen schetsen en kaders stellen
- **Fase 2: Begroting vaststellen**

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Leeswijzer programmabegroting 2020	7
Hoofdstuk 1 - Kerngegevens	9
Hoofdstuk 2 - Meerjarenraming 2020-2023	13
Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting	17
Hoofdstuk 4 -	19
4A - Programma's	19
Programma 1 Voor en door bewoners	19
Programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde	35
Programma 3 Mooi en gastvrij Texel	57
Programma 4 Texel werkt!	71
Programma 5 Toekomst voor de jeugd	83
Programma 6 Samen beleven en bewegen	95
Programma 7 Duurzaam, schoon en innovatief	107
Programma 8 Goed wonen, goede bereikbaarheid	121
Overhead	139
4B - Financiële vertaling voorstellen	143
Hoofdstuk 5 - Investeringsplan 2020-2023	145
5A - Nieuwe investeringen	145
5B - Vervangingsinvesteringen	147
Hoofdstuk 6 - Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve	151
Hoofdstuk 7 - Verloop reserves en voorzieningen	155
Hoofdstuk 8 - Paragrafen	157
Paragraaf A Verbonden partijen	159
Paragraaf B Weerstandsvermogen	177
Paragraaf C Onderhoud openbare ruimte en gebouwen	185
Paragraaf D Bedrijfsvoering	191
Paragraaf E Grondbeleid	195
Paragraaf F Financiering	199
Paragraaf G Lokale lasten	205
Hoofdstuk 9 - Overheveling projectbudgetten	213
Hoofdstuk 10 - Subsidies	219
Hoofdstuk 11 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen	221
Hoofdstuk 12 - Begrippenlijst Programmabegroting	223
Hoofdstuk 13 - Schema behandeling Programmabegroting 2020	227
Hoofdstuk 14 - Besluit	229
Hoofdstuk 15 - Overzicht baten en lasten per taakveld	233

Inleiding

Ook in 2020 zal dit college blijven werken aan een sterk en zelfstandig Texel. Door werk te maken van de speerpunten uit het coalitie akkoord “Balans Brengen” houden wij Texel leefbaar. Het college biedt deze begroting aan met een sluitend meerjarenperspectief. We houden een hoog voorzieningen niveau in stand op Texel en combineren dat met relatief lage lokale lasten voor de Texelaar.

In 2019 is een woningbouwprogramma gemaakt voor de periode 2020 - 2030. Omdat de woningnood op Texel hoog is, wil het college de uitvoering ervan versnellen vanaf 2020. Met deze extra inspanningen tracht het college de totale opgave in 5 jaar te bouwen.

De centrale opgave in het sociaal domein voor de komende jaren blijft de transformatie: het anders kijken naar en organiseren van zorg en ondersteuning voor onze inwoners. Op Texel hebben we hier vijf ontwikkelrichtingen voor benoemd: van individueel naar collectief, van curatief naar preventief, van veraf naar dichtbij, van zware vormen van hulpverlening naar lichtere vormen van ondersteuning en van dure zorg naar minder kostbare zorg. In alle gevallen staat passende zorg voorop. Daarom stelt het college diverse lokale en (boven) regionale investeringen voor om de kwaliteit en aanbod van onderwijs en zorg op peil te houden.

In 2020 wordt de omgevingsvisie verder uitgewerkt en wordt er een gedragen toeristisch toekomstplan opgesteld om de toekomst van Texel te borgen. Het college zal integrale plannen opleveren waarin alle facetten terugkomen. Natuur, rust en ruimte, infrastructuur, verkeersstromen, bereikbaarheid en economie.

We gaan opnieuw flink investeren in diverse Texelse straten, wegen en fietspaden. Veruit de grootste klus in 2020 zal de eerste fase van de reconstructie van de Postweg zijn. In het hoofdseizoen rijden er pakweg 7.000 voertuigen per dag over deze weg. De voorbereidingen worden dit jaar getroffen en in 2021 zal de afronding van de reconstructie plaatsvinden.

Er zal ook worden geïnvesteerd in de herinrichting van de Algemene Begraafplaats in Den Burg. De huidige inrichting van de algemene begraafplaats is gedateerd en krijgt in 2020 weer het aanblik dat hoort bij een gedenkplaats. Zo maken we van de begraafplaats weer een mooie plek waar we in alle rust onze geschiedenis kunnen eren.

Tot slot hecht het college belang aan een gezonde financiële huishouding. Daarom hebben wij een extra inspanning geleverd om al in de eerste fase van de begroting dit voorjaar, alle ontwikkelingen door te rekenen. Het college heeft daarmee een ruime bestuurlijke aanloop genomen om een sluitende meerjarenbegroting op te leveren. Dit heeft er mede toe geleid dat u als Raad de motie “Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden” heeft aangenomen.

Het college heeft uitvoering gegeven aan deze motie door de beïnvloedbaarheid van onze begroting uit te werken in de meegezonden bijlage “Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden”. Dit boekwerk verschaft inzicht in de knoppen waaraan kan worden gedraaid binnen onze begroting, en wat het verwachte maatschappelijk en financiële effect daarvan is. In de motie roept u het college op om reëel uitvoerbare bezuinigingsvoorstellen te doen aan de Raad. De groen gearceerde voorstellen in het boekwerk acht het college het meest reëel. Deze schaden de uitgangspunten van ons coalitie akkoord “Balans brengen” het minst.

Door de voorgestelde bezuinigingen en de uitkomsten van de septembercirculaire, is het mogelijk om tot een sluitende begroting te komen, waarbij er minder lastenverzwaring nodig is dan in fase 1 geschetst. De geplande verhoging van de parkeervignetten met €5 is van de baan en de gemeentelijke bijdrage aan STIFT blijft intact. De geplande verhoging van de toeristenbelasting wordt verlaagd naar €2,05 per nacht. Geen makkelijke keuzes, dat beseft het college zich, maar een goede begroting hoort sluitend zijn. En als het nodig is om moeilijke keuzes te maken, gaan we die keuzes niet uit de weg.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van gemeente Texel,
de secretaris, de burgemeester,

drs. E.C. van der Bruggen

ir. M.C. Uitdehaag

Amelotus

Leeswijzer programmabegroting 2020

- Fase 1: Ontwikkelingen schetsen en kader stellen
- Fase 2: Begroting vaststellen

De programmabegroting bestaat uit twee onderdelen te weten programma's en paragrafen.

Programma's

Per programma worden de volgende onderwerpen beschreven:

- een korte omschrijving van het programma;
- highlights per programma;
- ontwikkelingen en beleidskader (inclusief beleidsnota's en verordeningen);
- Lange Termijn Planning;
- voorstellen.

De paragrafen

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht. De paragrafen geven informatie over de financiële positie op de korte en langere termijn en bedrijfsvoeringaspecten in het algemeen voor de gehele organisatie.

Paragraaf A: Verbonden partijen

Paragraaf B: Weerstandsvermogen

Paragraaf C: Onderhoud openbare ruimte en gebouwen

Paragraaf D: Bedrijfsvoering

Paragraaf E: Grondbeleid

Paragraaf F: Financiering

Paragraaf G: Lokale lasten

De programmabegroting 2020 komt in twee fasen tot stand

• Fase 1: Ontwikkelingen schetsen en kaders stellen

In deze fase worden de gesignaleerde trends en ontwikkelingen van de verschillende programma's beschreven. Op basis van deze ontwikkelingen en met inachtneming van het coalitieprogramma worden voorstellen voor acties gedaan om goed op de ontwikkelingen te kunnen anticiperen. Om ervoor te zorgen dat geen voorstellen gedaan worden die we al uitvoeren wordt ook een overzicht van de Lange Termijn Planning (LTP) opgenomen.

Het college biedt de raad een programmabegroting aan waarin nieuwe voorstellen met de financiële gevolgen. Daarnaast zijn in deze fase ook de voorstellen meegenomen die volgen uit bestaand beleid of die wettelijk verplicht zijn.

Van de raad wordt in deze fase gevraagd de geschetste trends en ontwikkelingen te bespreken. De door de raadsfracties ingediende voorstellen zijn opgenomen, waarbij de door het college overgenomen raadsvoorstellen financieel zijn verwerkt.

In fase 1 zijn dit jaar de trends en ontwikkelingen financieel doorgerekend en is een sluitende begroting aangeleverd.

Een nieuwe ontwikkeling voor het begrotingsjaar 2021 is een perspectiefnota in plaats van de huidige programmabegroting fase 1. In de motie (raad 10 juli 2019), “Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden”, wordt hiertoe door de raad een oproep gedaan.

Fase 1 is op 26 juni 2019 vastgesteld door de raad.

- **Fase 2: Begroting vaststellen**

In de programmabegroting fase 2, is een aantal wijzigingen opgenomen ten opzichte van de programmabegroting fase 1. Dit betreft het voorstel 102 Welkom op Texel (programma 1), het voorstel is niet door het college overgenomen.

De voorstellen 704 Investerings om gemeentelijke organisatie energieneutraal te maken, voorstel 805 Trompstraat - Buurtje herinrichten en voorstel 806 Parkeerterrein Vogelenzang herinrichten sensoren en matrixbord worden getemporiseerd als gevolg van de heroverwegingen en worden in 2021 uitgevoerd.

Over de onderstaande voorstellen zal, conform besluitvorming bij de programmabegroting 2020 fase 1, eerst door het college nadere voorstellen worden verstrekt:

voorstel 202 Transformatie opdracht sociaal team borgen

voorstel 702 Voor energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptie persoon inzetten

voorstel 706 Investerings om gemeentelijke organisatie energieneutraal maken

voorstel 806 Parkeerterrein Vogelenzang herinrichten

voorstel 809 Postweg - Nieuwlanderweg reconstrueren

voorstel 813 Trompstraat - Buurtje

Op basis van de resultaten uit fase 1 levert het college in oktober de concept programmabegroting 2020 aan. Dit document is de basis voor besluitvorming op 7 november 2019.

Van de raad wordt dan gevraagd om de definitieve Programmabegroting vast te stellen.

De volgende onderdelen zijn in fase 2 toegevoegd:

- samenvatting begroting;
- kerngegevens;
- begroting programma 1 t/m 8;
- overhead;
- beïnvloedbaarheid;
- paragraaf A: Verbonden partijen;
- paragraaf B: Weerstandsvermogen;
- paragraaf D: Bedrijfsvoering;
- paragraaf E: Grondbeleid;
- paragraaf F: Financiering;
- paragraaf G: Lokale lasten;
- reserves en voorzieningen;
- risico overzicht;
- overheveling projectbudgetten;
- begrippenlijst;
- overzicht baten en lasten per taakveld;

Hoofdstuk 1 - Kerngegevens

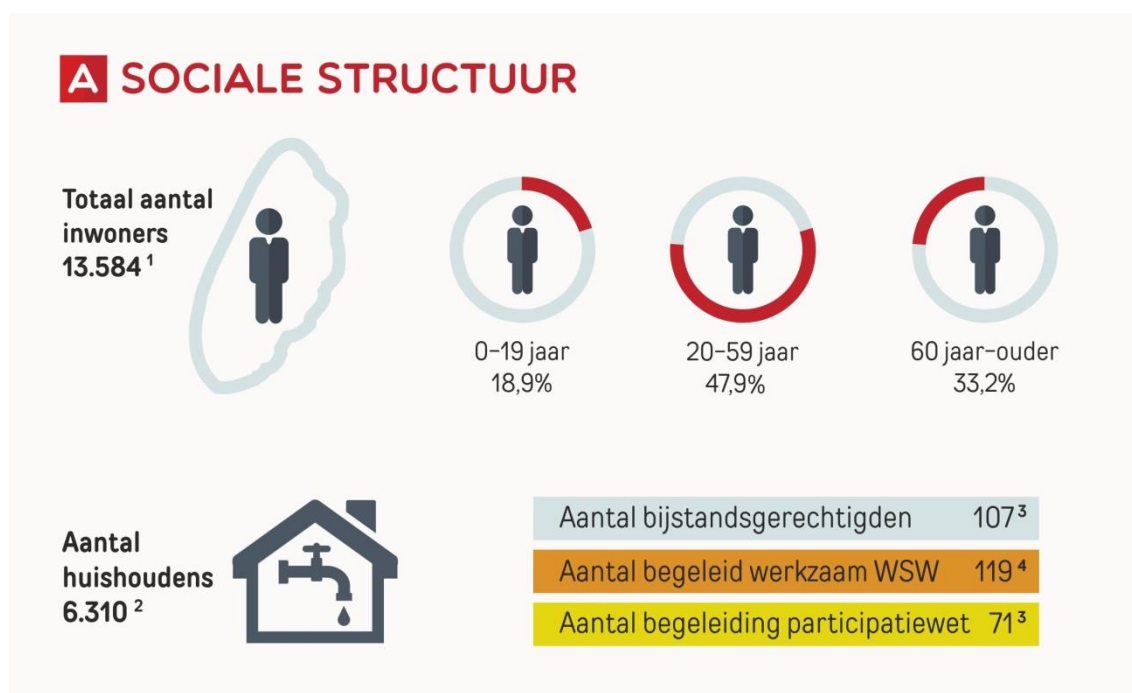
De kerngegevens zijn te vinden via: www.waarstaatjegemeente.nl en via www.texel.incijfers.nl.

Visuele weergave van informatie: infographics geven beeld op hoofdlijnen

Op verzoek van de raad wordt de (financiële) informatie ook visueel weer gegeven. De volgende gegevens zullen door middel van een infographic opgenomen worden:

- Een samenvattende overall infographic van de begroting op hoofdlijnen;
- Een infographic met kerngegevens van de gemeente;
- Per programma en per paragraaf een infographic van de belangrijkste punten.

Onderstaande infographics stemmen overeen met de infographics uit de programmabegroting 2019 fase 2. In de 2^e fase wordt de informatie bijgewerkt.

1. www.texel.incijfers.nl (2019)

2 www.texel.incijfers.nl (2018)

3 Eigen gegevens (2019)

4 De Bolder cijfers jaarrekening (2018)

B PROGNOSE

Totaal aantal
inwoners
13.480¹

0-29 jaar
26,4%

30-64 jaar
39,2%

65 jaar-ouder
34,4%

Aantal
huishoudens
6.620¹

Zorgvraag mobiliteitsbeperking
1.717³

Prognose
geboorten
89²

Prognose
sterfte
203²

Prognose leerlingenaantallen
Basisonderwijs 787²
Voortgezet onderwijs 498²

1. www.texel.incijsers.nl (2040)

2. Pronexus (2038)

3 Actrive (2040)

C FYSIEKE STRUCTUUR

Aantal woningen
6.594¹

Overige woningen
(waaronder recreatie-,
2e woningen etc.)
4.138²

326 km
wegen¹

145 km
fietspaden³

OPENBAAR GROEN
280 ha binnen-
en buiten
bebouwde kom³

1. www.texel.incijsers.nl (2019)

2. Eigen gegevens (2019)

3 Gemeentewerken IBOR cijfers 2018 excl. water en sportvelden

D FINANCIËLE STRUCTUUR

Woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 680

€ 739 ¹

OZB tarief

0,0409 %

0,1115 % ¹

Gemiddeld besteedbaar inkomen

€ 41.500

€ 41.900 ²

Totale inkomsten gemeente Texel

ca € 55 miljoen ³

1. www.waarstaatjegemeente.nl (2018)

2. www.texel.incijfers.nl (2017)

3. begroting (2020)

Hoofdstuk 2 - Meerjarenraming 2020-2023

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
1	Begrotingssaldo	626	117	203	106
2	Algemene uitkering gebaseerd op de septembercirculaire 2019	1.008	506	-15	235
3	Raadsbesluiten 2019-2023	-97	-411	-64	14
4	Afkoopsom exploitatie haven Oudeschild	-900	0	0	0
5	Autonome ontwikkeling personeelsbegroting	-900	0	0	0
6	Indexering bijdragen verbonden partijen, BCF subsidies, subsidie VVV en overige budgetten	-507	0	0	0
7	Raad 18-09-2019 Halfjaarsrapportage 2019	-400	0	0	0
8	Raad 09-11-2019 Kapitaal-en exploitatiekosten investeringsvoorstellen 2020 e.v.	-261	0	0	0
9	Raad 09-11-2019 Voorstellen programmabegroting 2020	-755	0	0	0
<i>Dekkingsvoorstellen</i>					
10	Besluiten nog onderweg bestuurlijk traject	350	-2	0	0
11	Bezuinigingsvoorstellen 1 t/m 6	367	0	0	0
12	Temporiseren diverse projecten	0	-7	-18	0
13	Dekkingsvoorstel toeristische heffingen	1.586	0	0	0
	Totaal	117	203	106	355

Bovenstaande meerjarenoverzicht is gebaseerd op de septembercirculaire 2019. Ook zijn de collegevoorstellen voor de bezuinigingen meegenomen (zie 11 en 12). Er is nog een aantal adviezen onderweg in het bestuurlijk traject. Deze zijn meegenomen bij punt 10. Het college voorstel om de Toeristenbelasting niet met 40 cent (voorstel Prog begr Fase I) te verhogen, maar met 20 cent per overnachting is financieel meegenomen in punt 13. Ook de hieraan gekoppelde opbrengsten Forensenbelasting stijgen met 11%.

Toelichting

- De begroting 2019 sluit met een structureel overschot van € 626.000, voornamelijk veroorzaakt door de prijsverhoging van de parkeertarieven. Het overschot is in 2019 eenmalig in de algemene reserve gestort.
- De mutaties van de algemene uitkering op basis van de septembercirculaire 2019 zijn voor het jaar 2020 per saldo € 1.008.000 positief. Het voordeel heeft o.a betrekking op doorgeschoven rijksuitgaven op het gebied van infrastructuur en defensie, naast de extra impuls van 400 miljoen voor het Sociaal Domein. Voor wat de meerjarenraming betreft zijn alle jaren behalve 2023 positief ten opzichte van de meicirculaire 2019. Voor een nadere toelichting over de uitkomst van de meicirculaire wordt u verwezen naar de halfjaarrapportage 2019.
- Het gaat om de volgende reeds genomen raadsbesluiten:
Terugverdieneffect ICT investeringen (2020 15.000 en 2021 18.000), buurtschap de Tuunen (2020 -/-18.000), herinrichting Den Burg Zuid (2020 -/- 80.000), Van grijs naar groen (2022 15.000), wifi op de haven Oudeschild (2020 -/- 3.000), walstroom op de haven Oudeschild (2020 -/- 40.000), meerjarige wegbeheersplan 2021-2023 (2021 -/-429.000, 2022 -/-79.000, 2023 -/-39.000), praktijkondersteuner huisartsen (2020 125.000), uitbreiding formatie griffie (2020 -/-40.000), veilig thuis vanaf 2020 (2020 -/- 55.000) en huurovereenkomst Vang (2020 5.000), voor wijzigingen verordening verordening werkzaamheden raad (2020 -/- 5.000) en exploitatie sporthal TXL (2023 53.000).
- Door Rijkswaterstaat wordt op basis van het bestaande contract de jaarlijkse exploitatievergoeding van Rijkswaterstaat voor de haven Oudeschild in 2020 afgekocht. Op basis van de huidige gegevens betekent dit een structurele extra last van € 900.000 om zorg te dragen dat de afkoopsom voldoende wordt opgebouwd om te voorzien in de exploitatie van de haven. De gesprekken zijn nog gaande, zodra er nieuwe informatie is wordt u geïnformeerd.

5. Zonder uitbreidingen van de formatie ontwikkelen de werkgeverslasten zich door autonome ontwikkelingen buiten de invloedssfeer van de gemeente. Voor 2020 is dat voor C.A.O. ontwikkelingen € 600.000 (o.a. 3 % van loonsom + periodieken) en voor de pensioensbijdragen € 150.000 (1,5% van 60% van loonsom). Daarnaast zijn de vergoedingen voor raadsleden (+ € 92.000) en wethouders (+ € 8.000) veranderd: totaal € 100.000. Tot slot leiden enkele vaststellingsovereenkomsten tot een stijging van € 50.000. In tegenstelling tot eerdere jaren wordt de salarisbegroting niet langer bijgesteld in fase 2 van de programmabegroting. Mutaties worden vanaf de begroting 2019 alleen nog maar doorgevoerd in fase 1 bij het stellen van de kader bij de volgende programmabegroting.
6. Voor de indexering bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen (Omgevingsdienst NHN, GGD, de Wadden, RHCA en de Veiligheidsregio) is € 78.000 (2,8%) opgenomen. De indexering voor de Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF) en de bijdrage VVV is conform raadsbesluit € 24.000 op basis van 1,4%. Daarnaast is met € 405.000 gerekend voor de indexering van de gemeentelijke budgetten (1,4%). Op basis van een raadsbesluit is € 1.250 toegevoegd aan het beheerplan openbare ruimte (BOR) voor uitbreiding van het areal.
7. De structurele nadelige financiële consequenties van de halfjaarrapportage 2019 bedragen per saldo € 400.038. Voor een specificatie wordt naar de halfjaarrapportage 2019 verwezen.
8. Voor een specificatie wordt u verwezen naar hoofdstuk 5 investeringsplan 2020 van deze begroting.
9. Voor een specificatie wordt u verwezen naar hoofdstuk 4b financiële vertaling voorstellen 2020.

Dekkingsvoorstellen:

10. De raad moet nog besluiten nemen over een aantal collegevoorstellen. Deze voorstellen zijn in dit meerjarenoverzicht meegenomen:
 1. Voorstel overname fietspaden SBB. Het voorstel is om de fietspaden van SBB over te nemen. De voorlopig geraamde lasten zijn € 450.000 structureel. Ter dekking van deze extra lasten wordt voorgesteld om het betaald strandparkeren in stand te laten. Voordeel € 740.000. Per saldo dus een meeropbrengst van € 290.000
 2. Voorstel Heffingssystematiek Toeristenbelasting. Er wordt voorgesteld om de vrijstellingen voor scholieren en beroep af te schaffen. Dit levert een voordeel op van tweemaal € 30.000 (inschatting) € 60.000
 3. Vanaf 2021 is voor beheer openbare ruimte Gezondheidsplein nodig € 2.474
11. Het college stelt voor de volgende bezuinigingen door te voeren:

1. Geen opruimingskosten meierblissen meer	€ 35.000
2. Versoberen uitvoering informatiebeleidsplan	€ 15.000
3. Verlagen bijdrage VVV naar niveau TESO	€ 122.000
4. Economie Algemeen, middelen verlagen	€ 50.000
5. Sportinvesteringfond opheffen	€ 50.000
6. Taakstelling Sport & Cultuur	<u>€ 95.000</u>
Totaal	€ 367.000

12. Bij de besluitvorming van de Programmabegroting Fase I is een aantal “Ja, mits...” voorstellen benoemd. Het college stelt voor onderstaande projecten te temporiseren:
 1. De aanpassing van de Trompstraat-Buurtje (voorstel 2020-805) wordt verschoven naar 2021. De geraamde lasten ad € 7.000 schuiven 1 jaar op.
 2. De investering Parkeerterrein Vogelenzang (voorstel 2020-806) wordt uitgevoerd in 2021 in plaats van 2020. De kapitaallasten/onderhoud ad € 34.000 schuiven dus een jaar op. Deze worden structureel gedekt uit mobiliteit.
 3. De inspanning om de gemeentelijke organisatie energie neutraal te krijgen wordt uitgesteld: in 2020/2021 uitwerking plannen en uitvoering in 2022. De lasten ad € 18.000 per saldo (€ 60.000 kapitaallasten -/- € 42.000 energievoordeel) schuiven op naar het begrotingsjaar 2022.
13. Ter uitvoering van de aangenomen motie “Must: Inzicht in bezuinigingen”, stelt het college de volgende dekking voor om te komen tot een sluitende begroting en een evenwichtig meerjarenbeeld:

In de Programmabegroting Fase I zijn een tweetal besluiten genomen om de inkomsten voor de gemeente te verhogen. Enerzijds een verhoging van de parkeerinkomsten door het EVignet met € 5 te verhogen en anderzijds de verhoging van de toeristenbelasting met 40 eurocent naar € 2,25. Het aangepaste college voorstel ziet er als volgt uit;

- géén verhoging van de parkeerinkomsten. Het college stelt voor om de € 5 verhoging van het EVignet te schrappen;
- de verhoging van de toeristenbelasting beperken tot € 0,20 per overnachting , en gelijktijdig het maximum van de 7 nachten schrappen. Het nieuwe tarief voor 2020 wordt dan € 2,05 per overnachting. De inschatte meeropbrengst door het schrappen van de 7 nachten regeling is 400.000 overnachtingen maal het tarief van € 2,05 is € 820.000. De meeropbrengsten op basis van de “reguliere” overnachtingen is € 626.000 (3.130.000 overnachtingen ad € 0,20). Totaal dus € 820.000 + € 626.000 = € 1.466.000. Daarnaast worden de vrijstelling voor studie en beroep geschrapt.
- de verhoging van de toeristenbelasting van € 1,85 naar € 2,05 is afgerond 11%. Voor de andere (gekoppelde) toeristische heffing, de Forensenbelasting, wordt voorgesteld om deze ook te verhogen met 11%. De geschatte meeropbrengsten zijn € 120.000.

Meerjarenbeeld

Het meerjarenbeeld van onze begrotingen is daarmee positief te noemen. Alle jaarschijven schrijven zwarte cijfers. Een groot aantal projecten in de komende 4 jaren zijn financieel vertaald, en dus meegenomen in ons positief sluitende meerjarenbegroting. Ook zijn er nog een aantal grote projecten nog niet meegenomen, zoals de (ver)nieuwbouw van de ARTEX, het meerjarig onderhoudsplan van de haven Oudeschild en de revitalisering van de gemeentelijke wegen ná 2023.

Het college stelt daarom voor om het overschot in de jaarschijf 2020 ad € 121.000 incidenteel te storten in de algemene reserve, waardoor het structureel beschikbaar blijft voor de genoemde projecten.

Alternatief:

Er is een aantal onderwerpen waarover in de komende periode besluitvorming plaats vindt. Zoals hierboven beschreven valt te denken aan de (ver)nieuwbouw van de ARTEX, het meerjarig onderhoudsplan van de haven Oudeschild en de revitalisering van de gemeentelijke wegen ná 2023. Er zijn op dit moment geen exacte bedragen op basis waarvan een inschatting gemaakt kan worden voor de toekomstige (kapitaals)lasten, wel dat het waarschijnlijk ook over tonnen structureel zal gaan.

In het kader van het realistisch begroten, willen wij in overweging geven om structurele ruimte te reserveren voor deze toekomstige uitgaven. Het alternatief zou kunnen zijn om het oorspronkelijk besluit voor de toeristenbelasting (tarief naar € 2,25) te handhaven. De meeropbrengsten in te zetten voor de toekomstige structurele uitgaven zijn dan € 706.000. Zolang deze middelen, iets meer dan 1% van onze begroting, niet bestemd zijn worden ze toegevoegd aan de algemene reserve.

Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting

Recapitulatie

Programma	L/B	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
PRO01 Voor en door bewoners	Lasten	6.231	6.745	4.536
	Baten	39.168	39.702	38.632
		32.937	32.957	34.097
PRO02 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde	Lasten	17.086	18.036	17.548
	Baten	3.351	2.779	2.605
		-13.734	-15.257	-14.944
PRO03 Mooi en gastvrij Texel	Lasten	3.889	4.220	3.820
	Baten	388	210	210
		-3.502	-4.010	-3.610
PRO04 Texel werkt!	Lasten	1.990	1.743	2.315
	Baten	959	1.035	996
		-1.031	-707	-1.320
PRO05 Toekomst voor de jeugd	Lasten	1.499	1.583	1.732
	Baten	356	517	32
		-1.143	-1.067	-1.701
PRO06 Samen beleven en bewegen	Lasten	3.432	3.873	3.736
	Baten	632	487	486
		-2.800	-3.386	-3.250
PRO07 Duurzaam, schoon en innovatief	Lasten	5.770	5.767	6.190
	Baten	5.410	5.649	5.867
		-361	-118	-322
PRO08 Goed wonen, goede bereikbaarheid	Lasten	7.940	6.723	6.048
	Baten	7.002	6.056	5.574
		-938	-666	-474
PRO099 Overhead	Lasten	7.017	7.987	8.569
	Baten	34	241	208
		-6.982	-7.746	-8.361
Resultaat na bestemming (excl. De Bolder)		2.446	0	117

	L/B	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Gemeente Texel	Lasten	54.853	56.677	54.494
	Baten	57.299	56.677	54.611
	Saldo	2.446	0	117

	L/B	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Gemeente Texel	Lasten	54.853	56.677	54.494
	Baten	57.299	56.677	54.611
	Saldo	2.446	0	117
Leer-Werkbedrijf De Bolder (prog. 2)	Lasten	4.294	4.382	4.295
	Baten	4.434	4.382	4.295
	Saldo	140	0	0
Eliminatie participatiebudget	Lasten		-2.592	-2.557
	Baten		-2.592	-2.557
	Saldo		0	0
Totaal	Lasten	56.307	53.045	56.232
	Baten	58.893	53.045	56.349
	Saldo	2.586	0	117

Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Texel een financieel structureel evenwichtige meerjarige begroting heeft.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	56.232	56.652	56.734	56.720
Totale inkomsten	56.349	56.855	56.840	57.075
Begrotingsoverschot	117	203	106	355
Incidentele baten	0	0	0	0
Incidentele lasten	-956	-329	-70	0
Saldo incidentele baten/lasten	-956	-329	-70	0
Incidentele onttrekkingen uit reserves	956	329	70	0
Incidentele toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Saldo toevoegingen/onttrekkingen reserves	0	0	0	0
Structureel en reëel in evenwicht	JA 117	JA 203	JA 106	JA 355

Hoofdstuk 4 -

4A - Programma's

PROGRAMMA 1

VOOR EN DOOR BEWONERS

1. Digitale inclusie
2. Texelse maat
3. Zorg voor privacy en informatiebeveiliging
4. Samen organiseren en samen doen

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Altijd aan

De maatschappij digitaliseert, automatiseert en ‘verappt’ voortdurend. We zijn altijd ‘aan’, en regelen veel online. Dat betekent ook dat er een toenemende aandacht is voor betrouwbaarheid van informatie en privacy. De landelijke overheid verkent de blockchaintechnologie en de mogelijkheden voor efficiënte uitwisseling en betrouwbare opslag van data, bijvoorbeeld voor uitbetaling van uitkeringen of het vastleggen van stemgedrag. Ook de inzet van kunstmatige intelligentie bij het nemen van beslissingen is een intrigerende ontwikkeling (bijvoorbeeld in de gezondheidszorg waar computers diagnoses kunnen stellen zonder tussenkomst van een arts).

Digitale inclusie - iedereen moet mee kunnen doen

Voor de keerzijde van de digitalisering heeft de landelijke overheid steeds meer aandacht. Rond de 2,5 miljoen Nederlanders vinden het moeilijk om te werken met digitale apparaten, zoals een computer, smartphone of tablet. Daarom werkt de landelijke overheid aan een nieuw programma met als doel: digitale inclusie - iedereen kan meedoen in de (digitale) samenleving.

Door de online dienstverlening te verbeteren (makkelijker, duidelijker) en te innoveren. Ondanks al die verbeteringen zullen veel mensen het nog steeds moeilijk vinden om digitaal te communiceren met de overheid. De overheid heeft daarom de verantwoordelijkheid om deze groep extra te helpen. De verwachting is dat overheidsorganisaties worden verplicht om die hulp te geven.

Texelse maat en technologische ontwikkelingen

Van veel technologische ontwikkelingen als kunstmatige intelligentie of blockchains weten we nog niet precies wat dat betekent voor de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering. Wel is de richting duidelijk. We zetten ons in voor meer zelfservice en slimmer gebruik van (geo)data. We streven naar persoonlijke digitale service (personalisatie), waarbij privacy en beveiliging van gegevens belangrijk zijn. Gegevens van burgers en bedrijven zijn veilig bij de gemeente Texel.

Natuurlijk houdt onze dienstverlening de Texelse maat. Persoonlijke aandacht blijft belangrijk: digitaal waar het kan, via telefoon of balie waar het moet. We zorgen voor gebruiksvriendelijke en toegankelijke dienstverlening, met aandacht voor minder digitaal-vaardigen.

Flexibel inspelen op trends

Om in te kunnen spelen op trends moet onze bedrijfsvoering flexibel zijn en vanuit het klantperspectief zijn georganiseerd. De gemeentewinkel wordt daarom nog meer dan voorheen een spil in dienstverlening én bedrijfsvoering. De gemeentewinkel heeft veel kennis over wat van waarde is voor de klant en is als eerste op de hoogte als er iets niet werkt. Het adviseert daarom de organisatie en initieert verbeteringen. Daarbij is het belangrijk dat onze dienstverlening simpel, helder en toegankelijk is, dat we continu verbeteren en open staan voor initiatieven uit de samenleving. Meer over ontwikkelingen in bedrijfsvoering staat in paragraaf D.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	0.4 Overhead	Beheer overgebrachte archieven, inspectie uitvoering informatiebeheer, advisering en ondersteuning kwaliteitsverbetering.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	0.1 Bestuur 0.4 Overhead	Bestuurlijke samenwerking en belangenbehartiging wadden gerelateerde en eiland specifieke zaken, gericht op behoud van zelfstandigheid. Samenwerking op ondersteunende taken: ICT, financiën, P&O en communicatie.

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel
0.Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2020	13,17 fte
				2019	12,66 fte
				2018	11,39 fte
0.Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2020	12,24 fte
				2019	12,62 fte
				2018	11,79 fte
0.Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2020	€ 1.350
				2019	€ 1.267
				2018	€ 3.618
0.Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2020	€ 994.159 7,25 %
				2019	€ 1.154.028 9,11 %
				2018	€ 1.796.464 15,88 %
0.Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2020	15,3%
				2019	15,0%
				2018	15,4%

Doelenboom

1.1 Dienstverlening optimaliseren

- 1.1.1 Gemeente Texel bestuurlijk zelfstandig houden
- 1.1.2 Integer, transparant en daadkrachtig besturen
 - 1.1.2.17 Meer doen met informatie, betere raadsvoorstellen en kijken naar de kwaliteit van de democratie
 - 1.1.2.23 Klanttevredenheid meten via burgeronderzoek Waarstaatjegemeente
 - 1.1.2.24 Digitale participatie stimuleren
 - 1.1.2.26 Bezwaarschriften afdoen
- 1.1.3 Op taakvelden met andere instellingen samenwerken
 - 1.1.3.1 Met Waddeneilanden samenwerken
 - 1.1.3.2 In regioverband samenwerken
 - 1.1.3.3 Structureel waarborgen regionale samenwerking Inkoop en Aanbesteding
- 1.1.4 Representatieve werkzaamheden
 - 1.1.4.1 Herdenkingen in het kader van 4 en 5 mei organiseren
 - 1.1.4.3 Onderscheidingen faciliteren
 - 1.1.4.4 De gemeente representeren
- 1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen
 - 1.1.5.16 ICT omgeving vervangen
 - 1.1.5.20 Pilot gezondheidsbeleid starten

1.2 Een gezonde financiële positie behouden

- 1.2.1 Een structureel sluitende begroting behouden
 - 1.2.1.4 Leges evenementenvergunning (weer) invoeren
- 1.2.2 Financieel risicomanagement inventariseren
- 1.2.4 Bedrijfsmiddelen op peil houden
 - 1.2.4.2 Vloeistofdichte vloer en wanden zoutloos realiseren

Beleidsnota's en verordeningen

- [Missie en visie en meerjarenplan gemeente Texel](#) (2018)
- [Structuurvisie Texel op koers 2020](#) (2009)
- [Integriteitsbeleid gemeente Texel](#) (2011)
- [Gedragscode voor politieke ambtsdragers](#) (2010)
- [Gedragscode voor ambtenaren](#) (2011)
- [Leidraad integriteit bij werving en selectie](#) (2012)
- [Regeling melding financiële belangen](#) (2012)
- [Protocol integriteitsschendingen](#) (2012)
- [Kwaliteitshandvest](#) (2013)
- [Regeling melding vermoeden misstand](#) (2017)
- [Nota Verbonden Partijen](#) (2015)
- [Treasurystatuut 2015](#) (2015)
- [Verordening commissie bezwaarschriften Texel en Hollands Kroon](#) (2016)
- [Algemene Plaatselijke Verordening \(APV\)](#) (2016, actualisatie 2018)
- [Communicatievisie 2017-2020](#) (2017)
- [Financiële verordening - Artikel 213a Gemeentewet](#) (2017)
- [Financiële verordening - Artikel 213 Gemeentewet](#) (2017)
- [Financiële verordening - Artikel 212 Gemeentewet](#) (2017)
- [Informatiebeleidsplan 2018-2022](#) (2017)

B. Lange Termijn Planning

- Nota Reserve en Voorzieningen 2018 actualiseren (2020)
- Treasurystatuut 2015 actualiseren (2021)

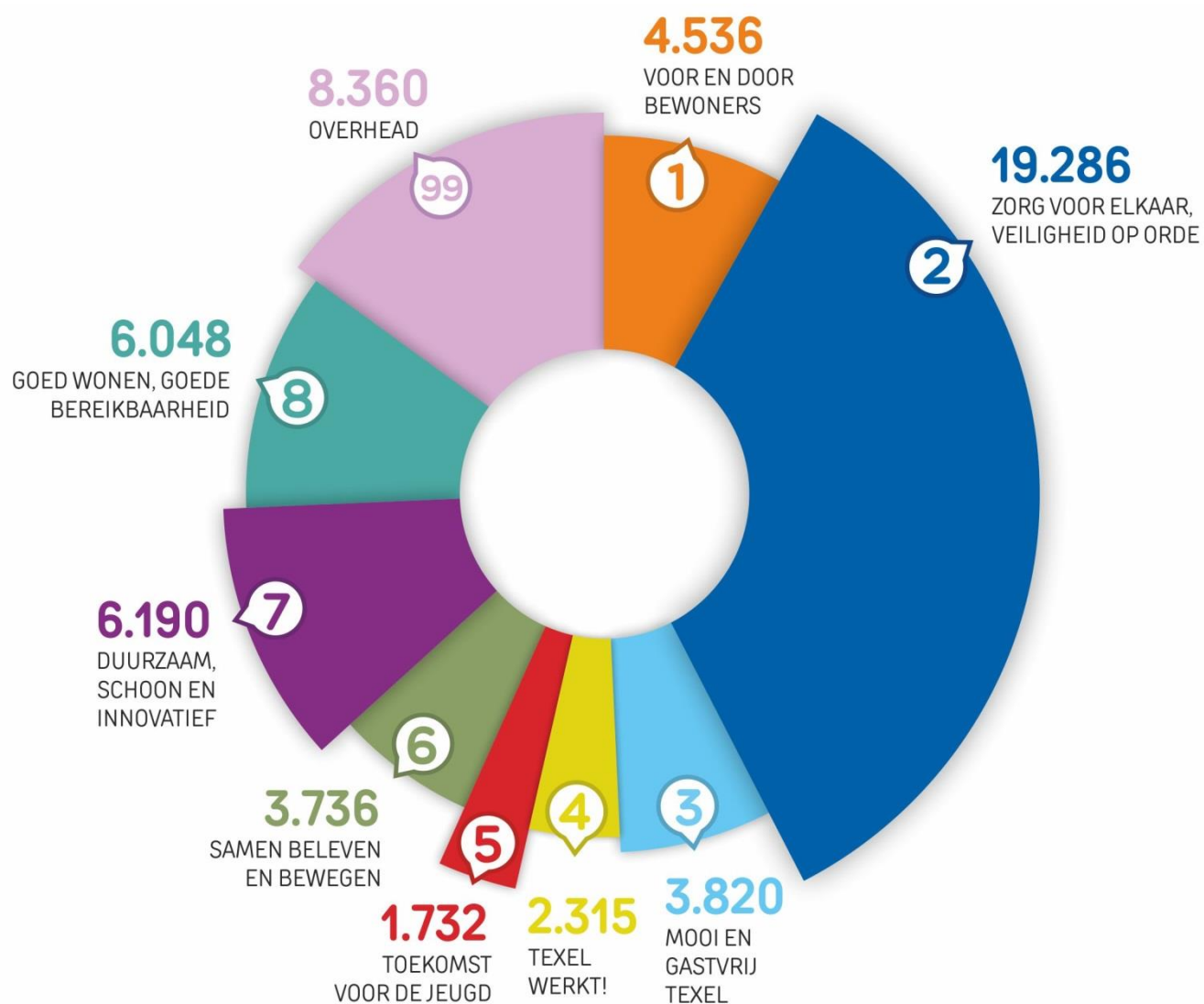
C. Voorstellen

Voorstel 2020-101	Bouwvergunningen digitaliseren		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivatie	In 2012 is € 250.000 beschikbaar gesteld om voor o.a. intern gebruik de bouwvergunningen te digitaliseren. Dit is gedaan omdat de bouwvergunningen moeten worden overgedragen naar het regionaal archief in Alkmaar, maar voor het adequaat afhandelen van interne processen is de informatie uit de bouwvergunningendossiers vaak noodzakelijk. Het opvragen van digitale bouwvergunningen bij het regionaal archief kost de gemeente Texel € 30 per dossier, gezien het feit dat er op jaarbasis gemiddeld 2.000 interne opvragingen zijn, is het raadzaam om voor overdracht interne digitale dossiers beschikbaar te hebben. Door te temporiseren en met eigen personeel de werkzaamheden uit te voeren, hebben we in 2014 €45.000 van het budget vrij laten vallen. De termijn van overdracht is echter recent door de provinciale archiefinspectie vastgesteld middels een harde deadline op het jaar 2021. Om die deadline te halen is inhuur, o.a. vanuit werkbedrijf De Bolder, noodzakelijk om alles in te scannen en te registreren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2020
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2021
Toelichting financieel	Voor de jaren 2020 en 2021 is in totaal € 50.000 nodig om bewerkers in te huren via De Bolder.		

Heroverwegen n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'

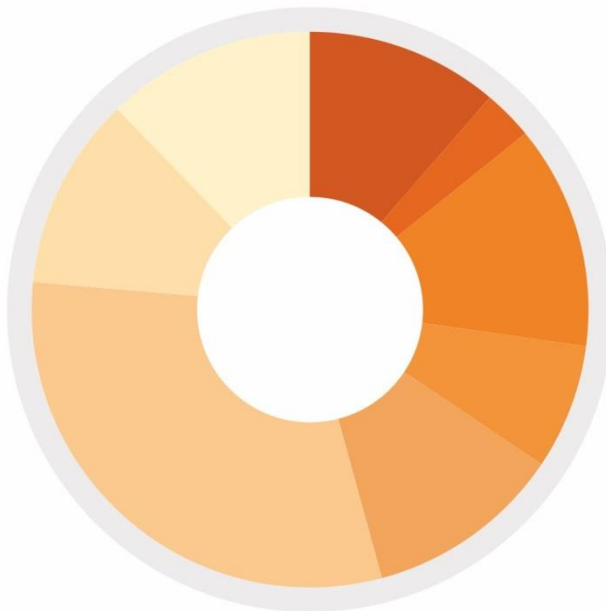
Voorstel 2020-102	Programma Welkom op Texel! ontwikkelen		
Doelenboom	1.1.4 Representatieve werkzaamheden verzorgen		
Motivatie	De burgemeester van Texel en Vlieland hebben beiden gesignaleerd dat er steeds vaker inzet nodig is op burenrudies, bijvoorbeeld. Soms is de oorzaak gelegen in de onbekendheid van de nieuweling met de historie van Texel of zijn/haar dorp, met de cultuur en de Texelse mentaliteit. Wij denken dat we nieuwe inwoners een warm welkom moeten geven en hen moeten helpen bij het inburgeren. Daarmee kan dan ook een bijdrage geleverd worden aan het voorkomen van onbegrip tussen 'oude & nieuwe' Texelaars. We willen graag dat het college een 'Welkom op Texel!' - programma uitwerkt en geven alvast wat ideeën; - ontwikkeling boekje door/namens de gemeente ('Welkom op Texel!'), waarin allerlei leuke en nuttige informatie staat over Texel, de dorpen en Texelse gebruiken; - jaarlijks een avond voor nieuwe inwoners (bijvoorbeeld gekoppeld aan de nieuwjaarsreceptie); - contactmoment met nieuwe gezinnen; - de gemeenteraad kan de nieuwe inwoners uitnodigen als 'gast van de raad'. We roepen het college op een werkbaar 'Welkom op Texel'-programma uit te werken en dit in 2020 voor het eerst te gaan uitvoeren en het daarna te evalueren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 7.500	Structureel	Begroting 2020 e.v.
Toelichting financieel	Structureel: € 7.500 (voor o.a. het organiseren van de Nieuwe Bewonersavond), dekking: programmabegroting 2020 e.v.		

Investeringsvoorstel 2020-103		Alarmeringssysteem balie en spreekkamers vervangen	
Motivatie		Diverse componenten van onze inventaris, beveiliging en ICT omgeving zijn aangeschaft bij de nieuwbouw van het gemeentehuis. Daarbij is de uniforme afschrijvingstermijn gehanteerd van 40 jaar. Voor diverse onderdelen is de technische levensduur veel korter dan 40 jaar. Om die reden wordt er een totale inventarisatie gedaan van alle betrokken componenten en een nieuwe realistische begroting opgesteld. Deze wordt betrokken bij de programmabegroting 2021. Een investering kan niet wachten tot de oplevering van deze inventarisatie: de vervanging van het alarmerings systeem in de vergaderruimtes en de balies. Deze is verouderd en niet meer betrouwbaar.	
Financieel		Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		€ 25.000	Begroting 2020
Toelichting financieel		De geschatte kosten hiervoor zijn € 25.000.	

PROGRAMMA 1

VOOR EN DOOR BEWONERS

- **515** Bestuursorganen
- **128** Bestuursondersteuning
- **592** Burgerzaken
- **322** Gewestelijke samenwerking
- **518** Ondersteuning raad
- **1.395** Leningen en beleggingen
- **515** Belastingen en rechten
- **549** Overige lasten

4.536 Totale lasten programma 1

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Bestuursorganen	711	497	515
• Bestuursorganen	711	497	515
Kwaliteitszorg	14	0	0
• Kwaliteitszorg	14	0	0
Bestuursondersteuning	54	2.184	128
• Bestuursondersteuning (o.a. Planet Texel)	54	2.184	128
Voorlichting, promotie en representatie	0	0	50
• Representatie	0	0	50
Burgerzaken	507	580	592
• Gemeentelijke basisadministratie	59	16	12
• Rij- en reisdocumenten	86	52	52
• Burgerlijke stand	33	28	28
• Huisnummering	0	0	0
• Burgerzaken	328	484	501
Verkiezingen	24	36	15
• Verkiezingen	24	36	15
Gewestelijke samenwerking	216	206	322
• Gewestelijke samenwerking	27	9	102
• GR de Waddeneilanden	189	197	221
Ondersteuning raad	372	400	518
• Ondersteuning raad	372	400	518
Festiviteiten	49	102	18
• Festiviteiten	49	102	18
Mediabeleid	22	21	0
• Mediabeleid	22	21	0
Begraven	62	83	77
• Lijkbezorging	62	83	77
Woningcomplex	80	47	38
• Wonen en bouwen	80	47	38

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Leningen en beleggingen	1.129	1.187	1.395
• Treasury	6	6	7
• Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	1.084	1.113	1.343
• Overige financiële middelen	12	0	0
• Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	27	68	45
Algemene baten en lasten	329	-242	-242
• Algemene baten en lasten	293	8	8
• Projecten	36	-250	-250
Belastingen en rechten	561	620	515
• Belasting overige	49	38	49
• Uitvoering wet WOZ	-2	0	0
• Onroerende zaakbelasting	4	5	5
• Toeristenbelasting	0	50	0
• Heffing en invorderingen	509	528	461
Saldo kostenplaatsen	2.103	1.024	593
• Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	2.103	1.024	593
Totaal lasten programma 1	6.231	6.745	4.536

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Bestuursorganen	153	0	0
• Bestuursorganen	153	0	0
Bestuursondersteuning	0	1.840	0
• Bestuursondersteuning (Planet Texel)	0	1.840	0
Burgerzaken	263	206	209
• Gemeentelijke basisadministratie	1	0	0
• Rij- en reisdocumenten	202	132	134
• Burgerlijke stand	60	74	75
Gewestelijke samenwerking	19	0	0
• GR de Waddeneilanden	19	0	0
Ondersteuning raad	0	0	0
• Ondersteuning raad	0	0	0
Festiviteiten	30	19	43
• Festiviteiten	30	19	43
Begraven	110	62	63
• Lijkbezorging	110	62	63
Woningcomplex	17	0	0
• Wonen en bouwen	17	0	0
Leningen en beleggingen	1.390	1.420	1.468
• Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	1.277	1.290	1.361
• Overige financiële middelen	86	62	62
• Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	27	68	45
Algemene uitkering	23.568	24.858	25.652
• Algemene uitkering	23.568	24.858	25.652
Algemene baten en lasten	1.268	38	35
• Algemene baten en lasten	362	9	5
• Projecten	906	30	30
Belastingen en rechten	8.532	9.074	10.467
• Onroerende zaakbelasting	1.840	1.938	1.891
• Woonforensenbelasting	1.079	1.107	1.243
• Toeristenbelasting	5.341	5.756	7.057
• Precario rechten	170	172	175
• Heffing en invorderingen	102	100	101

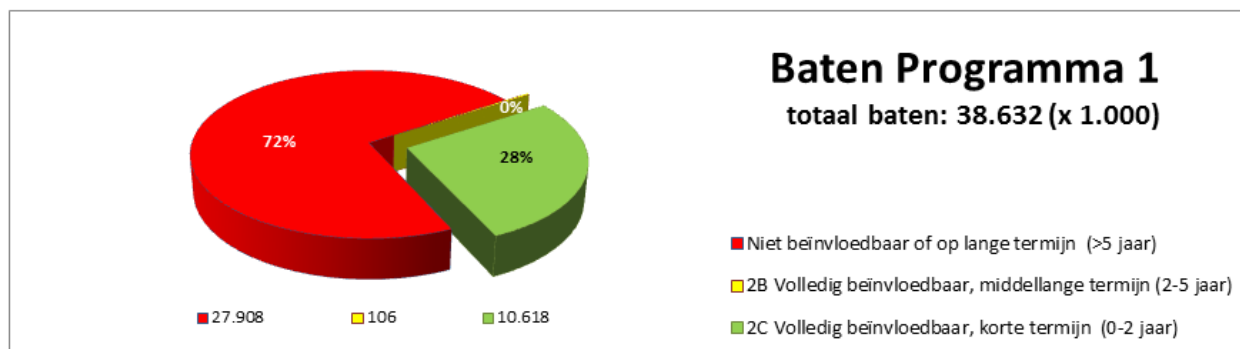
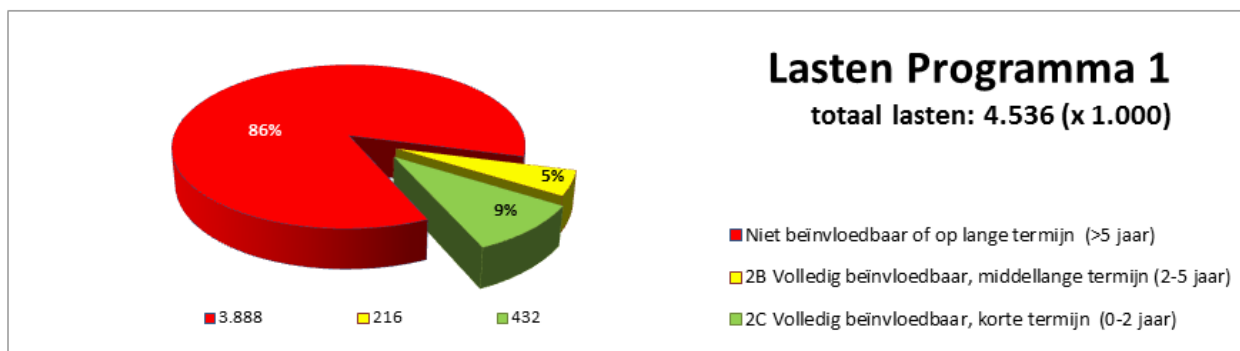
Baten	Rekening	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Saldo kostenplaatsen	3.818	2.184	696
• Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	3.818	2.184	696
Totaal baten programma 1	39.168	39.702	38.632
Saldo	32.937	32.957	34.097

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 1

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Gemeentelijke basisadministratie	6
Rij- en reisdocumenten	
Burgerlijke stand	
Gewestelijke samenwerking	1
GR de Waddeneilanden	2
Festiviteiten	18
Wonen en bouwen	1
Algemene baten en lasten	8
Projecten	
Onroerende zaakbelasting	
Woonforensenbelasting	
Toeristenbelasting	
Precariorechten	
Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	396
Totaal	432

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Gemeentelijke basisadministratie	
Rij- en reisdocumenten	134
Burgerlijke stand	75
Gewestelijke samenwerking	
GR de Waddeneilanden	
Festiviteiten	43
Wonen en bouwen	
Algemene baten en lasten	
Projecten	
Onroerende zaakbelasting	1.891
Woonforensenbelasting	1.243
Toeristenbelasting	7.057
Precariorechten	175
Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	
Totaal	10.618

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Burgerlijke stand	10
GR de Waddeneilanden	201
Wonen en bouwen	
Algemene baten en lasten	
Onroerende zaakbelasting	5
Heffing en invorderingen	
Totaal	216

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Burgerlijke stand	
GR de Waddeneilanden	
Wonen en bouwen	
Algemene baten en lasten	5
Onroerende zaakbelasting	
Heffing en invorderingen	101
Totaal	106

PROGRAMMA 2

ZORG VOOR ELKAAR, VEILIGHEID OP ORDE

1. Uitvoeren transformatieopgave sociaal domein
2. Versterken inclusieve samenleving
3. Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan
4. Brandweer en rampenbestrijding

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Zorg voor elkaar: sociaal domein

Binnen het sociaal domein zien we verschillende maatschappelijke en demografische trends die (mede) bepalend zijn voor het beleid dat de komende jaren gevoerd wordt. Dit programma is ingedeeld langs de volgende belangrijke trends en thema's:

- inwoners worden steeds ouder, het aandeel oudere inwoners neemt toe en zij blijven langer zelfstandig wonen;
- inclusieve samenleving: de samenleving moet voor iedereen toegankelijk zijn (in de breedste zin van het woord) om meedoen mogelijk te maken;
- normaliseren van de zorg: vanuit de transformatiegedachte gaat het steeds meer over de zorg en ondersteuning dichtbij de inwoner organiseren. Dit gaat over fysiek dichtbij, maar ook over oplossingen die dichtbij de leefwereld van de inwoner liggen;
- gezond, veilig en gelukkig opgroeien is een belangrijk thema als het gaat om jeugdigen op Texel.

In 2020 wordt de nieuwe visie sociaal domein ontwikkeld. Daarin worden de vragen beantwoord welke samenleving nagestreefd wordt en hoe de gemeente hier op inzet.

Vergrijzing en langer zelfstandig wonen

Dit is een maatschappelijke trend die langdurig effect heeft op verschillende beleidsterreinen. Niet alleen op het sociaal domein, maar ook bijvoorbeeld op wonen en de fysieke leefomgeving.

Voor het sociaal domein gaat het onder andere om het investeren op kwaliteit van leven volgens de pijlers van positieve gezondheid. Dit is een ontwikkeling die in 2018 met het nieuwe gezondheidsbeleid is ingezet, en waarvoor ook in 2020 veel aandacht is. Het gaat dan onder andere om een gezonde leefstijl voor ouderen. Ook de fysieke leefomgeving heeft invloed op het welzijn van inwoners. Bij de ontwikkeling van nieuwe omgevings-, mobiliteitsplannen en de voorbereiding van de Omgevingswet wordt het onderwerp gezondheid dan ook expliciet meegenomen. Door vanuit het aandachtsgebied gezondheid input te leveren wordt de kwaliteit van leven steeds meer een integraal onderdeel van het afwegingskader voor omgevingsplannen.

Doordat inwoners ouder worden en het aandeel oudere inwoners stijgt, is er ook een toename te zien in het aantal inwoners dat te maken krijgt met een vorm van dementie. Belangrijk is dat zij zo goed mogelijk mee kunnen blijven doen. Blijvende aandacht voor een dementievriendelijke omgeving is dan ook belangrijk. Net als passende ondersteuning voor (oudere) inwoners die het niet meer zelf redden: met kwalitatief goede algemene en maatwerkvoorzieningen worden deze inwoners ondersteund.

Eenzaamheid is een belangrijk risico voor deze doelgroep. Dit vraagt om een sterk aanbod aan welzijnswerk en inzet van vrijwilligers. Hier werkt de gemeente aan met haar lokale welzijnspartner(s). Ook huisartsen hebben een belangrijke signaleringsfunctie.

Inclusieve samenleving: toegankelijk & meedoen

Inclusiviteit gaat erom de samenleving zo in te richten dat deze voor alle inwoners ongeacht beperkingen of belemmeringen toegankelijk is en dat alle inwoners mee kunnen doen. Het gaat dan om fysieke toegankelijkheid van gebouwen en de openbare ruimte, maar ook om digitale toegankelijkheid (zie ook programma 1).

Een belangrijke ontwikkeling die eraan bijdraagt dat alle inwoners van Texel mee kunnen doen aan de samenleving, is de nieuwe Wet Inburgering die in 2021 in werking treedt. Vanaf 2021 worden gemeenten volledig verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers. Dit is een kans voor de gemeente om de kwaliteit van inburgering te verhogen en te zorgen dat nieuwe Texelaars sneller onderdeel worden van de Texelse samenleving. 2020 staat in het teken van de voorbereiding van deze decentralisatie. In de meicirculaire 2019 zijn hiervoor incidentele middelen ter beschikking gesteld.

Ook op het gebied van werken en leren is meedoen een belangrijke doelstelling: een ontwikkeling die in 2019 start en in 2020 verder vorm krijgt, is het inzetten op talentontwikkeling van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat dan onder andere om inwoners met een beperking of GGZ-problematiek. Een deel van deze groep maakt nu gebruik van dagbesteding. Het uitgangspunt is dat alle inwoners talenten hebben. Door in te zetten op de ontwikkeling van de talenten van deze inwoners, kunnen zij actiever mee doen aan de samenleving. Het doel is niet per definitie betaald werk, maar kan ook arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of beschut werk zijn. Onderdeel van deze ontwikkeling is ook om bestaande budgetten anders in te zetten om dit te realiseren.

Mee kunnen doen gaat ook om financieel meedoen: landelijk neemt het aantal inwoners dat in armoede leeft iets af, maar het aantal inwoners met problematische schulden neemt toe, evenals op Texel. Zorgen voor goede, tijdige schuldhelpverlening en het voorkomen van (nieuwe) problematische schulden blijft dan ook een speerpunt voor 2020.

In het verlengde hiervan worden in 2019 beleidsregels bijzondere bijstand opgesteld en wordt het minimabeleid geëvalueerd. Dit kan leiden tot wijzigingen in de uitvoering van het minimabeleid in 2020.

Normaliseren van zorg en ondersteuning: aansluiten bij de leefomgeving van inwoners

Voor alle vormen van zorg en ondersteuning is het doel om deze zoveel mogelijk in de leefomgeving van de inwoner te organiseren. Hiermee wordt de fysieke leefomgeving bedoeld (dicht bij huis), maar ook de leefwereld van de inwoner.

Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor het project ten aanzien van alternatieve vormen van dagbesteding dat in 2019 gestart is, en in 2020 verder vorm krijgt. Dit project heeft tot doel de dagbesteding beter aan te laten sluiten bij de behoefte van (met name oudere) inwoners. En deze meer te organiseren in hun eigen leefomgeving. Hier ligt naar verwachting een belangrijke rol voor de dorpshuizen en welzijnswerk. In 2020 wordt het dorpshuizenbeleid opgesteld. Dit heeft enerzijds betrekking op de rol en functie van de dorpshuizen en anderzijds op de financiering en beheer.

De trend om zorg steeds meer dichtbij te organiseren, vertaalt zich ook in de ontwikkeling van nieuwe kleinschalige zorgconcepten. Een concreet voorbeeld is het Huis van Tante Jans in de nieuwe wijk De Tuunen, waarbij de zorg kleinschalig en in een huiselijke setting wordt georganiseerd. Maar ook elders is deze trend zichtbaar.

Vanaf 2022 worden de taken en middelen rond beschermd wonen en maatschappelijke opvang gefaseerd gedecentraliseerd. In de Kop van Noord-Holland is een gezamenlijk plan van aanpak vastgesteld. In 2020 zal deze decentralisatie verder voorbereid worden. Een relevante ontwikkeling hierbij is de overgang van beschermd wonen in een instelling naar begeleid thuis wonen. Dit geldt zowel voor jeugdigen als volwassenen.

Gezond, veilig en gelukkig opgroeien

Vanuit het gezondheidsbeleid wordt ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van leven voor Texelaars. Belangrijk speerpunt in 2020 is de verdere uitvoering van project rond de IJslanse aanpak met als doel het middelengebruik (alcohol, roken en drugs) onder jongeren terug te dringen en daarmee bijdragen aan het gezond en gelukkig opgroeien op Texel. In 2020 wordt gefocust op bewegen en gezonde voeding. Daarnaast is in 2019 gestart met het ontwikkelen van dag-arrangementen voor jongeren, met daarbij plek voor cultuur, muziek, ontspanning en sport. Dit wordt in 2020 doorontwikkeld. Parallel hieraan blijft de gemeente inzetten op het terugdringen van alcoholgebruik door minderjarigen in de lokale horeca. Eind 2020 vindt vervolgens een nieuwe meting onder Texelse jongeren plaats.

Samen met onderwijs en zorgpartijen is in 2019 een gezamenlijke Texelse Agenda onderwijs en zorg opgesteld. In 2020 wordt hier verder uitvoering aan gegeven en waar nodig geactualiseerd.

De praktijkondersteuner huisarts Jeugd-GGZ start naar verwachting in 2020. Vanaf 2020 worden hier concrete resultaten van verwacht als het gaat om het verminderen van het aantal doorverwijzingen van jongeren naar specialistische jeugdhulp. Deze ontwikkeling wordt actief gemonitord in 2020, en waar nodig bijgestuurd.

Een belangrijke landelijke ontwikkeling, die ook op Texel zichtbaar is, is het aantal problematische echtscheidingen. Deze leiden vaak tot veel vervolproblemen. Bijvoorbeeld rondom het opgroeien van kinderen, maar ook het risico op armoede en schulden is groter na (problematische) scheidingen. Reden om dit blijvend een speerpunt te maken en waar nodig tijdig ondersteuning in gezinnen in te zetten.

Op regionaal en bovenregionaal niveau wordt door de gemeenten en aanbieders intensief samengewerkt om uitvoering te geven aan het landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd'. Dit is opgesteld na de eerste evaluatie Jeugdwet in 2018. Het doel van dit programma is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering steeds merkbaar en meetbaar beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Hiervoor hebben gemeenten gezamenlijk transformatieagenda's opgesteld. Vanuit deze transformatieagenda wordt in 2020 wordt het project Buurtgezinnen uitgevoerd. Dit project richt zich op het versterken van het netwerk van kwetsbare gezinnen.

Doel is dat verblijf een tijdelijke en zo kort mogelijke interventie in een ambulant traject is. Ook na het 18e levensjaar is sprake van een doorgaande zorglijn. Cliënten moeten geen last ondervinden van de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo of Wlz. Regionaal is hiervoor een ontwikkelagenda opgesteld die ook in 2020 wordt uitgevoerd.

Daarnaast wordt gezamenlijk uitvoering gegeven aan het landelijke programma 'Geweld hoort nergens thuis'. Hierin wordt samen met gemeenten en uitvoeringspartners gewerkt aan het terugdringen van kindermishandeling en huiselijk geweld. De schade van geweld te beperken en de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie, duurzaam te doorbreken. In 2020 worden vanuit dit programma enkele projecten opgestart 'risicogestuurde zorg' en het opzetten van multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling, huiselijk en/of seksueel geweld.

Veilig Thuis wordt actief gemonitord. Zowel op het zorgvuldig en tijdig uitvoeren van hun taken, als de financiën en bedrijfsvoering. Aandachtspunt hierbij blijft het moeilijk invullen van vacatures bij Veilig Thuis en het risico op het ontstaan van een wachtlijst. In 2019 is de dienstverleningsovereenkomst met Veilig Thuis geëvalueerd. In 2020 wordt hier een vervolg aan gegeven.

Transformatie van het sociaal domein

De hiervoor beschreven ontwikkelingen dragen bij aan de inhoudelijke transformatie in het sociaal domein. Hiervoor zijn de volgende vijf ontwikkelrichtingen benoemd:

- van individueel naar collectief;
- van curatief naar preventief;
- van zware hulpverlening naar lichtere vormen van ondersteuning;
- van veraf naar dichtbij (zowel fysiek op Texel als op gebied van normaliseren);
- van dure zorg naar minder kostbare zorg, waarbij passende zorg voorop staat.

Versterking van preventie

Voor een duurzaam sociaal domein - zowel financieel als op voorzieningenniveau - is het belangrijk om blijvend in te zetten op versterking van preventie. Sterke voorzieningen in het zogenaamde voorveld helpen om de verschuiving van (zware) individuele ondersteuning naar laagdrempelige preventieve en collectieve voorzieningen te realiseren. En daarmee bij te dragen aan een financieel evenwichtig sociaal domein. Dit vraagt om gerichte inzet van gemeentelijke subsidies, heldere opdrachten aan maatschappelijke partners en ruimte voor innovatie.

Inhoudelijke en financiële 'ontschotting'

Inwoners leven niet volgens de scheidslijnen van de Wmo, Participatiewet of Jeugdwet. En de vragen die inwoners hebben op het gebied van werk, zorg, opgroeien, inkomen, etc. laten zich dan ook niet altijd in een hokje plaatsen. Antwoorden op vragen van inwoners moeten dan ook creatief, flexibel en buiten de gebaande paden kunnen zijn wanneer nodig. Een 'Wmo-vraag' kan dus een 'Participatie-oplossing' hebben. Dit vraagt om een open houding in het contact met inwoners, flexibiliteit in gemeentelijke regels en budgetten en innovatie bij (zorg)aanbieders. Zodat scheidslijnen van de verschillende wetten binnen het sociaal domein de best passende ondersteuning aan onze inwoners niet in de weg staan. Dit is ook onderdeel van de regionale ontwikkelagenda met zorgaanbieders, met als doel dat deze aanbieders ook steeds minder in leeftijdsgrenzen of wettelijke grenzen denken en werken.

Sterk en bewust in de regionale samenwerking

Binnen het sociaal domein wordt de regionale en bovenregionale samenwerking steeds belangrijker. Steeds meer vraagstukken worden gezamenlijk opgepakt. De complexiteit van de vraagstukken maakt dat dit ook noodzakelijk is: de vraagstukken spelen zich binnen een sterk krachtenveld af en als (kleine) gemeente kun je het vraagstuk niet alleen aangaan. De samenwerkingsrelaties verschuiven van een redelijk eenvoudige inkooprelatie naar een relatie die gezamenlijk aan de lat staat voor ontwikkelingen en verdere transformatie in het sociaal domein. Dit vraagt om een sterke en bewuste positionering op ambtelijk en bestuurlijk niveau in de regio. Zeker daar waar de lokale invloed soms beperkt is, is het belangrijk afwegingen te maken waar de gemeente Texel haar prioriteiten legt. Dit vraagt ook om het beschikbaar hebben van voldoende mensen en middelen om deze (boven)regionale taken uit te voeren.

Organisatie Sociaal Domein

Nu de samenvoeging van het Sociaal Team en De Bolder van de baan is, is een herbezinning op de positie en de toekomst van De Bolder op zijn plek. In 2019 is daar een start mee gemaakt. Onder andere door het maken van een sterkte - zwakte analyse voor De Bolder. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt.

Veiligheid op orde

Op het terrein van openbare orde en veiligheid zijn de volgende ontwikkelingen voor 2020 relevant:

Invoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) per 1 januari 2020.

De Wvggz gaat de Wet bijzondere opnemings in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De nieuwe wet biedt meer instrumenten voor zorg op maat: verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk. Dit vraagt om meer regie van de gemeente, en tevens om een goede zorginfrastructuur met voldoende ambulante GGZ. Nieuw is ook dat de betrokkene de mogelijkheid krijgt om in bezwaar en beroep te gaan tegen de verplichte GGZ opname. Hier ligt een duidelijke relatie tussen het werkgebied van openbare orde en veiligheid en het sociaal domein.

De belangrijkste opgaven voor gemeenten hierbij zijn:

- Het horen van de cliënt bij een crisissituatie.
- Gemeenten moeten meldingen in ontvangst nemen en daarna een verkennend onderzoek starten.
- Betrokkene kan ervoor kiezen een eigen plan van aanpak op te stellen en zo gedwongen zorg te voorkomen. Hiervoor kan de cliënt een beroep doen op de gemeente voor cliëntondersteuning.

Vooralsnog is de insteek van de opdracht voor de uitvoering van deze wet volledig met de toegevoegde middelen vanuit het Rijk bekostigd kan worden. Op basis van het definitieve plan zal dit duidelijk worden in 2020.

Eilandpositie Texel / Wadden bij de lokale aanpak van personen met verward gedrag

Acute psychiatrische hulpverlening voor personen die verward gedrag vertonen is op de Waddeneilanden waaronder Texel uitdagend. Er was onvoldoende vervoer naar de overkant en de beschikbaarheid van deskundigheid om verward gedrag vast te stellen was (in enkele gevallen) ontoereikend. Hierover zijn in 2019 samen met de GGZ en huisartsen een aantal afspraken gemaakt. In 2020 blijven we dit - mede o.b.v. de evaluatie van eind 2019 - monitoren en worden desgewenst aanvullende afspraken gemaakt. Ook dit betreft een onderwerp waarin openbare orde en veiligheid en het sociaal domein samen optrekken.

Uitvoeren Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid 2019 - 2022 (IMV)

Naast bovenstaande ontwikkelingen wordt in 2020 verder uitvoering gegeven aan het Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid.

Eens per vier jaar stellen de burgemeesters en hoofdofficier van justitie het beleidsplan voor de politie-eenheid vast. Het plan voor de periode 2019 - 2022 is eind 2018 vastgesteld. In dit IMV staan thema's waarop een integrale impuls of intensivering op het niveau van de politie-eenheid Noord-Holland noodzakelijk en mogelijk zijn. Dit heeft tot doel de veiligheid van de inwoners van de gemeenten in de politie-eenheid, dus ook Texel, te verbeteren.

In 2019 is ingezet op het actiever doorverwijzen naar Halt voor vals gebruik van identiteitsbewijzen en alcoholgebruik door jongeren onder de 18. Dit is terug te zien in de stijging van het aantal doorverwijzingen naar Halt (zie de beleidsindicatoren).

Wat verwachten we financieel in 2020?

Er zijn een aantal grotere financiële ontwikkelingen en onzekerheden te verwachten in 2020.

In 2020 krijgen we te maken met indexatieafspraken voor de gecontracteerde zorg. Deze afspraken zijn nog in ontwikkeling en kunnen verschillend uitpakken per type zorg en contract. Er is dus een afwijking mogelijk van deze begroting 2020 waarbij er is uitgegaan van een vast percentage uit de meicirculaire, namelijk 1,4%. In de halfjaarsrapportage 2020 wordt hierover gerapporteerd. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen in de zorg en politiek, is het op dit moment nog niet goed in te schatten wat de uitkomsten zullen zijn.

In 2020 worden de precieze financiële effecten van het nieuwe contract voor hulpmiddelen bekend. Er is uitgegaan van een stijging van 120% ten opzichte van de primaire begroting 2019 ([RIB van 3 juli jl.\(2019-054\)\)](#). Ook hierover wordt in de halfjaarsrapportage 2020 gerapporteerd.

In de programmabegroting 2020 van GGD Hollands Noorden is tevens de conceptbegroting voor Veilig Thuis opgenomen. Dit leidt tot een jaarlijkse bijdrage van circa € 111.000 voor de gemeente Texel. Het uiteindelijke bedrag is afhankelijk van de definitieve begroting en nieuwe afspraken over de verdeelsleutel. In 2019 was er sprake van een incidentele verhoging van de bijdrage voor Veilig Thuis. Hoewel de begroting van Veilig Thuis nog niet definitief is, is in de programmabegroting 2020 wel reed rekening gehouden met een hogere bijdrage voor Veilig Thuis. In de halfjaarrapportage 2020 wordt hier nader over gerapporteerd.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GGD Hollands Noorden	1.2 Openbare orde en Veiligheid 6.1 Toezicht kwaliteit kinderopvang en peutersvoorzieningen 7.1 Volksgezondheid	Uitvoering inspectie kinderopvang. Bescherming en bevordering van de gezondheid, Veilig Thuis, OGGZ, uitvoering gemeentelijk gezondheidsbeleid, goede jeugdgezondheidszorg (o.a. consultatiebureau) en preventie
Veiligheidsregio Noord Holland Noord	1.1 Crisisbeheersing en brandweer 7.1 Volksgezondheid	Brandweezorg (preventief en repressief), meldkamer, Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR), risico & crisisbeheersing, Veiligheidshuis, ambulancezorg.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	1.2 Openbare orde en Veiligheid	Belangenbehartiging kustveiligheid (o.a.) vaarroutes, en noodvervoer via de lucht.

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2020) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
6.Sociaal Domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut-Kinderen in Tel	2013	1,31	2,35
				2014	1,78	2,00
				2015	0,86	1,45
6.Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut-Kinderen in Tel	2013	2,55	6,15
				2014	3,01	6,47
				2015	3,08	6,58
6.Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2016	65,0	65,8
				2017	65,3	66,6
				2018	65,6	67,8
6.Sociaal Domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut-Kinderen in Tel	2013	1,90	1,35
				2014	1,92	1,27
				2015	0,48	1,52
6.Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016	13,6	41,3
				2017	15,3	41,9
				2018	13,4	39,0
6.Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar* eenheid gewijzigd t.o.v. voorgaand jaar	CBS	2016	1,9	13,2
				2017	2,9	14,2
				2018	5,9	30,5
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	8,1	9,5
				2017	6,9	9,7
				2018	8,7	10,4
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	1,0	1,0
				2017	1,4	1,0
				2018	1,5	1,1
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2016	-	0,4
				2017	-	0,4
				2018	-	0,3
6.Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2016	42	56
				2017	43	57
				2018	44	60
1.Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2016	47	137
				2017	39	131
				2018	102	119
1.Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners* CBS - relatieve cijfers over 2016 en 2017 te klein voor conclusie -	CBS	2016	-	2,3
				2017	-	2,2
				2018	0,7	2,2
1.Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners (2018 n.n.b.)	CBS	2016	5,2	5,3
				2017	4,1	5,0
				2018	5,5	4,8
1.Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners* CBS - relatieve cijfers te klein voor conclusie -	CBS	2016	-	3,3
				2017	-	2,9
				2018	0,4	2,5
1.Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners (2018 n.n.b.)	CBS	2016	5,2	5,6
				2017	3,7	4,8
				2018	4	5,4

Doelenboom

2.1 Een veilige gemeente behouden

- 2.1.1 Openbare orde en veiligheid garanderen
 - 2.1.1.1 Met de partners in de veiligheidsketen samenwerken
 - 2.1.1.2 Strandvonderij Texel organiseren en uitvoeren
 - 2.1.1.4 Huidig niveau van sociale veiligheid behouden
 - 2.1.1.8 Extra krediet aanleggen boorputten kernen aanvragen
 - 2.1.1.9 Boorputten natuurgebied aanleggen
 - 2.1.1.10 Geluidsmetingen bij evenementen laten uitvoeren
- 2.1.3 Een efficiënte brandweerorganisatie bewerkstelligen

2.2 Deelname aan de samenleving stimuleren

- 2.2.1 Arbeidsparticipatie bevorderen
 - 2.2.1.1 Integratie van inburgeraars bevorderen
 - 2.2.1.2 Re-integratietrajecten inkopen
 - 2.2.1.6 Werkervaringsplaatsen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt creëren
- 2.2.2 Gesubsidieerde arbeid in de Wet Sociale Werkvoorziening uitvoeren
 - 2.2.2.3 Beschut werken vanuit de Participatiewet mogelijk maken
 - 2.2.2.4 Begeleiding met loonkostensubsidie vanuit de Participatiewet mogelijk maken
 - 2.2.2.5 Wettelijke taken voor de WSW en de Participatiewet uitvoeren
 - 2.2.2.6 Nieuwe productiemiddelen aanschaffen voor De Bolder
- 2.2.3 Zorgzaamheid van de Texelse samenleving versterken
 - 2.2.3.2 Adviesraad Sociaal Domein faciliteren
 - 2.2.3.4 Wmo Algemene Welzijnstaken uitbesteden
 - 2.2.3.5 Antidiscriminatie bevorderen
- 2.2.4 Algemene voorzieningen bieden (Wmo)
 - 2.2.4.2 Algemeen maatschappelijk werk faciliteren
 - 2.2.4.3 Voedselbank ondersteunen
 - 2.2.4.5 Dorpshuizen en dorpscommissies faciliteren
- 2.2.5 Individuele Wmo-voorzieningen bepalen en bieden
 - 2.2.5.2 Hulp bij het huishouden faciliteren
- 2.2.8 Voor alle zorg- en welzijnsvragen toegankelijk
 - 2.2.8.1 Het Sociaal Team Texel optimaal inrichten en laten functioneren
 - 2.2.8.4 Clientvolgsysteem Sociaal Team Texel door ontwikkelen

2.3 Iedereen op Texel een financieel bestaansminimum bieden

- 2.3.1 Structurele inkomensondersteuning bieden
- 2.3.2 Incidentele ondersteuning bieden
 - 2.3.2.1 Bijzondere bijstand verstrekken

2.5 Texelse jeugd veilig en gezond op laten groeien

- 2.5.1 Jeugd ontwikkelkansen bieden
 - 2.5.1.2 Kwaliteit kinderopvang instellingen controleren
 - 2.5.1.4 Jeugd op Texel behouden
- 2.5.2 Jongeren bij opgroeien ondersteunen
 - 2.5.2.3 Voorlichting over problemen bij opgroeien geven
 - 2.5.2.7 Nieuwe taken jeugdzorg uitvoeren
 - 2.5.2.8 Alcoholmatiging bij jongeren bevorderen en terugdringen drugsgebruik

2.6 Kwaliteit van leven van alle Texelaars verbeteren

- 2.6.1 Gezonde leefstijl bevorderen
 - 2.6.1.1 Gezonde leefstijl onder ouderen bevorderen
 - 2.6.1.2 Ontwikkelen van een doorgaande leerlijn mediawijsheid
- 2.6.2 Grip op eigen leven bevorderen
 - 2.6.2.1 Texelkompas ontwikkelen
 - 2.6.2.2 Concrete programma's ontwikkelen voor vroegtijdige ondersteuning bij gezinsproblematiek
 - 2.6.2.3 Faciliteren betrokkenheid van jongeren bij mediawijsheid van ouderen
- 2.6.3 Ontmoeting stimuleren en eenzaamheid bestrijden
 - 2.6.3.1 Initiatieven voor ontmoeting stimuleren en faciliteren

Beleidsnota's en verordeningen

- [Structuurvisie 2020 "Texel op Koers"](#) (2009)
- [Strategische visie op de 3 transities en de transformatie binnen het Sociaal Domein Kop van Noord Holland](#) (2013) - wordt ingetrokken
- [Uitvoeringsdocument 3 Transities Sociaal Domein "Met Kop en schouders"](#) (2013) - wordt ingetrokken
- [3D Beleidsplan - Op weg naar een zorgzame samenleving](#) (2014) - wordt ingetrokken
- [Maatschappelijk beleidskader "Samen leven op Texel" \(2013-2017\)](#) (2012) - wordt ingetrokken
- Visie en beleid sociaal domein Texel (2020) - in ontwikkeling
- [Verordening Adviesraad Sociaal Domein](#) (2015)
- [Algemene Subsidieverordening Texel 2016](#)
- [Uitvoeringsregeling subsidies Maatschappelijke Organisaties 2016](#)
- [Actieplan gezondheidsbeleid 2018: Vitaal Texel: gezond \(samen\)leven begint bij jezelf](#)
- [Zorg voor de jeugd op Texel](#) (2013) - wordt ingetrokken
- [Kader mantelzorg- en vrijwilligerswerk 2016-2020](#) (2016)
- [Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen](#) (2013)
- [Verordening tegemoetkoming kosten voorschoolse voorzieningen](#) (2014)
- [Nota voorschoolse educatie](#) (2019)
- [Beleidsplan Schuldhulpverlening 2017-2020](#) (2017)
- [Uitvoeringsplan schuldhulpverlening](#) (2018)
- [Minimabeleid](#) (2015)
- Beleidsregels minimabeleid/bijzondere bijstand 2019 - in ontwikkeling
- [Verordening Jeugdhulp](#) (2016) - wordt ingetrokken
- Verordening Jeugdhulp (2019) - in ontwikkeling
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning](#) (2019)
- [Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning](#) (2017) - wordt ingetrokken
- [Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning](#) (2019) - in ontwikkeling
- [Nadere regels Jeugdhulp](#) (2017) - wordt ingetrokken

- [Nadere regels Jeugdhulp \(2019\) - in ontwikkeling](#)
- [Regionaal beleidskader/actieplan Beschermd Wonen 2018 e.v. en regionale sluitende aanpak verwarde personen 2018 e.v.](#)
- [Verordening Individuele Studietoelage en Individuele Inkomensvoorziening \(2018\)](#)
- [Afstemmingsverordening Participatiewet Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers \(IOAW\) en Inkomensvoorziening Oudere of gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandige \(IOAZ\) \(2018\)](#)
- [Verordening Tegenprestatie Participatiewet \(2015\)](#)
- [Verordening Participatiewet re-integratie en gesubsidieerde arbeid \(2018\)](#)
- [Instrumentarium Participatiewet](#)
- [Beleidsregels terugvordering, invordering en verhaal \(2016\)](#)
- [Privacyregeling Sociaal Team Texel \(2016\)](#)
- [Beleidsvisie Externe Veiligheid \(2014\)](#)
- [Damoclesbeleid gemeente Texel \(2018\)](#)
- [Beleidsregel toepassing Wet Bibob 2018](#)
- [Algemene plaatselijke verordening Texel \(2017\)](#)
- [Integraal Veiligheidsplan](#)
- [Verblijfsontzeggingsbeleid](#)

B. Lange Termijn Planning

- Visie en Beleid Sociaal Domein actualiseren
- Actualiseren van het Dorpshuizenbeleid
- Actualiseren VVE Beleid
- Texelse Agenda Onderwijs en Zorg opstellen
- Uitgaansmogelijkheden bieden jeugd 18-
- IJslandse aanpak op Texel onderzoeken en implementeren

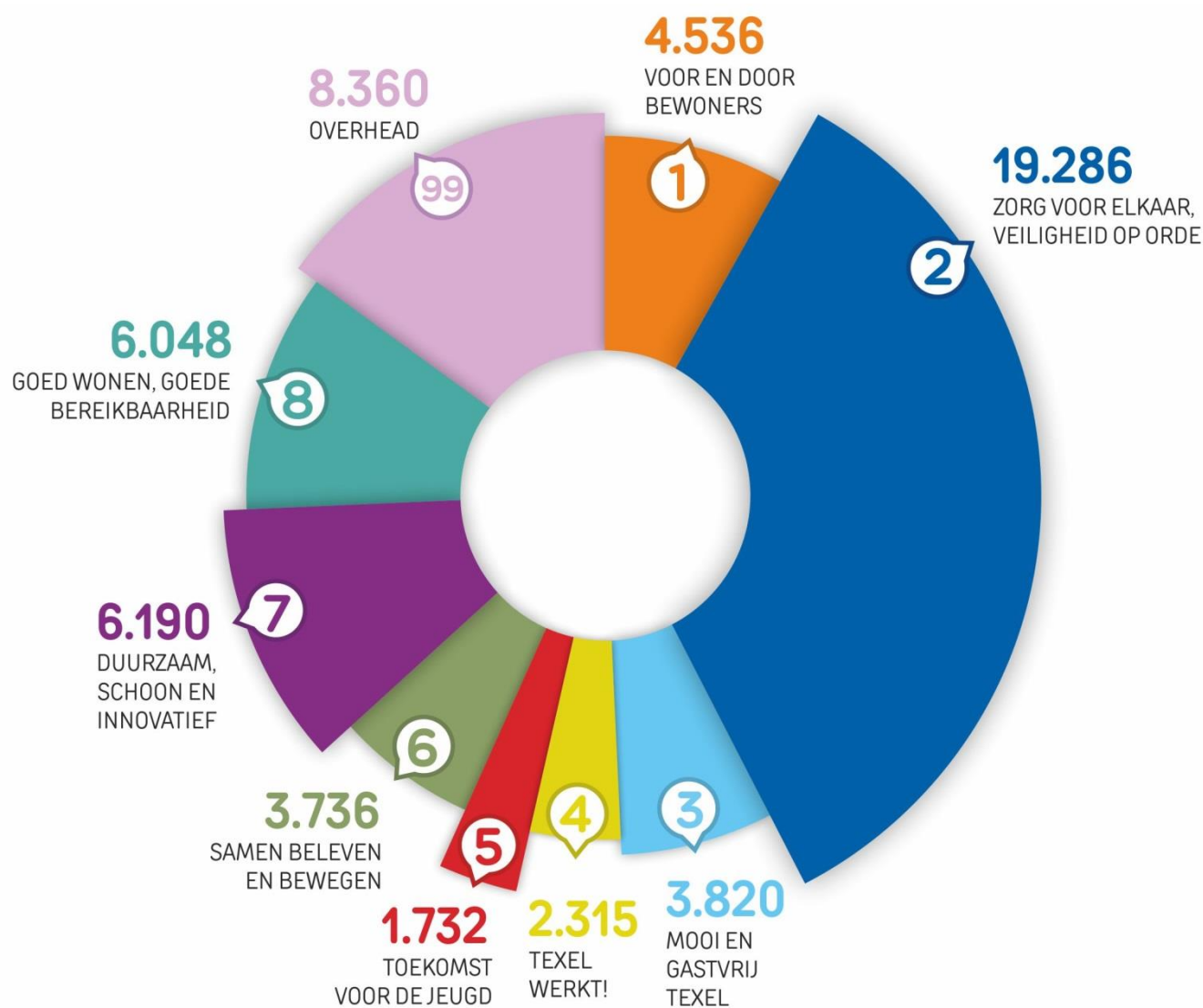
C. Voorstellen

Voorstel 2020-201	(Boven)regionale samenwerking professionaliseren		
Doelenboom	2.2.8 Voor alle zorg- en welzijnsvragen toegankelijk		
Motivatíe	De (boven)regionale opgaven in het sociaal domein worden, met name op het gebied van (specialistische) jeugdhulp en Wmo (o.a. Beschermd wonen) steeds omvangrijker en complexer. Grote regionale projecten zoals de transformatieagenda jeugd - naar aanleiding van het landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd', en de bovenregionale bestuuroopdracht - waarin Texel trekker is van de thema's pleegzorg, MDA++ en integrale crisisdienst, vragen om een sterke en bewuste positionering in de (boven)regionale samenwerking. Een professionaliseringsslag is nodig om deze opgaven, náást de lokale opgaven, het hoofd te kunnen bieden. Dit draagt bij aan de uitgangspunten in het coalitieakkoord 'Balans Brengen' dat Texel een zelfstandige gemeente is met sterke regionale samenwerking op gemeente overstijgende onderwerpen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	-€ 100.000	Incidenteel	Reserve sociaal domein
	€ 100.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	Het voorstel is voor 2020 incidenteel € 100.000 vanuit de reserve sociaal domein beschikbaar voor te stellen om deze professionalisering ten behoeve van de gezamenlijke opgaven vorm te geven. De rol van de (boven)regio wordt alleen maar sterker, niet alleen binnen het sociaal domein maar ook op andere terreinen. Daarom wordt een integraal advies voorbereid over de regionale samenwerking, positionering en daarvoor benodigde inzet, gerelateerd aan de meerjarenbegroting 2021 en verder. De regionale samenwerking is een van de organisatiespeerpunten.		

Heroverwegen budget n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.

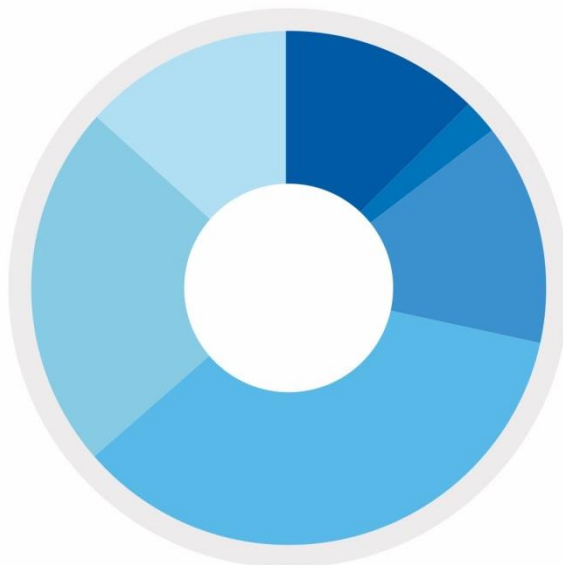
Voorstel 2020-202	Transformatie opdracht Sociaal Team borgen door 2 fte toe te voegen aan het team		
Doelenboom	2.5.2 Jongeren bij opgroeien ondersteunen		
Motivat	De centrale opgave in het sociaal domein voor de komende jaren is de transformatie: het anders kijken naar en organiseren van zorg en ondersteuning voor onze inwoners. Op Texel hebben we hier vijf ontwikkelrichtingen voor benoemd: van individueel naar collectief, van curatief naar preventief, van veraf dichtbij, van zware vormen van hulpverlening naar lichtere vormen van ondersteuning en van dure zorg naar minder kostbare zorg. In alle gevallen staat passende zorg voorop. Deze transformatieopgave zien we ook terug in de opdracht voor het Sociaal Team. Voor de werkwijze betekent dit onder andere vroeg 'erbij' zijn, aanwezig zijn op de vindplaatsen en een integrale benadering van de vraag van inwoners. Het Sociaal Team is dus nadrukkelijk meer dan een "loket" of "toegang tot een voorziening". Binnen het Sociaal Team is al gedurende langere tijd een hoge werkdruk merkbaar. Aanleiding om in mei 2018 te starten met een benchmark van Berenschot voor het sociaal domein. Uit deze benchmark is duidelijk geworden hoe de uitvoeringskosten van Texel voor de wettelijke taken zich verhouden tot andere organisaties. Over de niet-wettelijke taken (zoals schoolmaatschappelijk werk, preventie, opvoed- en ondersteuningsgesprekken en (intensieve) regievoering) geeft de benchmark geen beeld. Daarom is er begin 2019 een inventarisatie gedaan naar de formatie van het sociaal team voor het uitvoeren van deze niet-wettelijke taken. Daaruit blijkt dat er structureel twee extra fte klantmanagers Jeugd (1,5fte) en Wmo (0,5fte) nodig zijn bij het Sociaal Team om zowel de wettelijke als de niet-wettelijke taken met voldoende kwaliteit uit te kunnen voeren. Met name kwetsbaarheid bij Jeugd is groot. Als zich één of enkele crisis aandienen, is acute en intensieve inzet van het team nodig om verantwoorde zorg te leveren. De gemeente is immers verantwoordelijk voor die zorg en aansprakelijk bij het ontstaan van fouten. Casussen in het segment van de jeugdzorg zijn vaak niet makkelijk te beheersen door de inzet van wachtlijsten of tijdelijke inzet van medewerkers. Duurzame kwalitatieve bezetting is gebaat bij een stabiel en goed toegerust team van medewerkers. Wanneer ertoe besloten wordt om geen extra formatie toe te voegen aan het sociaal team dan moeten er keuzes worden gemaakt welke taken het sociaal team wel en vooral niet meer doet. Dit zal altijd ten koste gaan van het uitvoeren van de niet-wettelijke taken, aangezien het uitvoeren van de wettelijke taken een landelijke verplichting is. Juist het uitvoeren van de niet-wettelijke taken draagt bij aan de transformatieopgave in het sociaal domein. En kan er uiteindelijk voor zorgen dat er minder inwoners een dure maatwerkvoorziening nodig hebben en de kosten van het sociaal domein beheersbaar blijven in de toekomst. Tegelijkertijd heeft de gemeente vanuit de wettelijke kaders wel degelijk een opdracht om bijvoorbeeld ook in te zetten op preventie. Dergelijke taken zullen daarom uitgevoerd moeten blijven worden, hetzij in eigen beheer, hetzij door anderen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 156.000	Incidenteel	Begroting 2020 en 2021
Toelichting financieel	De kosten van twee fulltime klantmanagers sociaal team worden geschat op € 156.000 per jaar.		

Investeringsvoorstel 2020-203	Nieuwe productiemiddelen voor De Bolder aanschaffen		
Motivat	Voor het omvormen van het productiebedrijf De Bolder naar een bedrijf met nog verder vereenvoudigde bedrijfsprocessen zijn nieuwe investeringen noodzakelijk. Er moet extra aandacht zijn voor investeringen om essentiële productieprocessen te kunnen laten uitvoeren door medewerkers met geringere arbeidsvaardigheden.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 30.000		Begroting De Bolder
Toelichting financieel	Er is € 30.000 (ex. BTW) nodig voor investeringen in nieuwe productiemiddelen.		

PROGRAMMA 2

**ZORG VOOR ELKAAR,
VEILIGHEID OP ORDE**

- **2.454** Brandweer en rampenbestrijding
- **378** Openbare orde en veiligheid
- **2.662** Inkomensvoorziening
- **6.655** Sociaal Domein
- **4.552** DSW De Bolder
- **2.585** Overige lasten

19.286 Totale lasten programma 2

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Brandweer en rampenbestrijding	2.332	2.417	2.454
• Openbare orde en veiligheid brandweer en rampenbestrijding	136	189	172
• Brandweer pro-actie en preparatie	2.196	2.223	2.282
• Rampenbestrijding	0	5	0
Openbare orde en veiligheid	336	589	378
• Openbare orde en veiligheid algemeen	310	576	104
• Uitvoering bijzondere wetten	26	13	274
Subsidies	268	291	295
• Subsidie MO	8	27	28
• Subsidie Kinderopvang	50	50	51
• Subsidie Jeugdwerk	210	213	216
Inkomensvoorzieningen	2.479	2.588	2.662
• Gebundelde uitkeringen	1.933	1.988	2.085
• Minimabeleid	523	508	516
• Statushouders	23	92	61
Participatiebudget	3.210	3.114	2.814
• Participatiebudget	459	704	532
• Leer-Werkbedrijf De Bolder	2.750	2.410	2.282
Algemene voorzieningen	1.647	1.747	1.684
• Sociaal domein Algem maatsch werk	513	588	484
• Welzijn	875	808	826
• Inkomensregelingen	115	213	241
• Peuterspeelzalen	144	138	133
Sociaal Domein	6.323	6.683	6.655
• Arbeidsparticipatie	325	213	229
• Wmo oud	1.056	1.271	1.373
• Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	494	334	416
• Jeugd	2.226	2.335	2.382
• Wmo nieuw	1.083	1.156	1.156
• Wmo uitvoeringskosten	835	996	739
• Veiligheid, reclassering en opvang jeugd	304	377	360
Volksgezondheid	491	608	606
• Volksgezondheid	0	24	25
• Openbare gezondheidszorg	287	350	347
• Jeugdgezondheidszorg	205	234	234

Totaal lasten programma 2	17.086	18.036	17.548
Totaal lasten Leer-Werkbedrijf De Bolder	4.294	4.382	4.295
Totaal programma 2 incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	21.380	22.418	21.843
Eliminatie participatiebudget WSW	-2.840	-2.592	-2.557
Totaal lasten programma 2	18.580	19.826	19.286

(bedragen in duizenden euro's)

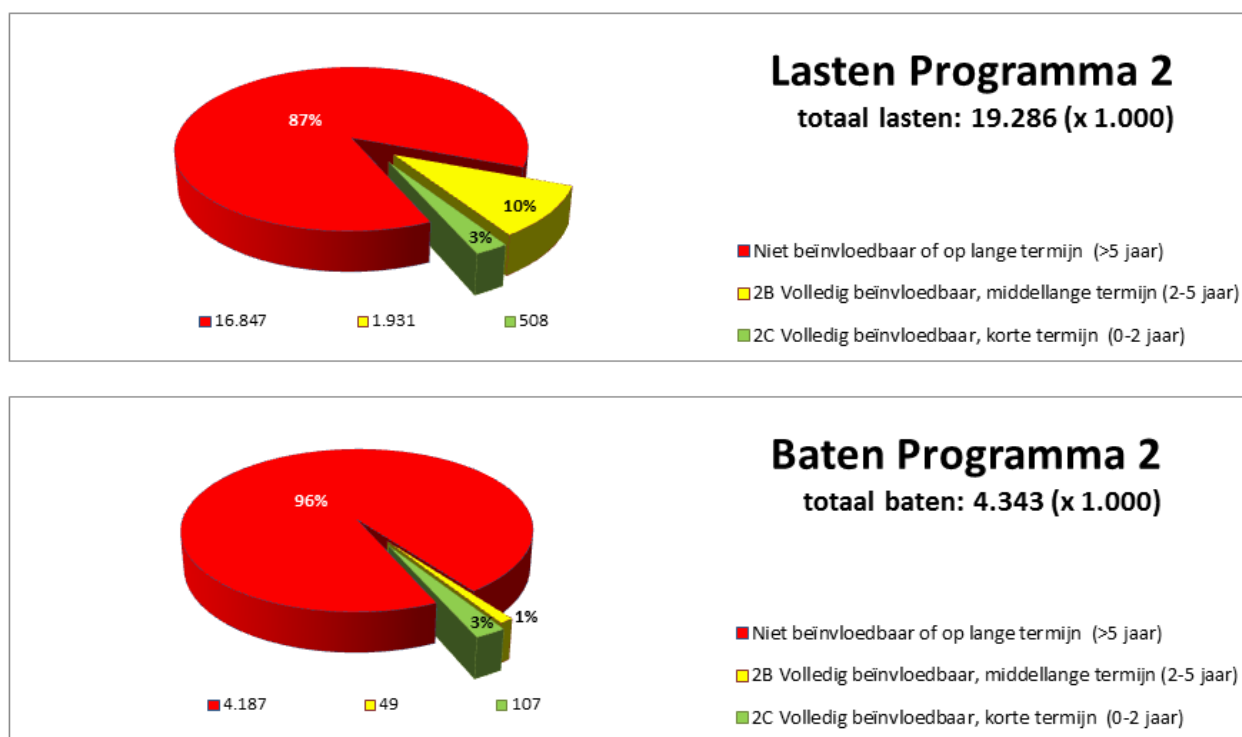
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Brandweer en rampenbestrijding	36	45	45
• Brandweer pro-actie en preparatie	36	45	45
Openbare orde en veiligheid	88	70	71
• Openbare orde en veiligheid algemeen	0	0	0
• Uitvoering bijzondere wetten	88	70	71
Inkomensvoorzieningen	2.136	1.988	1.975
• Gebundelde uitkeringen	1.898	1.983	1.970
• Minimabeleid	6	5	5
• Statushouders	232	0	0
Participatiebudget	274	163	85
• Participatiebudget	0	78	0
• WSW - Werkbedrijf De Bolder	274	85	85
Algemene voorzieningen	5	10	10
• Inkomensregelingen	5	10	10
Sociaal Domein	813	502	418
• Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	568	324	260
• Wmo nieuw	224	158	158
• Wmo uitvoeringskosten	21	20	0
Totaal baten programma 2	3.351	2.779	2.605
Totaal baten DSW De Bolder	4.434	4.382	4.295
Totaal programma 2 incl. DSW De Bolder	7.785	7.161	6.900
Eliminatie participatiebudget WSW	-2.840	-2.592	-2.557
Totaal baten programma 2	4.945	4.569	4.343
Saldo	-13.635	-15.257	-14.943

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 2

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Brandweer pro-actie en preparatie	1
Openbare orde en veiligheid algemeen	3
Uitvoering bijzondere wetten	
Subsidie MO	13
Gebundelde uitkeringen	
WSW - Werkbedrijf De Bolder	
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	12
Wmo uitvoeringskosten	455
Openbare gezondheidszorg	26
Totaal	508

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Brandweer pro-actie en preparatie	
Openbare orde en veiligheid algemeen	
Uitvoering bijzondere wetten	71
Subsidie MO	
Gebundelde uitkeringen	21
WSW - Werkbedrijf De Bolder	15
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	
Wmo uitvoeringskosten	
Openbare gezondheidszorg	
Totaal	107

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Brandweer pro-actie en preparatie	101
Openbare orde en veiligheid algemeen	54
Uitvoering bijzondere wetten	13
Subsidie MO	15
Subsidie Kinderopvang	51
Subsidie Jeugdwerk	216
Gebundelde uitkeringen	65
Participatiebudget	32
Minimabeleid	54
Welzijn	413
Inkomensregelingen	95
Peuterspeelzalen	128
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	393
Wmo uitvoeringskosten	285
Openbare gezondheidszorg	16
Totaal	1.931

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Brandweer pro-actie en preparatie	45
Openbare orde en veiligheid algemeen	
Uitvoering bijzondere wetten	
Subsidie MO	
Subsidie Kinderopvang	
Subsidie Jeugdwerk	
Gebundelde uitkeringen	
Participatiebudget	
Minimabeleid	
Welzijn	
Inkomensregelingen	4
Peuterspeelzalen	
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	
Wmo uitvoeringskosten	
Openbare gezondheidszorg	
Totaal	49

PROGRAMMA 3

MOOI EN GASTVRIJ TEXEL

1. Onderzoek bekostiging behoud landschapselementen in het hele Texelse cultuurlandschap
2. Planet De Koog
3. Toeristische toekomstvisie
4. Invoering Omgevingswet

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Recreatie en toerisme

Het toerisme groeit nog steeds. Gemak wordt de standaard als het gaat om vernieuwingen op het gebied van reizen. Digitale innovaties slaan goed aan. Met name apps voor het plannen en boeken van de vakantie. Men zoekt naar accommodaties die persoonlijk zijn. Vaak gaat het wel om kortere vakanties, maar dan meerdere malen per jaar: klein maar fijn.

Doel is om de kernwaarden, zoals rust en ruimte, etc. te behouden en tegelijk optimaal te profiteren van de economische mogelijkheden. Leidende vraag: Wat is goed voor de toekomst van Texel? Om die vraag te beantwoorden komt er een integraal toeristisch toekomstplan met een visie op toerisme en de daarbij behorende infrastructuur. Texelse inwoners, ondernemers en belangenorganisaties worden hierbij betrokken. In het plan komt speciaal aandacht voor balans tussen economie en ecologie, dagtoeristen, mobiliteit (hoe bevorderen we dat toeristen andere vormen van vervoer dan de auto kiezen) en toegankelijkheid van Texelse (buiten)gebied(en), camperplaatsen, kamperen bij de boer, omzetting zomerhuizen en toeristen- en parkeerbelasting.

De manier waarop mensen informatie over Texel opzoeken, verandert en het tijdstip waarop mensen besluiten naar het eiland te komen ook. Er is een toename van het gebruik van internet en daardoor ook last-minute boekingen. Daarnaast is er een hogere bezettingsgraad in de accommodaties. In het hoogseizoen zijn er niet meer gasten (het aantal slaapplekken is de afgelopen jaren nagenoeg gelijk gebleven). Het seizoen is langer en er vinden sneller wisselingen plaats. Tevens is er gemiddeld per accommodatie meer dan 1 auto per vakantiebezoek. Dit heeft effect op het aantal vervoersbewegingen op Texel.

Aandachtspunt is het behoud van de vitaliteit van de recreatieterreinen. De urgentie voelt op Texel niet bij ieder bedrijf even sterk. Toch is het belangrijk tijdig te investeren om het kwaliteitsniveau goed te houden.

Het Texelse landschap

Het aantal agrarische bedrijven neemt af door de schaalvergroting. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor het kleinschalige Texelse landschap. De maatregelen in het kader van 'Natuurontwikkeling Texel' zijn afgerond, de inrichting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) op Texel is klaar.

Minder geld voor tuinvallen, kolken en boeten

De subsidies op het gebied van landschap(elementen) nemen de komende jaren af. Daardoor staat het onderhoud van schapenboeten, kolken en tuinvallen onder druk. De kans bestaat dat ze vervallen of verdwijnen. Daarnaast dalen ook de inkomsten uit schapenhouderij. Er wordt gezocht naar aanvullende vormen van inkomsten bijvoorbeeld uit (agro)toerisme, om bedrijven te kunnen laten voortbestaan.

Landschap

De focus ligt op het behouden van weidevogels en het voor Texel zo unieke landschap, met zijn kenmerkende elementen als tuinwallen, kolken en schapenboeten op het gehele oude land van Texel. Daarnaast is de uitbreiding van de natuurvriendelijke oevers en de bloemrijke akkerranden in het Texelse cultuurlandschap aandachtspunt. Samen met de agrarische natuurvereniging De Lieuw worden oplossingen gezocht om het beheer en onderhoud te blijven bekostigen.

Openbaar groen

In 2020 wordt het groen aangepakt op de Algemene begraafplaats en op de Vloedlijn. Deze projecten worden in combinatie met elkaar opgepakt. Ook worden losse kleine vakken groen en zieke bomen vervangen. In het kader van klimaatadaptatie wordt in 2020 geïnvesteerd in het kleinschalig omzetten van 'grijs in groen', zoals bij middenbermen en het vergroten van de plantvakken voor bomen (boomspiegels). Er komt een nieuwe aanpak voor communicatie en participatie.

Nationaal Park

Landelijk vindt er discussie plaats over de Nationale Parken: is het wenselijk toe te werken naar één groot Nationaal Park Waddenzee? De consequenties die dit heeft voor het Nationaal Park Duinen van Texel worden meegenomen in die gesprekken.

Ruimtelijke Ordening

De Ruimtelijke Ordening gaat steeds meer uit van een integrale, gebiedsgerichte benadering. Dit is vertaald in de nieuwe Omgevingswet. Deze gaat naar verwachting op 1 januari 2021 in werking. De nieuwe werk- en denkwijze wordt nu al steeds meer toegepast. Het gaat daarbij om de samenhang van de verschillende onderwerpen, zoals natuur, milieu, landschap, gezondheid en veiligheid.

De kernwaarden uit het Beeldkwaliteitsplan 'Texel in Ontwikkeling' zijn toetsingskader en de Texelprincipes zijn een bron van inspiratie voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de Omgevingswet wordt samengewerkt met de andere Waddeneilandgemeenten, met de regio Kop van Noord-Holland, met de provincie en het rijk.

Een Texelse projectgroep bekijkt wat nodig is om de invoering van de Omgevingswet zo soepel mogelijk te laten verlopen. De structuurvisie 'Texel op Koers' uit 2009 wordt geactualiseerd. Dat proces is gestart in 2019 en eindigt in 2020 met het vaststellen van de Omgevingsvisie (de nieuwe naam voor de structuurvisie).

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, GGD Hollands Noorden en Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) Noord-Holland Noord trekken samen op naar gemeenten in voorbereiding op de nieuwe wet. Hierbij gaat het over de veranderende positie, rol en activiteiten van deze gemeenschappelijke regelingen en wordt op verzoek van gemeenten meegewerkt in pilots. De personele en financiële consequenties hiervan worden door iedere organisatie zelf gedragen. Dat vraagt dan ook instemming van de gemeenten, via het algemeen bestuur. Momenteel is nog onduidelijk wat de financiële consequenties zijn.

Toezicht en Handhaving

De Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) is door de raad in 2017 vastgesteld. Daarop is een visiedocument gemaakt, waarin de maatschappelijke doelen voor VTH staan, gebaseerd op de Texelse kernwaarden. Dit is de basis voor prioriteitstelling in de uitvoering. De effecten van deze aanpak zijn al zichtbaar, zowel in de organisatie als op het eiland. In het uitvoeringsprogramma's voor 2018 en 2019 is deze aanpak verder doorontwikkeld. Ook in 2020 wordt hiermee doorgegaan.

Dijkversterking

Onder regie van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is 'Combinatie Tessel' de Waddenzeedijk aan het versterken. De werkzaamheden zijn begonnen in 2016 en volgens planning klaar vóór begin van het stormseizoen 2019/2020. De oplevering is medio oktober 2019 gepland. Een enorme operatie, die in totaal circa 130 miljoen euro gekost heeft. Hiervan is circa 1% door de gemeente Texel betaald. De aanleg van de Prins Hendrik Zanddijk is in 2019 afgerond, de oplevering heeft op 4 september plaatsgevonden. Daarmee is ook het slechtste deel van de Waddenzeedijk weer voor lange tijd op orde en ontstaat er een prachtig nieuw stuk kust van Texel. Het gebied is toegankelijk met voetpaden en een fietspad.

In 2019 is ook de 'Zeedijk 't Horntje' gerealiseerd, waardoor het NIOZ binnendijks is komen te liggen. Dit is het laatste deel van de versterking van de Waddenzeedijk Texel, zodat de dijk vanaf 2020 weer toekomstbestendig is op het gebied van waterveiligheid.

Strand

In 2019 is de geactualiseerde Strandnota vastgesteld, gemaakt in overleg met de Vereniging van Strandexploitanten Texel. Daarin is zoveel mogelijk rekening gehouden met de uitwerking van het Kustpact in het provinciale Toekomstperspectief Kust. Ook het nieuwe beleid van het hoogheemraadschap (HHNK) en Rijkswaterstaat is van invloed geweest. Met het oog op de klimaatverandering anticiperen beide partijen op verdergaande zeespiegelrijzing. Dat vergt de nodige afstemming, stroomlijning en belangenbehartiging en dat blijft zo, ook in 2020. Belangrijk punt daarbij is de hoogte van de strandslagen en parkeerplaatsen: door het (laten) groeien van de duinen zijn de strandslagen nu de laagste en zwakste plekken in de zeewering. Er wordt bekeken hoe dit aangepakt moet worden.

Bovendien oriënteren alle betrokken partijen zich op de vraag hoe om te gaan met de kustafslag in het zuidwesten van het eiland (Paal 9 e.o.). Dat proces moet in 2020 worden opgepakt en leiden tot een visie op dat specifieke gebied.

Rijkswaterstaat blijft met zandsuppleties de basiskustlijn zoveel als mogelijk handhaven.

Planet De Koog

In 2020 zullen de deelprojecten 'Dorpsstraat', 'Kop van Zuid/Brink', 'Rondje De Koog (deels)' en 'Schoon en Heel' zijn afgerond. De subsidieregeling om een versnelling van de kwaliteit slag in De Koog te realiseren stopt dan ook.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord Noord	7.4 Milieubeheer	Voert milieutaken voor de gemeente uit.
NV TESO	2.5 Openbaar vervoer	Goede bereikbaarheid van de gemeente c.q. het eiland.
Texel Airport NV	2.1 Verkeer en vervoer	Goede bereikbaarheid van de gemeente c.q. het eiland, extra verbindingsmogelijkheid in noodsituaties
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimtelijke ordening	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwaliteitsverbetering jachthavens Bevordering toerisme naar waddeneilanden in relatie tot werelderfgoedstatus waddengebied Samenwerken op het vlak van de Omgevingswet

Doelenboom

3.1 Natuur op Texel in stand houden

- 3.1.1 Natuurbeheer op andere maatschappelijke functies afstemmen
 - 3.1.1.1 Beheeroverleggroep Natura 2000 faciliteren
 - 3.1.1.3 Aan het Overleg Nationaal Park deelnemen
 - 3.1.1.4 Weidevogels op Texel in stand houden

3.2 Het Texelse landschap behouden en ontwikkelen

- 3.2.1 Landschapsbeleidsplan uitvoeren
 - 3.2.1.1 Landschapselementen aanleggen en onderhouden
 - 3.2.1.2 Tuinwallen en kolken aanleggen en onderhouden
 - 3.2.1.4 Provinciaal Natuurbeheerplan monitoren
 - 3.2.1.5 Toegankelijkheid natuurgebieden waarborgen
 - 3.2.1.9 Werkbare beheerplannen Natura 2000 en Nationaal Park bewerkstelligen
 - 3.2.1.13 Vasthouden aan grenzen Natura 2000
 - 3.2.1.14 Kleinschalig Historisch medegebruik mogelijk houden
- 3.2.4 Het unieke Texelse landschap behouden

3.3 Openbaar groen beheren en verbeteren

- 3.3.1 Openbaar groen beheren
 - 3.3.1.1 Openbaar groen onderhouden
 - 3.3.1.2 Openbaar groen verbeteren
 - 3.3.1.6 Veiligheid bomen in windsingels controleren
 - 3.3.1.7 Vervolgacties na wettelijke verplichte boomcontrole uitvoeren
- 3.3.2 Speelplaatsen beheren
 - 3.3.2.1 Voldoende openbare speelplaatsen verzorgen

3.4 Recreatie faciliteren

- 3.4.1 Strand schoon en bereikbaar houden
 - 3.4.1.1 Strandnota uitvoeren
- 3.4.2 Toerisme kwalitatief en kwantitatief stimuleren
 - 3.4.2.4 Activiteiten in en rondom de Waddenzee stimuleren
 - 3.4.2.6 Regionale toeristische samenwerking stimuleren

3.5 Zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening met behoud van Texelse kernwaarden

- 3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen
 - 3.5.1.2 Grond bij ontwikkeling van gebieden strategisch inzetten
 - 3.5.1.3 Dichtslibben van het landschap voorkomen
 - 3.5.1.7 Aan het kwaliteitscriteriaprotoocol VTH-taken voldoen
 - 3.5.1.10 Anticiperen op nieuwe Omgevingswet
 - 3.5.1.12 Kwaliteit uitvoering VTH-taken borgen
 - 3.5.1.14 Structuurvisie evalueren en analyseren
- 3.5.2 Texelse kernwaarden behouden
 - 3.5.2.1 Commissie ruimtelijke kwaliteit een vergoeding verstrekken
 - 3.5.2.4 Welstandsnota actualiseren

Beleidsnota's en verordeningen

- [Nota Verblijfsrecreatie \(2016\)](#)
- [Structuurvisie Texel op koers 2020](#) (2009)
- [Aanwijzingsbesluit Natura 2000 Duinen en Lage Land van Texel](#) (2011)
- Beheerplannen N2000: [Waddenzee](#), [Noordzeekustzone](#) en [Texel](#) (2016)
- [Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland](#) (2006)
- [Natuurbeheerplan provincie NH](#) (jaarlijks)
- [Beleidsnotitie Natuur en Landschap Texel 2018](#)
- [Raadsbesluit structurele financiering landschapsbeleidsplan Texel](#) (2007)
- [Strandnota](#) (2019)
- [Beeldkwaliteitplan Texel in Ontwikkeling \(Bestemmingsplan Buitengebied\)](#) (2013)
- [Welstandsnota Texel \(2008\)](#)
- [Planet Texel](#) (2014)
- Dijkversterkingsplan Waddenzeedijk Texel (HHNK, 2015)
- [Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving](#) (2017)
- [Regionale verkenning en visie over verblijfsrecreatie](#) (2017)
- [Groenbeheerplan \(2018\)](#)

B. Lange Termijn Planning

- Toeristisch Toekomstplan ontwikkelen;
- De nieuwe Omgevingswet zorgvuldig en evenwichtig invoeren;
- Bestemmingsplan reparatieplan Dorpsstraat De Koog maken (Planet Texel);
- Bestemmingsplan reparatieplan Buitengebied locatie Pontweg 234-238
- Bestemmingsplan reparatieplan Den Burg Emmalaan 3B
- Zendmastenbeleid actualiseren.

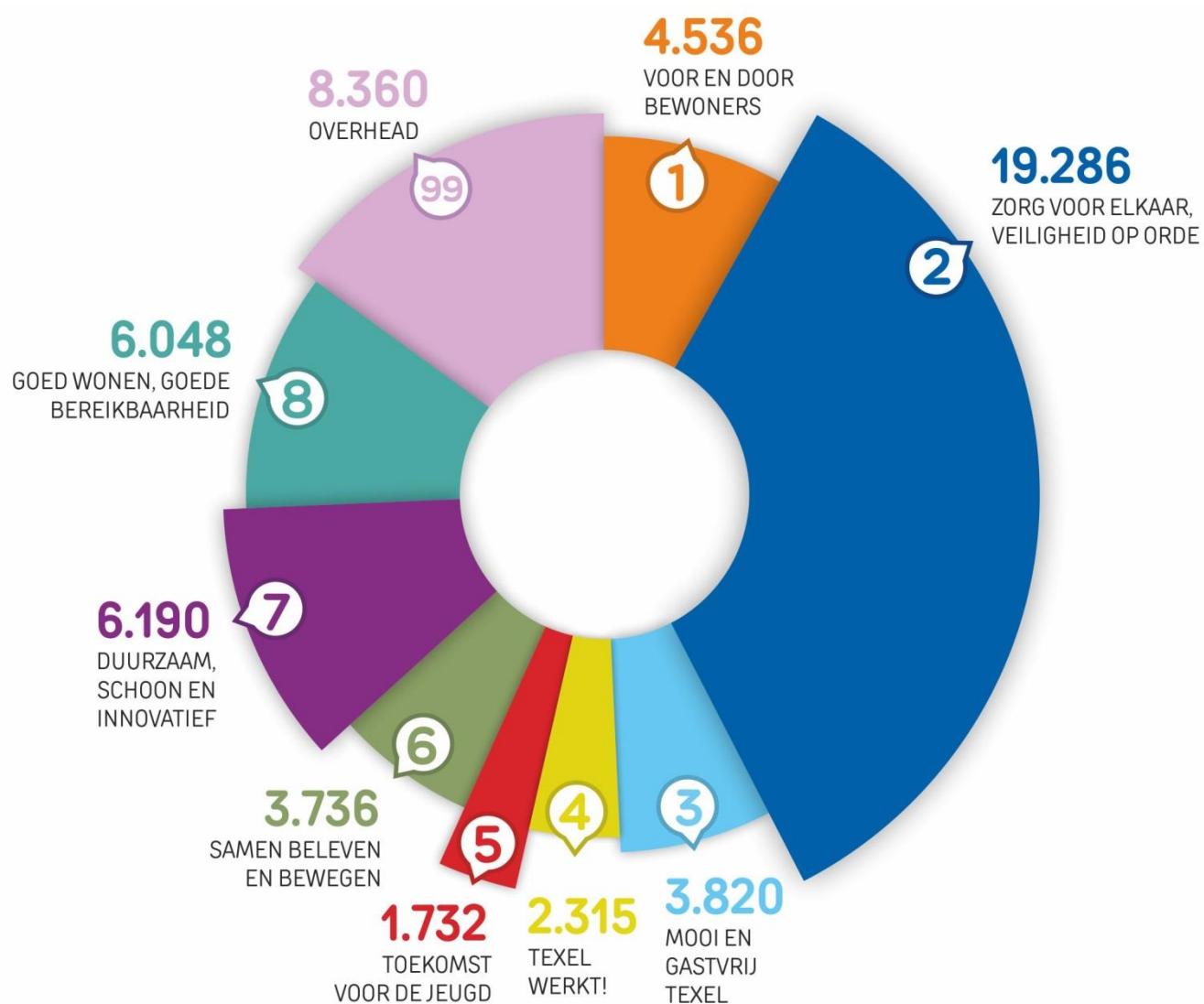
C. Voorstellen

Voorstel 2020-301	Toeristische visie maken		
Doelenboom	3.1.2 Toeristische toekomstplan maken		
Motivat	In 2020 wordt een Toeristische Visie gemaakt. In juli 2019 is het Actieplan Toerisme door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de Toeristische Visie is € 30.000 projectgeld nodig. De begroting uit fase 1 kan tot dit bedrag worden teruggebracht. In die begroting zaten nog diverse mogelijke onderzoeken die niet meer nodig blijken.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 30.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	€ 30.000 incidenteel voor het maken van een Toeristische Visie.		

Voorstel 2020-302	Contract STIFT verlengen		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief en kwantitatief stimuleren		
Motivat	In 2018 is besloten het contract met STIFT met 1 jaar te verlengen. En in 2019 met een concreet voorstel te komen over de financiële bijdrage aan STIFT. Dit in het kader van een totaal financieel overzicht van gemeentelijke uitgaven. Nu is het voorstel om in 2020 weer een vierjarig contract te sluiten. Uit de evaluatie blijkt dat STIFT een meerwaarde heeft waar het investeringen betreft.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	-€ 460.000	Structureel	Reeds opgenomen in begroting
	€ 460.000	Structureel	Begroting 2020
Toelichting financieel	De bijdrage van circa €460.000 is al in de begroting opgenomen en gebaseerd op het aantal toeristische overnachtingen.		

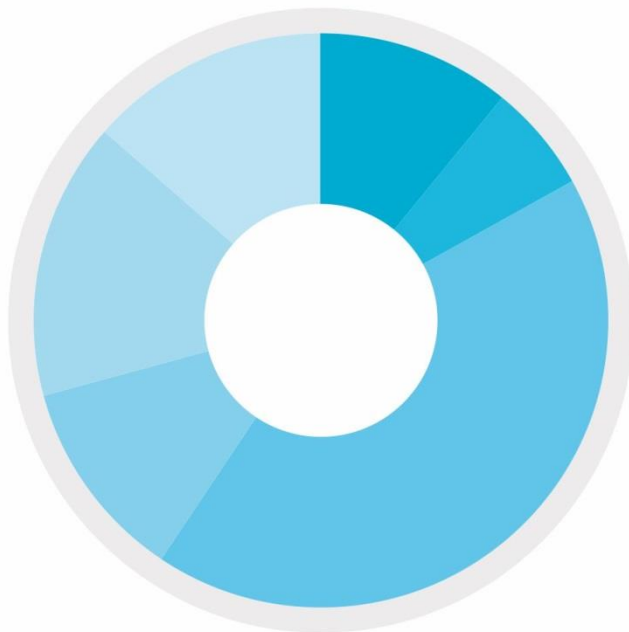
Voorstel 2020-303	Groenvoorziening vervangen		
Doelenboom	3.3.1 Openbaar groen beheren		
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. Vervanging is noodzakelijk om het areaal op het gewenste kwaliteitsniveau te krijgen. Indien niet wordt vervangen lopen de kosten voor dagelijks onderhoud op. Voor wat betreft de bomen geldt een zorgplicht ten aanzien van veiligheid. Er is een totaalbedrag van € 600.000 nodig. Er is gedurende de periode 2019 tot en met 2026 jaarlijks € 75.000 ter beschikking gesteld. In 2020 is de planning om het budget in te zetten om de groenvoorzieningen in de Vloedlijn en op de algemene begraafplaats aan de Kogerstraat aan te pakken. Deze maatregelen vloeien voort uit het Groenbeheerplan dat in 2018 is vastgesteld door de raad.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2020
	-€ 75.000	Incidenteel	Reeds opgenomen (besloten bij begroting 2019)
Toelichting financieel			

Investeringsvoorstel 2020-304	Digitale aansluiting op omgevingswet invoeren	
Motivatie	Op 1 januari 2021 gaat de Omgevingswet in werking. Een van de onderdelen daarvan is dat de digitale systemen waarmee de omgevingsvergunningen worden gemaakt, moeten worden aangepast op de nieuwe manier van werken.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 35.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	Dit is een investeringsvoorstel om software aan te schaffen cq te laten maken, zodat we op 1 januari 2021 kunnen werken met het digitale stelsel om vergunningsaanvragen te kunnen behandelen. Het geld dat al beschikbaar is gesteld voor de invoering van de omgevingswet (projectgeld) is bedoeld voor extra personeelskosten, extra opleidingskosten, inhuur expertise etc. Omdat er eerder geen zicht was op de omvang van de kosten die het digitale aansluiten met zich mee zou brengen, was dat hierin nog niet meegenomen. Het gaat deels om de aanschaf van software(onderdelen) zoals GisKit om straks omgevingsplannen te kunnen maken en aanpassing van Mozard. Deels zullen ook applicaties moeten worden ontwikkeld.	

PROGRAMMA 3

MOOI EN GASTVRIJ TEXEL

- **414** Handhaving
- **233** Natuur en landschap
- **1.620** Groen en recreatie
- **439** Noordzeestrand
- **594** Toerisme
- **520** Ruimtelijke ordening

3.820 Totale lasten programma 3

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Handhaving	437	428	414
• Handhaving	437	428	414
Natuur en landschap	393	297	233
• Natuur en landschap	393	297	233
Groen en recreatie	1.520	1.716	1.620
• Openbaar groen	1.452	1.379	1.343
• Buitenrecreatie	11	11	11
• Recreatiebeleid	0	120	30
• Groen en recreatie	56	206	236
Noordzeestrand	446	506	439
• Noordzeestrand	446	506	439
Toerisme	699	713	594
• VVV	228	233	114
• STIFT	471	480	480
Ruimtelijke ordening	394	559	520
• Ruimtelijke ordening lokaal	394	559	520
Totaal lasten programma 3	3.889	4.220	3.820

(bedragen in duizenden euro's)

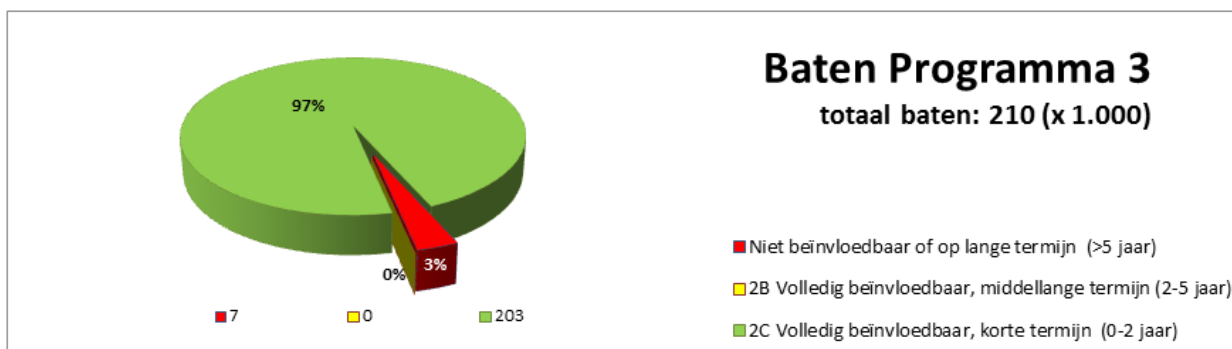
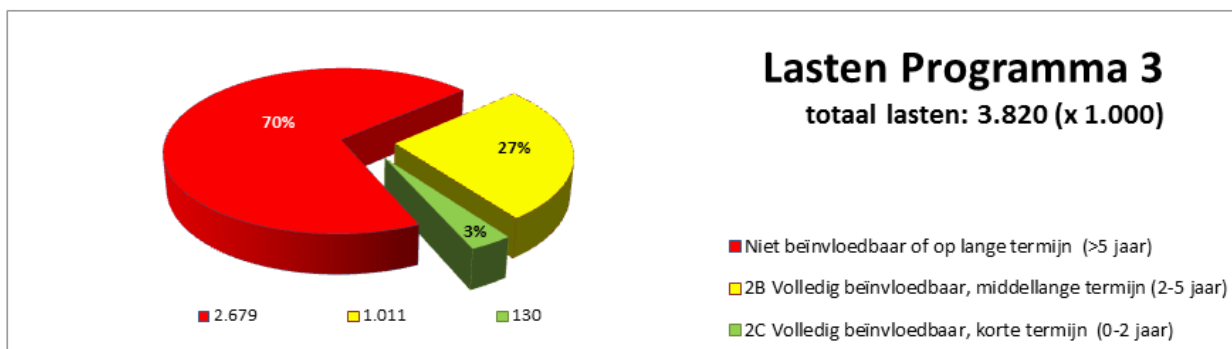
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Handhaving	2	0	0
• Handhaving	2	0	0
Natuur en landschap	151	0	0
• Natuur en landschap	151	0	0
Groen en recreatie	26	12	12
• Openbaar groen	21	7	7
• Buitenrecreatie	5	5	5
Noordzeestrand	212	198	198
• Noordzeestrand	212	198	198
Ruimtelijke ordening	-3	0	0
• Ruimtelijke ordening lokaal	-3	0	0
Totaal baten programma 3	388	210	210
Saldo	-3.502	-4.010	-3.610

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 3

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Natuur en landschap	25
Buitenrecreatie	
Recreatiebeleid	30
Noordzeestrand	66
Handhaving	8
Totaal	130

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Natuur en landschap	
Buitenrecreatie	5
Recreatiebeleid	
Noordzeestrand	198
Handhaving	
Totaal	203

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Natuur en landschap	131
Openbaar groen	10
Buitenrecreatie	
Noordzeestrand	195
VVV	114
STIFT	480
Ruimtelijke ordening lokaal	81
Totaal	1.011

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Natuur en landschap	
Openbaar groen	
Buitenrecreatie	
Noordzeestrand	
VVV	
STIFT	
Ruimtelijke ordening lokaal	
Totaal	0

PROGRAMMA 4

TEXEL WERKT!

1. Daadwerkelijke ontwikkeling haven Oudeschild
2. Regionale samenwerking De Kop Werkt
3. Verbreden werkgelegenheid
4. Versterken beroepsbevolking

A. Ontwikkelingen en beleidskader

De Nederlandse economie breekt het ene record na het andere.

Landelijk groeit de economie nog steeds. Tijdens de groei nemen ook de investeringen toe. De consumptie per huishouden neemt toe.

De groei is ook te merken op de arbeidsmarkt. Vooral in de zakelijke dienstverlening en handel, vervoer en horeca komen er banen bij. In sommige branches is het op dit moment moeilijk vacatures te vervullen.

Texel heeft te maken met ontgroening, vergrijzing en krimp van de beroepsbevolking. Deze en andere demografische ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Inwoners	Huis-houdens	Woningen	Woning-bezetting	0-19	20-67 Beroeps-bevolking	65+	75+	Leerlingen
↓	↓	↑	↓	↓	↓	↑	↑	↓

Hoewel de provincie Noord-Holland de grootste bevolkingsgroei van alle provincies heeft, is er in de Kop van Noord-Holland - en ook op Texel - een daling van de bevolkingsgroei (sterfteoverschot, binnenlands vertrekoverschot, aantal ouderen stijgt, aantal jongeren daalt, beroepsbevolking daalt).

De arbeidsmarkt verandert. Er is steeds meer sprake van globalisering, robotisering en nieuwe technologieën. De fysieke wereld wordt steeds meer één groot communicatiesysteem. Dit betekent meer machineren, robots, het analyseren van data. Dit wordt steeds belangrijker bij het maken van beslissingen. Dit vergt van ondernemers investeringskracht en innovatief vermogen. Van de overheid is een faciliterend kader nodig om de werkgelegenheid te behouden en te versterken.

In de retail (detailhandel, horeca en dienstverlening) is een trend naar lokale en kleinschalige bedrijven en voorzieningen en producten. Het is belangrijk om na te denken over combinaties van functies, om mee te bewegen met de consumentenbehoeften. Omdat dit ook kansen voor de werkgelegenheid biedt, moet hiervoor expliciet ruimte worden geboden. In de landbouw en visserij is schaalvergroting aan de orde, waardoor het aantal bedrijven en daarmee de werkgelegenheid afneemt. Daarbij komen ook nog de externe factoren Brexit en het verbodsvoorname op de pulsvisserij. De werkgelegenheid in de zorgsector en toeristische sector biedt nog wel toekomstperspectief; kijkende naar de afnemende beroepsbevolking in aantallen is in de zorgsector en het toerisme zelfs een tekort aan medewerkers in relatie tot een stijgende vraag.

Het aantal ZZP-ers - in alle economische sectoren - neemt op Texel toe.

Beleving in de Dorpscentra

In tegenstelling tot veel plaatsen in Nederland is er op Texel nauwelijks leegstand.

De retailsector vervult een belangrijke economische en maatschappelijke functie, draagt bij aan de aantrekkingskracht en leefbaarheid van de woon- en werkomgeving én zorgt voor bedrijvigheid en werkgelegenheid. Speerpunt is het stimuleren van de economie en leefbaarheid. Met nadruk op de recreatieve functie van de dorpen.

In de lokale en regionale Retailvisie zijn zowel de vraagzijde (inwoners, klanten) als de aanbodzijde (ondernemers) in kaart gebracht. Met een toenemende mobiliteit, keuzevrijheid en aanbod (on- en offline) overstijgen de verzorgingsgebieden van de voorzieningen de gemeentegrenzen. Regionaal en lokaal wordt dan ook gewerkt aan het 'op orde' hebben van de centra, waarbij de beleving uitnodigt om als gast in het gebied te verblijven.

Het is nog steeds mogelijk in vrijwel alle dorpen voorzieningen zoals een supermarkt in stand te houden. Dit draagt bij aan de leefbaarheid in de dorpscentra. Er is ruimte voor kwaliteit.

Bedrijventerreinen

Het is belangrijk nieuwe bedrijvigheid aan te trekken. Die kan zich vestigen op bestaande, geherstructureerde of nieuwe bedrijventerreinen. Hierdoor blijft behoud en groei van de werkgelegenheid mogelijk.

Haven Oudeschild

Het is noodzakelijk om de haven toekomstbestendig te maken. Dat gebeurt door de haven meer duurzaam te ontwikkelen en onderhoud en investeringen duurzaam uit te voeren.

Ook in 2020 wordt de haven op diepte gehouden door het uitvoeren van het reguliere baggerwerk.

De gewenste verbeteringen van walstroomvoorzieningen en wifi worden gerealiseerd.

Het rijk heeft aangegeven de jaarlijkse bijdrage voor personeel, beheer en onderhoud eenzijdig vanaf 2019 af te kopen. De onderhandelingen hierover zijn gaande.

Het meerjarenonderhoudsplan vormt de basis voor de havenexploitatie.

De effecten van de Brexit en besluitvorming pulsvisserij raken ook de exploitatie van en gebruiksmogelijkheden in de haven. Deze ontwikkelingen worden - samen met het Bestuurlijk Platform Visserij - uitdrukkelijk gevolgd. En daar waar mogelijk beïnvloed.

De effecten van de vergrijzing in de watersport zijn ook voelbaar. Verwacht wordt namelijk dat de komende tien jaren het aantal boten zal dalen, een proces dat al gaande is. Anderzijds is onder andere Texel - vanwege de unieke mogelijkheden van het varen in Nederland - onderscheidend ten opzichte van directe buurlanden.

Door deze vergrijzing zit de cruisevaart wel in een positieve ontwikkeling. Het gaat dan om de rivier- en zee cruises.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
NV Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord	3.1 Economische ontwikkeling	Versterking van de economie in de regio Noord-Holland-Noord, in de subregio De Kop Werkt en expliciet voor Texel.
NV TESO	2.5 Openbaar Vervoer	De gemeente vindt het belangrijk dat Texel goed bereikbaar is voor werknemers.
Texel Airport N.V.	2.1 Verkeer en Vervoer	De gemeente vindt het belangrijk dat Texel goed bereikbaar is voor economische activiteiten.
Coöperatie Texel Energie	3.4 Economische promotie	Inkopen, verkopen en produceren van duurzame energie.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	2.4 Economische havens en waterwegen	Gemeenschappelijke waddeneilandbelangen behartigen door onder andere richting andere overheden standpunten uit te dragen, samen te werken op beleids- en beheersaspecten.

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (februari 2019) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
3.Economie	Functiemenging	%	LISA	2015	55,0	51,9
				2016	54,7	52,1
				2017	55,3	52,4
				2018	55,8	52,8
3.Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar* Eenheid is gewijzigd (was 15 t/m 64 jaar)	LISA	2015	180,0	113,0
				2016	179,8	117,6
				2017	180,3	120,3
				2018	224,4	145,0
6.Sociaal Domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 74 jaar* Eenheid is gewijzigd (was 15 t/m 64 jaar)	LISA	2015	752,6	641,0
				2016	746,9	646,7
				2017	766,2	651,5
				2018	977,9	774,0

Doelenboom

4.1 Een gezonde en brede economie stimuleren

- 4.1.1 Werkgelegenheid behouden en waar mogelijk bevorderen
 - 4.1.1.1 De werkgelegenheid vergroten in de diverse economische sectoren
 - 4.1.1.2 De werkgelegenheid in de sector kenniseconomie stimuleren
- 4.1.2 Economische activiteiten die voor Texel van belang zijn stimuleren
 - 4.1.2.2 Regionale uitvoeringsagenda "De Kop werkt!" uitvoeren
 - 4.1.2.4 Leegstand en strijdig gebruik van bedrijventerreinen tegengaan
 - 4.1.2.7 Uitvoering geven aan de afspraken uit De Kop Werkt!
 - 4.1.2.8 Deelname Leaderprogramma 2015-2020
- 4.1.3 Ondernemerschap in eigen omgeving stimuleren
 - 4.1.3.2 Inwoners en ondernemers hun omgeving in laten richten
 - 4.1.3.3 Onderzoek om te stimuleren dat jonge technisch opgeleide VMBO-ers en MBO-ers zich op Texel gaan vestigen
 - 4.1.3.4 Uitvoering resultaten onderzoeksrapportage verbreding huidige onderwijs aanbod met mbo- en hbo-onderwijs en stageplaatsen toegevoegd
 - 4.1.3.5 Inzetten op het aantrekken van nieuwe bedrijven naar Texel, die als bedrijfsdoel hebben: verduurzaming van de samenleving
 - 4.1.3.7 Stimulering economische projecten
- 4.1.4 Visserij behouden en havenactiviteiten stimuleren
 - 4.1.4.2 Haven Oudeschild exploiteren
 - 4.1.4.7 Walstroomvoorziening aanleggen
- 4.1.5 Voldoende ruimte voor bedrijfsvestigingen verzorgen
 - 4.1.5.1 Ruimte voor bedrijven behouden en creëren
 - 4.1.5.2 Bedrijventerrein Oudeschild fase 3 uitbreiden
- 4.1.6 Texel digitaal
 - 4.1.6.1 Constante digitale verbindingen
 - 4.1.6.2 Aan aanleg glasvezel buitengebied Texel bijdragen

Beleidsnota's en verordeningen

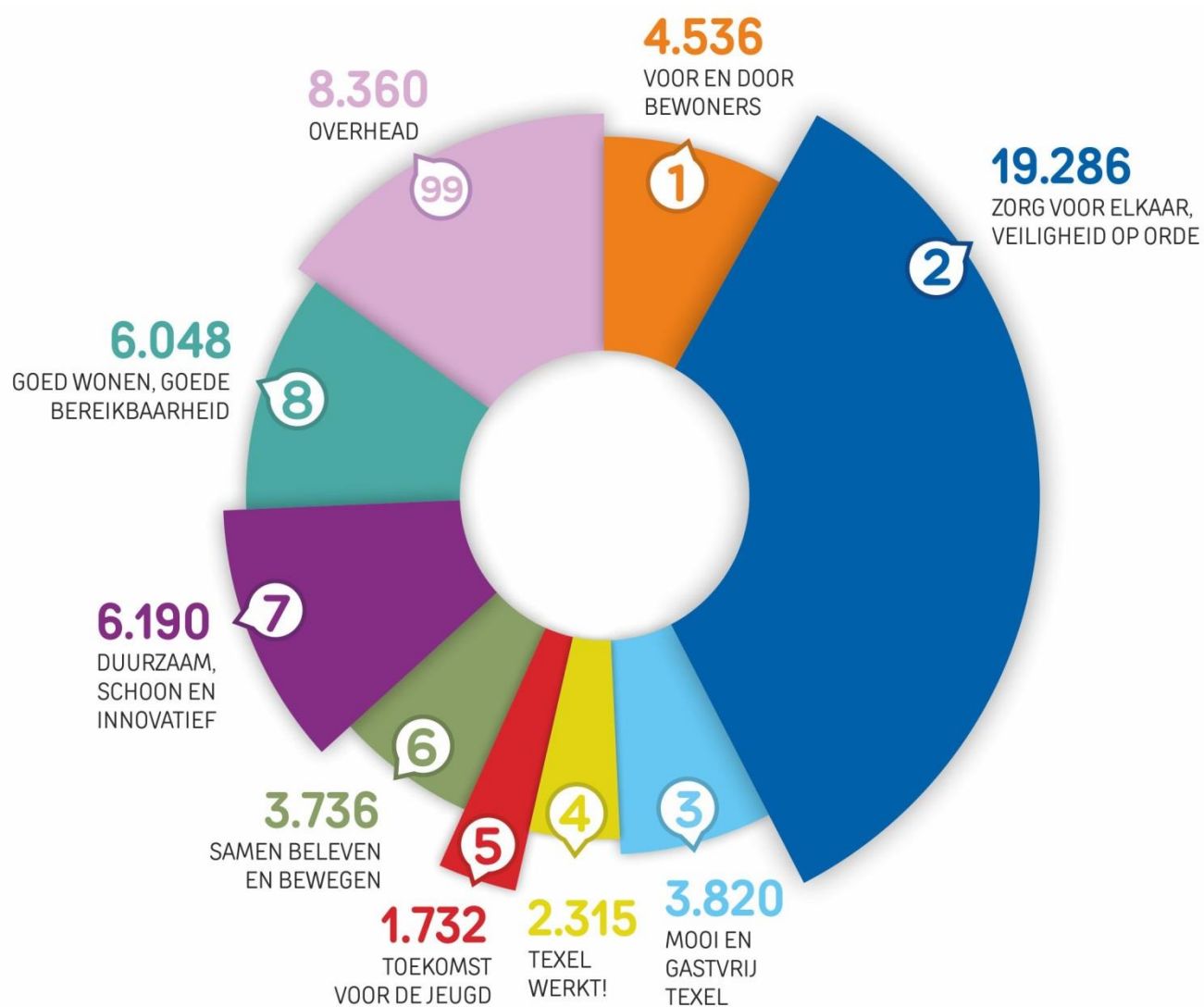
- [Structuurvisie Texel op Koers 2020](#) (2009)
- [Regionale visie Bedrijfsterreinen](#) (2006)
- [Richting voor Economie, geef ruimte](#) (2011)
- [Verkenning haven Oudeschild](#) (2014)
- [Nota Verblijfsrecreatie](#) (2016)
- [Retailvisie](#) (2016)
- [Regionale retailvisie](#) (2018)
- [Regionaal Ambitiedocument Kop van Noord-Holland](#) (2016)
- [Afwegingskader voor havens Oudeschild en NIOZ : welke maritieme ontwikkelingen zijn mogelijk \(ipv Maritiem Beleidsplan\)](#) (2017)
- [Strategische visie bedrijventerreinen](#) (2017)

B. Lange Termijn Planning

- Texel propageren als 'proeftuin' voor natuur, water, duurzame energie en kennis;
- Opstellen meerjarenonderhoudsplan haven Oudeschild;
- Actiepunten uit Retailvisie uitwerken.

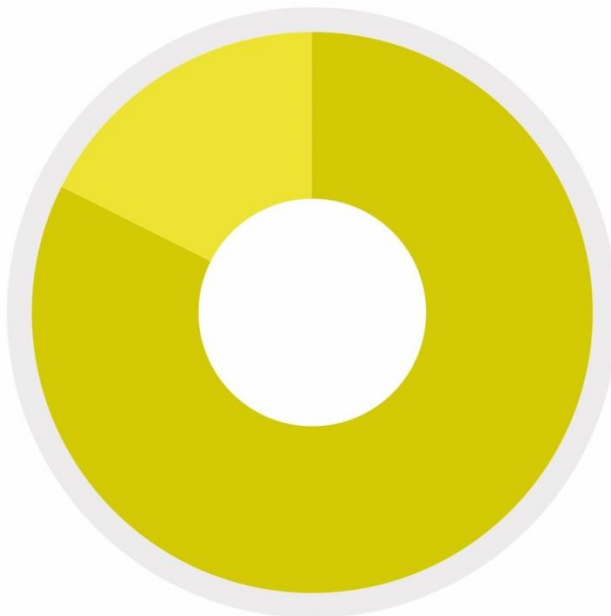
C. Voorstellen

Voorstel 2020-401	Activiteiten uit de retailvisie oppakken		
Doelenboom	4.1.3 Ondernemerschap in eigen omgeving stimuleren		
Motivat	In de Retailvisie staat een aantal actiepunten voor de gemeente opgesomd. Het versterken van de klantbeleving van de dorpscentra is een belangrijk speerpunt. Hoe kunnen we de gasten langer in de centra houden? Dit speerpunt heeft ook bij de ondernemers hoge prioriteit. Daarom wordt dit actiepunt samen met de ondernemersorganisaties opgepakt. We brengen samen de waardering van de centra in kaart. En vervolgens welke aspecten (al dan niet aangepast) aan die klantbeleving bijdragen. De daadwerkelijke aanpassing is onderdeel van deze activiteit. Die uitvoering ligt deels bij de gemeente en deels bij de ondernemers(verenigingen).		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	€ 50.000 voor inzet op de verbeteringen.		

PROGRAMMA 4

TEXEL WERKT!

● **1.916** Havens

● **400** Economie

2.315 Totale lasten programma 4

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Havens	993	1.022	1.916
• Haven Oudeschild	993	1.022	1.916
Economie	997	721	400
• Economie algemeen	942	666	352
• Markten	41	35	28
• Destructie	14	19	19
Totaal lasten programma 4	1.990	1.743	2.315

(bedragen in duizenden euro's)

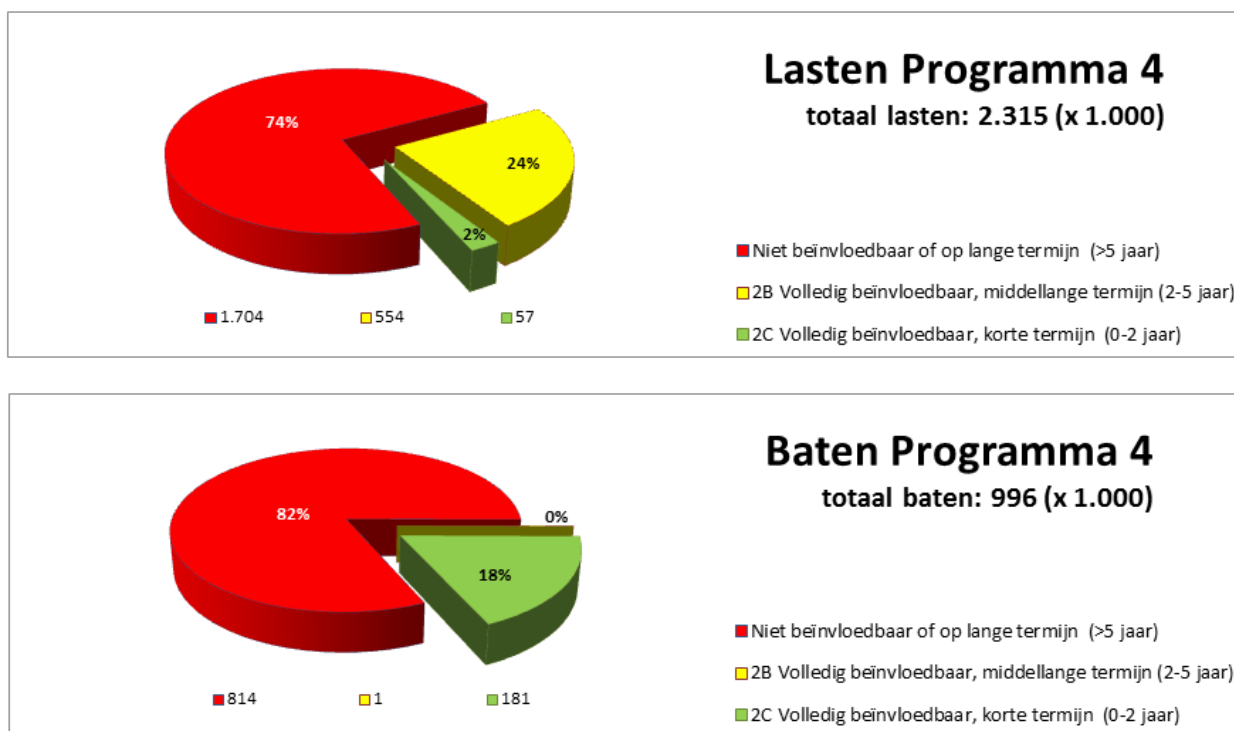
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Havens	928	1.006	966
• Haven Oudeschild	928	1.006	966
Economie	31	29	29
• Markten	31	29	29
Totaal baten programma 4	959	1.035	996
Saldo	-1.031	-707	-1.320

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 4

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Haven Oudeschild	
Economie algemeen	53
Markten	3
Totaal	57

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Haven Oudeschild	151
Economie algemeen	
Markten	29
Totaal	181

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Haven Oudeschild	309
Economie algemeen	217
Markten	9
Destructie	19
Totaal	554

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Haven Oudeschild	1
Economie algemeen	
Markten	
Destructie	
Totaal	1

PROGRAMMA 5

TOEKOMST VOOR DE JEUGD

1. Realisatie Onderwijs Centrum Texel
2. Bestuursopdracht Arbeidsmarkt en Onderwijs, De Kop Werkt!
3. Uitvoeren Nota Toekomstvisie OSG De Hogeberg

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Het aantal leerlingen neemt af, er is sprake van ontgroening. Deze ontwikkeling heeft een sterke invloed op het onderwijs. De terugloop van het aantal leerlingen is van invloed op het aantal scholen. Daarnaast is het op een kleinere school een grote uitdaging om tóch een breed aanbod van kwalitatief goed onderwijs te bieden.

Het kernbegrip is samenwerking. Texelse kinderen moeten op het eiland vinden wat ze nodig hebben. Maatschappelijke partners zoals bso/kinderopvang, sportverenigingen, cultuurinstellingen, scholen en gemeente werken samen om tot slimme samenwerkingsverbanden en netwerken te komen. Belangrijk hierbij is de invoering van een 'Texelse Variant' van het 'IJslands model'.

Aan de hand van de volgende documenten worden de ambities uit de Structuurvisie Texel op Koers 2020 uitgevoerd:

- de onderwijsvisie 'Passend Thuisnabij Onderwijs op Texel' (basisonderwijs) en het 'Contourendocument Ontwikkeling Onderwijs Texel', waaronder de realisatie van het Onderwijs Centrum Texel;
- de nota Toekomstvisie OSG De Hogeberg (voortgezet onderwijs).

Blijvende inzet op:

- behoud van de basisscholen in de dorpen zolang het pedagogisch klimaat en de kwaliteit van het onderwijs kan worden geborgd;
- behoud van volwaardige opleidingsrichtingen in het voortgezet onderwijs. Speciaal aandacht voor het VMBO en de sectoren Toerisme, Techniek, Horeca en Bouw in samenwerking met het Bedrijfsleven;
- ondersteuning Texel Academy bij maatwerkopleidingen voor lastig in te vullen vacatures.

Onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 2019 ontvangt de gemeente rijksgeld voor onderwijsachterstandenbeleid, bedoeld voor het primair onderwijs en voorschoolse educatie. In afstemming met het onderwijs wordt uitgewerkt hoe en waarvoor deze middelen het beste kunnen worden ingezet, denk daarbij aan extra voorzieningen voor taalachterstanden. In 2020 wordt de uitvoering voortgezet.

Bestuursopdracht Arbeidsmarkt en Onderwijs, De Kop Werkt!

De Kop Werkt! is het regionaal stimuleringsprogramma van de vier kopgemeenten Texel, Den Helder, Hollands Kroon en Schagen en de provincie Noord-Holland. Onderdeel hiervan is de bestuursopdracht Arbeidsmarkt & Onderwijs. Deze bestuursopdracht heeft als doel de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in 2020 tegen te gaan.

De concrete acties zijn:

- dataverzameling en data-analyse van de arbeidsmarkt;
- per sector plannen beschrijven hoe de mismatch wordt opgeheven;
- carrière-evenementen houden om jongeren te interesseren en aandacht te vestigen op De Kop als aantrekkelijke arbeidsregio;
- opzetten van een campagne arbeidsmarktcommunicatie om De Kop aan te prijzen.

De financiële dekking van de uitwerking van deze bestuursopdracht zit in het Investeringsplan De Kop Werkt!, verantwoording vindt regionaal plaats.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GR De Waddeneilanden	Onderwijs	Afstemmen onderwijsbelangen richting rijk.

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2019) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
4.Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatjegemeente.nl	15/16	0,50	2,34
				16/17	0,52	1,81
				17/18	0,52	1,82
4.Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatjegemeente.nl	15/16	20,52	26,55
				16/17	13,06	26,58
				17/18	12,95	23,28
4.Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	www.waarstaatjegemeente.nl	15/16	1,1	1,7
				16/17	1,0	2,1
				17/18	2,2	1,9

Doelenboom

5.1 Goed onderwijs faciliteren

- 5.1.1 Primair en voortgezet onderwijs huisvesten
 - 5.1.1.2 Integraal huisvestingsplan scholen uitvoeren
 - 5.1.1.3 Ontwikkelen Onderwijscentrum Texel
- 5.1.2 Onderwijsaanbod behouden en verbreden
 - 5.1.2.7 Nota Toekomstvisie OSG De Hogeberg uitvoeren
 - 5.1.2.9 Visie Thuis nabij onderwijs uitvoeren
 - 5.1.2.10 Uitkomsten onderzoek verbreding huidig onderwijsaanbod met mbo- en hbo-onderwijs en stageplaatsen uitvoeren
 - 5.1.2.14 Gebouw OSG De Hogeberg adequaat onderhouden
- 5.1.3 Medebewindstaken onderwijs uitvoeren
 - 5.1.3.1 De gemeentelijke leerplichttaken uitvoeren
 - 5.1.3.2 Voortijdig schoolverlaten voorkomen
 - 5.1.3.3 Verordening Leerlingenvervoer gemeente Texel 2009 uitvoeren
 - 5.1.3.4 Verordening Toelage Uitwonende Studenten gemeente Texel 2010 uitvoeren
- 5.1.4 Goed onderwijs faciliteren
 - 5.1.4.1 Een breed en gezond onderwijsaanbod faciliteren
- 5.1.6 Speciale school voor basisonderwijs op Texel behouden
 - 5.1.6.1 Speciale school voor basisonderwijs co financieren
- 5.1.7 Volwasseneneducatie aanbieden
 - 5.1.7.1 In samenwerking met gemeenten in de Kop van Noord-Holland een zo breed mogelijk aanbod sociale redzaamheid bewerkstelligen

Beleidsnota's en verordeningen

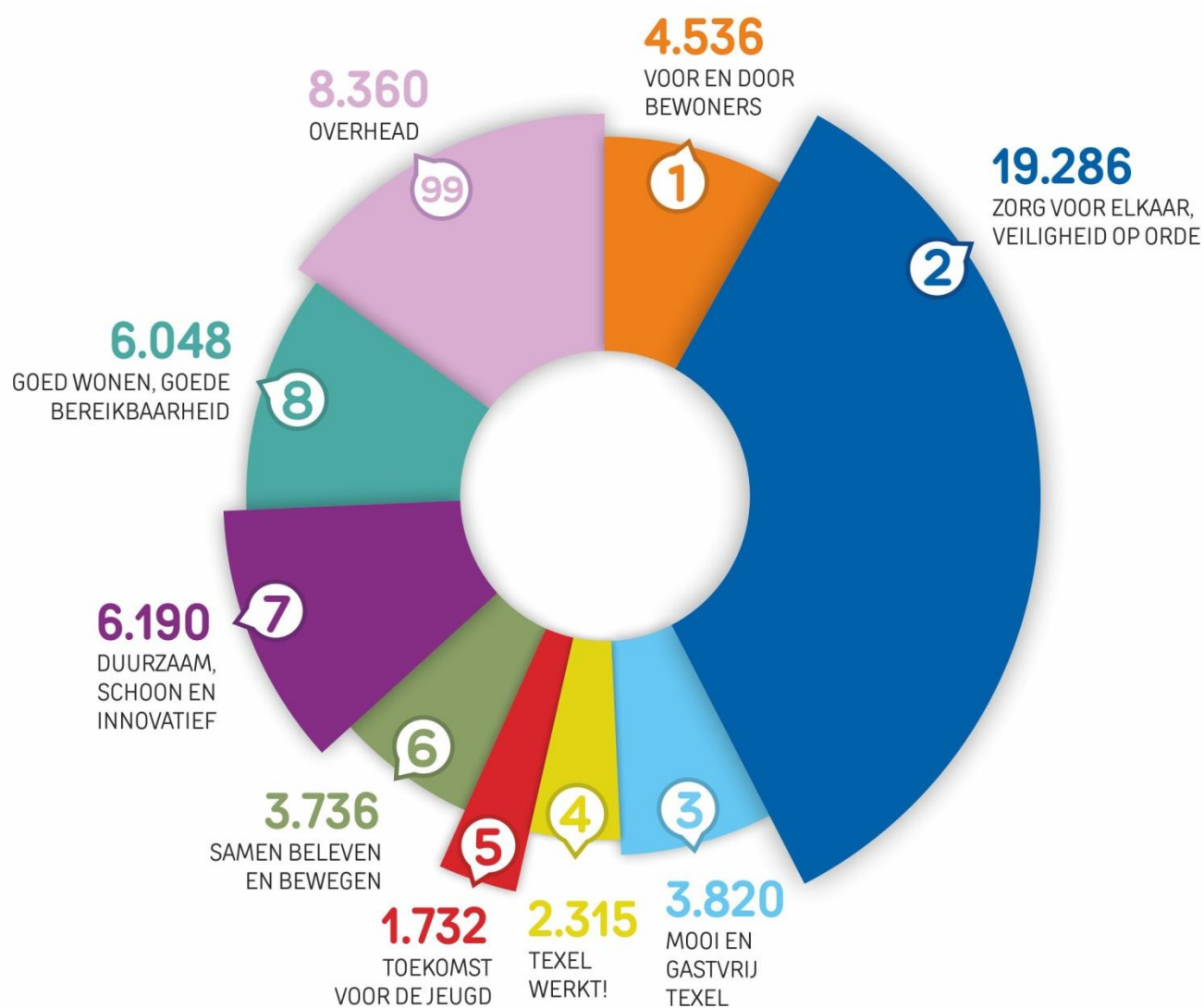
- [Structuurvisie Texel op koers 2020](#) (2009)
- [Nota toekomstvisie OSG De Hogeberg](#) (2014)
- [Visie op onderwijs 'Passend Thuis nabij Onderwijs' op Texel](#) (2013)
- [Procesplan Ontwikkeling Onderwijs Texel](#) (2015)
- [Contourendocument Ontwikkeling Onderwijs Texel](#) (2016)
- [Notitie Versterking Beroepsonderwijs op Texel](#)
- [Adviesrapport 'Matchpunt TX, maak werk van je studie'](#) (2016)
- [Beleidsnota motorische remedial teaching](#) (2011)
- [Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Texel](#) (2016)
- [Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid](#) (2001)
- [Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs](#) (2009)
- [Verordening leerlingenvervoer gemeente](#) (2014)
- [Verordening Toelage Uitwonende Studerenden](#) (2010)
- [Ambtsinstructie leerplichtambtenaar](#) (2006)
- [Verordening samenwerkingsverband](#) (2013)
- [Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs](#)

B. Lange Termijn Planning

- Integraal huisvestingsplan basisonderwijs Texel uitvoeren / Onderwijs Centrum Texel realiseren
- Motie 'Naar één Exploitatieplan Onderwijs'
- Kansen voor verbreding (beroeps)onderwijs/Texel Academy
- Wijziging verordening Materiële Financiële Gelijikstelling (Lokaal Onderwijsbeleid)
- Aanpassing Verordening Voorzieningen Onderwijshuisvesting

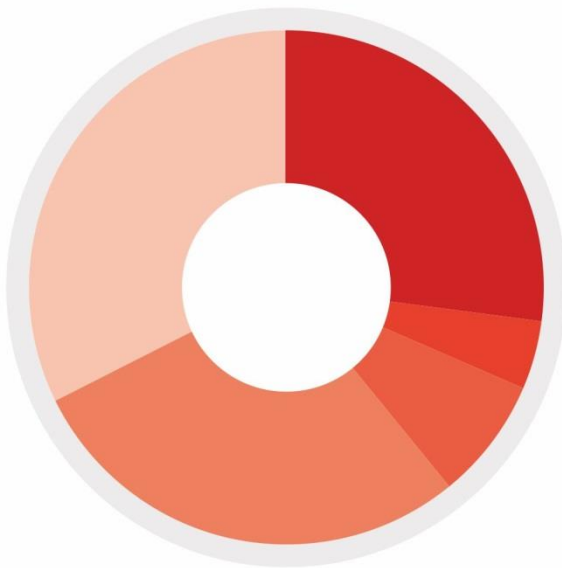
C. Voorstellen

Dit programma heeft geen voorstellen.

PROGRAMMA 5

TOEKOMST VOOR DE JEUGD

- **470** Openbaar basis onderwijs
- **76** Bijzonder basis onderwijs
- **131** Openbaar speciaal onderwijs
- **494** Openbaar voortgezet onderwijs
- **562** Lokaal bestuurlijke onderwijstaken
- 1.732** Totale lasten programma 5

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Openbaar basis onderwijs	146	312	470
• Onderwijs	11	176	335
• Onderwijzend personeel obs	55	61	61
• Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	79	76	74
Bijzonder basisonderwijs	73	77	76
• Huisvestings- en inrichtingsvoorz. bbo	73	77	76
Openbaar speciaal onderwijs	151	162	131
• Huisvestings- en inrichtingsvoorz. oso	135	146	115
• Materiële voorzieningen oso	16	16	16
Openbaar voortgezet onderwijs	702	492	494
• Huisvestingsvoorzieningen ovo	702	492	494
Lokaal bestuurlijke onderwijstaken	427	540	562
• Leerplicht	37	85	106
• Schoolbegeleiding	51	56	56
• Leerlingenvervoer	239	299	299
• Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	100	100	101
Totaal lasten programma 5	1.499	1.583	1.732

(bedragen in duizenden euro's)

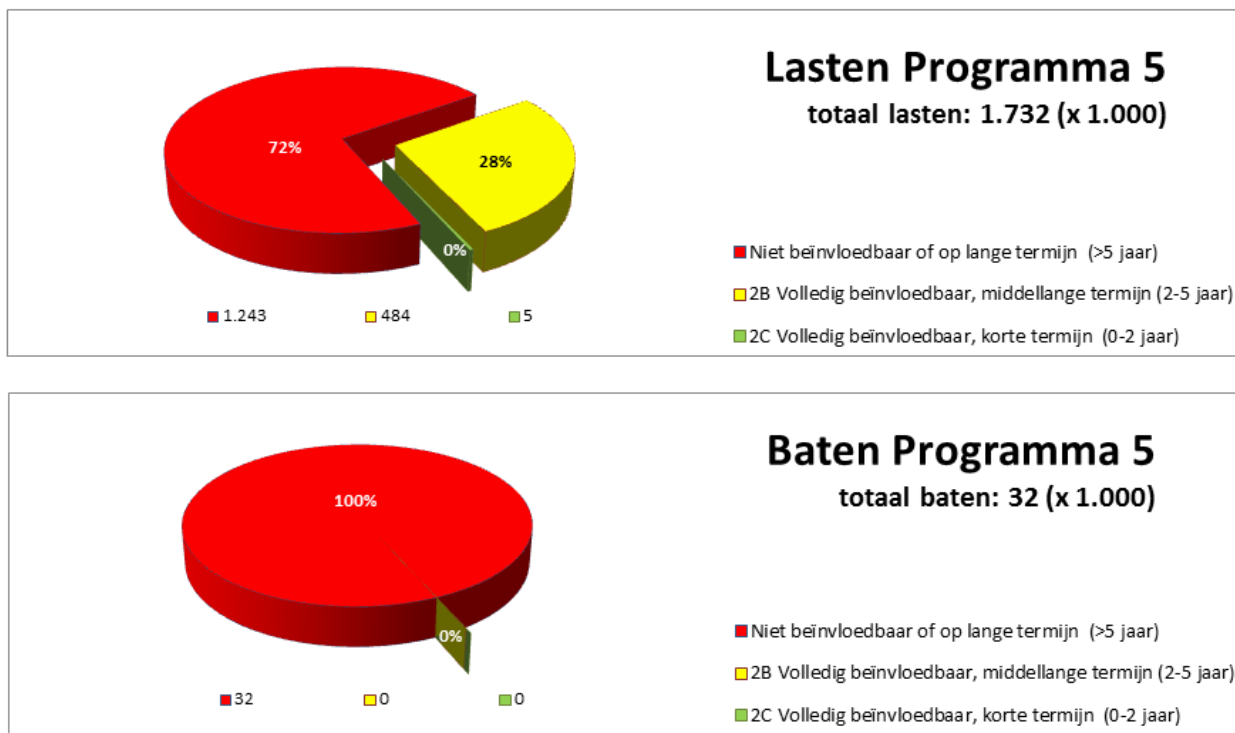
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Openbaar basis onderwijs	0	497	12
• Onderwijs	0	12	12
• Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	0	485	0
Openbaar voortgezet onderwijs	337	0	0
• Huisvestingsvoorzieningen ovo	337	0	0
Lokaal bestuurlijke onderwijstaken	19	20	20
• Leerplicht	19	20	20
Totaal baten programma 5	356	517	32
Saldo	-1.143	-1.067	-1.701

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 5

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	1
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	4
Totaal	5

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	
Totaal	0

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Onderwijzend personeel obs	61
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	4
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. bbo	10
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. oso	
Materiële voorzieningen oso	16
Huisvestingsvoorzieningen ovo	12
Schoolbegeleiding	56
Leerlingenvervoer	271
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	54
Totaal	484

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Onderwijzend personeel obs	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. bbo	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. oso	
Materiële voorzieningen oso	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	
Schoolbegeleiding	
Leerlingenvervoer	
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	
Totaal	0

PROGRAMMA 6

SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN

1. Texel buitensporteiland!
2. Uitvoering sport, cultuur en erfgoednota's
3. Onderwaterarcheologiebeleid in werking

Het programma 'Samen beleven en bewegen' gaat over cultuur, erfgoed en sport. Texel kent een groot aantal actieve sport- en cultuurverenigingen. Er zijn binnen- en buitenaccommodaties voor de diverse sporten en diverse voorzieningen voor cultuur. Het lokale aanbod van kunst en cultuur, van beeldende en uitvoerende kunsten, en het verenigingsleven worden gestimuleerd. Iedereen kan mee doen, actief of passief, arm of rijk. Cultuur beleven geeft verdieping en inzicht. Texel is trots op zijn erfgoed in zijn karakteristieke landschappelijke of historische context en behoudt zijn erfgoed voor de toekomst. Cultuur, erfgoed en sport zijn belangrijk voor de Texelse samenleving, want cultuur en erfgoed dragen samen met sport en evenementen bij aan de verdere versterking van de identiteit en het imago van Texel.

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Demografische ontwikkelingen, zoals ontgroening (minder jeugd) en vergrijzing, hebben invloed op vraag en aanbod van cultuur, evenementen en sport op Texel. Verenigingen en organisaties waar activiteiten voor de jeugd een grote rol spelen, krijgen de komende jaren te maken met een afnemend deelnemers- en ledenaantal. De behoefte aan activiteiten voor ouderen neemt juist toe. Ook raken beleidsterreinen meer met elkaar verweven, bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs en zorg.

Erfgoed

Op Texel wordt de verbinding gelegd tussen de waarde van het (gebouwde) erfgoed en het landschap waarin dit zijn plek heeft. De gemeente Texel gaat beleidsmatig van een objectgerichte benadering naar een meer gebiedsgerichte benadering, een ontwikkeling die samen komt in de Omgevingsvisie. In de 'Erfgoednota, Texel is de Reede' zijn de verschillende onderdelen binnen het erfgoed (landschap, monumenten, archeologie en het maritiem erfgoed) met elkaar verweven. In de Erfgoedverordening Texel bestaat de mogelijkheid om de samenhang van het erfgoed te beschermen als gemeentelijk dorpsgezicht. De gemeentelijke verplichtingen als toezichthouder op de bescherming van het erfgoed zijn door de Erfgoedwet toegenomen. Met de wettelijke verplichting tot sober onderhoud van monumenten gaan eigenaren vaker een beroep doen op de gemeente voor (financiële) ondersteuning. Educatie en kennisdeling vergroten de waardering voor het cultureel erfgoed. Grotere waardering voor erfgoed vergroot de kans op behoud.

Archeologie

Archeologie (land en onder water) draagt bij aan het verhaal over de geschiedenis van Texel. De gemeentelijke taak richt zich op het voorkomen van de bedreigingen van de vindplaatsen en het voorkomen dat erfgoederen en de kennis daarover verloren gaan. Het samenwerkingsverband met Archeologie West-Friesland vergroot de aandacht en kennis over de landarcheologie op Texel.

Met het onderwaterarcheologiebeleid kunnen we als gemeente anticiperen op de bedreigingen van vindplaatsen. Een degelijke visie op onderwaterarcheologie (opgenomen in de erfgoednota) zorgt ervoor dat keuzes gemaakt kunnen worden. Daarnaast heeft de gemeente een centrale rol bij de uitvoering van eerste hulp van meldingen en vondsten door de Duikclub Texel en Kaap Skil door toe te zien op het protocol onderwaterarcheologie. De inzet van de lokale partijen als Kaap Skil en Duikclub Texel blijft belangrijk voor de bescherming en monitoring van het maritieme erfgoed.

Immaterieel cultureel erfgoed

Immaterieel erfgoed is 'levend erfgoed'. Het omvat sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden die gemeenschappen en groepen erkennen als een vorm van cultureel erfgoed. Een bijzonder kenmerk is dat het wordt overgedragen van generatie op generatie. En dat het belangrijk is voor een gemeenschappelijke identiteit. Texel kent de traditie 'Ouwe Sunderklaas' en 'Meierblis' die zijn aangemerkt als immaterieel cultureel erfgoed. Om deze traditie te behouden en te beschermen is het van belang dat de traditie aantrekkelijk blijft voor deelnemers én toeschouwers. De gemeente werkt aan de stimulering en bewustwording van het belang van deze traditie, ook voor de jeugd en binnen het cultuuronderwijs.

Eigentijdse invulling, kruisbestuiving en diversiteit van cultureel aanbod

Mens en maatschappij veranderen. De gemeente moet daar in meebewegen. Het is goed om open te staan voor nieuwe dingen zonder het goede bestaande uit het oog te verliezen. De gemeente werkt aan balans en diversiteit van het cultureel aanbod en stimuleert maatwerk, verbinding en kwaliteit. De gemeente zet in op goede voorzieningen en randvoorwaarden voor verbinding met andere sectoren, thema's en trends van cultuuraanbod met kwaliteit.

Huisvesting culturele instellingen

Op Texel zijn er drie grote culturele instellingen, Stichting Texels Museum, Stichting KopGroep Bibliotheken en Stichting Artex - Kunstenschool Texel (Artex). Dé pijler van het jeugd- en jongerenwerk op Texel is Stichting Young4Ever (Y4E). Al deze instellingen ontvangen jaarlijks een subsidie van de gemeente. De uitvoeringsafspraken zijn in meerjarige contracten vastgelegd. De huisvesting van Artex en Y4E in de Oude Ulo is zowel functioneel als technisch verouderd. Voor een goede bedrijfsvoering is het noodzakelijk dat er geïnvesteerd wordt in de huisvesting.

Texel (buiten)sport eiland

Texel is een (buiten-)sport eiland bij uitstek. Er is een groot aanbod van verschillende sportactiviteiten in het Texelse landschap. Dat is aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. Het heeft positieve effecten op de economie en het bevordert een gezonde levensstijl. Van sportverenigingen wordt meer samenwerking verwacht om de verwachte demografische ontwikkelingen het hoofd te bieden. De betrokkenheid van het Texelse bedrijfsleven bij sportevenementen op Texel neemt toe. Ook heeft sport een belangrijke functie in het 'IJslands model'.

Evenementen

Er worden op Texel veel evenementen georganiseerd op sportief, cultureel, natuur en culinair gebied. Dit is goed voor de economie van Texel, er is altijd wel wat te doen voor jong en oud. Sinds het topjaar 2015 (Texel 600 jaar Stad) neemt het aantal evenementen geleidelijk af. Het lijkt zich te stabiliseren op ongeveer 100 per jaar. Bij de organisatie van evenementen nemen de organisatoren de Texelse kernwaarden in acht. De gemeente ziet hier op toe.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
N.v.t.		

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu bekende cijfers d.d. september 2019.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
5.Sport, cultuur en recreatie	Niet- sporters*	%	RIVM	2012	50,8	46,6
				2016	56,4	48,7
				2018	NNB	NNB

*bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet.

Doelenboom

6.1 Sport, kunst en cultuur op Texel stimuleren

- 6.1.1 Voorzieningen en activiteiten voor sport stimuleren
 - 6.1.1.1 Sportverenigingen, -organisaties en -initiatieven ondersteunen
 - 6.1.1.2 Voldoende goede sportaccommodaties faciliteren
 - 6.1.1.7 Texel als “eiland voor sportevenementen” positioneren
 - 6.1.1.13 Sportnota uitvoeren
 - 6.1.1.16 Binnensportaccommodatie Den Burg-Zuid bouwen
- 6.1.2 Monumenten in stand houden en archeologie conserveren
 - 6.1.2.1 Erfgoed behouden
 - 6.1.2.2 Restauratie en onderhoud monumenten stimuleren
 - 6.1.2.5 Beheer gemeentelijke kerktorens onder brengen in stichting
 - 6.1.2.6 Pilot onderwaterarcheologie vervolgen
 - 6.1.2.8 Erfgoednota uitvoeren
- 6.1.3 Kunst en cultuur stimuleren
 - 6.1.3.1 Cultuurverenigingen, -instellingen en -initiatieven faciliteren
 - 6.1.3.11 Cultuurvisie uitvoeren
 - 6.1.3.12 Huisvesting Artex en Young4Ever faciliteren

Beleidsnota's en verordeningen

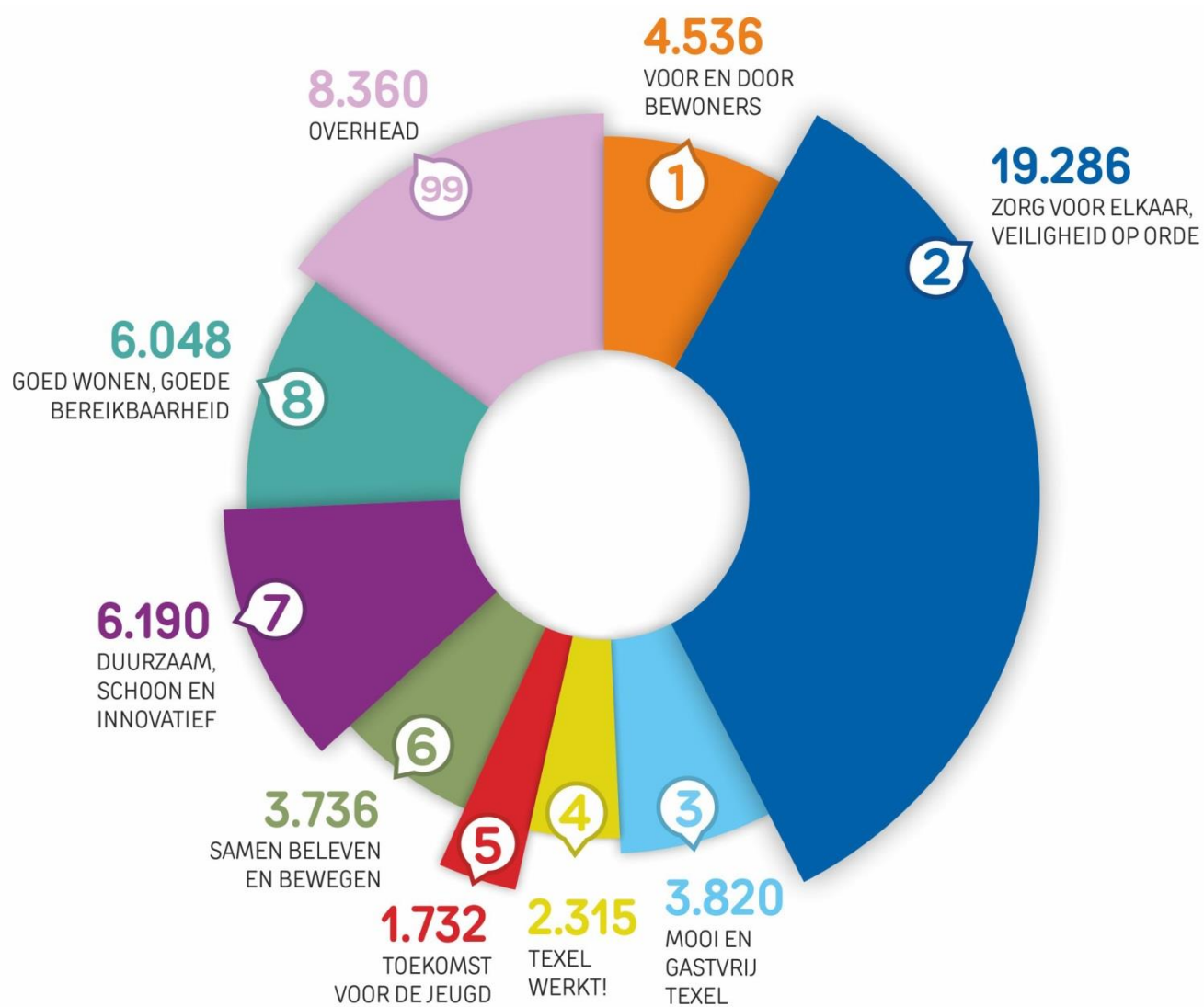
- [Structuurvisie Texel op koers 2020 \(2009\)](#)
- [Cultuurvisie Texel 2017, Cultuur ontwikkeld/t](#)
- [Erfgoednota Texel 2017, Texel is de Reede](#)
- [Beleidsnota sport Texel 2017, Texel in beweging als sporteiland](#)
- [Uitvoeringsregeling subsidies kunst en cultuur \(2016\)](#)
- [Uitvoeringsregeling subsidies instandhouding gemeentelijke monumenten \(2017\)](#)
- [Uitvoeringsregeling jaarlijkse subsidie Sport 2018](#)
- [Uitvoeringsregeling sportinvesteringen 2018](#)
- [Algemene Subsidieverordening Texel \(2016\)](#)
- [Verordening Adviescommissie Cultuurbeleid \(2018\)](#)
- [Erfgoedverordening Texel 2018](#)
- [Beleidsregels nieuwe evenementen Texel 2016 - Echt Texels en Texels eigen \(2016\)](#)
- [Spelen op Texel, onderzoek huidige situatie en een nieuwe visie op spelen \(2016\)](#)

B. Lange Termijn Planning

- Uitvoering huisvestingsplan Artex en/of Young4Ever en/of bibliotheek;
- Tentoonstellingsruimte archeologie Den Burg realiseren;
- Herijken subsidiebeleid met oog voor verenigingsondersteuner.

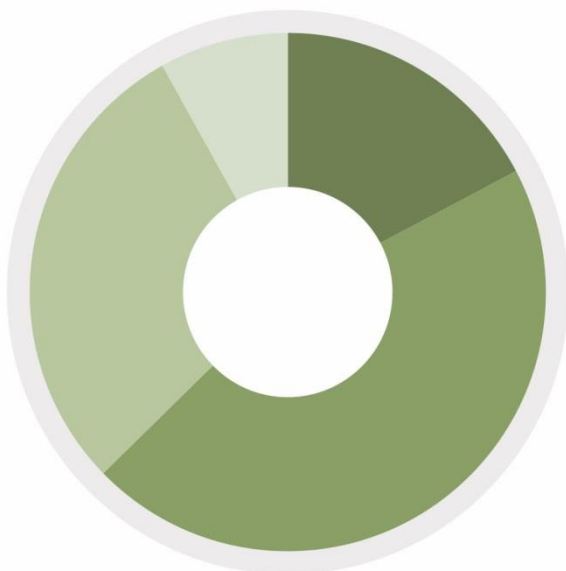
C. Voorstellen

Dit programma heeft geen voorstellen.

PROGRAMMA 6

SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN.

- **645** Vormings- en ontwikkelingswerk
- **1.735** Sport
- **990** Kunst en cultuur
- **367** Overige lasten

3.736 Totale lasten programma 6

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Vormings- en ontwikkelingswerk	584	636	645
• Bibliotheek	274	281	285
• Muziek- en dansonderwijs	310	355	360
• Stimulering ontwikkelingswerk	0	0	0
Monumenten en torens	190	193	201
• Monumenten	139	143	150
• Torens	51	50	50
Sport	1.595	1.917	1.735
• Sport algemeen	414	427	336
• Sportaccommodaties	644	997	888
• Zwempark Molenkoog	430	385	407
• Buitensport accommodaties groen	107	108	104
Kunst en cultuur	945	975	990
• Kunst en theater	86	52	51
• Musea	314	320	324
• Overige cultuur en oudheidkunde	469	522	537
• Cultureel erfgoed	75	81	78
Subsidies en leningen	18	19	19
• Subsidies, leningen en uitvoeringskosten	18	19	19
Speelplaatsen	101	133	147
• Speelplaatsen	101	133	147
Totaal lasten programma 6	3.432	3.873	3.736

(bedragen in duizenden euro's)

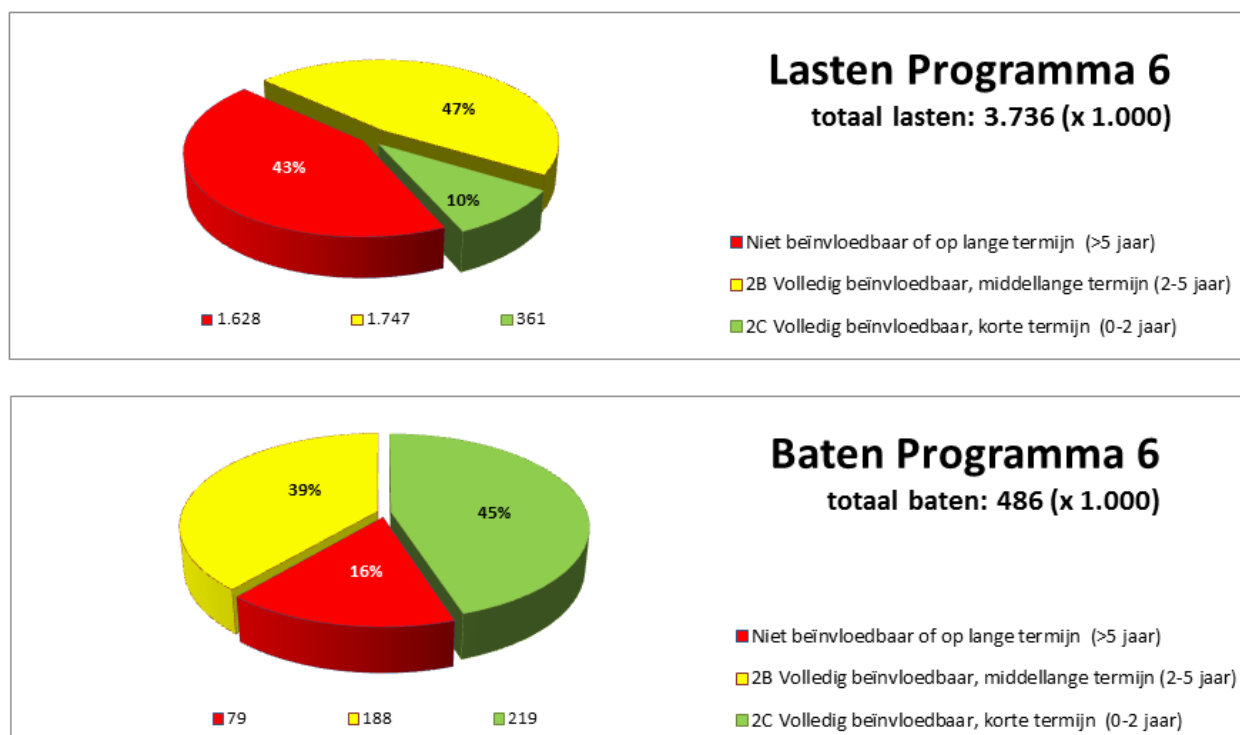
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Monumenten en torens	3	0	0
• Monumenten	3	0	0
Sport	414	289	289
• Sport algemeen	47	46	46
• Sportaccommodaties	212	103	103
• Zwempark Molenkoog	120	108	108
• Buitensport accommodaties groen	34	33	33
Kunst en cultuur	215	198	197
• Kunst en theater	42	28	27
• Overige cultuur en oudheidkunde	173	170	170
Totaal baten programma 6	632	487	486
Saldo	-2.800	-3.386	-3.250

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 6

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Muziek- en dansonderwijs	8
Sport algemeen	15
Sportaccommodaties	2
Zwempark Molenkoog	130
Buitensport accommodaties groen	55
Kunst en theater	
Overige cultuur en oudheidkunde	34
Monumenten	116
Totaal	361

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Muziek- en dansonderwijs	
Sport algemeen	
Sportaccommodaties	79
Zwempark Molenkoog	108
Buitensport accommodaties groen	33
Kunst en theater	
Overige cultuur en oudheidkunde	
Monumenten	
Totaal	219

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Bibliotheek	285
Muziek- en dansonderwijs	353
Sport algemeen	200
Sportaccommodaties	129
Zwempark Molenkoog	17
Kunst en theater	11
Musea	320
Overige cultuur en oudheidkunde	323
Subsidies, leningen en uitvoeringskosten	19
Speelplaatsen	93
Totaal	1.747

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Bibliotheek	
Muziek- en dansonderwijs	
Sport algemeen	17
Sportaccommodaties	
Zwempark Molenkoog	
Kunst en theater	
Musea	
Overige cultuur en oudheidkunde	170
Subsidies, leningen en uitvoeringskosten	
Speelplaatsen	
Totaal	188

PROGRAMMA 7

DUURZAAM, SCHOON EN INNOVATIEF

1. Energie besparen en duurzaam opwekken
2. Kennis bundelen op Texel voor innovaties
3. Afval verder scheiden

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Energietransitie

De energietransitie is in volle gang. Dat moet ook: Texel wil immers in 2020 zelfvoorzienend zijn met duurzame energie. Dat is niet helemaal gelukt, maar die ambitie heeft wel geleid tot veel projecten en inmiddels ook grote stappen op weg naar het doel. Intussen is die Texelse ambitie ook minder vrijblijvend geworden: de klimaatafspraken in Den Haag hebben geleid tot de Regionale Energie Strategieën (RES).

Duurzame energie kan opgewekt worden met windturbines, zonnepanelen en biomassavergistingsinstallaties. Daarnaast probeert Texel golf- en getijdenenergie zover te ontwikkelen dat het ook een flinke bijdrage kan worden aan de energiemix die nodig is. Verder is waterstof (H₂) een bruikbare energiedrager: zowel voor opslag, voor transport als voor verwarming in te zetten. Waterstofproductie wordt ontwikkeld bij Eversteekooog: op het moment dat er een overschot is aan zonne-energie wordt er waterstof geproduceerd. Voor elektrische (stekker)auto's moeten voldoende oplaadpunten zijn. De gebouwde omgeving moet uiteindelijk geen energie meer gebruiken, maar opleveren. Goede isolatie, slim gebruik van apparaten in combinatie met veel zonnepanelen (en eventueel opslag van energie) kan hiervoor zorgen.

Hoe dan ook, de energietransitie vergt ruimte. Er moet daarom maximaal gebruik gemaakt worden van bestaande gebouwen (daken, maar wellicht ook muren), infrastructuur en oppervlaktewater voor zonnepanelen. Hierbij zal voornamelijk gekeken worden naar de bewezen technieken wind- en zonne-energie.

Circulaire economie

De circulaire economie, een gesloten systeem waarbij al het afval hergebruikt wordt, bepaalt de manier waarop afval ingezameld wordt. Hergebruik neemt toe, afval wordt grondstof. Scheiden van afvalstromen is daarom noodzaak en ook niet meer vrijblijvend: in het Grondstoffenakkoord is afgesproken dat in 2030 nog maar 50% van de primaire grondstoffen (mineralen, metalen, etc.) gebruikt mag worden en in 2050 0%. Dat vergt aanpassing in vrijwel alle bedrijfsprocessen die er zijn. Het verandert beslissingen bij de inkoop van materialen en voertuigen én het stelt natuurlijk hoge eisen aan de inzameling van wat voorheen 'afval' heette. Een uitdaging voor de gemeente.

Klimaatadaptatie

Het veranderende klimaat heeft een aantal vervelende en kostbare effecten: (versnelde) zeespiegelstijging, langere periodes van droogte, heviger neerslag in korte tijd en mogelijk hittestress. Dat laatste probleem is op Texel relatief klein en speelt vooral in steden, maar de andere 3 zijn van grote invloed. Klimaatadaptatie is de verzamelterm van maatregelen die deze gevolgen leefbaar maken: hogere duinen en dijken, opslag van zoet water en/of overgang naar zilte teelten, betere afwatering. Ingrijpende en kostbare maatregelen. De Waddenzeedijk is in 2020 weer op sterkte gebracht en voorlopig weer hoog genoeg, hoewel onzeker is voor hoe lang. De duinen zijn voorlopig ook hoog en sterk genoeg, maar aangroei is nodig en kan consequenties hebben voor strandexploitatie. De breedte van het strand komt in elk geval onder druk te staan door stijging van de zeespiegel.

Schoon

De Gemeenteraad heeft in 2013 het Grondstoffenplan vastgesteld. In 2020 wordt dit geëvalueerd. De evaluatie bestaat uit een afvalstromenanalyse, een gesprek met de inzamelaars en de bewoners en bedrijven. Daarbij is speciale aandacht voor de toeristensector. Ook ervaringen uit andere gemeenten worden daarbij gebruikt. In de uitvoering is speciale aandacht voor de inzameling van glas.

De gesprekken met de HVC over de Hamster worden voortgezet. De toekomst van de Hamster zal worden meegenomen in de evaluatie.

Zwerfafval wordt steeds minder geaccepteerd; schone bermen, straten en pleinen zijn de norm. Vooral een schoon strand is een uitdaging. Met voorlichting, afvalcontainers bij de strandopgangen en beschikbaarheid van papieren afvalzakjes wordt gestimuleerd dat strandbezoekers hun afval meenemen naar de afvalcontainers. Nieuwe initiatieven om zwerfafval te voorkomen worden nauwlettend gevolgd, zoals o.a. het heffen van statiegeld op petflesjes en blikjes.

Innovatief

Texel blijkt door omvang, cultuur, natuur en beleid een ideale plaats voor proefprojecten, innovatieve systemen, producten en werkwijzen. Projecten die samenhangen met de duurzaamheidstransitie worden ondersteund. Dit levert vernieuwing, kennis, kunde en mogelijkheden op, maar ook relatief gemakkelijk toegang tot subsidies. Bovendien komt er rechtstreeks werkgelegenheid uit voort. Door contacten met hogescholen en universiteiten en het ondersteunen van hun programma's die de duurzame ontwikkeling van Texel als onderwerp hebben, wordt kennis van buiten naar Texel gehaald.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
HVC	7.3 Afval	Transport en verwerking huishoudelijk afval Grondstoffenscheiding Beheer afvalbrengstation
RUD Noord Holland Noord	7.4 Milieubeheer	Toezicht en handhavingstaken milieu
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	0.1 Bestuur	Samenwerking aan realisatie duurzaamheidsambitie
Coöperatie TexelEnergie	0.5 Treasury	Uitvoering (delen van) energieambitie

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2019) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
7.Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2013	296	210
				2014	259	206
				2015	287	200
7.Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2015	3,4	12,5
				2016	3,8	12,9
				2017	5,1	16,9

Doelenboom

7.1 Een gezond milieu bevorderen

- 7.1.1 Rioolstelsel in stand houden en eventueel verbeteren
 - 7.1.1.1 Basis Rioleringsplan (BRP) uitvoeren
- 7.1.2 Texel schoon houden
 - 7.1.2.1 Texel voor burgers, bedrijven en toeristen schoon houden
 - 7.1.2.3 Onkruidbestrijding op verharding
 - 7.1.2.5 Voldoende openbare toiletten op het eiland verzorgen
 - 7.1.2.9 Voorkomen dat kadavers en andere dode dieren op het strand gevaar kan opleveren vanwege mogelijke besmetting
 - 7.1.2.13 Openbare toiletten onderhouden
 - 7.1.2.14 Ondergrondse afvalbakken voor restafval plaatsen
 - 7.1.2.15 Perscontainer vervangen
 - 7.1.2.16 Afvalbakken voor zwerfvuil vervangen
 - 7.1.2.17 Via communicatie op vermindering restafval inzetten

7.2 Een duurzame samenleving bevorderen

- 7.2.1 Energietransitie faciliteren en uitvoeren
 - 7.2.1.1 Ambitie 2020 zoveel mogelijk bereiken
 - 7.2.1.2 Energietransitie subsidiëren, energiebesparing en schone energie stimuleren
 - 7.2.1.3 Energiebesparing woningbouw stimuleren
 - 7.2.1.4 Texel tot voorbeeld van energiebesparing en duurzame energietechnieken maken
 - 7.2.1.5 Projecten van derden voor duurzame energieproductie faciliteren
 - 7.2.1.9 Schone energie stimuleren
- 7.2.3 Texels watersysteem toekomstbestendig maken en houden
 - 7.2.3.1 Ontwikkelen water netwerkknooppunt zoet-zout
 - 7.2.3.2 Aan verbetering kwaliteit van het oppervlaktewater bijdragen
 - 7.2.3.3 Duurzaamheidsambitie zoetwaterbeheer waarmaken

Beleidsnota's en verordeningen

- Schoon
 - [Texel Water \(2015\)](#)
 - [Gemeentelijk Rioleringsplan GRP 2018 t/m 2022](#) (2018)
 - [Grondstoffenplan](#) (2013)
 - [IBOR-plan](#) (2016)
- Duurzaam
 - [Energievisie](#) (2007)
 - [Structuurvisie Texel op koers 2020](#) (2009)
 - Ambitiemanifest Waddeneilanden (2007 en 2017)
 - Evaluatie energiebeleid (2015)
 - Herijking energieambitie (2016)
 - Texel in Transitie (2019)
- Innovatief
 - [Planet Texel](#) (2014)

B. Lange Termijn Planning

- Plan voor alternatieve verwarming bestaande woningvoorraad ('van het gas af');
- Openbare toiletten onderhouden;
- De energieambitie: inzicht en overzicht. Beleidsnotitie 2018-2022 met uitvoeringsprogramma.

C. Voorstellen

Voorstel 2020-701	Grondstoffenbeleid evalueren		
Doelenboom	7.1.2 Texel schoon houden		
Motivat	In 2013 is het laatste grondstoffenplan door de raad vastgesteld. Dat plan kent een groot aantal doelstellingen en acties, die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. De afspraken op rijksniveau om afval te gaan scheiden zijn inmiddels verder aangescherpt. Voor de volgende stappen gezet worden om het omgekeerd inzamelen in te voeren, willen we evalueren in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd, hoe de maatregelen zijn uitgevoerd, welke knelpunten we daarbij tegenkomen, hoe de inwoners en de afvalinzamelaars aankijken tegen doelen, resultaten en knelpunten anno 2019. Om vervolgens met nadere voorstellen te komen voor het eventueel aanpassen van het beleid en de maatregelen die we nu uitvoeren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	externe ondersteuning		

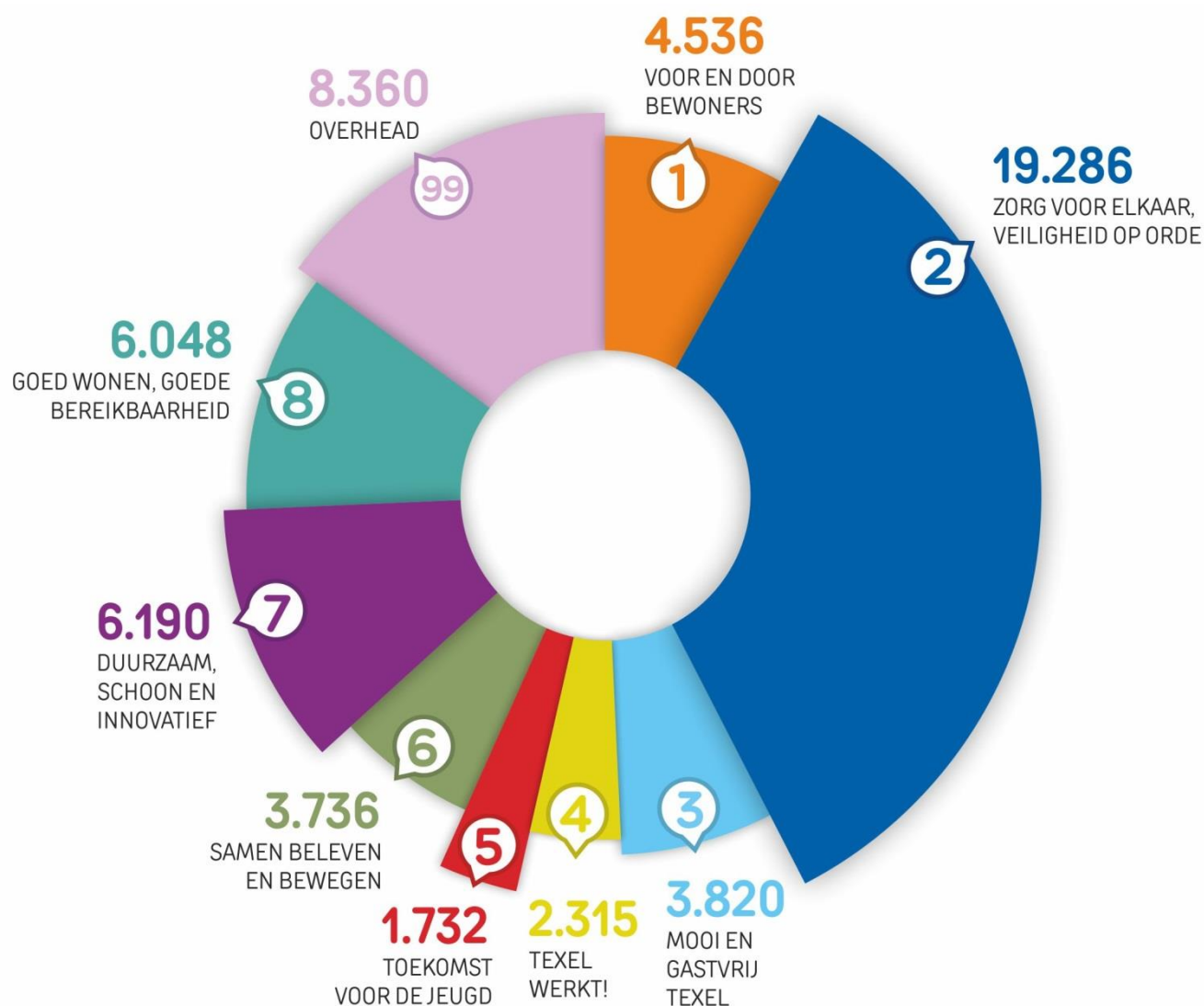
Heroverwegen budget n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'

Voorstel 2020-702	Voor energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie personeel inzetten		
Doelenboom	7.2.1 Texelse energie uiterlijk 2020 duurzaam en zelfvoorzienend maken		
Motivat	Zoals in het coalitieakkoord staat opgenomen ligt voor Texel de focus de komende jaren nadrukkelijk op duurzaamheid. Wij maken werk van de ambitie om zelfvoorzienend te zijn. 2020 gaan we niet redden maar in 2022 moeten we goed op dreef zijn. Zowel de gemeente zelf, als het gehele eiland moet daartoe zelfvoorzienend worden met duurzame energie. Beiden hebben goede plannen nodig, die ook uitgewerkt, aanbesteed en uitgevoerd moeten worden. Dat is veel werk: het gaat daarbij om communicatie en coördinatie, opzetten en begeleiden van subsidietrajecten, aanvragen van vergunningen, etc. Voor het gemeentelijk energieverbruik moet de gemeente daar bovendien zelf in investeren. Gaat het om energieverbruik van derden, dan heeft de gemeente een faciliterende, aanjagende, coördinerende rol. Om deze energieambitie te realiseren wil de gemeente invulling geven aan haar regierol door het bij elkaar brengen van ambities, goede plannen, investeerders en subsidies. Een ambitiedocument waarin onze uitdagingen op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie worden beschreven, zal in juli 2019 aan de raad worden aangeboden. Hierin wordt ook aangegeven welk projectbudget de komende jaren nodig is om deze duurzaamheidsambitie te realiseren en de uitvoeringscapaciteit van de gemeente te versterken. Voor 2020 wordt alvast een eerste projectbudget gereserveerd waarmee de gemeente van start kan gaan. In de programmabegroting 2021 komt er op basis van de plannen een structureel voorstel.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 120.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	€ 120.000 ten behoeve van 2 fte incidenteel.		

Voorstel 2020-703	Watertappunten in alle dorpen plaatsen		
Doelenboom	7.1.2 Texel schoon houden		
Motivat	Wij willen graag de voorzet die door burgemeester Uitdehaag is gedaan afmaken en in elk dorp minimaal één watertappunt plaatsen. Dit zal tegemoet komen aan een groeiende behoefte: steeds meer mensen nemen voor onderweg een bidon of flesje water mee. Door in elk dorp de mogelijkheid te bieden deze met kraanwater te vullen, leveren we een bijdrage aan het verminderen van de afvalberg plastic flessen. PWN biedt een all-in pakket tegen kostprijs: aanleg, zorg voor onderhoud en beheer, garantie waterkwaliteit, periodieke bemonstering, groot onderhoud in de wintermaanden, technische onderhoud en onbepikt gratis water voor een jaarbedrag van € 1.462 (waarbij een minimale contractduur van 10 jaar geldt).		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Structureel	Begroting 2020 e.v.
Toelichting financieel	€ 15.000 structureel, dekking Programmabegroting 2020 e.v.		

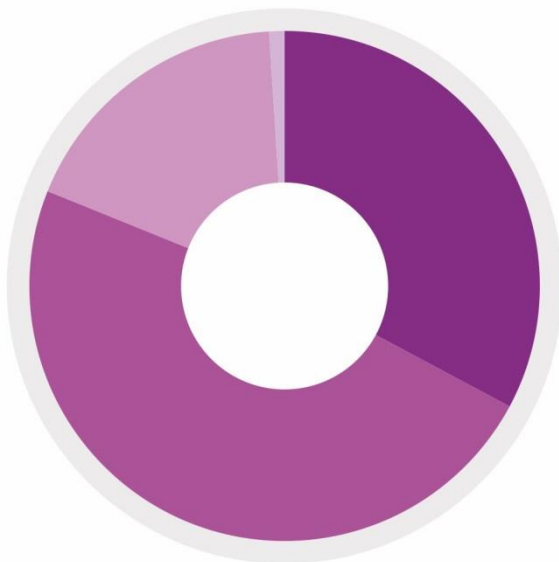
Dit voorstel wordt in 2020/2021 uitgewerkt en in 2022 uitgevoerd als gevolg van heroverweging n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.

Investeringsvoorstel 2020-704	Investering om gemeentelijke organisatie energieneutraal te maken	
Motivat	Net als de 1 miljoen euro die de raad beschikbaar heeft gesteld in oktober 2018, is dit voorstel gemaakt om het gemeentelijke energieverbruik te verduurzamen. Doel is om hiermee de gemeentelijke organisatie (gemeentehuis, gemeentewerken, andere gebouwen, openbare verlichting, rioolpompjes, etc.) te laten voldoen aan onze eigen ambitie: op een duurzame manier zelfvoorzienend met energie in 2020. Net zoveel energie opwekken als verbruiken over het jaar heen. Met deze investering zou dat vrijwel helemaal mogelijk moeten zijn. Het miljoen uit 2018 kon kostenneutraal (net zoveel besparing + subsidie als financieringslasten), bij dit miljoen gaat dat niet helemaal lukken. Dat komt omdat de goedkoopste opties inmiddels gebruikt zijn: zonnepanelen op eigen daken. Nu komen de iets duurdere opties in beeld (bijvoorbeeld overkapping parkeerplaatsen), waardoor het rendement lager wordt. De verwachting is dat er nog steeds zo'n 70% van de financieringslast gedekt kan worden uit de besparing op inkoop van energie en SDE+-subsidie.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 1.000.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	Investering van € 1 miljoen in duurzaamheidsmaatregelen aan gemeentelijke gebouwen. Circa 70% van de kapitaallasten (€ 42.000) wordt gedekt door besparing op inkoop van energie en subsidie.	

PROGRAMMA 7

DUURZAAM, SCHOON EN INNOVATIEF

- **2.066** Afval
 - **2.925** Rioolbeheer
 - **1.169** Milieubeleid
 - **30** Openbare toiletten
- 6.190** Totale lasten programma 7

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Afval	2.071	1.921	2.066
• Afvalstoffenbeleid	33	101	126
• Inzameling huishoudelijk afval	1.689	1.244	1.351
• Inzameling bedrijfsafval	28	22	19
• Beerputten / vetvangers	21	27	29
• Afval	301	527	542
Rioolbeheer	2.679	2.573	2.925
• Straatreiniging	113	138	121
• Riolerings	2.565	2.435	2.804
Milieubeleid	851	1.242	1.169
• Milieubeheer	689	932	672
• Geluidshinder	7	14	14
• Ongediertebestrijding	32	96	69
• Duurzame ontwikkeling	123	201	415
Openbare toiletten	170	30	30
• Openbare toiletten	170	30	30
Totaal lasten programma 7	5.770	5.767	6.190

(bedragen in duizenden euro's)

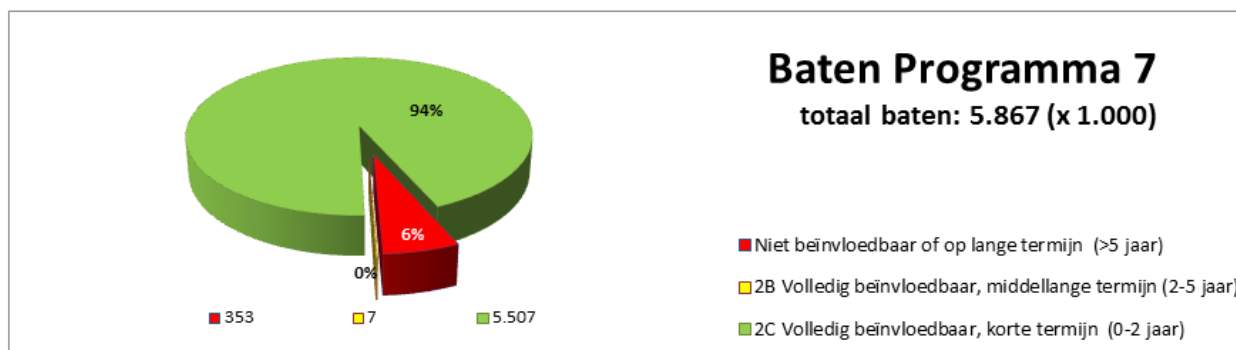
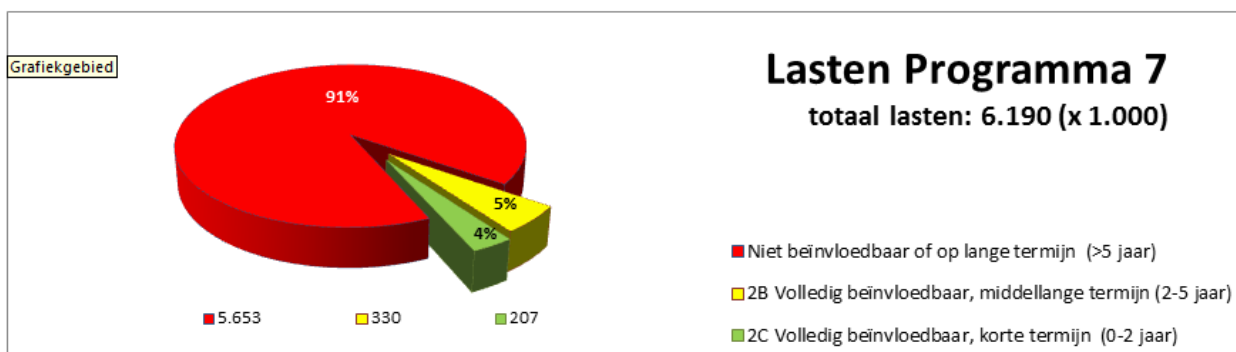
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Afval	2.033	2.329	2.383
• Inzameling huishoudelijk afval	1.932	2.225	2.281
• Inzameling bedrijfsafval	69	71	69
• Beerputten / vetvangers	32	32	33
Rioolbeheer	3.260	3.310	3.473
• Straatreiniging	17	16	16
• Rioleringen	3.243	3.293	3.457
Milieubeleid	86	11	11
• Milieubeheer	82	0	0
• Geluidshinder	4	4	4
• Ongediertebestrijding	0	7	7
Openbare toiletten	30	0	0
• Openbare toiletten	30	0	0
Totaal baten programma 7	5.410	5.649	5.867
Saldo	-361	-118	-322

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 7

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Straatreiniging	
Inzameling huishoudelijk afval	
Inzameling bedrijfsafval	
Beerputten / vetvangers	
Rioleringen	
Milieubeheer	35
Duurzame ontwikkeling	135
Afval	37
Totaal	207

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Straatreiniging	16
Inzameling huishoudelijk afval	1.973
Inzameling bedrijfsafval	69
Beerputten / vetvangers	33
Rioleringen	3.415
Milieubeheer	
Duurzame ontwikkeling	
Afval	
Totaal	5.507

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Straatreiniging	92
Afvalstoffenbeleid	126
Inzameling huishoudelijk afval	78
Milieubeheer	5
Ongediertebestrijding	22
Openbare toiletten	4
Duurzame ontwikkeling	2
Totaal	330

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Straatreiniging	
Afvalstoffenbeleid	
Inzameling huishoudelijk afval	
Milieubeheer	
Ongediertebestrijding	7
Openbare toiletten	
Duurzame ontwikkeling	
Totaal	7

PROGRAMMA 8

GOED WONEN, GOEDE BEREIKBAARHEID

1. Versnellen woningbouw
2. Postweg vernieuwen
3. Transformatie vrijkomende schoollocaties

A. Ontwikkelingen en beleidskader

Mobiliteit

De gemeente Texel heeft geen uitvoerende taken en geen financiële relatie meer met de Texelhopper. De provincie Noord Holland houdt toezicht op de uitvoering van het Texels openbaar vervoer.

Het aantal auto's dat op Texel rijdt neemt toe, de nieuwe TESO boot is groter en kan meer auto's per uur overzetten dan de vorige boot. De toename vindt vooral plaats buiten het hoogseizoen. Om in de toekomst een goede mobiliteit op het eiland te houden zijn maatregelen noodzakelijk. Deze zijn in het mobiliteitsplan verder uitgewerkt.

Texel is een fietseiland bij uitstek, er worden steeds meer elektrische fietsen gebruikt. Hierdoor wordt er gefietst met hogere snelheid waardoor aanpassing (verbreding, passend in het landschap) van fietspaden noodzakelijk is. In het Actieplan Mobiliteit (2016) zijn de benodigde maatregelen opgenomen die in 2020 verder worden uitgewerkt/uitgevoerd, om de gastvrijheid voor onze fietsers in stand te blijven houden.

Texelvignet

In 2017 is gestart met de uitvoering van het parkeerbeleid, de invoering van het e-vignet en de installatie van de parkeerapparatuur en met het nieuwe systeem van toezicht. Net als in voorgaande jaren worden de resultaten in 2020 gemonitord. Het jaar 2017 was het proefjaar. In 2018 en 2019 deden we ervaring op met de uitvoering van het beleid. In 2020 zal bezien worden of er aanleiding is om voorstellen voor wijziging van het parkeerbeleid en parkeerbeheer door te voeren op basis van het Parkeer- en verkeerscirculatieplan.

Wonen

Texel vergrijst en ontgroent, het bevolkingsaantal stabiliseert. Er is wel sprake van stijging van het aantal huishoudens (verdunning). Op lange termijn is de prognose dat de bevolking licht daalt. Nu is er echter nog een grote vraag naar betaalbare (huur)woningen. De woningnood is hoog. De wachttijden voor huurwoningen lopen op tot wel 8 jaar. De prijzen van de koopwoningen stijgen enorm.

De gemeente speelt hierop op in door het toevoegen van kleinschalige woningbouwlocaties in de dorpen, bijvoorbeeld op vrijkomende schoollocaties zoals op de locatie van De Akker in Oosterend. Ook wordt het concept van De Tuunen, de flexibele modulebouw, verder ingezet.

Mensen blijven steeds langer zelfstandig thuis wonen. Daarom is het belangrijk om maatregelen te treffen zodat de woningvoorraad hiervoor geschikt is (zie ook programma 2). Nieuwe huizen worden duurzaam en aardgasloos gebouwd.

In de regio Kop van Noord-Holland zijn in 2019 nieuwe afspraken gemaakt over het aantal te bouwen woningen. Voor de periode 2020 - 2030. Texel heeft een status aparte en kan - binnen deze afspraken - woningbouwplannen ontwikkelen voor de lokale woonbehoefte. Op basis van de laatste provinciale prognose (september 2019), is de behoefte te kwantificeren op 50 a 100 woningen. Dit zal echter niet voldoende zijn om de iets te doen aan de huidige woningnood.

De huisvestingsvergunning is in 2019 weer ingevoerd, zodat de schaarse woningen beschikbaar blijven voor mensen met een maatschappelijke of economische binding aan Texel. Het aantal te bouwen woningen wordt over de dorpen verspreid. Het gaat dan om kleinschalige bouwplannen, passend bij schaal en karakter van het dorp. Dit staat zo in de Woonvisie.

De huisvesting van (tijdelijke) werknemers in horeca/recreatie dienstverlening en zorg blijft een aandachtspunt. De verwachting is dat deze meer dan voorheen nodig zijn omdat de beroepsbevolking op Texel afneemt.

Gebiedsontwikkelingen

De economische structuur is fundamenteel veranderd. De belanghebbenden willen meer zeggenschap over ruimtelijke ontwikkeling. Er zijn mogelijkheden voor 'inbreiding' en transformatie (nieuwe functie voor vrijkomend vastgoed). De rol van de gemeente is faciliterend. De gemeente levert maatwerk in planologie en grondbeleid.

Ontwikkelingen vinden alleen plaats buiten de bestaande kernen als er aangetoond is dat er geen ruimte binnen de kernen is (ladder van duurzame verstedelijking).

Met de naderende inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2021) wordt gebiedsontwikkeling nog meer integraal benaderd dan voorheen. Dus niet alleen de realisatie van bijvoorbeeld de woningen is belangrijk, maar daarbij ook de inclusiviteit, bereikbaarheid, gezondheid en veiligheid van het gebied eromheen. En dat alles in afstemming op de wens van de bewoners en omwonenden.

Op Texel is een aantal ontwikkelingen gaande:

- herinrichting centrum Den Burg;
- transformatie vrijkomende schoollocaties Den Burg;
- woningbouwplannen realiseren op maat per dorp.

Minder geld voor onderhoud bij Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Er is steeds minder budget beschikbaar bij Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Dit uit zich in het verminderde onderhoud van de aanwezige infrastructuur. Er is overleg om een oplossing te vinden hoe het beheer en onderhoud van fietspaden en wegen blijvend bekostigd kunnen worden.

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GR De Waddeneilanden	2.4 Economische havens en waterwegen 2.5 Openbaar vervoer 8.3 Wonen en bouwen	Er wordt samengewerkt aan behoud van goede bereikbaarheid, aan de leefbaarheid op de eilanden, met name als dat aan de orde is bij de ontwikkeling en toepassing van beleid van andere overheden.
NV TESO	2.5 Openbaar vervoer	Waarborgen goede bereikbaarheid van Texel.
Texel Airport	2.1 Verkeer en vervoer	Toeristische infrastructuur en goede bereikbaarheid waarborgen.

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2019) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
8.Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2017	269	216
				2018	279	230
				2019	nnb	nnb
8.Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen <i>*voorlopig cijfer feb. '19</i>	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2016	4,9	7,2
				2017	7,5	8,2
				2018*	11,6	8,5
8.Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	2017	77,8	69,0
				2018	77,8	69,6
				2019	77,9	69,8
8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2017	528	644
				2018	551	649
				2019	573	669
8.Vhros	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2017	622	723
				2018	650	721
				2019	680	739

Doelenboom

8.1 Gemeentelijke infrastructuur beheren en mobiliteit reguleren

- 8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen
 - 8.1.1.1 Onderzoek doen naar herindeling opslagterrein
 - 8.1.1.3 Graskeienprogramma 2014-2020 uitvoeren
 - 8.1.1.6 Diverse straten herinrichten
 - 8.1.1.7 Rotonde Pontweg-Keesomlaan-Westerweg aanleggen
 - 8.1.1.17 Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) plan uitvoeren
 - 8.1.1.18 Civiele kunstwerken onderhouden
 - 8.1.1.19 3 Houten bruggen aanleggen/vervangen
 - 8.1.1.20 De Naal herinrichten
 - 8.1.1.21 Infra-structurele maatregelen omgeving onderwijscentrum aanleggen
 - 8.1.1.22 Beheer en onderhoud fietspad Hanenplas
 - 8.1.1.23 Gladheidsmeldsysteem aanschaffen
 - 8.1.1.26 Herinrichting Tjakkerstraat en Liewstraat voorbereiden
 - 8.1.1.28 Breder kijken dan Infrastructuurle maatregelen omgeving Onderwijs centrum Texel
- 8.1.2 Openbare verlichting onderhouden
 - 8.1.2.1 Voor energiezuinige verlichting zorgen
- 8.1.3 Mobiliteit reguleren
 - 8.1.3.1 Verkeer en bevorderen veiligheid reguleren
 - 8.1.3.3 Openbaar vervoer laten functioneren
 - 8.1.3.5 Parkeerautomaten eventueel vervangen
 - 8.1.3.6 Parkeerautomaten onderhouden
- 8.1.4 Wegen, voet- en fietspaden in het landschap inpassen
 - 8.1.4.1 Fietspaden moeten in het landschap passen

8.2 Gebiedsontwikkelingen faciliteren

- 8.2.1 Een nieuwe bestemming ontwikkelen voor vrijkomende locaties
 - 8.2.1.1 Plan ontwikkelen voor Locatie Oude LTS en Burg. De Koninghal
 - 8.2.1.4 Bestemmingsplan en grondexploitatieplan Den Burg-Zuid vaststellen
 - 8.2.1.5 Herontwikkeling locaties vrijkomende bebouwing faciliteren
 - 8.2.1.8 Voor constructieve veiligheid De Waag zorgdragen

8.3 Voor voldoende goede woningen zorgen

- 8.3.1 Voldoende betaalbare woningen beschikbaar houden
 - 8.3.1.4 In het regionale woonbeleid participeren
 - 8.3.1.8 Mogelijkheden huisvesting tijdelijke werknemers onderzoeken
- 8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren
 - 8.3.2.1 Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren
- 8.3.3 Gemeentelijke gebouwen beheren en verbeteren
 - 8.3.3.1 In verband met veroudering gebouwenbestand onderhoudskosten verhogen
- 8.3.4 Faciliteren dat meer mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen
 - 8.3.4.1 Stimuleren particuliere woningaanpassing
 - 8.3.4.2 Blijversleningen en startersleningen structureel maken

Beleidsnota's en verordeningen

- [IBOR-plan 2016](#)
- [Beleidsplan Spelen \(2017\)](#)
- [Gemeentelijk rioleringsplan \(2017\)](#)
- [Beheerplan Watersystemen](#) 2017
- [Beheerplan Wegen \(2018\)](#)
- [Beheerplan Straatmeubilair \(2018\)](#)
- [Structuurvisie Texel op koers 2020](#) (2009)
- [Veilig en verlicht Texel](#) (2012)
- [Knelpuntenanalyse mobiliteit](#) (2012)
- [Mobiliteitsvisie Texel 2015 - 2025](#)
- [Actieplan Mobiliteit Texel](#) 2016-2025
- [Beleidsplan civiele kunstwerken 2016](#)
- [Woonvisie Texel 2016](#)
- Kwalitatief Woningbouwprogramma Kop van Noord Holland (KWK 2015)
- Regionaal Actie Programma Wonen 2.0 (RAP 2.0 2017)
- [Provinciale woonvisie](#) (2010)
- [Waddenwoonvisie](#)

B. Lange Termijn Planning

- Realiseren permanente noodvoorziening TESO in Den Helder;
- Onderzoek parkeren strandslagen;
- Meer voorzieningen opladen E-bikes realiseren;
- Categoriseringsplan wegen actualiseren;
- Mogelijkheden huisvesting tijdelijke werknemers onderzoeken;
- Opstellen samenhangend parkeerplan;
- Openbare verlichting kruispunt Californieweg Pontweg evalueren;
- Afspraken maken met SBB over beheer fietspaden.

C. Voorstellen

Voorstel 2020-801	Van grijs naar groen omzetten		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In 2018 is het beheerplan wegen vastgesteld door de gemeenteraad met daarin een voorstel om 'grijs naar groen' om te zetten. Het voorstel is om in 2019, 2020 en 2021 stukken bestrating om te zetten in groen. Het klimaat verandert in Nederland. Verwacht wordt dat de neerslaghoeveelheid zich meer gaat concentreren in pieken, zodat binnen een gering tijdsbestek grote hoeveelheden regenwater valt wat kan leiden tot wateroverlast. Klimaatadaptatie is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan, om de schade die gepaard kan gaan met klimaatverandering te beperken en de kansen die de klimaatverandering biedt te benutten. Het gaat hierbij over risico's voor wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Wettelijk is hierin nog niets voorgeschreven. In het Deltaprogramma 2015 hebben rijk, provincies, gemeenten en waterschappen de gezamenlijke ambitie vastgelegd om er samen voor te zorgen dat Nederland in 2050 'zo goed mogelijk' klimaatbestendig zal zijn. Alle betrokken overheden hebben zich ertoe verbonden om vanaf 2029 het aspect 'klimaatbestendigheid' onderdeel te maken van alle beleid en handelen. Voor de inrichting van de openbare ruimte betekent klimaatadaptatie minder verharding en meer ruimte voor groen en water.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	-€ 15.000	Incidenteel	Reeds opgenomen (besloten bij begroting 2019)
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	Het college komt jaarlijks met een bestedingsvoorstel. Het geld zal gebruikt worden om bijvoorbeeld bomen die in de verharding staan meer ruimte te geven (vergroten boomspiegels) en om middengeleiders om te zetten in groen.		

Voorstel 2020-802	Straatmeubilair vervangen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In september 2018 is het Beheerplan Straatmeubilair door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van dit beheerplan worden de komende jaren structureel verschillende onderdelen van het straatmeubilair vernieuwd. Dit is noodzakelijk om de openbare ruimte functioneel op orde te houden. In 2019 is gestart met het vervangen van het eerste deel van de zeer gedateerde bewegwijzering. Voor 2020 staat de noodzakelijke 2^e vervangingsdeel ingepland.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	-€ 170.000	Incidenteel	Reeds opgenomen (besloten bij begroting 2019)
	€ 170.000	Incidenteel	Begroting 2020
Toelichting financieel	De jaarlijkse vervangingskosten bedragen € 170.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de exploitatie. Het college komt jaarlijks met een bestedingsvoorstel.		

Voorstel 2020-803	Woningbouwprogramma 2020-2030 uitvoering versnellen		
Doelenboom	8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren		
Motivat	In 2019 is een woningbouwprogramma gemaakt voor de periode 2020 - 2030. Omdat de woningnood hoog is, wordt de uitvoering versneld. Het idee is om in 5 jaar de hele opgave te bouwen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2020
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2021
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2022
Toelichting financieel	Om deze versnelling uit te voeren is het nodig uren projectleiding extra in te huren. Met een uitbreiding aan capaciteit in de projectleiding, is het mogelijk meerdere locaties tegelijk in ontwikkeling te nemen. En sneller tot realisatie te komen. Terugkijkend op de woningbouwproductie over langere termijn, is een gemiddelde van 30 woningen per jaar gerealiseerd. Vanwege de huidige urgente situatie op de woningmarkt, is er de wens dit te versnellen. Ook is er budget nodig voor plankosten, zoals planologie en stedenbouw, onderbouwing woningbouwprogramma, verkeer, milieu etc. Met name voor de projecten op gemeentelijke grond. De inzet van een budget van €50.000 per jaar voor de duur van 3 jaar, moet helpen om de woningbouw te versnellen. Op termijn komt dit bedrag weer terug naar de gemeente, bij de verkoop van de grond. Op deze manier gaan de kosten voor de baten uit.		

Voorstel 2020-804	Voornemen: bij de stranden geen parkeerbelasting meer heffen		
Doelenboom	8.1.3 Mobiliteit reguleren		
Motivat	Conform het coalitieprogramma wordt voorgesteld betaald parkeren af te schaffen. Op basis van de opbrengst 2018 en het tarief 2019 betekent dit een inkomstenderving van ca. € 740.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 740.000	Structureel	Begroting 2020 e.v.
Toelichting financieel			

Dit voorstel wordt in 2021 uitgevoerd als gevolg van heroverweging n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.

Investeringsvoorstel 2020-805	Trompstraat - Buurtje herinrichting	
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In het collegeprogramma wordt een inhaalslag in het wegenonderhoud aangekondigd. In 2018 is het Beheerplan Wegen door de gemeenteraad vastgesteld met daarin het voorstel voor de herinrichting van de Trompstraat en 't Buurtje in 2020. Deze beide straten zijn twee woonstraten in Oudeschild. De weginrichting is gedateerd en voldoet niet meer aan de huidige richtlijnen van het CROW. Met name de 30-km maatregel wordt door de huidige weginrichting niet ondersteund. Daarnaast is het bestratingsmateriaal versleten. Om de verkeersveiligheid op deze beide wegen te verhogen is een herichting noodzakelijk. Het werk kan uitgevoerd worden in combinatie met riool- en wegonderhoud.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 390.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	Dit project is opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde Beheerplan Wegen. Het gevraagde krediet ad € 390.000 is hoger dan het bedrag genoemd in het Beheerplan Wegen ten gevolge van fikse prijsstijgingen in de sector GWW. Het gevraagde budget betreft de kosten voor de herinrichting. Aan de provincie zal om een bijdrage van ca. €195.000 gevraagd worden in het van kader van "Subsidie Kleine Infrastructuur Noord-Holland".	

Dit voorstel wordt in 2021 uitgevoerd als gevolg van heroverweging n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.

Investeringsvoorstel 2020-806		Parkeerterrein Vogelenzang herinrichten
Motivat	Het college streeft naar verbetering van de parkeerfaciliteiten en het bieden van voldoende plaatsen. In Den Burg vervult het parkeerterrein de Vogelenzang een belangrijke functie voor bewoners en bezoekers. Juist om zoekgedrag op deze lastig bereikbare locatie te beperken, zal het college een voorstel aan de raad voorleggen om een dynamisch parkeersysteem voor deze locatie aan te bieden. Ook zal in overleg met belanghebbenden een herindeling van het terrein worden voorgesteld. Ongeacht de uitkomsten van het verkeerscirculatieplan acht het college dit parkeerterrein onmisbaar voor het centrum en de toeristische ontwikkeling en is de voorbereiding daarom opgestart. Het vergroten van de verkeersveiligheid en het verminderen van de verkeersbewegingen zijn hierbij het uitgangspunt.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 600.000	Kapitaallasten mobiliteit
	€ 50.000	Kapitaallasten mobiliteit
	€ 5.000	Begroting 2020 e.v.
Toelichting financieel	Gemeentewerken zal zoals aangekondigd in het college akkoord extra capaciteit inzetten om het plan op korte termijn te kunnen voorbereiden en in 2020 uit te voeren. De kosten voor herinrichting van de openbare ruimte zijn € 600.000 (afschrijving 40 jaar). De kosten voor het dynamisch parkeersysteem zijn € 50.000 (afschrijving 7 jaar). De jaarlijkse kosten voor onderhoud zijn € 5.000.	

Investeringsvoorstel 2020-807		Verhardingen rehabiliteren
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. Van belang om goed te kunnen wonen en voor een goede bereikbaarheid is een goed onderhouden, toereikend en veilig wegen-, straten-, wandelpaden en fietspadennetwerk. In 2018 is door de gemeenteraad het Beheerplan Wegen vastgesteld. Een van de onderdelen daarin betreft het rehabiliteren (het vervangen) van verhardingen aan het eind van hun technische levensduur. De levensduur van een aantal verhardingen is verstreken. De onderhoudstoestand is dusdanig slecht, dat er gerehabiliteerd moet worden. Voor 2020 betreft dit een aantal voetpaden, de Vloedlijn in den Burg, de Nesweg en de Stolpweg.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 1.290.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	De afschrijvingstermijn 40 jaar. De totale kosten zijn geraamd op een bedrag van € 1.290.000 bestaande uit de volgende rehabilitaties: voetpaden € 70.000, Vloedlijn € 390.000, Nesweg € 480.000, Stolpweg € 350.000.	

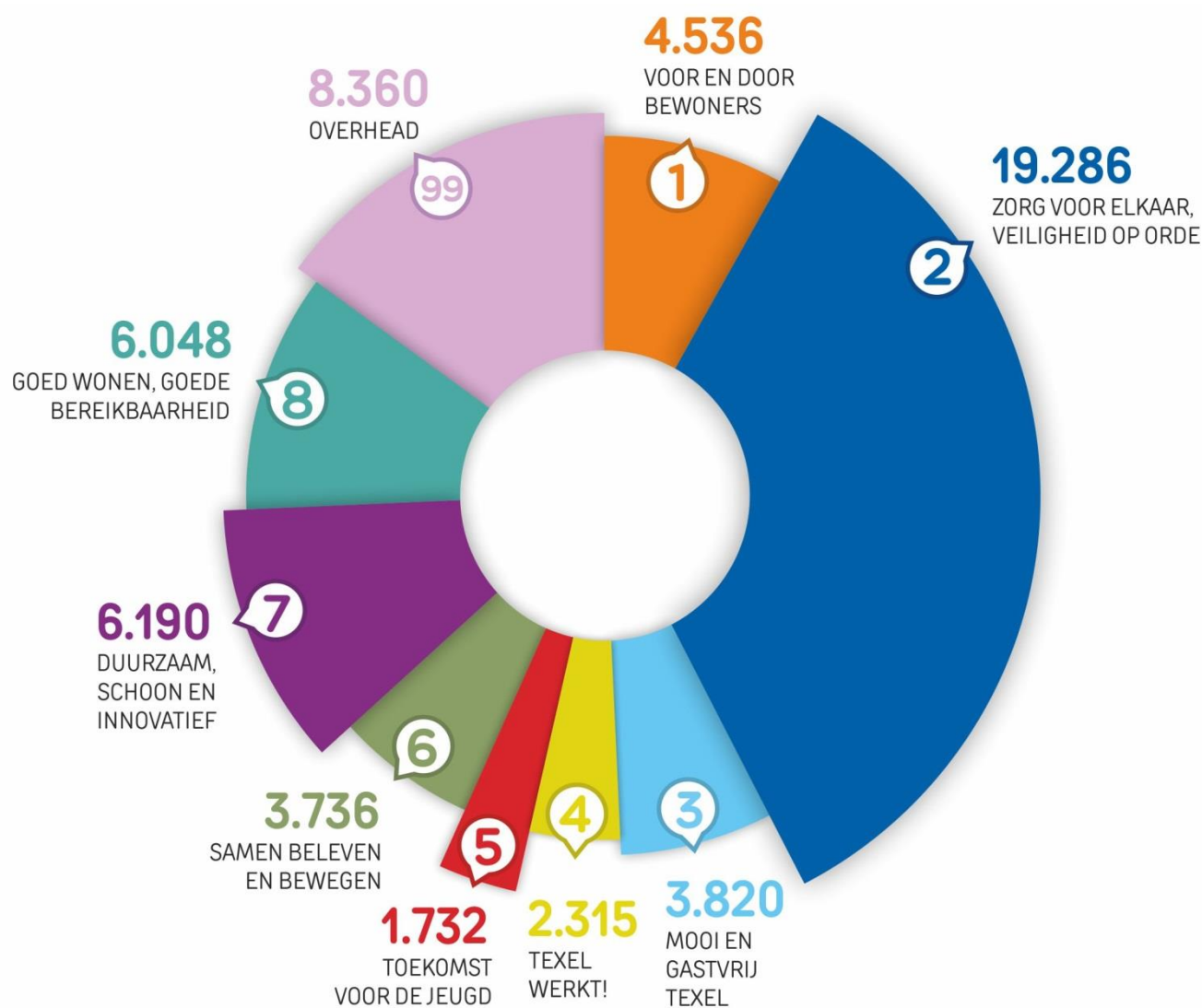
Investeringsvoorstel 2020-808		Wegenverf door koudplast vervangen (2e tranche)
Motivat	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In 2018 is door de gemeenteraad Beheerplan Wegen vastgesteld met daarin onder meer opgenomen het omzetten van de wegbelijning van verf in koudplast. Goed zichtbare belijning is van het grootste belang in verband met de nachtelijke duisternis op Texel. De gemeenteraad heeft hier ook met regelmaat op gewezen. Ook voor de verkeersveiligheid is goede belijning een 'must'. Het voorstel is om de uitvoering over drie jaar uit te smeren. In het eerste jaar (2019) is een aanzet gegeven om ca. 50% van het verf omte zetten in koudplast. In 2020 zal een tweede tranche plaatsvinden van ca. 25 %.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 87.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	Het aangevraagde budget is een incidenteel bedrag dat bovenop het reguliere onderhoudsbedrag komt. In het Beheerplan Wegen, dat in 2018 de gemeenteraad is aangeboden, is een compleet beeld weergegeven, inclusief een meerjarig financieel beeld. Afschrijvingstermijn 10 jaar.	

Investeringsvoorstel 2020-809		Postweg - Nieuwlanderweg reconstrueren	
Motivatie		Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In 2018 is het Beheerplan Wegen vastgesteld door de gemeenteraad met daarin onder andere opgenomen de totale reconstructie van de Postweg/Nieuwlanderweg. Deze beide wegen vormen de belangrijkste noord-zuidverbinding op het eiland en is net als de Pontweg het drukst in de zomer. De Postweg ontsluit De Cocksdorp en de nabij gelegen recreatieparken en campings, waardoor deze route veel wordt gebruikt door recreatieverkeer. De gemiddelde intensiteit ligt hier in de drukste periode van het jaar rond de 7.000 motorvoertuigen per etmaal. De Postweg/Nieuwlanderweg is gecategoriseerd als een gebiedsontsluitingsweg. De huidige wegbreedte is ca. 5 m met aan weersijden een smalle berm. Dit leidt tot passeerproblemen bij het vracht- en het landbouwverkeer. Daarnaast bieden de huidige bermten geen veilige opvangplaats. De huidige weginrichting voldoet niet aan de richtlijnen van het CROW voor een verkeersveilige inrichting van de weg. In het door de gemeenteraad in 2019 vastgestelde Categoriseringsplan is aangegeven dat beide wegen ingericht worden als een 80-min weg.	
Financieel		Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		€ 7.000.000	Begroting 2020
Toelichting financieel		In het Beheerplan Wegen is een totaal bedrag opgenomen van € 14 miljoen voor de complete reconstructie van deze wegen. Voor 2019 heeft de gemeenteraad € 200.000 beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van dit project. Hierin zit onder andere de studiefase waarin ondermeer onderzocht wordt de wijze van uitvoering en de tijdsfasering. Voor dit moment wordt er van uitgegaan dat het project in twee fasen uitgevoerd wordt. De gevraagde € 7 miljoen betreft derhalve de eerste fase. De afschrijvingstermijn bedraagt 40 jaar. Het gevraagde krediet betreft de nettokosten van dit deel van het project. Aan de provincie zal om een bijdrage gevraagd worden van ca. €1,95 miljoen in het kader van subsidie "Kleine Infrastructuur". De raad wordt een autorisatie besluit voorgelegd in het begin van 2020 om de middelen voor de aanpassing Postweg- Nieuwlanderweg beschikbaar te stellen.	

Investeringsvoorstel 2020-810		Gladheidsbestrijding aanpassen van curatief naar preventief
Motivat	Sinds jaar en dag wordt op Texel de gladheid bestreden door middel van curatief strooien met droogzout. De gladheidsbestrijding wordt uitgevoerd door de afdeling Gemeentewerken van Texel met inzet van eigen strooimachines, sneeuwplougen, tractie en personeel. De sterke wens is, om slagvaardig te kunnen blijven optreden, om de gladheidsbestrijding in eigen beheer van Gemeentewerken te houden. 'Voorkomen is beter dan genezen'. Met preventief strooien wordt gladheid voorkomen en met curatief strooien wordt de gladheid bestreden. In het wettelijk kader sluit preventief strooien beter aan bij datgene wat van een wegbeheerder wordt verwacht. Er wordt geadviseerd om over te gaan naar preventief strooien door middel van natzout, primair voor het vergroten van de veiligheid, waarbij de volgende voordelen gelden: • Veiligheid is beter geborgd door middel van preventief strooien • Betere invulling van de verantwoordelijkheid als wegbeheerder • Lagere milieubelasting • Rust in de organisatie • Economische reden 80 % van de gemeenten strooit reeds preventief. Door het natzoutstrooien wordt per strooiactie minder droogzout gebruikt hetgeen het milieu ten goede komt. Daarnaast verwaait er geen strooizout meer, zodat de bermen van de wegen en de fietspaden meer verschoont blijven van zout. Op termijn wordt een besparing van droogzout verwacht, ondanks de toename van de strooiacties door preventief strooien. Daarnaast kan tijdens preventief strooien sneller worden gereden, zodat de duur van een strooiactie verkort wordt. Daarnaast is voor het creëren van meer veiligheid, het opstarten van een snelle route 5, een fietspadroute voor de fietspaden boven de lijn Den Burg - De Koog noodzakelijk. De genoemde fietspaden worden alleen in de dagdienst gestrooid en alleen in het weekend bij calamiteiten (sneeuw). Gezien steeds meer forenzen en scholieren zich verplaatsen op e-bikes, snelle e-bikes, snorfietsen en scooters, is een veilig netwerk cruciaal. In de bestaande situatie wordt niet of te laat gestrooid, hetgeen beide niet wenselijk is. De investering in nieuw gladheidsbestrijdingsmaterieel, in de menginstallatie en voor een klein deel in tractie, ligt rond de €300.000 (exclusief btw), afhankelijk van de keuzes in materieel.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 300.000	Begroting 2020
	€ 12.000	Begroting 2020
	€ 5.000	Begroting 2020 e.v.
	€ 30.000	Begroting 2020
Toelichting financieel	De benodigde investeringen om natzoutstrooien mogelijk te maken, inclusief de beheerskosten per jaar voor het strooimanagement en de kosten voor het begeleiden van het aanbestedingstraject zien er als volgt uit: Omschrijving Nieuw gladheidsbestrijdingsmaterieel, inclusief kleine aanpassingen aan de bestaande tractie € 245.000 exclusief b.t.w Menginstallatie en opslagcapaciteit voor € 55.000 exclusief b.t.w Jaarlijkse kosten voor strooimanagement € 5.000 exclusief b.t.w Eenmalige kosten voor het begeleiden van een aanbesteding voor gladheidsbestrijdingsmaterieel € 12.000 exclusief b.t.w De genoemde investeringen in gladheidsbestrijdingsmaterieel, de meng installatie en een klein deel in de tractie worden in 10 jaar afgeschreven. Voor een deel betreft dit vervanging van strooimachines die economisch afgeschreven zijn en voor een ander deel betreft het vervanging met een gedeeltelijke versnelde afschrijving van het bestaande materieel, versneld afschrijven kost incidenteel maximaal € 30.000, afhankelijk van een mogelijke verkoopwaarde. Het voor vervanging zoutstrooier opgenomen bedrag vervalt, wanneer er in nieuw gladheidsmaterieel wordt geïnvesteerd. Het is dus het één of het ander. Afhankelijk van de besluitvorming zal de begroting worden aangepast.	

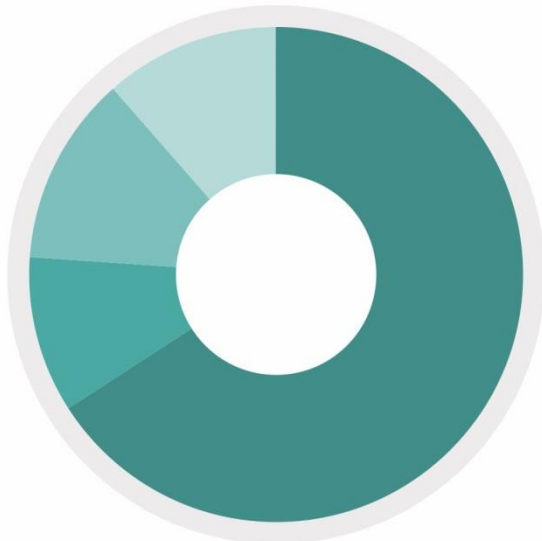
Investeringsvoorstel 2020-811		Duiker Eierlands kanaal vervangen	
Motivatie	Waterbeheer is voor Texel in het algemeen van groot belang en voor de landbouwsector in het bijzonder. Klimaatadaptatie vraagt daarom ook van Texel de nodige aandacht. De grote duiker onder de Slufterweg, in het Eierlands kanaal, dient vervangen te worden. De nieuwe duiker wordt langer waardoor er een bredere berm gemaakt kan worden wat bevorderlijk voor de rijbaan is.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking	
	€ 110.000	Begroting 2020	
Toelichting financieel	De gemeente heeft een groot aantal duikers in beheer. Voor vervanging van en onderhoud aan de meeste duikers is structureel geld beschikbaar vanuit het GRP (55% REF en 45% Algemene middelen). Voor enkele duikers zit het vervangingsbudget niet in het reguliere budget opgenomen omdat deze kosten, € 100.000 of meer, het reguliere budget onevenredig hoog zou houden. Vastgesteld is dat voor deze grotere duikers apart krediet gevraagd wordt. Uitvoering aan de Bernse brug in de Slufterweg is hier het eerste voorbeeld van. Afschrijvingstermijn 40 jaar.		

Investeringsvoorstel 2020-812		Algemene Begraafplaats Den Burg herinrichten	
Motivatie	Besluitvorming op basis van Amendement 19-09-2018 Jaarlijks besluit vanuit beheerplannen. In 2018 is het Beheerplan Wegen vastgesteld met daarin een voorstel voor de herinrichting van de Algemene Begraafplaats in Den Burg in 2020. De inrichting van de algemene begraafplaats is gedateerd en heeft niet meer het aanblik wat hoort bij een gedenkplaats. Een groot deel van de paden zijn grindpaden. Deze zijn slecht te gebruiken door onder meer rolstoelgangers. Daarnaast is het dagelijks onderhoud voor wat betreft onkruidbeheersing zeer lastig uit te voeren. Het openbaar groen heeft geen representatieve uitstraling meer. De revitalisering bestaat uit het wijzigen van de grindpaden in een type verharding wat voor alle bezoekers van de begraafplaats goed te gebruiken en goed te onderhouden is, plus het opnieuw inrichten van de groenvoorzieningen. De huidige bomenstructuur blijft gehandhaafd. Zo houden we het groenonderhoud betaalbaar en maken we ook van de begraafplaats weer een plek om te genieten van de rust en een plek om onze geschiedenis te eren.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 140.000		Begroting 2020
Toelichting financieel	Het aangevraagde budget is € 10.000 hoger dan het bedrag in het Beheerplan Wegen ten gevolge van fikse prijsstijgingen in de sector GWW over de afgelopen twee jaar. Bij de vaststelling van de grafrechten zal bezien worden of een verrekening van de kosten haalbaar is.		

PROGRAMMA 8

GOED WONEN, GOEDE BEREIKBAARHEID

● **4.128** Wegen, straten en pleinen

● **563** Parkeren

● **701** Volkshuisvesting

● **656** Overige lasten

6.048 Totale lasten programma 8

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Wegen, straten en pleinen	3.031	4.156	4.128
• Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	1.815	2.001	2.447
• Verkeer en vervoer	379	572	513
• Onderhoud wegen niet rationeel wegbeheer	445	389	368
• Nutsvoorzieningen	7	42	53
• Openbare verlichting	190	883	349
• Gladheidbestrijding	70	85	218
• Schouw	125	183	180
Verkeer	1.802	594	305
• Verkeer algemeen	1.173	38	26
• Verkeersveiligheid	133	552	274
• Openbaar vervoer	496	4	4
Parkeren	480	633	563
• Fiscaliseren parkeren	480	633	563
Luchtvaartterreinen	1	0	0
• Luchtvaartterrein	1	0	0
Volkshuisvesting	929	1.049	701
• Volkshuisvesting	231	148	198
• Uitvoering woningwet	698	901	503
Bouw- en woningtoezicht	1	20	107
• Bouw- en woningtoezicht	1	20	107
Bouwgrondexploitatie	1.696	270	244
• Bouwgrondexploitatie	1.696	270	244
Totaal lasten programma 8	7.940	6.723	6.048

(bedragen in duizenden euro's)

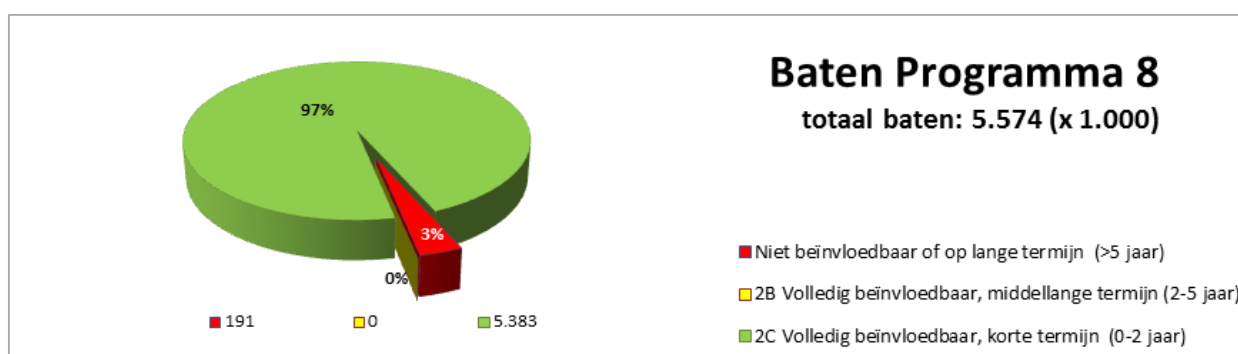
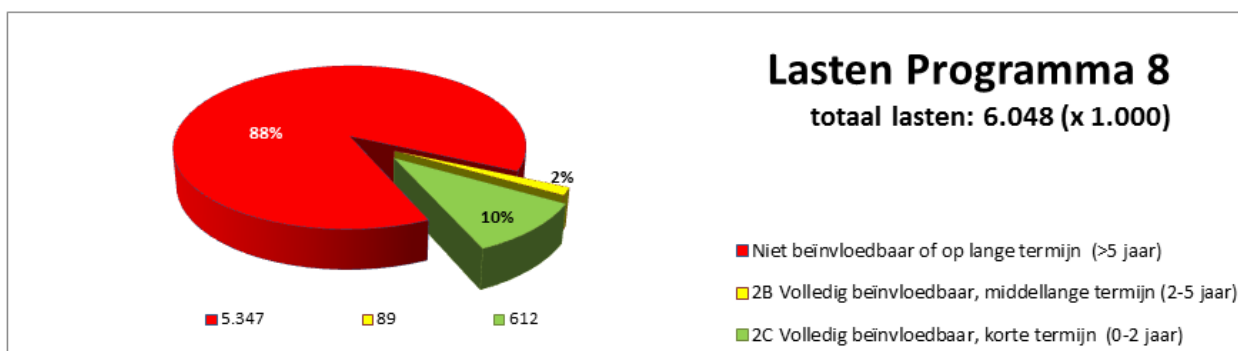
Baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<i>Bestaand beleid</i>			
Wegen, straten en pleinen	151	660	190
• Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	100	90	90
• Nutsvoorzieningen	21	3	3
• Openbare verlichting	22	567	97
• Gladheidbestrijding	8	0	0
Verkeer	280	62	12
• Verkeer algemeen	57	52	2
• Verkeersveiligheid	2	0	0
• Openbaar vervoer	221	10	10
Parkeren	3.362	4.318	4.318
• Fiscaliseren parkeren	3.362	4.318	4.318
Volkshuisvesting	1.585	1.016	1.054
• Volkshuisvesting	107	1	25
• Uitvoering woningwet	1.479	1.015	1.029
Bouwgrondexploitatie	1.624	0	0
• Bouwgrondexploitatie	1.624	0	0
Totaal baten programma 8	7.002	6.056	5.574
Saldo	-938	-666	-474

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 8

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	451
Verkeer algemeen	
Openbaar vervoer	
Fiscaliseren parkeren	87
Volkshuisvesting	74
Uitvoering woningwet	
Totaal	612

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	
Verkeer algemeen	2
Openbaar vervoer	10
Fiscaliseren parkeren	4.318
Volkshuisvesting	24
Uitvoering woningwet	1.029
Totaal	5.383

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	15
Fiscaliseren parkeren	56
Uitvoering woningwet	18
Totaal	89

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	
Fiscaliseren parkeren	
Uitvoering woningwet	
Totaal	0

Overhead

In het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt verplicht voorgeschreven dat de baten en lasten van de overhead niet meer via de verdeelsleutel toegerekend mogen worden aan de afzonderlijke beleidsprogramma's. De overhead moet in een apart programma gepresenteerd worden. Deze wijziging is in 2017 ingevoerd om de (landelijke) transparantie te bevorderen.

In de programma's worden vanaf 2017 alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Door het apart presenteren van de overhead vervalt de noodzaak van een kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Ook de aan overhead toe te rekenen rente wordt meegenomen in het programma overhead. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie en kan beter worden gestuurd op de bedrijfsvoering, aldus de commissie BBV. Bovendien kan door het hanteren van een landelijk voorgeschreven systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten.

Het centraal moeten begroten en verantwoorden van alle overhead pakt nadelig uit als normaliter een deel van de overheadkosten ten laste van grote projecten of investeringen gebracht worden. Daarom is het toegestaan deze betreffende overheadkosten op indirecte wijze ("extra comptabel") toch aan die investeringen en projecten toe te rekenen.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent ook dat het niet langer mogelijk is om uit de programma's of taakvelden de tarieven voor heffingen en leges te bepalen. Tot nu toe werden overheadkosten met verdeelsleutels via de kostenverdeelstaat aan de programma's toegerekend. Daardoor zaten alle aan heffingen en leges toe te rekenen kosten in het programma.

Nu wordt apart bepaald welk deel van de overheadkosten aan heffingen en leges toegerekend kan worden. Om inzicht te verschaffen in de resultaten van deze berekeningen, moeten deze voortaan met toelichting worden opgenomen in paragraaf G: Lokale lasten.

In het BBV wordt overhead gedefinieerd als 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces'. In de 'Notitie overhead' van de commissie BBV wordt dieper ingegaan op de onderscheiden componenten van overhead. Voor wat betreft het personeel behoren tot de overhead de kosten voor:

- de leidinggevenden in het primaire proces;
- de medewerkers van financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- de medewerkers van P&O / hrm;
- de medewerkers van inkoop;
- interne en externe communicatiemedewerkers, met uitzondering van klantcommunicatie;
- de medewerkers van juridische zaken;
- de medewerkers van bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- de medewerkers van informatievoorziening en automatisering;
- de medewerkers van facilitaire zaken en huisvesting;
- de medewerkers bezig met postbehandeling en archivering;
- de managementondersteuning in het primaire proces.

Naast de personele kosten van bovenstaande medewerkers behoren ook tot de overhead:

- de kosten voor de huisvesting en voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie;
- de personele kosten van medewerkers die niet eerder genoemd zijn, maar die werkzaamheden verrichten die niet zijn toe te rekenen aan een of meerdere taakvelden;
- de verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld overhead.

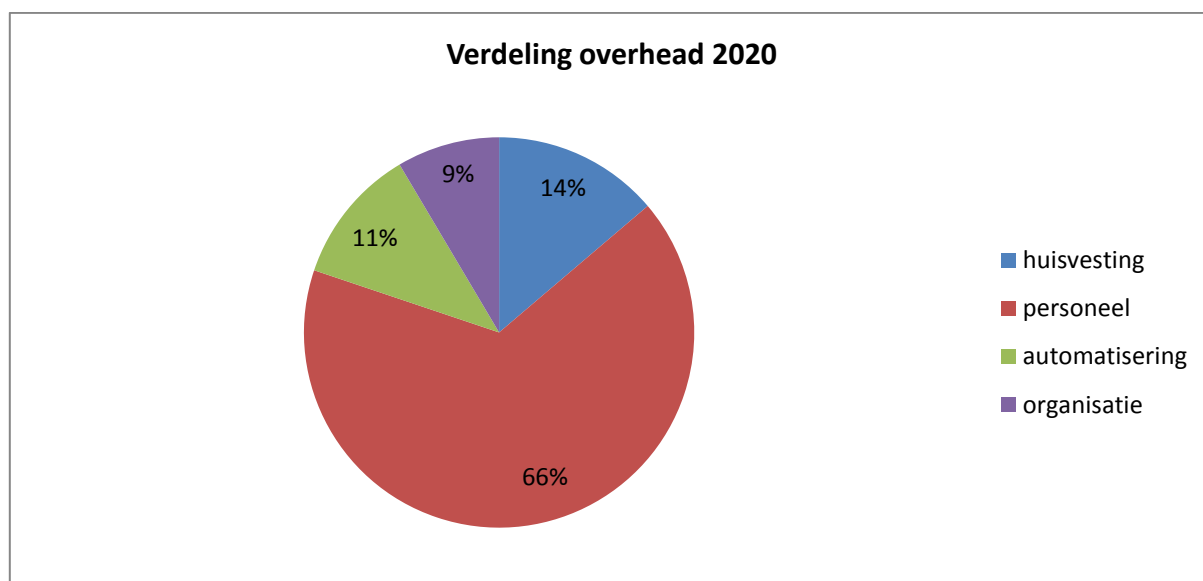
Overhead:

Voor de berekening van de tarieven voor de leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt er rekening gehouden met de toerekening van overheadkosten. De overhead wordt toegerekend op basis van de personele omvang, welke zich bezighoudt met het verstrekken van het desbetreffende product.

Overzicht totale overhead

(bedragen in duizenden euro's)			
	Bedrag	% overhead totaal	% lasten begroting 2020
Verdeling overhead 2020			
• Personeel	5.491	66	10,1
• Automatisering	966	11	1,8
• Organisatie	727	9	1,2
• Huisvestingskosten	1.176	14	2,2
Totaal	8.360	100	15,3

Het percentage overhead ten opzichte van de totale lasten in de begroting (exclusief De Bolder) bedraagt 15,3. Dit percentage was in 2019, 2018 en 2017 respectievelijk 15,0, 15,4 en 13,9. Hieruit blijkt dat het percentage overhead ten opzichte van de totale lasten, de afgelopen 3 begrotingsjaren, een redelijk stabiele lijn laat zien.

4B - Financiële vertaling voorstellen

Voorstel nummer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
		Programma 1			
101	1.1.5.32	Bouwvergunningen digitaliseren	25.000 25.000		Begroting 2020 Begroting 2021
102	1.1.4.7	Programma Welkom op Texel! ontwikkelen		7.500	Heroverwegen n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden.
		Programma 2			
201	2.2.8.6	(Boven)regionale samenwerking professionaliseren	100.000		Dekking reserve sociaal domein
202	2.5.2.13	Transformatie opdracht Sociaal Team borgen	156.000 156.000	456.000	Begroting 2020 Begroting 2021 Gewijzigd van structureel naar incidenteel n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden
		Programma 3			
301	3.1.2.1	Toeristische visie maken	30.000		
302	3.1.2.11	Contract STIFT verlengen		0	
303	3.3.1.12	Groenvoorziening vervangen	75.000		Afspraak begroting 2019
		Programma 4			
401	4.1.3.8	Activiteiten uit de retailvisie oppakken	50.000		
		Programma 5			
		Geen voorstellen			
		Programma 6			
		Geen voorstellen			
		Programma 7			
701	7.1.2.23	Grondstoffenbeleid evalueren	25.000		
702	7.2.1.15	Voor energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie personeel inzetten	180.000 120.000		Budget verlaagd met € 60.000 als gevolg van heroverweging n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.
703	7.1.2.25	Watertappunten in alle dorpen plaatsen		15.000	

		Programma 8			
801	8.1.1.41	Van 'grijs' naar 'groen' omzetten	15.000		Afspraak begroting 2019
802	8.1.1.38	Straatmeubilair vervangen	170.000		Afspraak begroting 2019
803	8.3.2.3	Woningbouwprogramma 2020-2030 uitvoering versnellen	50.000 50.000 50.000		Begroting 2020 Begroting 2021 Begroting 2022
804	8.1.3.11	Bij de stranden geen parkeerbelasting meer heffen		740.000	Zie MJB punten 9 en dekkingsvoorstel 10
Totaal			1.097.000	755.000	

Totaal fase 1	
Incidenteel 2020	816.000
Dekking begroting 2019 (voorstel 303, 801, 803)	-260.000
Dekking reserve sociaal domein (voorstel 201)	<u>-100.000</u>
	360.000
Incidenteel 2021 (voorstel 101, 202, 803)	231.000
Incidenteel 2022 (voorstel 803)	50.000
Totaal incidenteel 2020, 2021 en 2022	1.097.000
Structureel	755.000

Hoofdstuk 5 - Investeringsplan 2020-2023

5A - Nieuwe investeringen

In dit hoofdstuk zijn de investeringen voor het jaar 2020 opgenomen.

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Exploitatie/onderhoud excl. BTW	Afschrijvings termijn	Kapitaal-lasten netto investering
103	Alarmeringssysteem balie en spreekkamers vervangen	25.000		10	2.750
304	Digitale aansluiting op omgevingswet invoeren	35.000		5	7.350
704	Investering om gemeentelijke organisatie energieneutraal te maken	1.000.000			Zie onder **
805	Trompstraat - Buurtje herinrichten Subsidie	390.000 -/-195.000*			Zie onder **
806	Parkeerterrein Vogelenzang herinrichten Sensoren en matrixbord	600.000 50.000			Zie onder **
807	Verhardingen rehabiliteren	1.290.000		40	45.150
808	Wegenverf door koudplast vervangen (2 ^e tranche)	87.000		10	9.570
809	Postweg - Nieuwlanderweg reconstrueren Subsidie	7.000.000 -/-1.950.000*		40	176.750
810	Gladheidbestrijding aanpassen van curatief naar preventief	312.000	5.000	10	34.320
811	Duiker Eierlands kanaal vervangen	110.000		40	3.850
812	Algemene Begraafplaats Den Burg herinrichten	140.000		40	4.900
Totaal		7.049.000	5.000		284.640
Dekking kapitaallasten beschikbaar via begroting (plafond € 350.000 incl. BTW)		289.256		10	-/-28.926
Totaal		6.759.744	5.000		255.714
In de MJB is structureel een bedrag van € 260.714 opgenomen bestaande uit € 5.000 exploitatie/onderhoud en € 255.714 voor kapitaallasten.					

* bij het investeringsvoorstel wordt rekening gehouden met het ontvangen van mogelijke subsidie. Indien blijkt dat de subsidieaanvraag niet gehonoreerd wordt, nemen we dit mee met de halfjaarrapportage.

**De voorstellen 704, 805 en 806 worden resp. in 2021 en 2022 uitgevoerd als gevolg van heroverweging n.a.v. de motie 'Een must: Inzicht in bezuinigingsmogelijkheden'.

Voor de investeringen in wegen en de duiker wordt afgeweken van de afschrijvingstermijnen zoals vastgelegd in financiële verordening artikel 212 GW. Door de nieuwe regelgeving moet aansluiting worden gezocht bij de vermoedelijke levensduur van de investering. De afschrijvingstermijnen zijn hier op afgestemd.

DSW De Bolder					
203	Nieuwe productiemiddelen aanschaffen De Bolder	30.000			
Totaal De Bolder		30.000			

5B - Vervangingsinvesteringen

Investeringsplan 2020- Vervanging

De vervangingsinvesteringen worden gefinancierd door middel van vrijvallende kapitaallasten afgeschreven middelen. De vervangingsinvesteringen van De Bolder worden gefinancierd uit de exploitatie van De Bolder.

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Afschrijvings- termijn	Exploitatie/onderhoud excl. BTW
	Gemeente			
1	Vervanging auto technische dienst	50.000	10	
2	Vervanging sneeuwploeg	15.750	12	
3	Vervanging 30-werkplekken	10.000	5	
4	Vervangen digitale handtekening	20.000	5	
	Totaal	95.750		

	DSW De Bolder			
5	Vervanging bestaande productiemiddelen	70.000		
	Totaal De Bolder	70.000		

	Totaal gemeente 2020 vervangingsinvesteringen	165.750		
--	--	----------------	--	--

Toelichting op investeringsplan 2020 - Vervanging

Nr.	Gemeente
1	De auto van de technische dienst(3vbf05, 790027) is inmiddels 10 jaar oud en aan vervanging toe.
2	De sneeuwploeg wordt gebruikt bij de gladheidsbestrijding. De sneeuwploeg is technisch aan vervanging toe.
Nr.	DSW De Bolder
5	Vervanging bestaande productiemiddelen In 2020 zijn diverse productiemiddelen afgeschreven. Vanwege het krimpende aantal werknemers wordt jaarlijks bezien of vervanging noodzakelijk is en of vervanging wegens veranderde productiewijze door hetzelfde productiemiddel moet plaatsvinden of door andersoortige apparatuur.

Investeringsplan 2021

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW nieuw	Bedrag excl. BTW vervanging	Exploitatie/ onderhoud excl. BTW
	Gemeente			
1	Bestelauto plantsoenen		40.000	
2	Zoutstrooier		39.000	
	Totaal	0	79.000	

	DSW De Bolder			
1	Vervanging bestaande productiemiddelen	70.000		
2	Vervanging nieuwe productiemiddelen	30.000		
	Totaal De Bolder	100.000		

Investeringsplan 2022

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW nieuw	Bedrag excl. BTW vervanging	Exploitatie/ onderhoud excl. BTW
	Gemeente			
1	Vervanging grote vrachtwagen		195.000	
2	Vervanging heftruck		30.500	
3	Vervanging kleine tractor		25.700	
	Totaal		251.200	

	DSW De Bolder			
1	Geen investeringen aangevraagd			
	Totaal De Bolder			

Investeringsplan 2023

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW nieuw	Bedrag excl. BTW vervanging	Exploitatie/ onderhoud excl. BTW
Gemeente				
1	Vervanging reinigingswagen		201.000	
2	Vervanging elektrische auto parkeerbeheer		30.000	
3	Vervanging elektrische auto toezicht		25.000	
4	Vervanging bestelauto pomponderhoud		43.500	
5	Vervanging bestelauto plantsoenen		29.000	
6	Vervanging stoomcleaner		8.000	
7	Vervanging sneeuwplough		15.750	
8	Vervanging auto ongedierte (2012)		25.000	
9	Veegmachine (2015)		158.500	
Totaal			535.750	

DSW De Bolder				
1	Geen investeringen aangevraagd			
Totaal De Bolder				

Hoofdstuk 6 - Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve

Incidentele lasten

	Besluitvorming	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
1	Raad 13-11-2018	IJslandse aanpak (programmabegroting 2019)		160.000			
2	Raad 13-11-2018	Actualisatie begroting Omgevingsdienst NHN 2019		24.656	22.696	19.733	
3	Raad 13-11-2018	Incidentele dekking personeel gemeentewinkel (zie ook voorstel 103 programmabegroting 2019)		60.000			
4	Raad 18-09-2019	Aanpassingen Bolwerk	1.030				
5	Raad 26-06-2019	Verhoging vergoeding/salarissen raad/college	100.000				
6	Raad 26-06-2019	Lustrumherdenking		50.000			
7	Raad 26-06-2019	Wegencategoriseringplan	270.000				
8	Raad 07-11-2019	Voorstellen programmabegroting 2020-2023		556.000	231.000	50.000	
9	Raad 07-11-2019	Voorstel 2020-810 (investeringsplan) Gladheidbestrijding van curatief naar preventief		30.000			
10	Raad 16-10-2019	Toeristenbelasting: Plan van aanpak controleproces	38.000				
11	Raad 7-11-2019	Algemene uitkering 2019	213.730				
12	Raad 07-11-2019	Taakstelling sport en cultuur		75.000	75.000		
		Totaal incidentele lasten	622.760	955.656	328.696	69.733	0

Incidentele baten

	Besluitvorming	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
13	Raad 07-11-2019	Afrekening Ons Genoegen en Beatrixzaal 2019	322.620				
		Totaal incidentele baten	322.620	0	0	0	0

Saldo

	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
	Saldo voordeel (-) resp. nadeel (+)	300.140	955.656	328.696	69.733	0

Dekking

	Besluitvorming	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
14	Diversen	Dekking algemene reserve	-/-30.140	-/-695.656	-/-328.696	-/-69.733	0
15		Dekking reserve mobiliteit	-/- 270.000				
16		Dekking sociaal domein: ** IJslandse aanpak (Voorstel fase 2, programmabegroting 2019) (Boven) regionale samenwerking professionaliseren (programmabegroting 2020)		-/- 160.000 -/- 100.000			0
		Saldo incidentele baten en lasten	0	0	0	0	0

** Er is besloten om per 1 januari 2020 de Reserve Sociaal Domein over te hevelen naar de Algemene Reserve. Tot die tijd zal de dekking uit het Sociaal Domein apart benoemd worden.

Toelichting

- 1) Het gaat hier om kosten voor implementatie IJslandse aanpak. 3 jaar lang € 80.000 (2019-2021).
- 2) Voor de financiering van het masterplan ICT van de Omgevingsdienst zijn extra middelen noodzakelijk. Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst heeft dit besluit op 13 december 2017 genomen.
- 3) Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar voorstel 2019-103 van de programmabegroting 2019.
- 4) Het HHNK is voornemens om een wegdeel langs de Waddendijk op te knappen, wat de afgelopen jaren extra zwaar belast is door alle transporten in het kader van de dijkversterking. Dit betreft de Redoute (het asfaltgedeelte), het Bolwerk en de Barentszstraat. De herstelwerkzaamheden bestaan uit het vervangen van de bovenste laag asfalt. Hiervoor is een krediet van € 110.000 nodig. De kapitaallasten voor 2019 bedragen € 1.030.
- 5) De vergoedingen/salarissen van raadsleden/wethouders zijn vanaf 2018 structureel verhoogd. In eerste instantie werden de gemeenten eenmalig gecompenseerd voor de hogere kosten. Inmiddels is de algemene uitkering structureel verhoogd.
- 6) Iedere 5 jaar wordt er een lustrumherdenking 4 en 5 mei gehouden. Er vinden uitgebreide activiteiten plaats die door de gemeente worden georganiseerd. Het 4 en 5 mei comité heeft een programma en budget samengesteld. De kosten bedragen naar verwachting € 50.000.
- 7) Voor bebording en belijning wegcategoriseringsplan Texel is € 270.000 beschikbaar gesteld. De kosten voor het aanleggen van andere drempels en plateau's in het buitengebied worden meegenomen bij de rehabilitaties en constructies van de betreffende wegen in de komende jaren.
- 8) Voor een specificatie wordt u verwezen naar hoofdstuk 4B financiële vertaling voorstellen 2020.
- 9) Het gaat hier om de versnelde afschrijving van bestaand materieel (curatief). De boekwaarde bedraagt € 30.000. Mogelijk valt dit bedrag lager uit door verkoop te zijner tijd.
- 10) Voor het plan van aanpak controleproces toeristenbelasting is eenmalig € 38.000 nodig.
- 11) Op basis van de septembercirculaire 2019 valt de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2019 tegen als gevolg van o.a. minderuitgaven rijk (samen trap, samen af).
- 12) Om de taakstelling sport en cultuur vanaf 2022 ad € 75.000 te kunnen realiseren, is incidenteel voor de jaren 2020 en 2021 totaal € 150.000 nodig.

- 13) De afrekening van Ons Genoegen en de Beatrixzaal levert een positief saldo op. Het vrijkomende bedrag van € 322.620 wordt toegevoegd aan de algemene reserve.
- 14) Over de jaren 2019-2023 wordt € 1.124.225 onttrokken uit de algemene reserve.
- 15) Voor bebording en belijning wegencategoriseringsplan Texel is € 270.000 beschikbaar gesteld. De kosten voor het aanleggen van andere drempels en plateau's in het buitengebied worden meegenomen bij de rehabilitaties en constructies van de betreffende wegen in de komende jaren.
- 16) Dekking uit de reserve sociaal domein voor tranche 2 en 3 voor de implementatie IJslandse aanpak (€ 160.000) 2020-2021 en voorstel (Boven) regionale samenwerking professionaliseren (€ 100.000).

Stand en mutaties algemene reserve

Stand algemene reserve per halfjaarrapportage 2019		4.613.803
Mutaties na de halfjaarrapportage		
Raad 18-09-2019 Aanpassingen Bolwerk	-/- 1.030	
Correctie voorstellen fase 1, 3.1.2.1 Toeristische visie maken 20-21	120.000	
Voorstellen taakstelling bezuinigingen (taakstelling sport en cultuur 2x € 75.000, Transformatie sociaal domein 2x € 156.000, temporiseren energietransitie € 60.000).	-/- 402.000	
Plan van aanpak controleproces toeristenbelasting	-/- 38.000	-/- 212.140
Minder algemene uitkering	-/- 213.730	
Afrekening Ons Genoegen en Beatrixzaal 2019	<u>322.620</u>	
Tussenstand algemene reserve per programmabegroting 2020 fase 2		4.401.663
Opheffen reserve sociaal domein per 1/1/2020		<u>1.286.794</u>
Eindsaldo algemene reserve		5.688.457

Dit is € 3.688.457 boven de afgesproken ondergrens van € 2.000.000.

Hoofdstuk 7 - Verloop reserves en voorzieningen

Hieronder wordt het verloop van de saldi van de reserves en voorzieningen van de gemeente Texel en Leer-Werkbedrijf De Bolder weergegeven. Daar waar geen zicht is op toekomstige mutaties wordt ervan uitgegaan dat er geen mutaties plaatsvinden, en daar waar enig zicht op is wordt een schatting gemaakt.

Voor nadere informatie over het reserveringsbeleid wordt verwezen naar de [Nota reserves en voorzieningen 2018](#).

(bedragen x € 1.000)

Progr.	Reserves gemeente Texel	Saldo 01-01-19	Prognose 01-01-20	Mutatie 2020 str.	Mutatie 2020 inc.	2021 01-01	2022 01-01	2023 01-01
1	Algemene reserve gemeente Texel	2.750	5.494	0	194	5.688	2.000	2.000
	Totaal algemene reserve gemeente Texel	2.750	5.494	0	194	5.688	2.000	2.000
1	Egalisatie WKO gemeentehuis en OSG De Hogeberg	226	226	0	0	226	226	226
1	Budgetten vorig jaar	1.620	1.500	0	-500	1.000	1.000	1.000
2	Sociaal domein	1.870	1.286	0	-1.286	0	0	0
4	Haven afkoopsom investeringen, personeel, onderhoud en egalisatie	3.916	4.158	182	0	4.340	4.522	4.704
5	Onderhoud scholen (rgb)	1.282	777	0	0	777	777	777
5	Toekomstvisie OSG De Hogeberg	768	465	0	-465	0	0	0
6	Combinatiefunctieregeling	82	70	0	-12	58	46	34
6	Sportinvesteringsfonds	65	0	0	0	0	0	0
6	Gemeentelijke monumenten	80	80	0	-80	0	0	0
6	Gemeentelijke schapenboeten	114	134	0	-134	0	0	0
7	Uitvoeringsprogramma 'Energie voor Texel'	100	100	0	-100	0	0	0
7	Energieneutraal maken woningen	105	70	35	0	105	35	70
8	972301 Mobiliteit	2.275	2.225	1.072	-50	3.247	3.659	4.071
8	Bouw- en woonrijp maken grond	156	156	0	-118	38	38	38
	Totaal bestemmingsreserves gemeente Texel	12.659	11.247	1.289	-2.745	9.791	10.303	10.920

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 01-01-19	Prognose 01-01-20	Mutatie 2020 str.	Mutatie 2020 inc.	2021 01-01	2022 01-01	2023 01-01
Voorzieningen gemeente Texel							
Rationeel gebouwenbeheer	3.656	3.213	0	196	3.409	3.409	3.409
Onderhoudsfonds gebouwen grondzaken	20	20	0	0	20	20	20
Pensioenen en wachtgeld voormalige wethouders	2.095	1.842	0	-253	1.589	2.000	1.750
Rioolegalisatiefonds	4.661	2.245	0	-1.129	1.416	2.000	2.000
Totaal voorzieningen gemeente Texel	10.432	7.620	0	-1.186	6.434	7.429	6.595

Werkbedrijf De Bolder

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving:	Saldo 01-01-19	Prognose 01-01-20	Mutatie 2020 str.	Mutatie 2020 inc.	2021 01-01	2021 01-01	2023 01/01
Algemene reserve	360	360	0	0	360	360	360
Bestemmingsreserve	1.254	1.467	0	-89	1.378	1.276	1.174
Voorziening	39	0	0	0	0	0	0
Totaal De Bolder	1.653	1.827	0	-89	1.738	1.636	1.534

Hoofdstuk 8 - Paragrafen

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht.

De programma's gaan over de maatschappelijk te bereiken doelen. De paragrafen geven informatie over de financiële positie op de korte en langere termijn en bedrijfsvoeringsaspecten in het algemeen voor de gehele organisatie.

Als er voor een onderwerp een aparte nota bestaat, blijft de paragraaf beperkt tot een korte beschrijving van de stand van zaken. Als een actuele nota ontbreekt is de paragraaf uitgebreider.

De paragrafen zijn:

Paragraaf A	Verbonden partijen
Paragraaf B	Weerstandvermogen
Paragraaf C	Onderhoud openbare ruimte en gebouwen
Paragraaf D	Bedrijfsvoering
Paragraaf E	Grondbeleid
Paragraaf F	Financiering
Paragraaf G	Lokale lasten

PARAGRAAF A

VERBONDEN PARTIJEN

Waar gaat het over?

In deze paragraaf wordt beleidsinhoudelijke en financiële informatie verstrekt over de verbonden partijen. De algemene visie en het beleid ten aanzien van verbonden partijen zijn opgenomen in de Nota Verbonden Partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld. Deze middelen kunnen verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Bestaand beleid

- [Nota Verbonden Partijen](#) (2015)
- [Plan van Aanpak samenwerkingstrajecten](#) (2012)
- [Overzicht bestuurlijke vertegenwoordigingen bij verbonden partijen](#) (2017)

Trends en ontwikkelingen

- De Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) is per 1-1-2015 geactualiseerd. Dit maakt dat de P&C-cyclus van gemeenschappelijke regelingen en die van gemeenten beter op elkaar zijn afgestemd.
- De financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen 2019 zijn vastgesteld na evaluatie van de regeling uit 2012. De aanpassingen hebben tot doel om te komen tot een versimpeling van de financiële afspraken en meer transparantie te verkrijgen.
- Er is een toename van het aantal verbonden partijen, gerelateerd aan wettelijke ontwikkelingen en eigen keuze om effectiever of efficiënter de gemeentelijke dienstverlening te kunnen uitvoeren (perspectief kosten, kwaliteit, continuïteit/voorkomen kwetsbaarheid). Dit geldt voor de overheid in het algemeen, maar ook voor Texel.
- Het bestuurlijk en financieel belang van verbonden partijen is binnen de overheid (en ook voor Texel) de laatste jaren toegenomen en zal naar verwachting blijven groeien.
- Kleinere gemeenten participeren in toenemende mate in samenwerkingsverbanden om de bestuurskracht en uitvoeringskracht te kunnen garanderen.
- Van college en raad wordt in toenemende mate een balans gevraagd tussen 'loslaten' en 'grip hebben op'. Dit vraagt een nauw samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie (intern) en de samenwerking met andere gemeenten.
- Met ingang van de Programmabegroting 2017 is een aantal verbeteringen qua informatievoorziening opgenomen in deze paragraaf. Tevens wordt ook in de programma's expliciet aangegeven welke verbonden partijen betrokken zijn en voor/binnen welke taakvelden zij actief zijn. Bij beleidsvoorstellen in de programma's wordt ook vermeld - indien van toepassing - welke verbonden partij betrokken is.

Beleidsdoelstellingen

- Uitvoering geven aan de in 2015 vastgestelde Nota Verbonden Partijen;
- verbeteren van de informatievoorziening aan de gemeenteraad over de verbonden partijen.

Totaaloverzicht verbonden partijen gemeente Texel

Publiekrechtelijke verbonden partijen	• GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord; • GR GGD Hollands Noorden; • GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; • GR De Waddeneilanden; • GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar;
Naamloze vennootschappen	• N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland; • N.V. Bank Nederlandse Gemeenten; • N.V. Alliander; • N.V. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord; • N.V. TESO; • Texel Airport N.V.
Besloten vennootschap	• BV Kantoorpand Emmalaan.
Coöperaties	• Coöperatie Texel Energie U.A.

Via het prestatiecontract tussen gemeente, VVV, TESO en TOP worden de activiteiten van de VVV waarvoor de gemeente een financiële bijdrage levert bewaakt. Naar aanleiding van de toekomstvisie van de VVV zal de gemeentelijke participatie binnen de VVV worden heroverogen.

Informatievoorziening verbonden partijen van college aan de raad

Op 21 oktober 2015 heeft de raad de 'Nota verbonden partijen gemeente Texel 2015' vastgesteld. Hierin is opgenomen dat informatievoorziening tussen college en raad plaatsvindt op basis van een risico-inschatting. Dit op basis van bestuurlijke en financiële risico's van de gemeente in relatie tot verbonden partijen (zie Nota verbonden partijen paragraaf 3.5. en 3.6. en bijlage 3).

Bij de aanbidding van de programmabegroting doet het college op basis hiervan in de paragraaf verbonden partijen een voorstel voor wat betreft de informatievoorziening die recht doet aan de omvang en risico's van de verbonden partij op basis van de drie pakketten ('basis, plus, plus-plus').

Op basis van de risico-inventarisatie die uitgevoerd is onder managers en accounthouders die bij de verschillende verbonden partijen betrokken zijn wordt het volgende voorstel gedaan qua indeling:

Basis pakket	Plus pakket	Plusplus pakket
GR RCHA (regionaal archief) NV Texel Airport NV Bank Nederlandse Gemeenten NV Alliander NV Ontwikkelingsbedrijf NHN NV Teso BV Kantoorpand Emmalaan Coöperatie TexelEnergie	GR GGD Hollands Noorden GR Omgevingsdienst NHN GR De Waddeneilanden NV Huisvuilcentrale	GR Veiligheidsregio NHN

Ten opzichte van 2019 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden.

Informatie over verbonden partijen

Hierna volgt de beleidsinhoudelijke en financiële informatie per verbonden partij. Een aantal onderdelen is wettelijk verplicht, overige onderdelen zijn opgenomen op basis van de door de raad vastgestelde Nota verbonden partijen.

Voor de gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijke verbonden partijen) is de informatie afgeleid van de meest recente, eerder dit jaar vastgestelde begrotingen voor 2019.

Voor de privaatrechtelijke verbonden partijen geldt de werkingssfeer van de Wet gemeenschappelijke regelingen niet en is begrotingsinformatie voor het komende jaar (nog) niet beschikbaar. In dat geval is de meest recente informatie opgenomen.

Publiekrechtelijk verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Naam	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling van de Veiligheidsregio NHN is het verkleinen van risico's en het beperken van leed en (gezondheids-)schade bij incidenten. De Veiligheidsregio bereikt dit door het bieden van adequate hulp en door intensief samen te werken met andere betrokken partijen.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.
Bestuurlijk aandeel	Het algemeen bestuur beslist bij gewone meerderheid van stemmen, dat wil zeggen bij meerderheid van de uitgebrachte gewogen stemmen. Het aantal stemmen van een lid van het algemeen bestuur is gerelateerd aan de in de begroting van de Veiligheidsregio voor het betreffende kalenderjaar opgenomen bijdrage, welke is vastgesteld conform artikel 29, tweede tot en met zesde lid van de gemeenschappelijke regeling. Het percentage van de bijdrage van een deelnemer is dan het daadwerkelijke aantal stemmen dat door een lid van het algemeen bestuur wordt uitgebracht. Het percentage gemeentelijke bijdrage is voor Texel 4,17%. Dit levert voor Texel 4 van de 100 stemmen op.
Financieel belang	Totale Begroting 2020 € 68.002.000 Bijdragen gemeenten € 43.291.468 Per 31/12/2013 is een lening verstrekt ter hoogte van de restantboekwaarden van de brandweerkazernes Den Burg en De Cocksdorp in verband met de regionalisering. De boekwaarde van deze lening is per 01/01/2018 € 2.824.517.
Bijdrage gemeente	Bijdrage 2017: € 1.653.527 Bijdrage 2018: € 1.686.101 Bijdrage 2019: € 1.768.471 Bijdrage 2020: € 1.817.988
Eigen Vermogen	2017: € 5.269.000 2018: € 5.010.000 2019: € 3.707.000 2020: € 3.606.000
Vreemd vermogen	2017: € 55.995.000 2018: € 53.311.000 2019: € 56.588.000 2020: € 61.201.000
Solvabiliteitsindex	2017: 0,094 2018: 0,093 2019: 0,066 2020: 0,059
Financieel resultaat	2016: € 2.725.000 2017: € 106.000 2018: € 521.000

Risico's	De oprichting van de Landelijke Meldkamer heeft vertraging opgelopen en dat heeft financiële consequenties. Enerzijds moeten extra kosten gemaakt worden (projectkosten, tijdelijke maatregelen, etc) en anderzijds wordt de periode waarin besparingen en efficiencywinst gerealiseerd kunnen worden, korter. Het Ministerie van Justitie & Veiligheid heeft de veiligheidsregio's hiervoor een financieel vangnet aangeboden. Het ministerie neemt een deel van de frictiekosten voor haar rekening, mits voldaan is aan de gestelde randvoorwaarden in het Transitieakkoord. Dit betekent dat een deel van de frictiekosten voor rekening van de veiligheidsregio's zijn en na realisatie van de Meldkamer Noord-Holland een deel verrekend wordt met het ministerie.
Ontwikkelingen	Op 14 mei 2019 is de meldkamer Noord-Holland Noord vanuit Alkmaar naar Haarlem verhuisd en ook de tijdelijke meldkamer Kennemerland/Zaanstreek-Waterland is in Haarlem gevestigd. De vorming van de Meldkamer Noord-Holland is nog niet volledig afgerond. Op een later moment zal ook de Koninklijke Marechaussee aansluiten en op 1 januari 2020 neemt de Nationale Politie de beheertaak over van de veiligheidsregio.

GGD Hollands Noorden

Naam	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD Hollands Noorden)
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Doel van de samenwerking is het behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan. GGD Hollands Noorden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord Holland Noord. Gemeentelijk belang: Uitvoering inspectie kinderopvang, bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners, input gemeentelijk gezondheidsbeleid, uitvoering jeugdgezondheidszorg en preventie, monitoren gezondheid inwoners, vangnet openbare geestelijke gezondheidszorg, forensische geneeskunde.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.
Bestuurlijk belang	De wethouder van Dorpen, Cultuur, Sociaal Domein/Zorg en Onderwijs is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de GGD.
Bestuurlijk aandeel	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De verdeelsleutel voor stemmen is: één stem per volle 10.000 inwoners per gemeente. Het totaal aantal stemmen is 75 hiervan zijn 2 voor Texel. Ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem.
Financieel belang	De totale begroting van GGD Hollands Noorden in 2020 bedraagt € 41.962.000 (incl. € 6.880.000 Veilig Thuis). Dit is op basis van de door de GGD ingediende programmabegroting 2020.
Bijdrage gemeente Texel	2018: € 499.237 (incl. € 66.911 Veilig Thuis, waarvan € 17.003 nog vast te stellen) 2019: € 531.427 (incl. € 49.908 Veilig Thuis) 2020: € 606.000 (incl. € 111.000 Veilig Thuis) Door Texel zijn geen garantstellingen gedaan of lening en verstrekt aan de GGD.
Eigen Vermogen	2018: € 141.000 (inclusief negatief resultaat van € 41.000 Veilig Thuis) 2019: € 344.000 2020: € 501.000 De algemene reserve wordt eind 2020 geschat, na resultaatbestemming 2020, op € 501.000. Dit is 1,2% van de maximale omvang (zijnde 2,5% van het begrotingstotaal 2020).
Vreemd Vermogen	2018: € 10.490.000 2019: € 10.490.000 2020: € 12.542.000
Solvabiliteitsindex	2018: 0,019 2019: 0,036 2020: 0,038
Financieel resultaat	2018: € 328.000 2019: € 180.000 2020: € 180.000

Risico's	Voor 2020 worden door de GGD de volgende financiële risico's voorzien: • Minder opbrengsten maatwerk/ aanvullende producten jeugdgezondheidszorg • Minder opbrengsten forensische geneeskunde • Effecten herziening functiewaardering door hogere inschalingen Er wordt door de GGD voor 2020 voor een bedrag van € 350.000 aan risico's geschat, dit is een afname van bijna € 370.000 t.o.v. 2019. Belangrijkste risico's zijn mogelijke inkomstendaling voor overige taken, minder opbrengsten forensische geneeskunde door aanbesteding politie en justitie en effecten van de herziening functiewaardering door hogere inschalingen. De verwachte algemene reserve begroting 2020 na 2^e wijziging bedraagt € 501.000. Het weerstandsvermogen is dan € 501.000/€ 350.000 = 1,4 (1,0 is het minimum op de risico's op te vangen). De GGD heeft een financieel herstelplan opgesteld. Onderdeel van het herstelplan is het opbouwen van de algemene reserve met € 180.000 per jaar, zodat in 2022 de maximale stand van de algemene reserve (2,5% van het begrotingstotaal) wordt bereikt. De opgenomen begroting 2020 voor Veilig Thuis gaat uit van een scenario waarin het aantal meldingen en adviezen gelijk blijft aan het niveau van 2019. Er is, ondanks dat dit wel wordt verwacht, geen rekening gehouden met een groei van het aantal meldingen en adviezen. Wanneer blijkt dat de begroting niet toereikend is, zal het Dagelijks Bestuur tijdig een winstwaarschuwing afgeven en conform de Dienstverleningsovereenkomst zich wenden tot de gemeenten voor een extra bijdrage.
Ontwikkelingen	Op basis van de 1^e Burap uit 2019 van de GGD blijkt dat het resultaat hoger wordt ingeschat dan werd verwacht. Het resultaat over 2019 bedraagt naar schatting €532.000. Dit is €352.000 hoger dan begroot. Het resultaat wordt veroorzaakt door hogere inkomsten uit aanvullende diensten en onderbesteding door vacatures en kostenbeheersing. De GGD is van plan om dit resultaat te gebruiken om in te zetten op de interne bedrijfsvoering en maatschappelijke ontwikkelingen. <u>Veilig Thuis</u> De organisatie Veilig Thuis is door de 18 gemeenten in Noord-Holland Noord ondergebracht bij de GGD. Veilig Thuis maakt echter geen onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling. Om als gemeenten meer sturing op de organisatie van Veilig Thuis te krijgen is 2018 met elke gemeente een dienstverleningsovereenkomst gesloten. In 2019 is er een evaluatie van de DVO geweest. Deze biedt aanknopingspunten voor verbetering, met name op het gebied van sturingsmogelijkheden door de gemeenten. Vanwege de verschillende visies van gemeenten op deze sturingsmogelijkheden zijn er nog geen eenduidige conclusies getrokken. In 2020 wordt hier een vervolg aan gegeven. <u>Aangescherpte Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling</u> Vanaf 2019 is de aangescherpte 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' van kracht. Daarmee neemt het aantal meldingen bij Veilig Thuis verder toe en krijgt Veilig Thuis een radarfunctie. Aandachtspunt blijft hierbij het tijdig afhandelen van de meldingen om zo te voorkomen dat er wachtlijsten ontstaan. <u>Wet verplichte GGZ</u> Mogelijk gaat de GGD in 2020 een deel van de uitvoering van de nieuwe Wet verplichte GGZ op zich nemen. Daarbij gaat het om de taken rond het aannemen van meldingen en verkennend onderzoek. Dit wordt eind 2019 voorbereid en uitgewerkt.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Naam	Omgevingsdienst Noord Holland Noord (RUD NHN)
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	De kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te verbeteren en een uniform karakter te geven. Openbaar belang: een schone en veilige leefomgeving.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde 7: Duurzaam, schoon en innovatief
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Drechterland, Hollands Kroon, Medemblik, Stede Broec, Bergen, Enkhuizen, Hoorn, Opmeer, Castricum, Heerhugowaard, Koggenland, Den Helder, Heiloo, Langedijk, Schagen, Texel en de Provincie Noord-Holland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Gemeentewerken, Vergunningen, Verkeer, Vervoer en Water, Natuur en landschap en Gebiedsontwikkeling is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
Bestuurlijk aandeel	De stemverhouding is op basis van inwoneraantal en financiën. Texel heeft 3% van de stemmen.
Financieel belang	Lumpsum bijdrage deelnemende gemeenten en provincie 2019: € 18.744.956 waarvan € 482.713 voor de gemeente Texel € 2,58%
Bijdrage gemeente	2018: € 429.150 (incl. verlaging 5%) 2019: € 518.100 2020: € 515.700
Eigen vermogen	2018: € 1.042.838 2019: € 634.424 2020: nog niet bekend
Vreemd vermogen	2018: € 3.272.162 2019: € 5.083.092 2020: nog niet bekend
Solvabiliteitsindex	2018: 0,241 2019: 0,111 2020: nog niet bekend
Financieel resultaat	2018: € 131.321 (voor bestemming) 2019: € nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Risico's	De geïnventariseerde risico's hebben betrekking op wettelijke ontwikkelingen, waaronder de nieuwe omgevingswet en privatisering bouwtenen. De stand van de algemene reserve van de Omgevingsdienst NHN is naar verwachting op 1-1-2019 € 468.624.
Ontwikkelingen	In 2018 is onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van outputfinanciering en de huidige lumpsumfinanciering (input). In de kaderbrief 2019 van de Omgevingsdienst NHN is aangegeven dat in 2018 een bestuurlijke keuze over de financieringsvorm wordt gemaakt en in 2019 met de nieuwe financieringsvorm wordt gewerkt. In 2018 is er duidelijkheid over de randvoorwaarden van taakinbreng en -vermindering. Met ingang van 2019 kan het (ingebrachte en aangeboden) extra takenpakket periodiek worden herzien. In 2018 is door de deelnemers van de Omgevingsdienst NHN een bedrag van € 600.000,- beschikbaar gesteld vanuit het rekeningresultaat 2017 voor de nieuw in te stellen reserve Omgevingswet. Vanaf 2021 zal de Omgevingsdienst NHN voor de deelnemende gemeenten en provincie taken uitvoeren vanuit de Omgevingswet. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is het noodzakelijk om de benodigde ontwikkelingsstappen te nemen en medewerkers op te leiden.

Gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden

Naam	De Waddeneilanden
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Harlingen
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de gemeenschappelijke regeling: • de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de vijf Nederlandse Waddeneilanden; • het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden; • overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids- en beheeraspecten; • samenwerking en ondersteuning ten aanzien van uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten die te kennen hebben gegeven bij deze deelactiviteit betrokken te willen zijn; • het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders voor zover de bevoegdheid hiertoe door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan het Openbaar Lichaam is overgedragen.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners 3: Mooi en gastvrij Texel 4: Texel werkt 5: Toekomst voor de jeugd 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	De gemeentes Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.
Bestuurlijk belang	Vanuit het college maakt de burgemeester deel uit van het Dagelijks Bestuur. Het voltallige college maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.
Bestuurlijk aandeel	Het aantal stemmen in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Dit resulteert in de volgende stemverhouding: Texel 4; Vlieland 2; Terschelling 3; Ameland 3; Schiermonnikoog 2. Besluiten worden genomen bij meerderheid.
Financieel belang	Omvang totale begroting 2018: € 646.000 (begroot) Omvang totale begroting 2019: € 771.000 (begroot totaal) Begroting 2020: € 626.750 (alleen taken vijf eilanden)
Bijdrage gemeente Texel	2018: € 156.600 (begroot) €189.300 na begrotingswijziging (AB 9 juli 2018) 2019: € 183.600 2020: € 188.025
Eigen Vermogen	nvt
Vreemd Vermogen	nvt
Solvabiliteitsindex	nvt
Financieel resultaat	nvt
Risico's	De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt. De gemeenschappelijke regeling "De Waddeneilanden" is een kleine organisatie met weinig personeel. De organisatie is kwetsbaar indien er sprake is van (langdurige) ziekte.
Ontwikkelingen	In maart 2018 is een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling aangenomen door het AB. De afzonderlijke gemeentebesturen zijn geconsulteerd. De belangrijkste wijziging is dat het een collegeregeling is geworden in plaats van een raadregeling. De raden maken geen deel meer uit van het Algemeen Bestuur. De raden worden op andere wijze (themabijeenkomsten) betrokken bij de samenwerking.

Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Beheren overgebrachte archieven, inspectietaak uitvoering informatiebeheer aangesloten leden, alles in het kader van de Archiefwet.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk, Schagen en Texel.
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft namens Texel zitting in het algemeen bestuur.
Bestuurlijk aandeel	2 stemmen van de in totaal 50.
Financieel belang	Omvang totale begroting 2018: € 2.455.847 Omvang totale begroting 2019: € 2.633.462 Omvang totale begroting 2020: wordt in april aangeleverd
Bijdrage gemeente Texel	2018: € 54.041 (€ 3,99 per inwoner) 2019: € 59.358 (€ 4,37 per inwoner) 2020: € 60.844 (€ 4,49 per inwoner)
Eigen Vermogen	2018: € 196.382 2019: € 180.038 2020: € 224.162
Vreemd Vermogen	2018: € 250.000 2019: € 0 2020: € 0
Solvabiliteitsindex	2018: 0.324 2019: 28.1 2020: 14.8
Financieel resultaat	2018: € 0,- 2019: € 16.344 2020: € 0,-
Risico's	Voor 2020 is een weerstandsvermogen nodig van € 193.750, terwijl een weerstandsvermogen van € 237.691 beschikbaar is. Het risico voor 2020 is dus nihil.
Ontwikkelingen	• Intensivering inspectieactiviteiten door de inwerkingtreding Wet Revitalisering Generiek Toezicht; • Ontwikkelen werkend e-depot medio 2019 • Beleidsplan 2018-2022 wordt pas medio 2019 opgesteld. Huidige beleid wordt voortgezet.

Overzicht privaatrechtelijk verbonden partijen

N.V. Huisvuilcentrale

Naam	N.V. Huisvuilcentrale (HVC)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	HVC is een nutsbedrijf van en voor gemeenten en waterschappen. De opdracht is om de aandeelhouders te helpen bij het realiseren van hun doelstellingen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en duurzame energie. De HVC scheidt afval zoveel mogelijk aan de bron en werkt dit afval op tot nieuwe grondstoffen. Van het afval dat niet tot grondstof kan worden opgewerkt, produceert de HVC door middel van vergisting en verbranding duurzame energie. Deze energie levert de HVC aan de aandeelhouders. Daarnaast helpt de HVC de aandeelhouders bij het ontwikkelen van lokale initiatieven op het gebied van warmte, wind- en zonne-energie.
Relatie met beleidsprogramma	7: Duurzaam, schoon en innovatief.
Deelnemende partijen	46 Aandeelhoudende gemeenten en 6 aandeelhoudende waterschappen.
Bestuurlijk belang	Wethouder Vergunningen, Gemeentewerken, Verkeer en Vervoer en Financiën is vertegenwoordiger van de gemeente Texel bij de aandeelhoudersvergaderingen.
Bestuurlijk aandeel	De gemeente Texel bezit 24 van de in totaal 3.311 aandelen (0,72%). De stemverhouding is naar rato (één stem per aandeel). De boekwaarde van deze aandelen is per 01/01/2019 € 1.089.
Financieel belang	De NV had over 2018 een omzet van € 263.994.000. De omzet van 2017 was € 252.712.000. De gemeente Texel neemt diensten af van de HVC (afvalverwerking, energie) en betaalt voor deze dienstverlening.
Bijdrage gemeente	Geen aparte bijdrage.
Eigen vermogen	2018: € 116.706.000 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Vreemd vermogen	2018: € 856.447.000 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Solvabiliteitsindex	2018: 0,136 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Financieel resultaat	2018: € 13.305.000 (na belastingen) 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Risico's	De grootste risico's voor de HVC zijn een verminderde aanvoer van afval als gevolg van een betere scheiding en lagere energieprijzen als gevolg van een te groot aanbod van elektriciteit. Als de HVC verlies lijdt, daalt het eigen vermogen en zijn de aandeelhouders verplicht het verlies van de HVC te compenseren (artikel 7 van de ballotage-overeenkomst).
Ontwikkelingen	Afnemende hoeveelheid te verbranden afval door betere scheiding. De energieprijzen zijn door de aantrekkende economie in 2018 gestegen. De geprognoseerde stand van gegarandeerde geldleningen voor aandeelhouders A (= soort aandeel van de gemeente Texel) bedraagt per 31 december 2018 € 630 mln. Dit is ruimschoots binnen het maximaal afgesproken gegarandeerde bedrag aan leningen van € 670 mln. De HVC heeft met haar financiers afspraken gemaakt over de wijze waarop gemeenten zullen worden afgesproken indien de HVC onverhoopt niet in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen. Voorheen was elke aandeelhouder hoofdelijk aansprakelijk voor de totale schuld. Nu is de afspraak dat de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit zullen worden aangesproken.

BNG BANK N.V.

Naam	BNG BANK N.V.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG is een betrouwbare eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Wethouder van Financiën, communicatie, Duurzaamheid en Innovatie, Economie en Toerisme en Wonen.
Bestuurlijk aandeel	Ieder aandeel geeft recht tot 1 stem. De gemeente heeft 7.371 aandelen. In totaal zijn er 100 miljoen aandelen. De nominale waarde van deze aandelen is € 18.427,50 (€ 2,50 per aandeel).
Financieel belang	De gemeente heeft een financieel belang van € 18.427,50. Ontvangen dividend 2017: € 18.648
Bijdrage gemeente	7.371 aandelen van € 2.50 nominaal
Eigen vermogen	2017: € 4.953.000.000 2018: € 4.990.000.000
Vreemd vermogen	2017: € 135.072.000.000 2018: € 132.519.000.000
Solvabiliteitsindex	2017: 0,036 2018: 0,038
Financieel resultaat	2017: € 393.000.000 2018: € 337.000.000
Risico's	Aandelen (nominaal € 18.427,50). In de begroting wordt rekening gehouden met een dividend opbrengst.
Ontwikkelingen	Geen relevante ontwikkelingen.

N.V. Alliander

Naam	NV Alliander
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en openbaar belang	Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Alliander NV beheert namens de gemeenten de aandelen NUON. Voorheen werd deze taak uitgevoerd door NV Houdstermaatschappij GKNH.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	O.a. voormalige aandeelhouders NUON, daarna N.V. Houdstermaatschappij GKNH
Bestuurlijk belang	Wethouder van Gemeentewerken, Vergunningen, Verkeer, Vervoer en Water, Natuur en Landschap en Gebiedsontwikkeling
Bestuurlijk aandeel	850 van de 136.794.964 aandelen De boekwaarde van deze aandelen is per 01/01/2016 € 2.691 (voorlopig onveranderd opgenomen).
Financieel belang	N.V. Alliander heeft de aandelen van Houdstermaatschappij GKNH overgedragen gekregen.
Bijdrage gemeente	Geen aparte bijdrage.
Eigen vermogen	2017: € 3.942.000.000 2018: € 4.129.000.000 2019: nog niet bekend
Vreemd vermogen	2017: € 4.127.000.000 2018: € 4.216.000.000 2019: nog niet bekend
Solvabiliteitsindex	2017: 0,489 2018: 0,495 2019: nog niet bekend
Financieel resultaat	2017: € 195.000.000 (na belastingen) 2018: € 334.000.000 (na belastingen) 2019: nog niet bekend
Risico's	Er is geen risico verbonden aan het beheer van het aandeel.
Ontwikkelingen	Op 21 juni 2017 is besloten tot liquidatie van de Houdstermaatschappij GKNH. Reden hiervoor is de nieuwe wet Vennootschapsbelasting. De gemeenten zijn per die datum direct aandeelhouder van N.V. Alliander geworden. De weergegeven financiële gegevens zijn de cijfers van Alliander N.V. Weergegeven zijn de cijfers uit de geconsolideerde balans. Opmerking: Formeel bestaat Houdstermaatschappij GasKop Noord Holland nog totdat de aanslagen vennootschapsbelasting formeel zijn afgewikkeld.

N.V. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Naam	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	De gemeente Texel ontwikkelt voorwaardenscheppend beleid om Texel als kenniseiland zoveel mogelijk te stimuleren. Participatie in het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord draagt hieraan bij. Daarnaast zet ONHN zich in voor alle velden waarbij werkgelegenheid een item is. Voor 2019 komt extra aandacht voor de kwaliteit in de verblijfsrecreatie. Het ontwikkelingsbedrijf verzorgt de centrale aanpak op regionaal economisch terrein. De ambitie is om de economische dynamiek en de werkgelegenheid in de regio te optimaliseren. Het gaat hierbij om de volgende drie kerntaken: • Promotie en acquisitie; • Ontwikkeling/revitalisering van regionale bedrijventerreinen; • Kennistoepassing en innovatie structuur verbeterende projecten. Voor de komende jaren zet het Ontwikkelingsbedrijf in op het verhogen van haar ambitieniveau, namelijk: A. Optimaliseren binnen huidige kaders B. Triple helix met visie (belangrijke rol voor triple helixpartners (onderwijs en bedrijf) maar geen aandeelhouder worden) C. Ontwikkelingsbedrijf Holland Boven Amsterdam (werkgebied uitbreiden) D. Ontwikkelingsbedrijf Holland boven Amsterdam met (toegang tot) fonds
Relatie met beleidsprogramma	3: Mooi en Gastvrij Texel 4: Texel Werkt!
Deelnemende partijen	De gemeenten uit Noord-Holland-Noord, Kamer van Koophandel en provincie Noord-Holland.
Bestuurlijk belang	Wethouder van Financiën, communicatie, Duurzaamheid en Innovatie, Economie en Toerisme en Wonen.
Bestuurlijk aandeel	De gemeente heeft als aandeelhouder 1 stem. De boekwaarde van deze aandelen is per 01/01/2017 € 1.000.
Financieel belang	Het Ontwikkelingsbedrijf ontvangt van de deelnemende gemeenten € 1.404.799 en van de provincie € 1.298.776 in 2018 (totaal € 2.703.575 excl. BTW).
Bijdrage gemeente	2017: € 26.516 2018: € 28.777 2019: € 28.777
Eigen Vermogen	2017: n.v.t. 2018: n.v.t. 2019: n.v.t.
Vreemd Vermogen	2017: n.v.t. 2018: n.v.t. 2019: n.v.t.
Solvabiliteitsindex	2017: n.v.t. 2018: n.v.t. 2019: n.v.t.
Financieel resultaat	2017: n.v.t. 2018: n.v.t. 2019: n.v.t.
Risico's	Gemeente is aandeelhouder en draagt verder geen (financieel) risico.
Ontwikkelingen	Samen met het ontwikkelingsbedrijf wordt ingezet op versterking van de economie in de regio Noord-Holland-Noord.

N.V. TESO

Naam	NV TESO
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	Het exploiteren van de bootdienst tussen Texel en Den Helder en - in het algemeen - het verbeteren van de verbinding van Texel met de vaste wal.
Relatie met beleidsprogramma	4: Texel werkt 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	Individuele aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	De burgemeester.
Bestuurlijk aandeel	Texel bezit 1 aandeel. De boekwaarde van dit aandeel is per 01/01/2018 € 8.670
Financieel belang	De TESO exploiteert de bootdienst zelfstandig.
Bijdrage gemeente	De gemeente draagt niet bij in de exploitatie.
Eigen vermogen	Het boekjaar van TESO loopt van 1 april tot 31 maart: 31 maart 2016: € 103.122.000 31 maart 2017: € 118.483.000 31 maart 2018: € 122.306.000 31 maart 2019: € 127.293.000
Vreemd vermogen	31 maart 2016: € 10.449.000 31 maart 2017: € 15.117.000 31 maart 2018: € 15.903.000 31 maart 2019: € 14.895.000
Solvabiliteitsindex	31 maart 2016:nvt 31 maart 2017:nvt 31 maart 2018:nvt 31 maart 2019: nvt
Financieel resultaat	31 maart 2016: € 2.653.000 (na belastingen) 31 maart 2017: € 2.894.000 (na belastingen) 31 maart 2018: € 1.329.000 (na belastingen) 31 maart 2019: € 2.101.000 (na belastingen)
Risico's	TESO heeft een zeer goede liquiditeitspositie. Het grootste risico voor de TESO is dat als gevolg van een milieu- of natuurramp de toeristen wegblijven.
Ontwikkelingen	Het aantal personenauto-equivalenten (PAE's) steeg van 1.605.248 in 2016/2017 naar 1,66 miljoen in 2017/2018 een stijging van 3,4%. Het aantal vervoerde personen steeg over dezelfde periode van 4.069.978 naar 4,13 miljoen, een stijging van eveneens 3,4%. Met deze cijfers zit TESO ruimschoots boven het maximumscenario van de DTV-vervoersprognose.

Texel Airport N.V.

Naam	Texel Airport
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk, Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	De Cocksdorp
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van Texel Airport NV is de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het vliegveld.
Relatie met beleidsprogramma	4: Texel werkt 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	Gemeente Texel, Stichting Vrienden Luchtvaartterrein en Stichting Da Vinci Comité.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft 2 vertegenwoordigers in de Raad van Commissarissen. Dit zijn de heren P.F. Hartman en C. den Ouden. Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente bij de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijk aandeel	De gemeente Texel heeft 250 aandelen (47,6%). Dit is ook de stemverhouding. De boekwaarde van deze aandelen is € 162.126.
Financieel belang	De NV exploiteert het vliegveld zelfstandig.
Bijdrage gemeente	De gemeente doet geen bijdragen in de exploitatie van de NV.
Eigen vermogen	2017: € 5.499.920 2018: € 5.502.191 2019: nog niet bekend 2020:
Vreemd vermogen	2017: € 64.911 2018: € 758.051 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Solvabiliteitsindex	2017: 0,988 2018: 0,879 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Financieel resultaat	2017: € 23.158 (na belastingen) 2018: € 2.271 (na belastingen) 2019: nog niet bekend 2020: nog niet bekend
Risico's	De NV heeft een goede liquiditeitspositie en is in staat het eigen bedrijf te exploiteren. Het grootste risico voor de NV zijn overheidsmaatregelen die de exploitatiemogelijkheden van het vliegveld beperken. De exploitatie van het aangekochte hotel/restaurant kan ook risico's met zich meebrengen.
Ontwikkelingen	In 2018 heeft Texel Airport N.V. het hotel/restaurant 'De Vlijt' op het vliegveld aangekocht. De exploitatie van het hotel-restaurant is ondergebracht in een aparte BV, die voor 100% eigendom is van Texel Airport N.V.

Kantoorpand Emmalaan BV

Naam	Kantoorpand Emmalaan
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Burg
Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap heeft tot doel het realiseren, in stand houden en exploiteren van een kantoorgebouw. Het kantoorgebouw zal in principe beschikbaar worden gesteld aan een organisatie die zich dienstbaar stelt aan promotie van het eiland Texel als toeristisch gebied, alles in de ruimste zin.
Relatie met beleidsprogramma	3: Mooi en gastvrij Texel
Deelnemende partijen	St. Adm. Kantoor TVO, idem TVO, St. VVV Texel Promotie, TESO
Bestuurlijk belang	Wethouder van Financiën, Communicatie, Duurzaamheid en Innovatie, Economie en Toerisme en Wonen.
Bestuurlijk aandeel	€ 90.760
Financieel belang	Geen jaarlijkse bijdrage
Bijdrage gemeente	€ 0
Eigen vermogen	2016: € 593.010 2017: € 608.857 2018: € 610.052 2019: nog niet bekend
Vreemd vermogen	2016: € 253.858 2017: € 254.486 2018: € 257.286 2019: nog niet bekend
Solvabiliteitsindex	2016: 0,665 2017: 0,705 2018: 0,70 2019: nog niet bekend
Financieel resultaat	2016: € 12.664 na belastingen 2017: € 15.847 na belastingen 2018: € 17.042 2019: nog niet bekend
Risico's	Waarde pand versus hypotheek en geplaatst aandelen kapitaal.
Ontwikkelingen	De Raad van Toezicht VVV onderzoekt de consequenties van toekomstontwikkelingen met deze Besloten Vennootschap. De planning is dat in 2019-2020 keuzes gemaakt worden.

Coöperatie Texel Energie U.A.

Naam	Coöperatie Texel Energie
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; coöperatie
Vestigingsplaats	Den Burg
Doelstelling en openbaar belang	• Inkopen en verkopen van duurzame energie • Produceren van duurzame energie • Bevorderen van energiebesparing • Samenwerken met gelijkgestemden
Relatie met beleidsprogramma	7: Duurzaam, schoon en innovatief
Deelnemende partijen	Ruim 2.000 aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	Geen. De gemeente bezit één aandeel van € 50,-.
Bestuurlijk aandeel	Elke aandeelhouder heeft één stem.
Financieel belang	1 Aandeel De boekwaarde van dat aandeel is per 1 januari 2016 € 50.
Bijdrage gemeente	Geen
Eigen vermogen	2017: -/- 412 2018: 30 2019: 40
Vreemd vermogen	2017: 750 2018: 40 2019: 40
Solvabiliteitsindex	2017: -/- 65 % 2018: 10 % 2019: 10 %
Financieel resultaat	2017: 23 2018: 100 2019: 20
Risico's	Geen.
Ontwikkelingen	Texel Energie is de energievoerderscoöperatie van Texel en weer volop betrokken bij de uitvoering van bijna alle grote energieprojecten op het eiland.

PARAGRAAF B WEERSTANDSVERMOGEN

Waar gaat het over?

Het weerstandsvermogen is het vermogen om incidentele risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen, gebaseerd op (een systeem van) risicomanagement, is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Bestaand beleid

- [Nota reserves en voorzieningen 2018](#)
- [Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015](#)

Beleidsdoelstelling

Een reëel benodigd weerstandsvermogen bepalen door de ingeschatte financiële gevolgen van de benoemde risico's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

1. Aanleiding en achtergrond

Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Bij de programmarekening en bij de programmabegroting worden de belangrijkste risico's voor de gemeente in kaart gebracht.

2. Samenvattend beeld

Onderstaand een samenvatting van de risico-inventarisatie en de relatie met weerstandsvermogen en capaciteit:

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 3.760.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde weerstandscapaciteit van	€ 1.616.202
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt	€ 13.495.885
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	8.35
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

Voor de uitwerking, berekening en kwalificatie van de normstelling is uitgegaan van het beleid zoals door de raad is vastgesteld in de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' (2015). Deze nota wordt vierjaarlijks geëvalueerd. In 2020 zal aan u een herziende nota worden aangeboden.

3. Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Texel in kaart te brengen is door de risico-eigenaren(management) een risicoprofiel opgesteld. Hierbij is gebruik van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de teams in totaal 16 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt echter alleen het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met een maximum van 10.

Belangrijkste risico's

Tabel 1: Belangrijkste risico's met financiële gevolgen

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R28	Kostentoeename verspreiden baggerspecie Waddenzee	Financieel - Verhoging van de afvoerkosten omdat verspreiding van de baggerspecie niet meer in de Waddenzee kan plaatsvinden maar naar het vaste land moet worden afgevoerd., Milieu - Het betreft gemaakte stoffen(PFAS) die van nature niet in het milieu voorkomen en nu aanwezig zijn in de bodem, bagger en oppervlaktewater.	Suggestie - Voldoen aan de normen en toepassen volgens de regelgeving.	50%	max.€ 750.000	40.92%
R11	De staat van sommige wegen op Texel dreigt op korte termijn onder het veiligheidsniveau te komen, waardoor de kans op ongelukken en aansprakelijkheidsstelling steeds groter worden.	Financieel - Extra kosten in 2020/2021 voor onvoorziene onderhoudskosten. Dit risico wordt berekend op € 300.000, Doelstellingen - bereikbaarheidsdoelstellingen worden niet gerealiseerd, Imago - imago van toeristen-eiland loopt gevaar	In 2018 is het wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Daarin is de aanpak van onze wegen voor de komende 5 jaar bepaald en ook de benodigde investering. Door jaarlijks de nog vast te stellen investeringen beschikbaar te stellen wordt het risico beperkt.	50%	max.€ 300.000	16.31%
R8	Budgetten sociaal domein ontoereikend	Financieel - Door open eind financiering en niet volledig kunnen sturen op de vraag naar ondersteuning sociaal domein loopt de gemeente een risico.	Actief - Actieve monitoring budgetten Sociaal domein; "voor het hele Sociaal Domein geldt dat steeds meer wordt ingezet op de zogenaamde 'voorkant'. Dit is echter een ontwikkeling waarin de 'kost voor de baat uitgaat'. De effecten van de inzet gaan pas op langere termijn hun vruchten afwerpen.	25%	max.€ 500.000	13.59%
R17	Een deel van de wegen en bermen op Texel heeft te maken met bodemverontreiniging	Financieel - De kosten voor bodemsanering lopen op naarmate de wettelijk regels aangescherpt worden en we steeds oudere wegen of bermen gaan opknappen. Jaarlijkse extra kosten €150.000, Milieu - Het betreft verontreiniging met asbest van wegfunderingen, verontreiniging met PAX, teerhoudend asfalt van oude asfalt wegen	Met de aanpak van wegen, zoals de reconstructie van de Postweg/Nieuwlandderweg, wordt het risico steeds beter in kaart gebracht en waar mogelijk sanering in de projecten worden meegenomen.	75%	max.€ 250.000	12.35%
R7	verplichte grondsanering voormalige vuilnisstortplaats	Financieel - verplichte kosten grondsanering van voormalige stortplaatsen (Den Hoorn, Veenselangweg en andere NNB locaties)., Doelstellingen - Effect op mogelijke grondexploitatie., Imago - beeld van Texel als schoon en duurzaam eiland in geding., Milieu - grond moet mogelijk gesaneerd worden vanwege effecten op omgeving/ grondwater.		25%	max.€ 500.000	6.83%

R5	Minder toeristische overnachtingen	Financieel - Minder inkomsten door tegenvallend verblijf, toeristen blijven weg, Doelstellingen - Daardoor minder beschikbaar budget in de begroting en als bijdrage voor bijvoorbeeld Stift.		5%	max.€ 1.000.000	4.11%
R15	Onvoorziene kostenstijgingen Verbonden Partijen (m.n. Gemeenschappelijke Regelingen)	Financieel - Door het in toenemende mate werken met partners op afstand is het moeilijker om zicht en invloed te hebben op kosten (-ontwikkelingen). Door geringe invloed op basis van stemverhoudingen mogelijke confrontatie met extra kosten als gevolg van begrotingswijzigingen, Doelstellingen - Minder directe grip en invloed hebben op ontwikkelingen kosten en doelrealisatie., Vertraging / stagnatie - Door moeizame samenwerking en afstemming wordt doelrealisatie bemoeilijkt en vertraagd., Imago - De gemeente kan last hebben van negatieve beeldvorming als de uitvoeringspartners onvoldoende presteren.	Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt waar de GR'en zich begrotingstechnisch aan moeten houden.	25%	max.€ 150.000	4.08%
R29	Heroverweging gemeentelijk belastinggebied /Afschaffen gemeentelijke forensenbelasting	Financieel - Begrotingstekort / Verschuiving belastingdruk.	Suggestie - gezamenlijk optrekken nadeelgemeenten(lob by Den Haag) om mogelijke wetswijziging te voorkomen.	10%	max.€ 300.000	1.67%
R18	Boete vanwege datalekken	Financieel - Het niet melden van een datalek kan leiden tot een boete van maximaal € 800.000., Doelstellingen - Door datalekken kunnen vertrouwelijke data onbedoeld verspreid worden. Er is een meldplicht datalekken en gemeenten dienen maatregelen te treffen te voorkomen en bij het voorkomen ervan actief op te lossen., Imago - Een datalek beschadigt de betrouwbaarheid van de gemeente Texel	Actief - procedure ontwikkeld.	25%	max.€ 10.000	0.14%
R22	Veranderde verwachtingen	Imago -		100%	max.€ 0	0.00%

Totaal grote risico's: € 3.760.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 3.760.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de risicosimulatie volgt dat om 90% zekerheid te verkrijgen en dat de risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1.616.202 (benodigde weerstandscapaciteit).

Fiscale risico's

De fiscale risico's zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht. Onderstaand een korte toelichting.

Btw

Het btw risico bij de sporthal is beperkt tot een bedrag van € 385.000 (€ 17.000 structurele hogere kapitaallasten), als dit niet verrekend kan worden. Dit betreft het aandeel voor het primair onderwijs. De belastingdienst is van mening dat het hier gaat om een gemeentelijke taak, en daardoor de btw niet

verrekenbaar is. Dit is ca. 24%. Zodra er een definitieve uitspraak is, zal nog worden gezien of de gemeente hier bezwaar tegen aantekent.

Daarnaast loopt er nog een bezwaarprocedure tegen het al dan niet kunnen compenseren van de btw bij de noodaanlanding TESO. Heeft geen financiële consequentie omdat het krediet is aangevraagd inclusief btw. Aan het bezwaar van de gemeente is door de belastingdienst niet tegemoetgekomen. Tegen het besluit van de Belastingdienst zal beroep worden aangetekend.

Vennootschapsbelasting

De gemeente is vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig. Op dit moment ziet het er niet naar uit dat wij vennootschapsbelasting moeten afdragen. Dat kan veranderen als er bijzonder winstgevend exploitaties of andere bedrijfsmatige activiteiten. Naar huidig inzicht is dat nu niet aan de orde.

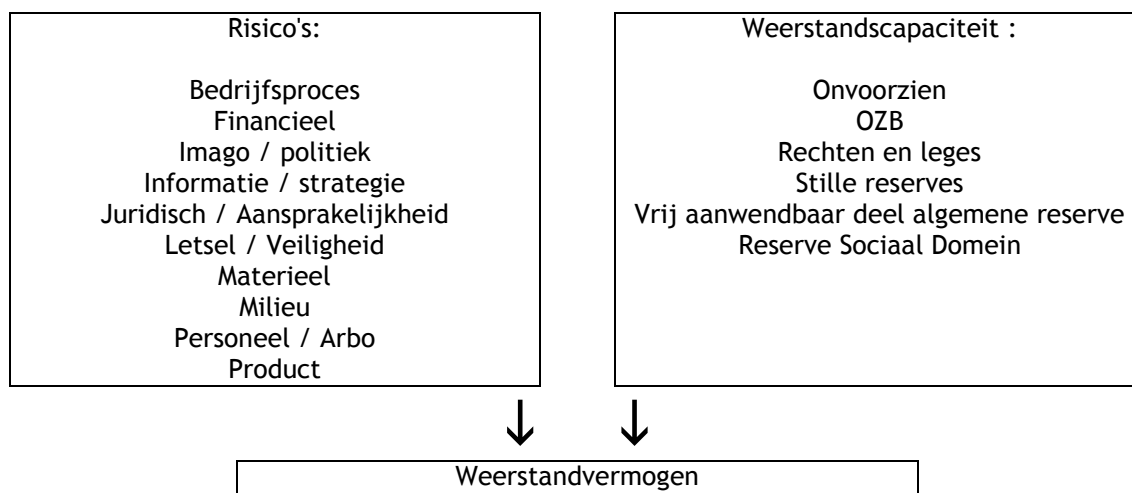
3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Texel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Onvoorzien	€ 8.000
OZB	€ 5.414.848
Rechten en leges	€ 284.580
Stille reserves	€ 2.100.000
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 4.401.663
Reserve Sociaal Domein	€ 1.286.794
Totale weerstandscapaciteit	€13.495.885

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 13.495.885}{€ 1.616.202} = 8.35$
----------------------------	---

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

6. Verdere ontwikkelingen

In het jaar 2020 wordt de nota risicomanagement en weerstandsvermogen geëvalueerd en aangepast. Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Door een beter beeld van mogelijke risico's is het uiteindelijk ook de bedoeling om tot een hoger beheersingsniveau te komen via beheersmaatregelen.

Berekening weerstandscapaciteit en toelichting

- Weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)

1) OZB	(1)	5.414.848	
2) Rechten en leges	(2)	284.580	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		5.699.428	
3) Onvoorzien	(3)	€ 8.000	
Weerstandscapaciteit exploitatie			€ 5.707.428

- Weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)

4) Algemene reserve	(4)	€ 4.401.663	
5) Reserve sociaal domein	(5)	€ 1.286.794	
6) Stille reserves	(6)	€ 2.100.000	
Weerstandscapaciteit vermogen			€ 7.788.457

Totale Weerstandscapaciteit			€ 13.495.885
------------------------------------	--	--	---------------------

Toelichting

1. De waarde van de woningen en niet-woningen is ruim € 3,0 miljard. De belastingcapaciteit is berekend op ca. € 5,4 miljoen.

Omschrijving	OZB-waarde 2019 waardepeildatum 1/1/2018	% OZB Texel 2019	Opbrengst Texel 2020	% toelating tot art.12 gemeenten meicirculaire 2019 voor 2020	Opbrengst toelating art. 12 gemeenten	Belasting- capaciteit OZB
1. OZB eigenaar woning	2.627.503.000	0,0415	1.089.694	0,1853%	4.868.763	3.779.069
2. OZB eigenaar niet woning	701.128.000	0,0664	465.412	0,1853%	1.299.189	833.777
3. OZB gebruiker niet woning	613.877.000	0,0547	335.512	0,1853%	1.137.514	802.002
Totaal	3.942.507.000		1.890.618		7.305.466	5.414.848

2. Het beleid is dat leges en rechten kostendekkend zijn. Echter zijn deze op dit moment niet kostendekkend. Op basis van het kostendekkenheidspercentage van 2020 (82,4%), met betrekking tot de leges, is de heffingsruimte berekend op € 284.580 (zie voor nadere toelichting paragraaf G lokale lasten).
3. Voor onvoorziene uitgaven is € 8.000.
4. Het saldo van de algemene is na verplichtingen opgenomen in deze programmabegroting 2020 fase 2 € 4.401.663.
5. Conform raadsbesluit wordt per 2020 de reserve sociaal domein opgeheven. Het saldo bedraagt € 1.286.794 en komt ten gunste van de algemene reserve.
6. De stille reserves zijn in de nota reserves en voorzieningen 2018 geactualiseerd en hebben betrekking op het woningcomplex, overige gebouwen, voorraad gemeentewerken en kunstbezit. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar deze [nota](#). Dit bedrag is onveranderd overgenomen uit deze nota. In 2020 wordt de nota opnieuw geactualiseerd.

Kengetallen: Beoordeling van de financiële positie:

Inleiding

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk om zowel naar de exploitatie als naar de balans te kijken. Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk hoe de gemeente er financieel voorstaat en in hoeverre de gemeente in staat is om structurele en incidentele lasten te kunnen opvangen. De kengetallen zijn uitgerekend op basis van de cijfers van de vastgestelde jaarrekening 2018 en de vermoedelijke uitkomsten van het lopende jaar en het begrotingsjaar.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	46%	35%	69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	37%	28%	61%
Solvabiliteitsratio	27%	20%	24%
Structurele exploitatieruimte	1%	3%	4%
Grondexploitatie	0%	1%	0%
Belastingcapaciteit (voor vergelijking andere gemeenten)	90%	91%	96%

Toelichting

Algemeen

Elk afzonderlijk kengetal zegt weinig over de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten in samenhang worden bekeken. Onderstaand volgt een korte uitleg per kengetal, tenslotte wordt een algehele beoordeling van de kengetallen gegeven.

Via deze link [kengetallen](#) kunt de u de kengetallen van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

Netto-schuldquote (en gecorrigeerde netto-schuldquote)

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen. De netto-schuldquote is ten opzichte van de begroting van vorig jaar en de jaarrekening 2018 flink gestegen. Dit komt door de verwachte consolidatie (aantrekken leningen) in 2020. Bij een percentage van 130 adviseert de VNG om de schuldenlast af te bouwen. De netto-schuldquote sluit aan bij het landelijk gemiddelde.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio is ten opzichte van het landelijk gemiddelde iets lager.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele ruimte is doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten, die vervolgens worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken.

De structurele exploitatieruimte is voor 2020 4%.

Grondexploitatie

Sinds de economische crisis is er bijzondere aandacht voor de grondexploitatie. Landelijk hebben veel gemeenten grote verliezen moeten nemen op hun grondexploitatie. Dat kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten van de gemeentelijke begroting.

Bij de gemeente Texel is de omvang van de grondexploitatie relatief gering. De lopende exploitaties hebben een lage boekwaarde.

Belastingcapaciteit (in relatie tot andere gemeenten)

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven moet als ijkpunt het gemiddelde landelijke tarief voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens met een **eigen woning** genomen. Dit is een andere grondslag dan de eerder in deze paragraaf berekende maximale opbrengst OZB voor het weerstandsvermogen. Voor die berekening is het verplicht uit te gaan van het minimaal door te berekenen tarief om in aanmerking te komen voor de artikel 12 - status.

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde scoort de gemeente Texel voor de begroting 2020 96% Het OZB-tarief op Texel is erg laag, daar staat tegenover dat onze (kostendekkende) tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing relatief hoog zijn. Per saldo liggen de woonlasten op Texel dus 4% lager dan het landelijk gemiddelde. Het percentage is hoger dan vorig jaar als gevolg van de hogere rioolheffing en de hogere afvalstoffenheffing.

Beoordeling

- De gemeente Texel is financieel gezond.
- De netto-schuldquote is gestegen als gevolg van uitgaven voor grote investeringen van o.a. nieuwe sporthal en de voorgenomen investeringen voor het Onderwijscentrum en wegen (voorgenomen consolidatie).
- De solvabiliteitsratio is redelijk stabiel.
- De gemeente scoort een plus op de exploitatieruimte. De baten zijn voldoende om de lasten op te vangen. Daarnaast is er ruimte voor tegenvallers.
- De gemeente heeft op dit moment de volgende grondexploitaties, Den Burg Zuid, Den Burg West die in 2019 wordt afgesloten. Het risico is klein omdat de nog lopende grondexploitaties geen hoge boekwaarden hebben.
- De belastingdruk op Texel ligt beneden de landelijk gemiddelde belastingdruk, maar stijgt in 2020 als gevolg van de gestegen afvalstoffen- en rioolheffing. Dit wordt gecompenseerd door een laag OZB-tarief. Texel blijft daardoor nog steeds 4% onder het landelijk gemiddelde. Door het lage OZB-tarief is er nog veel potentiële belastingruimte om financiële tegenslagen te kunnen opvangen.

Meerjarige balans

Activa	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Vaste activa					
Materiële vaste activa	48.684	66.458	67.921	66.121	64.379
Financiële vaste activa	6.949	6.035	5.535	5.035	4.535
Vlottende activa					
Voorraden	230	230	230	230	230
Uitzettingen	5.243	5.093	5.000	5.000	5.000
Liquide Middelen	2.876	-4.197	-4.577	-4.629	-4.799
Overlopende activa	7.354	5.000	5.000	6.000	6.000
Totaal generaal	71.336	78.619	79.109	77.757	75.345

Passiva	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Vaste passiva					
Eigen vermogen	19.609	18.568	17.217	13.939	14.454
Voorzieningen	10.471	7.620	6.434	7.429	6.595
Schulden langer dan 1 jaar	26.142	43.783	43.245	42.056	40.749
Vlottende passiva					
Schulden korter dan 1 jaar	12.090	6.500	6.500	6.500	6.500
Overlopende passiva	3.024	2.148	5.713	7.833	7.047
Totaal generaal	71.336	78.619	79.109	77.757	75.345

PARAGRAAF C

ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE EN GEBOUWEN

Inleiding

De kwaliteit van de openbare ruimte is van groot belang voor Texel, niet alleen voor de leefbaarheid van haar bewoners maar ook voor de economie van het eiland. Met het onderhoud en beheer van de kapitaalgoederen is een substantieel bedrag gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang van de uitgaven en besteding. De kapitaalgoederen zijn verdeeld in vier categorieën: de openbare ruimte, sportaccommodaties, havens, en gebouwen & terreinen.

Texel Beheer

Een groot deel van de openbare ruimte van Texel is in beheer bij derde partijen. Het betreft de stranden, duinen en dijken, fietspaden, parkeerterreinen en wegen van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Provincie, Rijkswaterstaat en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Het onderhoud van deze ruimte is van groot belang voor Texel, niet alleen voor haar veiligheid maar ook haar economie. Reden genoeg om als bestuur van Texel goed en intensief samen te werken met deze partijen. Een bedreiging bij die samenwerking is dat betrokken partijen, met name door schaalvergroting, een steeds grotere afstand krijgen ten opzichte van Texel. Daarmee komt het economisch belang en de leefbaarheid voor onze burgers in het gedrang.

Voor de gezamenlijke Wadden heeft Texel in 2019 een belangrijke rol gespeeld ten tijde van de ramp met het containerschip. Deze lijn van samenwerking zullen we vasthouden.

Openbare Ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen-straten-pleinen, de civiele kunstwerken, de openbare verlichting, riool en water, het groen, maar ook de havens, de sportaccommodaties en gebouwen & terreinen. Voor onderhoud van de kapitaalgoederen hebben we een budget opgenomen van circa €12 miljoen in de programma's 1, 2, 3, 4, 7 en 8. Voor de overzichtelijkheid en sturing is het gewenst om de budgetten over een kleiner aantal programma's te verdelen.

Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, rehabilitatie en reconstructie. Daarnaast vindt u in deze begroting de areaaluitbreidingen met als grootste de nieuwe woonwijk De Tuunen.

Beleidskader

In 2016 heeft de raad de kader stellende nota Integraal Beheer van de Openbare Ruimte vastgesteld. De kwaliteit van de openbare ruimte in de dorpscentra en de begraafplaatsen is vastgesteld op (beeld-)kwaliteitsniveau A (op basis van de CROW-normstelling). Voor alle overige openbare ruimte op het eiland geldt kwaliteitsniveau B. De IBOR-nota vormt de basis van de begrote budgetten. In 2016 werd vastgesteld dat het budget toereikend is voor de gevraagde norm op twee voorwaarden:

- er moet tijdig worden geïnvesteerd om achterstand in onderhoud te voorkomen
- de budgetten moeten worden geïndexeerd

Inmiddels heeft de Raad alle beheer- en investeringsplannen vastgesteld behalve het beheer- en investeringsplan van de haven. Dat plan zal het college in 2020 aan de raad voorleggen.

Onderstaand overzicht geeft aan wanneer welk beheerplan is/wordt vastgesteld en wanneer het betreffende plan weer wordt geactualiseerd.

Plan	Vastgesteld	Evaluatie
Beleidsplan openbare verlichting	2012	n.n.b.
Strandnota	2009	n.n.b.
Grondstoffennota	2014	2020
Nota kunstwerken	2016	2021
Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)	2016	2021
Gemeentelijk rioleringsplan	2017	2021
Gemeentelijk Speelplan	2017	2021
Rationeel Gebouwenbeheer	2017	2022
Gemeentelijk Beheerplan Wegen	2018	2022
Gemeentelijk Groenplan	2018	2023
Gemeentelijk Straatmeubilair	2018	2024
Haven Investerings- en Beheerplan	2020	2025

Om onze middelen zo optimaal mogelijk te kunnen inzetten monitoren we de staat van onderhoud en houden we schouwen met de dorpscommissies. Bij het maken van keuzes zullen we meer en meer risico gestuurd gaan werken.

Sinds 2016 heeft er geen indexering van de kosten plaatsgevonden. Dit leidt tot knelpunten zeker nu de bouwmarkt een zeer forse kostprijsontwikkeling laat zien. Daarom zullen we in 2020 de begroting wel moeten indexeren. Dit bedrag moet worden verwerkt in de afzonderlijke programma's. Zonder indexering moeten alle beheerplannen bijgewerkt en opnieuw vastgesteld worden.

Jaarprogramma Openbare Ruimte 2020

Sinds 2018 wordt er ambtelijk gewerkt met een Jaarprogramma Openbare Ruimte. Dit is een integraal uitvoeringsprogramma, waarin voor het betreffende jaar alle werkzaamheden in de openbare ruimte worden beschreven; inclusief de nieuwbouw projecten (die leiden tot een areaaluitbreiding openbare ruimte). Het concept-JOR 2020 lag ten grondslag aan voorstellen in de begroting fase 1. Het JOR 2020 wordt ter informatie aan de raad aangeboden voorafgaand aan de behandeling van de begroting 2020 fase 2. Waar nodig wordt deze aangepast aan de besluiten over de begroting 2020.

De prioriteit in het JOR ligt bij het aanpakken van die beheeronderdelen die onderhoudsachterstanden hebben. Afstemming met andere werkvelden is daarbij belangrijk om kostenbesparing te realiseren en de dorpen bereikbaar te houden.

Areaal uitbreidingen

In 2019 is het te beheren areaal gewijzigd. Onderstaande wijzigingen leiden tot aanpassingen in volume en budget:

- De Tuunen
- Den Burg Centrum
- Den Burg Zuid
- De Brink
- Het landje van Pelgrim
- Waalenburg
- Prins Hendrikzandijk

Behoudens het Landje van Pelgrim zijn van de andere ontwikkelingsprojecten raadsbesluiten genomen omtrent het aanpassen van de beheerbudgetten.

Wegen, straten en pleinen

Beheerplan Wegen

In 2018 heeft de raad het Beheerplan Wegen alsmede het Beheerplan Straatmeubilair - inclusief een volledige vervanging van de bewegwijzering - vastgesteld. Met dit plan kunnen we de achterstand in het onderhoud op onze wegen inlopen. Nieuw hierin was het rehabiliteren (vernieuwen) van technisch afgeschreven wegen. In 2019 is de uitvoering hiervan gestart, en wordt in 2020 vervolgd. In 2016 heeft de gemeenteraad het Actieplan Mobiliteit vastgesteld met daarin opgenomen de bermverharding.

Tegelijkertijd wordt - door de grote werken die momenteel op het eiland worden uitgevoerd door de provincie en het HHNK - er op plekken forse schade veroorzaakt aan de wegen. De gemeente zal beide partijen daar financieel op aanspreken.

De financiële consequenties

In totaal zijn voor de beheerplannen de volgende budgetten nodig voor de komende 5 jaar. Jaarlijks worden aan de raad voorstellen gedaan betreffende wegen, meubilair en groen welke uitgaven begroot worden om zodoende het noodzakelijk budget beschikbaar te krijgen.

	2020	2021	2022	2023	2024
Wegen	1.039.000	1.039.000	1.039.000	1.039.000	1.039.000
Meubilair	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
Groen	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Bermverharding (tot en met 2024)	233.000	233.000	233.000	233.000	233.000
Gladheidsbestrijding	300.000				

In 2019 is gestart met de voorbereiding van de meest ingrijpende reconstructie, Postweg-Nieuwlanderweg, de weg van Den Burg naar De Cocksdorp. De projectorganisatie is ingericht en in 2020 verwachten we de eerste zichtbare stappen te zetten om tot uitvoering te komen.

Vertaling in de begroting 2020

In programma 8 is een bedrag begroot van € 9.092.000 voor de uitvoering van de Beheerplannen Wegen. Het grootste deel van dit bedrag is nodig voor de totale reconstructie van de Postweg-Nieuwlanderweg. Bij de nadere plan uitwerking zal blijken in hoeverre het oorspronkelijk begrote bedrag nodig zal blijken te zijn.

In 2020 staan de volgende wegenprojecten gepland.

Titel	Bedrag
Postweg - Nieuwlanderweg reconstrueren	7.000.000
Algemene Begraafplaats Den Burg herinrichten	140.000
Trompstraat - Buurtje herinrichten (voorstel college temporiseren naar 2021)	390.000
Verhardingen rehabiliteren	1.290.000
Wegenverf door koudplast vervangen 2 ^e tranche	87.000
Straatmeubilair vervangen	170.000
Van grijs naar groen omzetten	15.000

Gladheidsbestrijding: 'Voorkomen is beter dan genezen'

Vanaf 2020 wordt overgegaan van 'curatief' naar 'preventief' strooi beleid. Met preventief strooien wordt gladheid voorkomen en met curatief strooien de gladheid bestreden. In het wettelijk kader sluit preventief strooien beter aan bij datgene wat van de wegbeheerder wordt verwacht.

Civiele kunstwerken

Beheer- en Investeringsplan

Het onderhoud en beheer van de civiele kunstwerken vindt plaats conform het door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplan.

De financiële consequenties

Er is een meerjarig budget voor uitgetrokken van gemiddeld jaarlijks € 68.000.

Vertaling in de begroting 2020

In de begroting 2020 is in programma 8 een uitgave begroot van € 68.000.

Openbare Verlichting

Beheer- en Investeringsplan

In 2012 is het beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld. Die dient als kader voor beheer en onderhoud. In 2018 is de uitvoering van de nota geëvalueerd en zijn er voor 2019 enkele verbeteracties gestart. Meerjarig is het beheer uitbesteed aan Dynniq.

De financiële consequenties

Meerjarig zijn na de evaluatie de budgetten vastgelegd.

Vertaling in de begroting 2020

Onderhoud- en beheer kost € 225.000.

Overzicht kosten en baten mobiliteit

In de programmabegroting 2019 is besloten het gebruik van het mobiliteitsfonds te heroverwegen. Middelen bestemd voor mobiliteit worden direct toegekend aan de uitvoeringsbudgetten voor mobiliteit, zonder gebruik te maken van de reserves.

Het college zal de raad in ieder jaarverslag een overzicht aanbieden welke uitgaven in het kader van de mobiliteit in het betreffende jaar zijn gedaan.

Riool en water

Beheer- en Investeringsplan

In 2017 is het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2018-2022 door de raad vastgesteld. In het GRP staat welke maatregelen de gemeente uitvoert om te voldoen aan de zorgplicht op het gebied van afval-, regen-, en grondwaterbeheer. Daarbij werken we nauw samen met de waterketenpartners in de Noordkop.

De komende jaren zal klimaatadaptatie ook op Texel veel aandacht vragen, zowel in het beheer van duin en strand, het tegengaan van de verzilting van landbouwgrond, als het bestrijden van droogte en overvloedige regenval. Er is in 2017 een nota beheer oppervlaktewater opgesteld als onderdeel van het GRP. Dekking voor deze werkzaamheden komt voor 55% uit het rioleringsregulatiefonds en voor 45% uit de algemene middelen.

Het rioolwerk is veelal de basis van de andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

De financiële consequenties

De dekking van de lasten vindt plaats via de riolheffing.

Vertaling in de begroting 2020

In 2020 besteden we € 3,17 mln aan onze gemeentelijke watertaken (conform het kostendekkingsplan GRP).

Groen

Beheer- en Investeringsplan

Het beleidskader voor het groenbeheer is het Beheerplan Groen dat de raad in 2018 heeft vastgesteld. De hoofdlijnen uit de nota zijn het vaststellen van de jaarlijkse kosten voor het dagelijks- en klein onderhoud binnen het onderhoudsscenario 'Huidige situatie'. Daarnaast brengt het Groenbeheerplan in beeld wat de kosten zijn om de achterstand in onderhoud weg te werken om de door de raad gewenste kwaliteit te leveren.

De financiële consequenties

Om de achterstand in onderhoud weg te werken in 8 jaar tijd heeft de raad voor de komende 8 jaar € 75.000 per jaar extra beschikbaar gesteld.

Vertaling in de begroting 2020

In 2020 zullen we voor bovengenoemde € 75.000 het groen op de Algemene begraafplaats aan de Kogerstraat en het groen aan de Vloedlijn opknappen.

Spelen

Beheer- en Investeringsplan

De nota Spelen uit 2017 vormt het beleidskader voor de speelvoorzieningen.

De financiële consequenties

In de nota is vastgesteld dat er een achterstand in onderhoud is. Die zal in 4 jaar worden ingelopen door gerichte investeringen maar ook het verwijderen van toestellen. Naast de traditionele speeltoestellen maken we in overleg met de jeugd ook gebruik van zogenaamde speelaanleidingen.

Vertaling in de begroting 2020

Voor het onderhoud en beheer van de speelvoorzieningen is er in 2020 € 95.000 beschikbaar.

Strand

Beheer- en Investeringsplan

De strandnota is in 2019 geëvalueerd en de nieuwe kaders zijn vastgesteld.

Vertaling in de begroting 2020

Voor het strandbeheer is in 2020 € 275.000 beschikbaar.

Sportaccommodaties

In 2019 is de nieuwe sporthal Den Burg gerealiseerd. Het beheer van de hal is geprivatiseerd en wordt niet meer besproken in deze begroting anders dan als sportsubsidie in programma 6 Samen beleven en bewegen. Als kapitaalgoed wordt het opgenomen bij Gebouwen & Terreinen. In 2020 zullen we een nieuwe opbouw van de sportbegroting aan de raad voorstellen.

Vertaling in de begroting

In 2020 worden er geen voorstellen gedaan aangaande de sportaccommodaties in de dorpen en het gemeentelijk zwembad.

Havens

Texel heeft drie havens, te weten de Veerhaven (Rijkswaterstaat), de NIOZ haven en de Haven Oudeschild. RWS en de TESO worden door de gemeente gesteund in het realiseren van tal van voorzieningen in de Veerhaven, zoals de aanlanding, de aan- en afvoer van passagiers, maar ook de inrichting van de Veerhaven (in 2019-2020 wordt de verlichting van de haven verduurzaamd en gemoderniseerd in navolging van de gemeentelijke openbare verlichting).

De NIOZ-haven krijgt in 2019-2020 een nieuwe toegangsweg. Met de NIOZ-haven wordt door de gemeente samengewerkt in beheer en onderhoud. Waar mogelijk wordt ook het economisch gebruik van de havens gestroomlijnd.

Beheer- en Investeringsplan havens

In 2019 is een kadernota Beheer- en Investeringsplan Havens vastgesteld. In 2020 zullen we een Uitvoeringsplan Beheer en Onderhoud havens kunnen vaststellen en een begroting Haven Oudeschild. Die begroting en de begrotingen van onze partners zoals de CIV, de WSV, en de WHT zullen de basis vormen voor toekomstige besluiten over de haven in Oudeschild. Partijen zijn het er over eens dat de toekomst van de haven niet zonder die intensieve samenwerking kan. Zeker niet nu de visserij zulke zware klappen heeft gekregen in 2019.

De financiële consequenties

Voor de haven is er een voorziening. Die voorziening wordt gevuld met middelen van Rijkswaterstaat. Met RWS lopen gesprekken over de toekomstige financiële verhouding tussen gemeente en Rijk.

Vertaling in de begroting 2020

Voor de haven is € 275.000 beschikbaar in de begroting om het onderhoud uit te kunnen voeren.

Gebouwen & terreinen

Beheer- en Investeringsplan

De nota Onderhoud Gemeentelijke gebouwen is het kader voor de te nemen beheer- en onderhoudsmaatregelen. Bij het bepalen van de onderhoudsstaat hanteren we de landelijk NEN-norm 2767 voor gebouwen. Bij het vaststellen van nota is uitgegaan van onderhoudsniveau 3 (redelijk tot goed) voor de instandhouding van het vastgoed.

De financiële consequenties

Er is een voorziening gebouwen & terreinen waaruit geput kan worden voor de jaarlijkse uitgaven. We kunnen met het toegekende budget de gebouwen en terreinen in stand houden, maar de gelden zijn niet bestemd en ook niet toereikend om er verbeteringen qua materialisatie, installatie of functionaliteit mee aan te brengen. Dat geldt ook voor duurzaamheidsmaatregelen.

Vertaling in de begroting 2020

In 2020 werken we nog aan de herinrichting van de gemeentewerf. Gebouwen worden verduurzaamd en deels voorzien van zonnepanelen. De grootste uitgaven onderhoud in 2020 betreffen de gemeentewerf en waar nodig het intern schilderwerk van de OSG en het gemeentehuis.

In totaal hebben we voor 2020 een bedrag begroot van € 800.000 (het 20 jaarlijks gemiddelde).

PARAGRAAF D BEDRIJFSVOERING

Waar gaat het over?

Deze paragraaf gaat over ontwikkelingen in de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen per onderwerp

Organisatieontwikkeling

Onze missie is een zelfstandige en dienstverlenende gemeente te zijn, met en voor de Texelaars, en we bewaken samen de balans op het eiland.

Visie

- Onze dienstverlening speelt in op de behoeften van burgers, bestuur, instellingen en bedrijven. We voorkomen dat er Texelaars buiten de boot vallen.
- Wij werken in een flexibele, lerende en omgevingsbewuste organisatie die waarde toevoegt.
- Wij werken samen binnen en buiten het eiland en bedenken oplossingen die toekomstbestendig en duurzaam zijn.
- Wij zoeken het evenwicht tussen toerisme en economie enerzijds en ecologie en leefbaarheid anderzijds.

Wij verwezenlijken onze visie door de organisatie te richten op 7 succesbepalende factoren:

1. Oplossingsgerichte en verbetergerichte dienstverlening
2. Vakbekwame en mondige medewerkers die dilemma's zichtbaar maken en hun afspraken nakomen
3. Veilige organisatie waar het leuk is om te werken
4. Succesvolle samenwerking tussen raad, college en organisatie
5. Bouwen aan Texelse balans
6. Een toekomstbestendige begroting
7. Een gewaardeerde samenwerkingspartner zijn

Communicatiebeleid

Uitgangspunten

- De communicatievisie 2017-2020 is de basis voor de ontwikkeling van het communicatiebeleid met daarin drie speerpunten: *De basis blijft een goede informatievoorziening, Duidelijk zijn waar de gemeente voor staat, Conversatie steeds meer als communicatiestijl.*

Beleid in ontwikkeling 2020

- Focus uitvoeringsplan communicatievisie op speerpunt *De basis blijft een goede informatievoorziening.*

Dienstverlening

Uitgangspunten

- We organiseren de dienstverlening vanuit klantperspectief.
- De gemeentewinkel is de eerste toegang voor alle klanten.

Meer over de rol van de gemeentewinkel kunt u lezen in programma 1.

Financieel Beleid

Uitgangspunten

- Bezinning op de gemeentelijke taken dient voortdurend plaats te vinden.
- De gemeentebegroting dient jaarlijks sluitend en overzichtelijk te worden aangeboden.
- Structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten.
- Overgebleven budgetten naar algemene middelen.
- Overheveling alleen als goed gemotiveerd.
- Terughoudend beleid ten aanzien van verhogingen van lokale belastingen en heffingen.
- Bij voorkeur niet meer dan trendmatige verhogingen.
- Blijvende aandacht voor beïnvloedbaarheid van de kosten Gemeenschappelijke Regelingen (GGD, Omgevingsdienst NHN en Veiligheidsregio).
- Externe onderzoeken tot een minimum beperken.

Beleid in ontwikkeling 2020

- Faciliteren van de intensivering samenwerking Sociaal Domein - De Bolder.
- Verbijzonderde interne controle, de voorbereidingen wetswijziging in 2021, waarbij het college verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverklaring.
- Intensivering gerichte controle rechtmatigheid Sociaal Domein.
- Begroting in Balans ontwikkelen.
- Actualisatie Nota Reserves en Voorzieningen.
- Onderzoeken mogelijkheid perspectiefnota in plaats van programmabegroting fase 1.
- Actualiseren nota risicomanagement.

Informatiseringsbeleid

Uitgangspunten

- Het informatiebeleidsplan 2018-2022 is de basis voor de verdere ontwikkeling van de ICT.
- We volgen initiatieven voor verdere digitalisering en samenwerking vanuit de Digitale Agenda 2020.
- We zorgen voor een veilige omgang met gegevens (informatiebeveiliging) en voldoen aan privacywetgeving.
- We doen meer met (geografische) data.
- We houden rekening met digitale toegankelijkheid bij al onze digitale toepassingen.
- We houden de ICT-omgeving op orde en zorgen dat het toekomstbestendig is.

Beleid in ontwikkeling 2020

- Verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening.
- Zorgen dat de technische basis op orde is, ook voor de aansluiting op de landelijke digitale infrastructuur.
- Uitvoeren beveiligingsmaatregelen uit wet- en regelgeving (zoals Suwinet, AVG, ISMS, BRP en DigiD).
- Geautomatiseerd controleren van de beveiliging van het netwerk om te beschermen tegen aanvallen van buitenaf.
- Onderzoek naar de toepassing van nieuwe innovatieve IT-vakgebieden zoals blockchain, robotisering, internet of things, big data en smart cities.
- Deelnemen aan de regionale pilot E-depot. E-depot is een beheersbare duurzame omgeving voor digitale bestanden.

Juridisch (kwaliteits)beleid

Uitgangspunten

- We hanteren een informele aanpak om bezwaren te voorkomen.
- We werken samen met Hollands Kroon voor de behandeling van bezwaren.
- Om de procedure sneller en laagdrempelig te maken handelen we 'simpele' soorten van bezwaren af door middel van ambtelijk horen.
- We houden onze verordeningen actueel en zorgen voor een helder werkproces.

Beleid in ontwikkeling 2020

- Versterking van de informele aanpak door deze meer structureel te maken.

Kwaliteitsbeleid

Uitgangspunten

- We werken zaakgericht en digitaal en blijven deze manier van werken ontwikkelen.
- We verbeteren onze processen volgens de Lean-filosofie, waarbij klantwaarde centraal staat.
- We leren door te doen en experimenteren met verbeteringen.
- We meten de kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, evalueren en stellen onze processen bij.

Beleid in ontwikkeling 2020

- Verbreden en doorgeven van kennis van Lean en continu verbeteren.
- Doorontwikkelen van verschillende Lean-methoden (waardestroomanalyses, dag- en weekstarts, klantreizen, scrum).
- Faciliteren en ondersteunen bij de invoering van dag- en weekstarts bij diverse teams.

Personeelsbeleid

Uitgangspunten

- Gemeente Texel is een aantrekkelijke werkgever voor nieuw en bestaand personeel.
- We hebben een strategische HRM-visie als basis voor de verdere ontwikkeling van de organisatie.
- We hebben een strategische personeelsplanning met daarin aandacht voor doorstroom en individuele loopbaanontwikkeling.
- We voeren een gezondheidsbeleid met aandacht voor preventie van verzuim en leeftijdsfasebewust personeelsbeleid.

Beleid in ontwikkeling 2020

- Doorontwikkelen van het strategisch HRM-beleid en -instrumenten op basis van de strategische personeelsplanning.
- Implementeren van gezondheids- en vitaliteitsbeleid.
- Implementeren gevolgen WNRA (Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren). Eén van de belangrijkste gevolgen is de transitievergoeding voor personeel. Op dit moment is nog niet in te schatten wat de financiële consequenties hiervan zijn. Deze zijn onder meer afhankelijk van mogelijke eenzijdige beëindiging van arbeidsovereenkomsten door de werkgever. Eventuele financiële consequenties worden meegenomen in de halfjaarrapportage 2020.
- Implementeren gevolgen Wet Arbeidsmarkt in Balans die per 1 januari 2020 van kracht wordt. De transitievergoeding is ook van toepassing op inhuurpersoneel. Hiervoor gelden dezelfde uitgangspunten als bovengenoemd.

PARAGRAAF E GRONDBELEID

Waar gaat het over?

Grondbeleid is een middel voor het bereiken van de doelen die verwoord zijn in visiedocumenten als het coalitieprogramma, de woonvisie, de retailvisie en de structuurvisie. Grondbeleid is een *gereedschapskist* met verschillende privaatrechtelijke, publiekrechtelijke- en financiële instrumenten. Met deze instrumenten handelt de gemeente op de grondmarkt. Hoe en waarvoor de instrumenten gehanteerd worden staat in de paragraaf grondbeleid. Hier staan de politieke keuzes waarmee de gemeente inspeelt op veranderingen in de maatschappelijke en economische context.

In de paragraaf grondbeleid stelt de raad de kaders vast voor de uitvoering van grondbeleid. In de paragraaf kunnen nieuwe ontwikkelingen op de grondmarkt aan bod komen. In elk geval wordt altijd teruggegrepen op vorige paragrafen grondbeleid; wat geldt nog steeds en wat is veranderd. Zo ontstaat een doorlopend en transparant verhaal over hoe de gemeente op de grondmarkt handelt.

In deze paragraaf grondbeleid komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes.
2. Grondprijsbeleid.
3. Grondexploitatie risico's.
4. Strategisch verwervingsplan voor actief grondbeleid.
5. Overzicht lopende grondexploitaties.

Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes

De instrumenten van grondbeleid (zoals grondverwerving, gronduitgifte, en exploitatieplan) veranderen minder snel dan de beleidskeuzes en de beschrijving hiervan hoeft dan ook minder vaak geactualiseerd te worden. De beschrijving van het instrumentarium van grondbeleid is opgenomen in de Notitie Grondbeleid 2009 - 2012. De algemene juridische context is voor de uitvoering van het grondbeleid op Texel niet significant gewijzigd. Er is dan ook geen aanleiding voor een bijstelling van de Notitie Grondbeleid 2009 - 2012. Deze notitie blijft tot nader order van toepassing.

De algemene doelstelling van het grondbeleid is sinds 2010 ongewijzigd. De gemeente handelt op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik zo goed mogelijk te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik. Denk aan een evenwichtig woningbouwprogramma, de ontwikkeling van landschappelijke en stedenbouwkundige waarden, bevordering van de doorstroming en veiligheid van het verkeer, en stedelijke vernieuwing om de vitaliteit van woonkernen te vergroten.

Uitgifte van grond is een van de instrumenten die de gemeente heeft om grondbeleid uit te voeren. En bij uitgifte van grond hoort een methodiek voor grondprijsberekening. Voor het berekenen van de grondprijs is rekening te houden met de volgende uitgangspunten:

- De prijs moet marktconform zijn, waarbij rekening gehouden wordt met de door gemeente gewenste kwaliteit en functie. Er ligt een directe relatie tussen de grondprijs en het opbrengstpotentieel van het te realiseren vastgoed. Marktconformiteit is een lastig begrip, maar de gemeente komt tot een goede benadering met behulp van externe taxaties. Voor de gronduitgifte levert de gemeente maatwerk zowel in de prijsstelling als in de inzet van het juiste gronduitgifte instrument.
- De gemeente streeft naar een neutraal financieel rendement op de gemeentelijke grondexploitatie als geheel. Uit de ontwikkeling van locaties met hoge opbrengstpotentie verwerft de gemeente middelen waarmee verliezen op andere projecten gedekt kunnen worden.

Met betrekking tot het management van de grondexploitatie-risico's en de informatievoorziening hierover aan de gemeenteraad, is het kader sinds 2013 niet gewijzigd; De positieve en negatieve risico's van het grondbedrijf zijn voor de algemene dienst.

Met betrekking tot het grondprijsbeleid (zie onder het volgende kopje) zijn er geen significante wijzigingen ten opzichte van de het begrotingsjaar 2019.

Grondprijsbeleid

De grondprijzen worden in het algemeen bepaald aan de hand van externe taxaties en als er sprake is van grondexploitatie in de bouwgrondexploitatiebegrotingen vastgelegd. Deze begrotingen worden door de gemeenteraad vastgesteld. Dat gebeurt jaarlijks op hoofdlijnen in de Paragraaf Grondbeleid en meer in detail als een bouwgrondexploitatiebegroting (GREX) ter besluitvorming wordt aangeboden aan de raad.

Beleidsregels grondprijzen

1. De gemeente geeft grond uit tegen een marktconforme prijs. De marktconformiteit wordt indien nodig aangetoond aan de hand van een externe taxatie. Voor in exploitatie genomen grond staat de grondprijs vastgelegd in de GREX.
2. In specifieke situaties kan de gemeente de grond aanbieden tegen een tarief dat lager is dan de vastgestelde waarde. Het gaat in die gevallen om situaties met een aanmerkelijk maatschappelijk belang. Als dat aan de orde is wordt over de financiële consequenties geadviseerd aan de raad.
3. Voor organisaties die een zogenaamde dienst van algemeen economisch belang (DAEB) leveren kan de gemeente een lagere grondprijs dan de marktconforme grondprijs hanteren. Hieronder valt onder andere gronduitgifte voor sociale huurwoningen. De grondprijs voor organisaties die een DAEB leveren wordt vastgesteld op € 100 kosten koper per m².
4. In de te sluiten overeenkomsten met maatschappelijke organisaties over de uitgifte van grond in eigendom of erfpacht of de verhuur van grond anticipeert de gemeente op de mogelijkheid dat de maatschappelijke organisatie commerciële nevenactiviteiten ontplooit. Als dat laatste het geval is kan de gemeente, via een besluit van de gemeenteraad en binnen de juridische mogelijkheden van de overeenkomst, de te verrekenen grondprijs herzien.
5. Het te hanteren canonpercentage wordt jaarlijks vastgesteld en is voor het jaar 2020 3,5%.
6. Voor een aantal categorieën hanteert de gemeente een vaste uitgifteprijs.
Voor de verkoop van snippergrond bij een woning wordt in principe de richtprijs van € 93 kosten koper per m² gehanteerd. De richtprijs van grond voor parkeren bij een bedrijfsmatige bestemming is vastgesteld op € 83 kosten koper per m². Er wordt een uitzondering gemaakt als naar het oordeel van de gemeente de grond een duidelijk andere marktwaarde heeft dan de vaste grondprijs.

Grondexploitatie-risico's

De toekomst is onzeker. Elk plan kent verwachte resultaten en het risico dat die resultaten niet volgens planning worden gehaald. Dat geldt ook voor de productie van bouwgrond, de zogenaamde grondexploitatie. De belangrijkste grondexploitatie-risico's zijn:

Planontwikkeling

De grondexploitatiebegrotingen kennen verschillende gradaties van detaillering. Algemeen gestelde plannen worden doorgerekend aan de hand van kengetallen voor grond- en vastgoedexploitatie. Bovendien wordt gewerkt met aannames ten aanzien van de procesgang. Bij de start van de grondexploitatie zijn er dus nog veel onzekerheden. Tijdens de uitvoering van de projecten ontstaat beter zicht op verwachte kosten en opbrengsten en de fasering daarvan. Dan ontstaan deelbegrotingen met meer detail op basis waarvan nauwkeuriger voorspellingen gedaan kunnen worden. Gaandeweg de uitvoering van het project daalt het risico.

Conjunctuur- en renteontwikkelingen

Conjunctuur- en renteontwikkelingen kunnen leiden tot vertraging van de verkoop en ook renteverliezen met zich mee brengen. Vanaf 2019 is de vraag op de markt voor nieuwbouw en infrastructurele werken sterk toegenomen. Het aanbod aan materiaal, materieel en menskracht is in het afgelopen decennium teruggelopen en

dat leidt tot forse prijsstijgingen en oplopende uitvoeringstermijnen. Als de bouwkosten harder stijgen dan de verkoopprijzen van woningen komen de grondprijzen onder druk te staan. Dat lijkt op Texel nog niet het geval te zijn. Wel heeft de grondexploitatie te lijden onder stijgende kosten voor bouw- en woonrijpmaken. De gemeente hanteert voor het berekenen van de geschatte opbrengsten het voorzichtigheidsbeginsel. Er wordt niet gerekend met een positieve index op de opbrengsten. Bij vaststelling van en rapportage over afzonderlijke grondexploitaties wordt aangegeven hoe ingespeeld wordt op de conjunctuur- en renteontwikkelingen.

Milieu en archeologie

Milieurisico's (hoge kosten van te saneren grondvervuilingen of maatregelen ter bescherming van flora en fauna) zijn te managen door gedegen en vaak kostbaar vooronderzoek, maar nooit helemaal uit te sluiten. Dat geldt ook voor de risico's van hogere kosten als gevolg van de noodzaak van oudheidkundige bodemonderzoeken.

Zienswijzen en bezwaren

Vertragende werking van zienswijzen en bezwaren in de planontwikkelingsfase leidt tot hogere plankosten en latere opbrengsten. Als gevolg van vertraging lopen de uitvoeringskosten in een markt met stijgende prijzen ook snel op.

Planschadeclaims

Tenslotte is er het risico van planschadeclaims. Dit risico is door de eind 2008 vastgestelde procedureverordening tot aanvaardbare proporties teruggebracht maar is altijd afhankelijk van het effect van het verschil tussen het voorgaande en nieuw vastgestelde planologisch besluit.

Beheersing risico's

Jaarlijks wordt voor alle grondexploitaties een verwachting voor de resterende looptijd gemaakt. Bij deze jaarlijkse actualisatie worden de in het verleden gehanteerde uitgangspunten beoordeeld en waar nodig bijgesteld. Op basis van de bijgestelde verwachtingen wordt het verwachte eindresultaat bepaald. Als de grondexploitaties een hoog risico kennen dan is het zinnig om vaker dan jaarlijks inzicht te hebben in de stand van zaken. Het college adviseert de raad dan aan de hand van een tussentijdse herberekening.

Bij het in exploitatie nemen van gronden of bij afsluiting van grondexploitaties wordt de gemeenteraad geadviseerd. Dat gebeurt ook bij grote wijzigingen (minimaal € 100.000) ten opzichte van het verwachte exploitatieresultaat. Als een grondexploitatiebegroting ter besluitvorming wordt aangeboden, geeft het college daarbij aan hoe deze begroting zich verhoudt tot de andere lopende grondexploitaties en het geconsolideerde totaal.

Strategisch verwervingsplan ten behoeve van actief grondbeleid

In voorgaande jaren is de mogelijkheid van het uitvoeren van een strategisch verwervingsplan steeds afgezet tegen de noodzaak voor het versterken van de grondpositie van de gemeente. De conclusie was dat de gemeente een voldoende grote grondpositie had om via privaatrechtelijke weg te interveniëren op de grondmarkt voor het realiseren van de ambities op het gebied van volkshuisvesting, economie, en ruimtelijke ordening in het algemeen.

Op Texel is sprake van een disbalans van de woningmarkt. Dat geldt voor de sociale huurwoningen waar sprake is van lange wachtlijsten en ook voor de vrij sector koop- en huurwoningen die beperkt beschikbaar zijn en tegen sterk oplopende prijzen worden verhandeld.

De gemeente wil daarom vanaf 2020 een versnelling brengen in de woningproductie op het eiland. Voor de korte termijn (tot 2025) zijn voldoende potentiële bouwlocaties in eigendom bij gemeente of private partijen beschikbaar. In het geval de gemeente de bouwgrond niet in eigendom heeft biedt de Wet ruimtelijke ordening bovendien voldoende instrumenten voor het verhalen van kosten en voor het uitoefenen van een sterke gemeentelijke regierol- (facilitair grondbeleid). Dit facilitair grondbeleid is relatief bewerkelijk ingeval private partijen voor de ontwikkeling van bouwgronden een breed scala aan kaders opgelegd krijgen ten aanzien van stedenbouw, beeldkwaliteit en programmering. De kans op het kunnen laten realiseren van een programma met een grote component sociale huurwoningen bijvoorbeeld is groter

als dat via actief grondbeleid gebeurt dan via facilitair grondbeleid. De gemeentelijke regie is maximaal bij actief grondbeleid.

Voor de langere termijn (2025 en verder) wil de gemeente dan ook de grondpositie ruim genoeg houden. Om die reden bereidt de gemeente in 2020 een strategisch verwervingsplan voor met een begroting van € 300.000. Wij hebben het voornemen om bij het vaststellen van de jaarrekening 2019, een deel van het voordeel van Den Burg West beschikbaar te stellen voor het strategisch verwervingsplan.

Overzicht lopende grondexploitaties

Overzicht boekwaarde en verwacht resultaat per 31 december 2018.

Naam GREX	Boekwaarde	Jaar realisatie	Verwacht Resultaat
Den Burg Oost - Buurtschap de Tuunen	1.001.827 N	2020	V - 26.899
Den Burg West	- 969.091 V	2019	V - 1.126.719
Locatie voormalige Kompasschool	Nieuw	2021	V Besluit 18-09-19
Totaal	€ - 32.736 N		V €-1.153.618

N = nadelig. Een positieve boekwaarde betekent dat er op balansdatum meer kosten zijn dan opbrengsten.
V = voordelig. Een negatief verwacht resultaat betekent dat er naar verwachting minder kosten zijn dan opbrengsten.

N.B. het college adviseert de gemeenteraad in het vierde kwartaal van 2019 over de grondexploitaties voor Den Burg Oost (herberekening lopende exploitatie), en Gezondheidsplein Den Burg Zuid (nieuwe exploitatie).

PARAGRAAF F FINANCIERING

Waar gaat het over?

De paragraaf financiering geeft inzicht in de financiële positie op korte-, middellange- en lange termijn en de bijbehorende financieringsbehoefte.

Bestaand beleid

- *Wettelijke grondslag*
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)
Wet Houdbare overheidsfinanciën (HOF)
- *Interne regelgeving*
[Treasurystatuut 2015](#)
[Financiële verordening Gemeente Texel 2017 Art. 212 Gemeentewet](#)
[Controleverordening gemeente Texel 2017 Art. 213 Gemeentewet](#)
[Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 2017 Art. 213a Gemeentewet](#)

Trends en ontwikkelingen

1. Dieptepunt rente bereikt?
 2. Toerekening rente
 3. Verstrekken leningen aan maatschappelijke partners
- 1 De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Central Bank (ECB). Daarnaast zijn ook andere macro-economische effecten van belang voor de renteontwikkeling zoals de stijgende rente in de Verenigde Staten.
- De rentedaling in 2019 heeft haar laagste niveau ooit in augustus bereikt, negatieve rente voor 10- en 15jaars leningen. Sinds midden september is deze negatieve rente weer positief als gevolg van o.a. verbetering van macro-economische cijfers wereldwijd.
- 2 De omslagrente wordt berekend op basis van de werkelijke verhouding tussen de betaalde rente en het activavolume met uitzondering van de projectfinancieringen. De omslagrente voor 2020 is 0,15% (zie berekening verderop in deze paragraaf).
- Voor de nieuwe investeringen in 2020 wordt met een rentepercentage van 1% gerekend. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentestand voor het aantrekken van een lening van 15 jaar plus voorzichtigheidshalve een opslag van 1%.
- 3 De gemeente verstrekt leningen aan maatschappelijke partners. Voorbeelden zijn de starters- en blijversleningen en leningen voor het energieneutraal maken van woningen. Het verstrekken van dergelijke leningen is van invloed op de financieringsbehoefte.

Beleidsdoelstelling

Beheersing van de financiële positie en de daarbij behorende kosten en risico's door sturing en bewaking.

Renterisico

Om het renterisico te toetsen heeft de wetgever twee instrumenten gedefinieerd: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

- **Kasgeldlimiet (renterisico vlottende schuld)**
De grondslag voor de kasgeldlimiet is 8,5% van de omvang van het begrotingstotaal incl. Werkbedrijf De Bolder.
- De kasgeldlimiet van de gemeente is voor het jaar 2020 ca. € 4,8 miljoen. Dit betekent dat de gemiddelde omvang van kortlopende leningen per kwartaal (peildatum 1^e dag van iedere maand) met een looptijd van maximaal een jaar niet hoger mag zijn dan dit bedrag.
- **Renterisico vaste schuld**
Om het renterisico voor gemeenten te beperken heeft het Ministerie een norm gesteld. Deze norm heeft betrekking op leningen met een looptijd langer dan een jaar en houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal bij het begin van het jaar mag worden afgelost.

Het doel van deze norm is te voorkomen dat bij herfinanciering door aflossingen en renteherzieningen grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen.

In de volgende tabel is de norm afgezet tegen de feitelijke situatie op basis van de huidige leningenportefeuille. De gemeente voldoet meerjarig ruim aan deze norm.

(bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	56.349	56.349	56.349	56.349
Percentage bij ministeriële regeling	20%	20%	20%	20%
Rente risiconorm (20% van € 56 miljoen)	11.269	11.269	11.269	11.269
Renterisico (aflossingen + renteherziening)	-/-1.187	-/-1.205	-/-1.223	-/-1.241
Ruimte (rente risiconorm - renterisico)	10.082	10.064	10.046	10.028

Kasbeheer

Het betalingsverkeer wordt nagenoeg alleen via de BNG Bank uitgevoerd. De BNG Bank doet de regulering van de saldi rekening-courant inclusief Leer-Werkbedrijf De Bolder. Dagelijks wordt het bedrag boven het wettelijk toegestane werkkapitaal automatisch overgeboekt naar de Schatkist en indien nodig op verzoek terug gehaald.

Daarnaast heeft de gemeente twee bankrekeningen voor o.a. het afstorten van kasgeld van de publieksbalie.

Leningenportefeuille, liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Leningenportefeuille

Bij een ongewijzigde leningenportefeuille ziet deze de komende jaren er als volgt uit. De leningenportefeuille zal mede afhankelijk zijn van de afkoop exploitatievergoeding haven Oudeschild.

Stand leningen per 31-12-2019		24.971.233
	Rente	Hoofdsom lening
2020	€ 987.171	-/- € 1.187.455
	Lening 1999-2019 3,680% (€ 19.705)	€ 2.722.681 € 108.907
	Lening 2006-2046 4,120% (€ 115.267)	€ 3.400.000 € 58.785
	Lening 2006-2046 4,135% (€ 383.295)	€ 11.200.000 € 193.320
	Lening 2006-2047 4,270% (€ 349.737)	€ 9.800.000 € 159.776
	Lening 2010-2025 3,250% (€ 119.167)	€ 10.000.000 € 666.667
2021	€ 987.171	-/- 1.204.693
2022	€ 943.955	-/- 1.222.653
2023	€ 900.004	-/- 1.241.364
Stand leningen per 31-12-2023		20.115.068

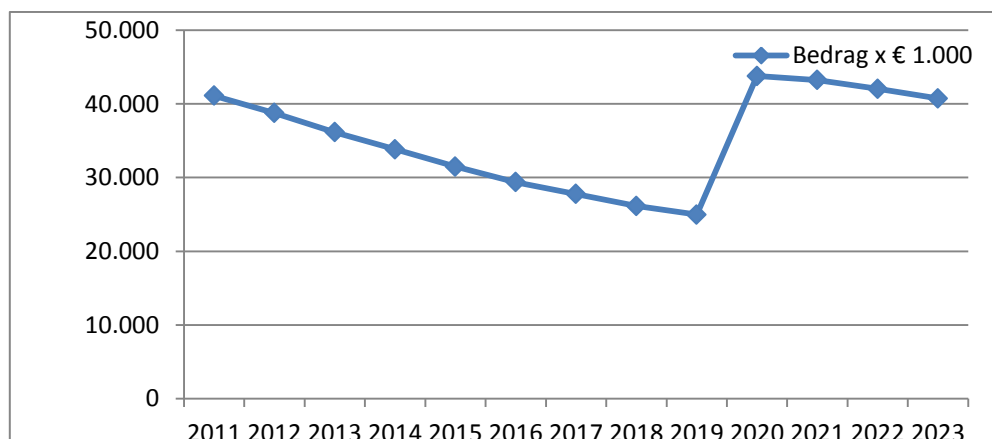
Liquiditeitsplanning 2019-2023

bedragen x € 1.000

	2019 september	2019 oktober	2019 november	2019 december	2020	2021	2022	2023
Liquide middelen per 1e vd maand	1.233.102	-11.865.448	-13.355.015	-15.225.165	-4.197.175	-4.576.834	-4.628.831	-4.799.059
Kasgeldlening per 1 september 2019	-11.000.000							
Kortlopende schuld	-9.766.898							
Consolidatie					20.000.000	2.000.000	1.500.000	1.500.000
Saldo kasstroom operationele activiteiten	-342.460	-86.572	-378.705	-2.384.539	1.875.183	2.230.089	2.593.868	2.966.742
Saldo kasstroom investeringsactiviteiten	-1.590.561	-1.411.550	-1.500.000	-1.000.000	-20.288.110	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Saldo kasstroom financieringsactiviteiten	-168.446	5.638	5.638	14.409.612	-2.001.732	-3.317.087	-3.299.096	-3.281.091
Saldo kasstroom de Bolder	2.917	2.917	2.917	2.917	35.000	35.000	35.000	35.000
Begroot eindsaldo	-11.865.448	-13.355.015	-15.225.165	-4.197.175	-4.576.834	-4.628.831	-4.799.059	-4.578.409

In onderstaande grafiek is rekening gehouden met het aantrekken van langlopende leningen en het benutten van de wettelijke kasgeldlimiet van ca. € 4,5 miljoen (toegestane korte schuld conform wetgeving). De provincie is akkoord gegaan om tijdelijk deze limiet te overschrijden in verband met de afkoop exploitatievergoeding haven Oudeschild. In de het liquiditeitsoverzicht is reeds rekening gehouden met deze afkoop.

Verloop leningenportefeuille inclusief financieringsbehoefte

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft aan of de gemeente een financieringstekort of -overschot heeft.

Indien het rijk de gemeente bericht dat alle decentrale overheden samen het collectieve aandeel in het EMU-tekort zoals bedoeld in artikel 3, lid 6, van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is.

	(bedragen x € 1.000)				
	2019 Begroting (actueel na hjr)	2020	2021	2022	2023
Exploitatiesaldo	0	626	117	203	106
Mutaties reserves	-328	62	676	935	1.005
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-328	688	793	1.138	1.111
+ Afschrijvingen	2.746	3.119	3.092	3.100	3.103
-/- Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-10.500	-7.245	-179	-351	-636
+ Baten uit bijdragen van andere overheden (niet in exploitatie of bij investeringen meegenomen)	0	0	0	0	0
+ Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
-/- Aankoop grond en uitgaven aan bouw- en woontijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).	-1.145	-550	0	0	0
+ Baten bouwgrondexploitatie voor zover niet op exploitatie verantwoord	3.245	60	0	0	0
EMU saldo -/- tekort / + overschot	-5.982	-3.928	3.706	3.887	3.578

Renteschema

Externe rentelasten financiering		987.171
Externe rentebaten		-/- 80.811
Saldo rentelasten en rentebaten		906.360
Rente grondexploitatie	-/- 4.000	
Rente projectfinanciering	-/- 848.300	
Rentebaat doorverstrekte lening	0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-/- 852.300
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		54.060
De aan taakvelden toe te rekenen rente		0
Renteresultaat op taakveld Treasury		54.060

Berekening omslagrente

Boekwaarde vaste activa gemeente Texel per 1/1/2020	59.150.756
Boekwaarde projectfinancieringen per 1/1/2020	-/- 21.372.312
Boekwaarde vaste activa gemeente Texel per 1/1/2020 - berekening omslagrente	37.778.444
Boekwaarde vaste activa Werkbedrijf De Bolder per 1/1/2020	3.563.000
Totaal boekwaarde vaste activa concern	41.341.444

Boekwaarde vaste activa € 41.341.444 / Taakveld toe te rekenen rente € 54.060 = 0,13%. = 0,15% afgerond 0,15%.

Verbonden Partijen in dit programma

Naam verbonden partij	Taakvelden binnen de begroting	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
BNG Bank NV	0.5 Treasury	Het met specialistische dienstverlening mogelijk maken dat de financiële transacties op een efficiënte en effectieve wijze worden uitgevoerd.
NV Alliander	0.5 Treasury	Het beheren van onze aandelen (850 = 0,02%).

In [paragraaf A](#) Verbonden Partijen is de basisinformatie per verbonden partij opgenomen.

Daar waar er in deze Programmabegroting voorstellen zijn opgenomen waarbij een verbonden partij betrokken is, wordt dit ook specifiek in het voorstel beschreven.

PARAGRAAF G LOKALE LASTEN

Waar gaat het over?

In de paragraaf lokale lasten staat welke belastingen en leges de gemeente van de burger vraagt en wat de jaarlijkse opbrengsten zijn.

Elke gemeente kan zelfstandig belastingen en heffingen opleggen. Dat kan voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten. Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in de door de raad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities er zijn bij het bestuur, hoe meer middelen er moeten zijn voor realisatie.

Bestaand beleid

De bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening.

Trends en ontwikkelingen

- Als basis wordt de verwachting van het Centraal Planbureau zoals opgenomen in de meicirculaire van de algemene uitkering genomen. Voor 2020 verwacht het Centraal Planbureau een inflatie van 1,4%. Voorgesteld wordt om de belastingen en tarieven met 1,4% te verhogen.
- Onroerend goed stijgt nog steeds in waarde. Verwacht wordt dat de waardestijging in 2020 zal doorzetten.

Beleidsuitgangspunten

Het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd, uitzonderingen hierop worden nader toegelicht.

Toeristenbelasting

Voorgesteld wordt de toeristenbelasting te verhogen met € 0,20 per overnachting van € 1,85 tot € 2,05. De regeling met betrekking tot het betalen van de toeristenbelasting met een maximum van 7 nachten zal worden ingetrokken. De vrijstellingen voor beroep en studie worden geschrapt.

Forensenbelasting

Voorgesteld wordt om de forensenbelasting met 11% te laten stijgen. Dit is gebaseerd op de stijging van de toeristenbelasting van € 1,85 naar € 2,05, is 11%.

Kwijtscheldingen

Voor mensen met de laagste inkomens kunnen gemeentelijke belastingen geheel of gedeeltelijk worden kwijtscholden. In beginsel moet iedereen de aanslag gemeentelijke belastingen betalen. De gemeente kan in uitzonderlijke gevallen overgaan tot kwijtschelding (geheel of gedeeltelijk) van gemeentelijke belastingen. Dit is afhankelijk van het inkomen en wordt getoetst aan de voorwaarden voor kwijtschelding die in de invorderingswet staan.

De gemeente werkt op dit onderdeel samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Het waterschap toetst alle verzoeken en geeft de gemeente informatie over het wel of niet verlenen van kwijtschelding. Het voordeel van deze samenwerking is dat de belastingbetaler maar één keer een verzoek hoeft in te dienen.

Rapportage kostendekkendheid leges

Achtergrond leges en kostendekkendheid

De Gemeentewet (artikel 229b) is de basis voor de legesheffing. Het uitgangspunt is dat de tarieven van de leges zodanig vastgesteld worden dat de geraamde opbrengsten van de leges niet uitgaan boven de geraamde lasten daarvan.

Gelet op de grote verscheidenheid aan diensten waarvoor leges geheven kunnen worden is het voor de wetgever in formele zin niet mogelijk gebleken daar voorschriften voor te geven zonder te vervallen in zeer gedetailleerde regelgeving. De wetgever heeft het daarom aan de gemeente zelf over willen laten om te bepalen welke diensten tegen welk tarief in een verordening worden vastgelegd. De mogelijkheid van kruissubsidiëring (subsidiëring van onrendabele activiteiten met 'winst' uit rendabele activiteiten) is toegestaan.

De primitieve begroting is de basis voor de berekening van het onderzoek kostendekkendheid leges. Ook is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie.

De legesverordening en de bijbehorende tarieventabel van Texel is in 3 titels verdeeld:

- Titel 1. Algemene dienstverlening
- Titel 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (onder andere omgevingsvergunning)
- Titel 3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de kostendekkendheid van de tarieventabel. Hiermee wordt duidelijk of de kostendekkendheid voldoet aan de wettelijke eisen.

Voor de kostendekkendheid van leges van gemeenten gelden een aantal wettelijke kaders, zo is er specifieke wetgeving die de maximale prijs per product aangeeft.

Daarnaast heeft de raad van Texel kaders gesteld. De raad vindt dat '*tarieven voor diensten en producten kostendekkend moeten zijn, tenzij*'. Waarbij het '*tenzij*' geldt voor besluiten van de raad om voor bepaalde diensten geen of een lager tarief te hanteren.

Voor burgers en bedrijven is het belangrijk de kostendekkendheid te bewaken zodat zij niet te veel of te weinig betalen voor geleverde diensten. In geval van rechtszaken waarbij de hoogte van tarieven in het geding is, moet de gemeente kunnen aantonen dat de tarieven binnen de wettelijke kaders van kostendekkendheid vallen.

Inzicht in de kostendekkendheid geeft ook zicht op heffingsruimte. Zolang de maximale kostendekkendheid (100%) niet bereikt is, kunnen tarieven worden verhoogd. Bij een keuze voor het verhogen van de tarieven is het niet noodzakelijk om alle tarieven te verhogen. Ook is het niet noodzakelijk om tarieven met hetzelfde percentage te verhogen. Zolang de maximale kostendekkendheid van het geheel niet overschreden wordt, kan per tarief besloten worden of en met hoeveel procent het tarief verhoogd wordt. Wettelijk voorgeschreven tarieven mogen niet verhoogd worden.

Kostendekkendheid algemeen

De kostendekkendheid van de gemeente Texel is totaal 82,4 % (in 2019 was dit 83,9%).

Berekening kostendekkendheid

Titel 1 Algemene dienstverlening

Titel 1 Algemene dienstverlening			Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 46.228	€ 27.636	€ 73.864	€ 75.236	101,86%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 71.713	€ 31.221	€ 102.934	€ 85.181	82,75%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 33.774	€ 23.724	€ 57.498	€ 48.491	84,34%
hoofdstuk	4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen	€ 1.398	€ 1.594	€ 2.992	€ 2.129	71,16%
hoofdstuk	5	Diversen burgerlijke stand	€ 0	€ 0	€ 0	€ 30	0,00%
hoofdstuk	6	Verstrekkings op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 259	€ 296	€ 555	€ 452	81,44%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 1.556	€ 1.388	€ 2.944	€ 1.487	50,51%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Huisvestingsvergunning	€ 17.292	€ 19.716	€ 37.008	€ 24.000	64,85%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 346	€ 394	€ 740	€ 633	85,54%
hoofdstuk	13	Marktstandplaatsen	€ 303	€ 345	€ 648	€ 603	93,06%
hoofdstuk	14	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	15	Kansspelen	€ 173	€ 197	€ 370	€ 136	36,76%
hoofdstuk	16	Kabels en leidingen	€ 605	€ 691	€ 1.296	€ 1.105	85,26%
hoofdstuk	17	Verkeer en vervoer	€ 11.068	€ 6.925	€ 17.993	€ 16.309	90,64%
hoofdstuk	18	Diversen	€ 144	€ 164	€ 308	€ 88	28,57%
Kostendekking Titel 1			€ 184.859	€ 114.291	€ 299.150	€ 255.880	85,54%

Lasten

De lasten zoals die in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep betreffende de vergunning.

De volgende lasten (niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
2. Kosten voor Bijzonder ambtenaren van de burgerlijke stand (trouwen);
3. Trouwboekjes;
4. Afdrachten aan het rijk;
5. Kosten van druk- en bindwerk;
6. Aankoopkosten van gehandicapten parkeerkaarten en medische indicatie.

Toelichting: Titel 1:

Bij titel 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen, deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

De overige tarieven voor 2020 worden ten opzichte van 2019 geïndexeerd. Het percentage waarmee wordt geïndexeerd is 1,4%. De opbrengsten van alle diensten binnen titel 1 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven.

Binnen een titel mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, mits deze gecompenseerd wordt door een lagere kostendekkendheid voor een andere dienst.

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	2	Vooroverleg (principeverzoek / conceptaanvraag)	€ 29.778	€ 27.307	€ 57.085	€ 44.777	78,44%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 506.529	€ 456.149	€ 962.678	€ 966.022	100,35%
hoofdstuk	4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	N.v.t	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 11.180	€ 9.661	€ 20.841	€ 17.210	82,58%
hoofdstuk	9	Slopmelding	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Reprokosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	12	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2			€ 547.487	€ 493.117	€ 1.040.604	€ 1.028.009	98,79%

Lasten

De lasten zoals die in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten(niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met overheadkosten);
2. Kosten welstandscommissie;
3. Publicatie in de Staatscourant.

Toelichting: Titel 2:

De kostendekkendheid van titel 2 is net onder de 100% gebleven en hoewel er getoetst wordt op de gehele verordening wordt geadviseerd om onder deze grens te blijven. Het is namelijk goed mogelijk dat de jurisprudentie wijzigt m.b.t. kruissubsidiëring met als gevolg een toename van bezwaar en beroepsprocedures. De opbrengsten van alle diensten binnen titel 2 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven. Binnen een titel mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, mits deze gecompenseerd wordt door een post met lagere kostendekkendheid.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kostendeckking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 25.301	€ 22.574	€ 47.875	€ 29.698	62,03%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 126.944	€ 106.467	€ 233.411	€ 22.873	9,80%
hoofdstuk	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	4	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendeckking Titel 3			€ 152.245	€ 129.041	€ 281.286	€ 52.571	18,69%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel (zie ook toelichting titel 3).

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met overheadkosten)

Toelichting: Titel 3:

Titel 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij veel gemeente niet kostendekkend.

Conclusie

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kostendeckking
Kostendeckking titel 1	€ 184.859	€ 114.291	€ 299.150	€ 255.880	85,54%
Kostendeckking titel 2	€ 547.487	€ 493.117	€ 1.040.604	€ 1.028.009	98,79%
Kostendeckking titel 3	€ 152.245	€ 129.041	€ 281.286	€ 52.571	18,69%
Kostendeckking totale tarieventabel	€ 884.591	€ 736.449	€ 1.621.040	€ 1.336.460	82,44%

De kostendekkendheid van de gemeente Texel voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Eventueel is er ruimte om de tarieven van titel 3 te verhogen.

Omdat de toe te rekenen kosten mede gebaseerd zijn op jurisprudentie is een exact 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de aan leges toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Overschrijding van de kostendekkendheid kan leiden tot het onverbindend verklaren van de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. Dit betekent dat er geen leges geheven kunnen worden. Door iets onder het toegestane maximum te blijven wordt dit risico opgevangen. Vanuit dit oogpunt is een dekkingspercentage tussen de 90 en 95 % aan te bevelen.

Welke belastingen en leges heft de gemeente en wat levert dat op?

Omschrijving	Werkelijke Opbrengst 2018 €	Geraamde opbrengst 2019(na wijziging) €	Geraamde opbrengst 2020 €
a. Afvalstoffenheffing	1.646.719	1.823.699	1.973.483
b. Reinigingsrechten voor bedrijven	101.457	103.515	102.558
c. Forensenbelasting	1.078.886	1.107.012	1.242.510
d. Havengelden	138.639	149.627	151.357
e. Leges (incl. bouwvergunningen c.s.)	1.815.229	1.294.293	1.336.460
f. Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven)	109.510	62.387	63.260
g. Marktgelden	16.711	18.735	18.997
h. OZB eigenarenbelasting	1.043.492	1.560.722	1.555.106
i. OZB gebruikersbelasting	796.785	377.746	335.512
j. Parkeerbelastingen (excl. vergunningen/boetes)	3.361.894	4.290.500	4.290.500
k. Precariobelasting	170.197	172.334	174.747
l. Reclamebelasting	102.207	100.000	101.400
m. Rioolheffing	3.152.952	3.281.401	3.414.857
n. Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	5.340.851	5.756.363	7.057.363

ad a De gemeente heft afvalstoffenheffing van huishoudens die gebruikmaken van de diensten van de gemeentelijke ophaaldienst.

De afvalstoffenheffing stijgt voor een éénpersoonshuishouden van € 175,13 naar € 189,51 en voor een meerpersoonshuishouden van € 282,19 naar € 305,36. De hoofdoorzaken van deze stijging zijn de kosten van de met de HVC aangegane dienstverleningsovereenkomst (2e tranche), structureel meer aangeleverde hoeveelheden grof huisvuil en minder opbrengsten uit kunststof.

ad b Vanaf 1 januari 2015 zamelt de gemeente geen bedrijfsafval meer in behalve voor bedrijven waarvoor de gemeente een ondergrondse container heeft geplaatst.

Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Toelichting kostendekkendheid huishoudens	1.510.124	313.195	150.164	-1.973.483	100%
Toelichting kostendekkendheid bedrijven	59.271	34.432	8.855	-102.558	100%

ad c Forensenbelasting is een belasting die de gemeente heft, als personen meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning voor zich of voor hun gezin houden. Het geldt alleen voor personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Texel. De forensenbelasting is gebaseerd op de WOZ-waarde. De forensenbelasting stijgt met 11%. Dit is gebaseerd op de stijging van de toeristenbelasting van € 1,85 naar € 2,05, is 11%.

ad d Onder de naam 'havengeld' wordt een recht geheven voor vaartuigen die gebruik maken van de gemeentelijke haven. De havengeldtarieven worden trendmatig verhoogd met 1,4%.

ad e Leges worden in rekening gebracht voor een dienst die de gemeente levert. Voorbeelden van zo'n dienst zijn: het behandelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning en het verstrekken van een uittreksel uit het bevolkingsregister. De geraamde opbrengst 2020 wordt trendmatig verhoogd met 1,4% in vergelijking met de begrote cijfers in 2019. Deze verhoging geldt niet voor de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten aangezien deze tarieven worden vastgesteld door het Rijk.

leges	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
Kostendekkendheid totale tarieventabel	884.591	736.449	1.621.040	- 1.336.460	82,44%

- ad f** De gemeente kent een verordening 'lijkbezorging rechten'. Hierin staan de tarieven die gelden voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. In de opbrengsten zijn ook de huuropbrengsten van graven meegenomen. Ook deze tarieven worden trendmatig verhoogd.
- ad g** De gemeente heft marktgelden voor het innemen van een standplaats met marktwaren. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd.
- ad h/i** Eigenaren betalen een OZB eigenarenbelasting. Gebruikers van niet woningen betalen ook gebruikersbelasting.
- De eigenaar: Iedereen die op 1 januari eigenaar is van een onroerende zaak ontvangt een aanslag OZB eigenarenbelasting. Indien men het eigendom in de loop van het belastingjaar verkoopt heeft dat geen invloed op de hoogte van de aanslag. Meestal verrekent de notaris de eigenarenbelasting met de nieuwe eigenaar.
 - De gebruiker: Iedereen die op 1 januari een onroerende zaak (niet woning) in gebruik heeft, ontvangt de aanslag OZB gebruikersbelasting. Verhuizing in de loop van het belastingjaar heeft geen invloed op de hoogte van de aanslag. Hier staat tegenover dat de gebruiker, bij bijvoorbeeld verhuizing in de loop van het jaar, geen aanslag OZB gebruikers voor de nieuwe onroerende zaak ontvangt.
 - Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De gemeenten moeten jaarlijks een nieuwe waarde voor het onroerend goed vaststellen. Over deze waarde wordt de aanslag Onroerende Zaakbelastingen berekend. Deze waarde wordt overigens ook gebruikt door de Belastingdienst en het waterschap.
 - Het tarief van de OZB wordt zodanig vastgesteld, dat de netto-opbrengst 1,4% trendmatig stijgt ten opzichte van begrote opbrengst van 2019. Het tarief van de OZB kan pas worden vastgesteld als bekend is wat de waarde-ontwikkeling van het onroerend goed op Texel is.
- ad j** De gemeente heft parkeerbelasting van degene die een voertuig parkeert op een door de gemeente ingerichte parkeervoorziening. Als niet wordt betaald op een parkeerplaats waar parkeerbelasting moet worden betaald, dan legt de gemeente een parkeerboete op, de zogeheten *naheffingsaanslag*.
Voor 2020 wordt voorgesteld de tarieven van de parkeerbelasting onveranderd te laten. De kosten voor de naheffingsaanslag worden gelijkgesteld aan het landelijk maximum van € 64,50.
- ad k** De gemeente heft precariobelasting als derden gebruik maken van de openbare ruimte voor commerciële doeleinden. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 1,4%.
- ad l** Sinds 2018 heft de gemeente reclamebelasting. De opbrengst van deze belasting wordt - na aftrek van de door de gemeente betaalde kosten ten behoeve van inning- doorbetaald aan een vereniging van ondernemers in Den Burg. Uit deze opbrengst worden activiteiten en investeringen bekostigd ten behoeve van Texelse bedrijven. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 1,4%.
- ad m** Rioolheffing wordt geheven voor het gebruik van de riolering. Op 11 oktober 2017 heeft de gemeenteraad het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan 2018 - 2022 vastgesteld.
Als gevolg van nieuwe watertaken is het noodzakelijk om de rioolheffing meer dan trendmatig te verhogen (1,4% + € 2,00). Het nieuwe tarief voor de rioolheffing 2020 wordt € 280,09.

Rioolheffing	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Toelichting kostendekkendheid	2.797.411	361.156	256.290	-3.414.857	100%

- ad n** Het college stelt de raad voor het tarief te verhogen met € 0,20 naar € 2,05 per overnachting. Het maximum van 7 nachten is niet meer van toepassing en de vrijstellingen voor beroep en studie zijn geschrapt.

Hoofdstuk 9 - Overheveling projectbudgetten

Er zijn een aantal projecten waarvan de uitvoering langer duurt dan één jaar. De financiële verantwoording van deze projecten vindt binnen de exploitatie plaats en is daarom boekjaar gebonden. Om te voorkomen dat het restantbudget van projecten aan het eind van het jaar ten gunste van het rekeningresultaat komt, **wordt voorgesteld om het saldo van deze budgetten aan het einde van het jaar over te hevelen naar het volgende jaar.** In het onderstaande overzicht wordt naast de overhevelingsverzoeken ook aangegeven op welke termijn verwacht wordt dat het project gerealiseerd is (2020 of meerjarig).

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
Externe begeleiding zero based begroten	1	2019	600507	125.000	119.325	ja	ja	Uitvoering is begonnen, planning is meer jarig en loopt door.
Amendement onderzoek toeristenbelasting	1	2019	694005	50.000	48.030	ja		Onderzoek is gestart. Presentaties aan de raad is geweest. Loopt door in 2020.
Herinrichting opslagterrein Pontweg	1	2017	500510	13.266		ja		Er zijn een aantal maatregelen in gang gezet om bodemvervuiling tegen te gaan. Afsluitbare poort moet nog worden aangeschaft en geplaatst.
Planet Texel	1	2015	600264	73.396			ja	Uitvoering van projecten op basis van Planet Texel is meerjarig en loopt door.
Restant organisatieontwikkeling VTH	1	2018	682220	25.212		ja	nee	Budget wordt besteed voor tijdelijk inhuur en/of andere inhuur.
Restant organisatieontwikkeling gemeentewerken	1	2018	620101	35.532		ja	nee	Budget wordt in 2020 uitgegeven.
Opleidingskosten kwaliteit uitvoering VTH taken borgen.	1	2018	682240	20.940		ja	nee	Budget wordt besteed aan teamontwikkeling en verdere kwaliteitsborging.
Informatiebeleids plan	1	2018	512001	25.000	25.000	ja	nee	Het onderzoek naar digitale

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
								duurzaamheid is op verzoek van het regionaal archief doorgeschoven naar 2020. Het deel voor het onderzoek naar nieuwe innovatieve IT-gebieden ook overhevelen naar 2020.
Maatschappelijke begeleiding en verhoging taalniveau statushouders	2	2019	662100	46.623		ja	nee	Via meicirculaire 2019 binnengekomen en wordt ter voorbereiding gebruikt voor de nieuwe Wet inburgering vanaf 1 januari 2021. Vanaf 2019 Q4 wordt gestart met de voorbereiding.
Ijslandse aanpak op Texel implementeren	2	2019	667113	80.000	77.386	ja	ja	Uitvoering is begonnen, zwaartepunt van uitgaven ligt in 2020 en 2021.
Praktijkondersteuner huisarts	2	2019	666201	60.000	32.852	ja	nee	Project gestart Q2 2019. Naar verwachting start praktijkondersteuner in de loop van 2020.
Alternatieve vormen van dagbesteding	2	2019	666201	100.000	100.000	ja	nee	Geplande start project Q4 2019 en loopt door in 2020.
Besluit organiseren van het sociaal domein	2	2019	666205	128.000	21.120	ja	ja	Loop door tot Q2 2021
Actieplan toeristisch toekomstplan	3	2019	656301	120.000	120.000	ja		Loop door in 2020
Bestemmingsplannen (omgevingswet)	3	2016	681000	20.000	20.000		ja	Vorbereiding invoering Omgevingswet is in volle gang, wordt de komende jaren uitgevoerd.
Bestemmingsplannen (omgevingswet)	3	2016	681000	30.000	30.000		ja	Vorbereiding invoering Omgevingswet is in volle gang, wordt de komende jaren uitgevoerd.
Bestemmingsplannen	3	2016	681016	44.215	38.162		ja	De

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
en								bestemmingsplannen kernen zijn vastgesteld. Dit budget is echter nog nodig voor de beroepsfase, eventuele reparaties en daarna het maken van geconsolideerde plannen.
Natuur en landschap	3	2016	655001	15.000				Samen met partijen op de Hoge Berg wordt een voorstel gedaan om het gebied duurzaam in stand te houden.
Zendmastenbeleid	3	2018	631008	10.000	10.000		ja	Uitvoering start tweede helft 2019.
Ontwikkelen water- netwerkknooppun t	3	2018	655001	10.000			nee	Samen met een aantal Texelse organisaties wordt een stichting opgericht 'Zoete toekomst Texel' die zich bezig gaat houden met de ondergrondse opslag van zoet water. De verwachting is dat eind 2019/begin 2020 dit gereed zal zijn.
Onderzoek noodzakelijke voorbereiding verharde strandslagen uitvoeren	3	2019	656404	50.000	50.000	ja		Vanwege capaciteits-gebrek wordt dit niet in 2019 uitgevoerd.
Landschapsbeleids plan	3	2019	655003	40.000	40.000	ja		In overleg met de schapenboeren wordt gewerkt aan een plan om het Texelse schaap te behouden. Verwachting is dat in de eerste helft van 2020 dit plan gereed is.
Haven Oudeschild	4	2015	631005	31.335		nee		Er zullen in 2019 nog kosten worden gemaakt. Bedrag

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
								derhalve nog nodig.
Ontwikkeling meerjarenonderho udsplan haven Oudeschild	4	2017	622106	23.637		ja		Uitwerking en verdieping MJOP moet nog gemaakt
Vuilwaterinstallati e haven Oudeschild	4	2014	622106	15.000		ja		Er moet een overeenkomst gesloten worden. Verwacht dat dit in 2019 of 2020 gedaan wordt.
Aanleg glasvezel buitengebied	4	2018	631011	128.000		ja		De definitieve afrekening vindt plaats na 31-12-2020 op basis van het daadwerkelijk aangesloten percelen.
Stimulering economische projecten	4	2016	631006	99.304 10.000				Restant inzetten voor werkgelegenheids- projecten die aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs verbeteren zoals Koksopleiding.
Wifi op haven Oudeschild aanleggen	4	2019	631005	16.000	16.000	ja		Uitgestelde planning
Walstroom op haven Oudeschild aanleggen	4	2019	631005	1.487.60 4	1.487.604		ja	Uitgestelde planning
Uitvoering huisvestingsplan Artex, voorbereidingskos ten	6	2018	654137	25.000	25.000			In uitvoering. Met inachtneming van de kaders die de raad op 29 mei 2019 voor het vervolgonderzoek heeft vastgesteld.
Texelse energie uiterlijk 2020 Subsidie Texelse energie uiterlijk 2020	7	2018	672309	261.615		ja		Subsidieregeling energieneutrale woningen in uitvoering. Zal doorlopen in 2020.
labr planet texel	7		600264	1.913.55 4	1.163.158		ja	Volgens planning
Energieneutrale woningen	7		672309	266.615	204.149		ja	Volgens planning
Amendement inzetten zelfvoorziening	7	2019	672390	50.000	21700		ja	Nog in uitvoering
Mobiliteitsvisie/ac tieprogramma	8	2013	672302	12.246	12.246			Opdracht is gegeven voor

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
								verkeersonderzoek.
Aankoop/onderhoud lichtmasten	8	2018	621030	470.000		ja		Vervanging openbare verlichting veerhaven in opdracht Rijkswaterstaat loopt. Gereed 2019/2020. Niet zeker of alle werkzaamheden in 2019 afgerond worden.
Trapverbinding Laagwaalderweg	8	2018	620100	12.500		ja		Voorbereidingen zijn getroffen.
Omgevingswet	8	2017	682267	77.206	6.148		ja	Betreft meerjarig project Voorbereiding invoering Omgevingswet is in volle gang, wordt de komende jaren uitgevoerd.
Expertise ontwikkelen tijdelijke woningbouw	8	2016	682200	13.694	13.694		ja	Wordt ingezet bij extra kosten voor bv tijdelijke woningbouw.
Noodvoorziening Teso Den Helder	8	2019	621159	125.000	125.000		ja	Er wordt nog ovelegd met RWS. Verwachting is dat uiterlijk begin 2020 opdracht gegeven kan worden voor aanschaf van de noodbrug.
Noodaanlanding TESO	8	2015	621159	163.886	163.886			Het saldo op deze post bestaat hoofdzakelijk uit de BTW component van de noodaanlanding. Het bedrag is inclusief BTW geraamd, maar de BTW is wel gecompenseerd. Inmiddels heeft de belastingdienst het standpunt ingenomen dat compensatie van BTW niet mogelijk is en wordt een navorderingsaanslag opgelegd. De gemeente tekent beroep aan tegen deze aanslag. De

Projectgeld/ Incidentele budgetten	Pr	Jaar besl.	Kpl.	Proj. Budg.	Restant budget per 1/9/2019	Uitv. 2020	Meer- jarig	Stand van zaken
								raad wordt geïnformeerd over de uitkomst van dit bezwaar/beroep.
Actieplan mobiliteit	8	2019	621411	50.000	15.655			Opdracht is gegeven voor parkeeronderzoek, wordt in 2019 uitgegeven.
Parkeeronderzoek	8	2018	621411	16.125	-			Opdracht is gegeven voor parkeeronderzoek, wordt in 2019 uitgegeven.
Omgevingswet	8	2019	682267	135.000	135.000		ja	Vorbereiding invoering Omgevingswet is in volle gang, wordt de komende jaren uitgevoerd. Dit budget is specifiek beschikbaar gesteld voor het maken van de Omgevingsvisie
Omgevingsvergunning	8	2019	682220	65.200	65.200			Verwachting dit jaar, maar nog niet zeker.
Locatie kompasschool	8	2019	474010	480.000	480.000	ja		Uitvoering is gestart in het 1 ^e kwartaal 2019 en wordt vervolgd in 2020.

Hoofdstuk 10 - Subsidies

Voor instellingen met een Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF) heeft de gemeenteraad besloten de subsidies te indexeren op basis van het percentage prijsontwikkeling uit de meicirculaire algemene uitkering. De indexering voor 2020 is vastgesteld op 1,4%. Bij de begroting 2020 1^e fase is uitgegaan van een prijsontwikkeling van 2,0%. De indexering geldt voor KopGroep Bibliotheken, Young 4 Ever, Artex - Kunstenschool Texel, Texels Museum en Texels Welzijn. Deze subsidies zijn daarom lager dan in de 1^e fase aan u gecommuniceerd is. Deze verhoging kost structureel € 21.595 en is meegenomen in deze begroting. Ook de overige subsidies zijn verhoogd met 1,4% voor het jaar 2020, lasten € 9.937.

Het college stelt de raad voor om voor 2020 de volgende subsidieplafonds vast te stellen conform artikel 3.1 van [Algemene Subsidieverordening Texel 2016](#). Subsidiebedragen uit deze 'budgetten' stelt het college vast volgens de regels die zij in overeenkomstige [uitvoeringsregelingen](#) heeft vastgelegd:

Programma 2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
€ 14.746	Jaarlijkse subsidies maatschappelijke organisaties
€ 12.813	Eenmalige subsidies maatschappelijke organisaties
€ 27.559	Subtotaal subsidieplafonds Programma 2
Programma 6	Samen beleven en bewegen
€ 40.647	Jaarlijkse subsidies kunst & cultuur
€ 33.887	Eenmalige subsidies kunst & cultuur
€ 91.913	Jaarlijkse subsidies sport
€ 50.000	Eenmalige subsidies sportinvesteringsfonds
€ 20.526	Gemeentelijke monumenten
€ 20.526	Schapenboeten
€ 28.906	Onderhoud schapenboeten
€ 286.405	Subtotaal subsidieplafonds Programma 6
Programma 7	Duurzaam, schoon en innovatief
€ 35.000	Subsidie energieneutrale (vakantie)woningen (3^e tranche)
€ 117.061*	Subsidie energieneutrale woningen (1^e en 2^e tranche, budget voor periode 2017-2020)
€ 152.061	Subtotaal subsidieplafonds Programma 7

* Stand 4 september 2019 van het budget voor de 1^e en 2^e tranche voor subsidie energie neutrale woningen afkomstig van de provincie. De beginstand van het beschikbaar gestelde bedrag was € 360.000 en geldt voor de periode 2017 t/m 2020.

Daar waar het een structurele subsidie op naam betreft heeft het college besloten deze als aparte post in de begroting op te nemen. Het college stelt de raad voor onderstaande bedragen voor het jaar 2020 hiervoor beschikbaar te stellen. Dit zijn **maximale** bedragen. De hoogte van de daadwerkelijke subsidie wordt gebaseerd op de gegevens bij de aanvraag en kan lager zijn, niet hoger.

Programma 2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
€ 24.998	Dorpshuis 't Skiltje
€ 22.824	Stichting tot Exploitatie van Dorpshuis De Hof
€ 14.197	Stichting tot Exploitatie van het Eierlandsche Huis
€ 9.101	Dorpshuis "De Waldhoorn"
€ 11.158	Dorpshuis de Bijenkorf
€ 12.240	Stichting Dorpshuis "De Wielewaal"
€ 13.881	Stichting Broodnodig op Texel
€ 461.634	Stichting Texels Welzijn
€ 50.700	Stichting Peuterplezier Texel
€ 164.503	Stichting Young 4 Ever
€ 12.584	Parnassiagroep/Brijderstichting
€ 37.518	Stichting Vluchtelingenwerk
€ 2.924	Stichting Slachtofferhulp Nederland
€ 3.042	GGD (lokaal maatwerk)
€ 33.273	Stichting MEE
€ 874.577,00	Subtotaal subsidies op naam Programma 2

Programma 6	Samen beleven en bewegen
€ 19.742	Stichting Cultuurhistorisch Museum Texel
€ 4.936	Stichting Luchtvaartmuseum Texel
€ 6.964	Stichting Broadway Texel
€ 9.480	Stichting Lokale Omroep Texel
€ 3.549	Stichting 't Drijverhuus
€ 162.622	Diverse werkgevers van combinatiefunctionarissen
€ 289.817	Stichting KopGroep Bibliotheken
€ 352.544	Stichting Artex-Kunstenschool Texel
€ 7.500	Stichting Artex-Kunstenschool Texel (project CMK)
€ 295.534	Stichting Texels Museum
€ 170.000	Sportstichting Texel
€ 1.322.688	Subtotaal subsidies op naam Programma 6

€ 2.663.290 Totaal subsidies

Samenvattend de beschikbare subsidiegelden per programma:

Programma	Subsidieplafonds	Subsidies op naam	Totaal
2. Zorg voor elkaar, veiligheid op orde	€ 27.559	€ 874.577	€ 902.136
6. Samen beleven en bewegen	€ 286.405	€ 1.322.688	€ 1.609.093
7. Duurzaam, schoon en innovatief	€ 152.061	-	€ 152.061
Totaal	€ 466.025	€ 2.197.265	€ 2.663.290

Hoofdstuk 11 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In gevolge artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in de programmabegroting een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	Begroting 2020
Onroerende zaak belasting	1.891
Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	7.057
Forensenbelasting	1.243
Precariorechten	175
1) Totaal lokale heffingen	10.365
Algemene uitkering	25.652
2) Totaal algemene uitkering	25.652
Dividend	62
3) Totaal dividenden	62
Onvoorzien	8
4) Totaal onvoorzien	8
Saldo financiering	18
5) Totaal voordeel financieringsfunctie	18
Totaal algemene dekkingsmiddelen	36.105

Hoofdstuk 12 - Begrippenlijst Programmabegroting

BDU: Brede Doeluitkering

Een Brede Doeluitkering is een financiële bijdrage van het rijk aan provincies en stadsregio's voor de uitvoering van verkeer- en vervoerbeleid op regionaal niveau. De gemeente kan de provincie een bijdrage vragen voor projecten die het verkeer en vervoer kwalitatief verbeteren.

Bestaand beleid:

Beleid is het stellen van doelen, middelen en een tijdspad *in onderlinge samenhang*. Liefst zijn plaats en tijd omschreven. Onder beleid wordt dus verstaan het aangeven van de richting en de middelen waarmee de gestelde organisatie- of maatschappelijke doelen worden gerealiseerd.

Bestemmingsreserve:

Een reserve is een vermogensbestanddeel dat onderdeel is van het eigen vermogen. Een reserve kan (bedrijfs)economisch vrij worden besteed.

Een [bestemmingsreserve](#) is een reserve waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. Zie artikel 43 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor de nadere beschrijving.

Binnen de bestaande formatie:

De formatie is de toegestane omvang van het personeel uitgedrukt in fulltime eenheden (fte).

Als werkzaamheden “binnen de bestaande formatie” kunnen worden uitgevoerd, zijn er geen extra middelen nodig. De taak kan worden uitgevoerd binnen de aanwezige personeelsbezetting.

Doelenboom:

De doelenboom is een instrument, waarbij per programma een maatschappelijk doel (wat willen we bereiken), beleidsdoelen en operationele doelen (wat gaan we daarvoor doen) worden geformuleerd. De doelenboom beschrijft een toekomstige situatie en maakt het mogelijk de voorgenomen doelen te volgen tot en met de realisatie.

Economisch nut:

Economische nut heeft als kenmerk een zekere mate van verhandelbaarheid en draagt bij aan de mogelijkheid om (financiële) middelen te verwerven.

GREX:

De afkorting GREX staat voor grondexploitatie. Een grondexploitatie is een financiële vertaling van een ruimtelijk plan, waarbij kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd. Een grondexploitatie geeft inzicht in de kosten van bouwrijp maken en woonrijp maken enerzijds en de te verwachten grondopbrengsten anderzijds.

Voor nadere informatie: zie [commissie BBV](#)

Incidentele- en structurele lasten/baten:

Incidentele lasten/baten zijn éénmalige uitgaven/inkomsten die maximaal twee jaar terugkomen.

Structurele lasten/baten zijn uitgaven/inkomsten die drie jaar of langer terugkomen.

Inflatie:

Inflatie is een stijging van het algemeen prijspeil. Bij inflatie daalt de waarde van het geld; voor hetzelfde bedrag kan minder gekocht worden.

Kapitaalgoederen:

Kapitaalgoederen zijn gemeentelijke investeringen in de vorm van wegen, groen en recreatieve voorzieningen, speelvelden, riolering, gebouwen, openbare verlichting, en civiele kunstwerken. Onderhoud van deze kapitaalgoederen is van belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder andere op het gebied van vervoer, leefbaarheid en recreatie. Daarnaast is onderhoud nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Kasgeldlimiet:

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort (korter dan 1 jaar) mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane [kasgeldlimiet](#) is 8,5% van het begrotingstotaal.

Liquiditeitsplanning:

Het doel van de liquiditeitsbegroting is om per maand, kwartaal of jaar inzicht te krijgen of er voldoende financiële middelen zijn om aan alle betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Een liquiditeitsplanning geldt als een controlemiddel. Het is een schatting van de inkomende en uitgaande geldstromen.

Maatschappelijk nut:

Maatschappelijk nut is datgene dat voor het welzijn van de inwoners nuttig, gewenst of nodig is. Investerings- en voorzieningen met een maatschappelijk nut zijn niet verhandelbaar en genereren geen inkomsten.

Mei- en septembercirculaire algemene uitkering:

In de [mei- en septembercirculaire](#) wordt de gemeente geïnformeerd over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen, inclusief die voor het sociaal domein, en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds. De informatie betreft zowel de financiële kant als de beleidsmatige kant. De informatie gaat over het begrotingsjaar en de komende vier jaren. Daarnaast wordt het voorgaande jaar definitief afgerekend.

Paragrafen: wat staat daar voor informatie in?

In de begroting worden in afzonderlijke [paragrafen](#) de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De paragrafen zijn programma-overschrijdend. Zie voor nadere informatie artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Rationeel beheer

Rationeel beheer is het planmatig beheer van kapitaalgoederen, waarbij met hulp van software het meerjarig onderhoud wordt gepland. Hierdoor ontstaat inzicht in de meerjarige structurele kosten van deze kapitaalgoederen en kunnen maatregelen genomen worden om pieken in deze onderhoudskosten op te vangen.

Schatkistbankieren

[Schatkistbankieren](#) verplicht gemeenten hun liquide middelen - met uitzondering van een werkkapitaal - aan te houden bij de schatkist.

Treasury

[Treasury](#) staat voor het beheren van de geldstromen en het beperken van de financiële risico's.

Verbonden partij

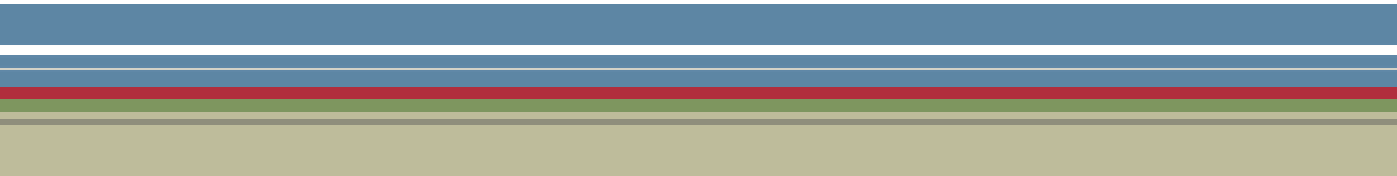
Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en N.V. Huisvuilcentrale zijn voorbeelden van verbonden partijen.

Overhead

De Commissie BBV heeft de volgende definitie voor de [overhead](#): alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (Notitie overhead juli 2016); de overhead is het deel van een budget dat een organisatie aan de eigen organisatie besteedt. Het zijn die kosten die niet direct aan een bepaalde productactiviteit zijn toe te rekenen.

Opslagkosten

Opslagkosten zijn kosten die direct betrekking hebben op een taakveld. De kosten vallen niet onder de term overhead. Voorbeelden zijn: directe loonkosten op een taak, toegerekende uren van auto's en machines op een taakveld, kapitaallasten, huisvestingskosten die direct op een taakveld drukken etc.

Hoofdstuk 13 - Schema behandeling Programmabegroting 2020

10 oktober 2019	Programmabegroting 2020 fase 2: “Begroting vaststellen” verzenden naar raadsfracties
24 oktober 2019	Informeel avond technische vragen
30 oktober 2019	Bespreking programmabegroting 2020 fase 2 in commissie
07 november 2019	Vaststelling programmabegroting 2020 fase 2 (inclusief investeringsplan, begroting Leer-Werkbedrijf De Bolder en belastingverordening)
18 december 2019	Vaststelling belastingverordeningen OZB, reclamebelasting en forensenbelasting.

Hoofdstuk 14 - Besluit

Programmabegroting 2020 fase 2:

In fase 2 stelt de raad de begroting vast.

De raad van de gemeente Texel;

Gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

Overwegende

Besluit

1. De begroting van Leer- Werkbedrijf De Bolder vast te stellen;
2. **Hoofdstuk 5A Nieuwe Investerings** 2020 vast te stellen en de daarmee structureel samenhangende lasten van € 260.714;
3. **Hoofdstuk 5B Vervangingsinvesteringen** 2020 ad. € 165.750 vast te stellen, welke binnen de beschikbare budgetten voor vervangingsinvesteringen blijven;
4. de overige (vervangings-)investeringen vanuit hoofdstuk 5B voor 2021 - 2023 *voor kennisgeving aannemen*.
5. **Hoofdstuk 4B financiële vertaling voorstellen** vast te stellen, waarin 14 nieuwe beleidsvoorstellen opgenomen staan, waarvan een tweetal structureel, voor een bedrag van € 1.097.000 incidenteel en € 755.000 structureel.
6. T.a.v. **Hoofdstuk 6 Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve** de 6 incidentele voorstellen, de lustrumherdenking € 50.000 (6) en de financiële consequenties voor het Wegencategoriseringsplan € 270.000 (7) vast te stellen
7. *kennis te nemen* van de incidentele baten en lasten alsmede van de stand van de Algemene Reserve van € 4.401.663, zoals opgenomen in **hoofdstuk 6 het overzicht incidentele baten en lasten en de stand van de algemene reserve**
8. **Hoofdstuk 2, Meerjarenraming 2020 - 2023** vast te stellen, met daarin opgenomen de volgende structurele bezuinigingen:

1. Geen opruimingskosten meierblissen meer	€ 35.000
2. Versoberen uitvoering informatiebeleidsplan	€ 15.000
3. Verlagen bijdrage VVV naar niveau TESO	€ 122.000
4. Economie Algemeen, middelen verlagen	€ 50.000
5. Sportinvesteringsfonds opheffen	€ 50.000
6. Taakstelling Sport & Cultuur	€ 95.000
Totaal	€ 367.000

9. De volgende projecten te temporiseren:
 1. De aanpassing van de Trompstraat-Buurtje (voorstel 2020-805) wordt verschoven naar 2021. De geraamde lasten ad € 7.000 schuiven 1 jaar op.
 2. De investering Parkeerterrein Vogelenzang (voorstel 2020-806) wordt uitgevoerd in 2021 in plaats van 2020. De kapitaallasten/onderhoud ad € 34.000 schuiven dus een jaar op. Deze worden structureel gedekt uit mobiliteit.
 3. De inspanning om de gemeentelijke organisatie energie neutraal te krijgen wordt uitgesteld: in 2020/2021 uitwerking plannen en uitvoering in 2022. De lasten ad € 18.000 per saldo (€ 60.000 kapitaallasten -/- € 42.000 energievoordeel) schuiven door naar het begrotingsjaar 2022.
10. In afwijking van de besluitvorming over de Programmabegroting Fase I te parkeerinkomsten **niet** te verhogen.
11. In afwijking van de besluitvorming over de Programmabegroting Fase I de verhoging van de toeristenbelasting **beperken** tot € 0,20 per overnachting, en gelijktijdig het maximum van de 7 nachten schrappen. Het nieuwe tarief voor 2020 wordt dan € 2,05 per overnachting. Vrijstelling voor beroep en studie schrappen.
12. Hoofdstuk 9 overheveling budgetten van 2019 naar 2020 vast te stellen;
13. De belastingen en leges trendmatig te verhogen met 1,4% met uitzondering van:
 - a. parkeerbelastingen
De parkeerbelastingen worden niet verhoogd in afwijking van de besluitvorming Fase 1, de naheffingsaanslag wordt aangepast aan het wettelijk maximum;
 - b. Leges rij- en reisdocumenten
De wettelijke voorgeschreven tarieven zijn nog niet bekend. Hierover zal uiterlijk in de raad december een voorstel volgen. Aanpassing van het wettelijk maximum is hierbij het uitgangspunt;
 - c. Onroerende zaakbelasting
Het tarief van de onroerende zaakbelasting wordt dusdanig aangepast dat de opbrengst met 1,4% (niet meer dan trendmatig) stijgt. De tarieven moeten nog worden berekend op basis van de waardeontwikkeling van het onroerend goed en zullen uiterlijk in december aan de raad worden aangeboden;
 - d. Forensenbelasting
Het tarief van de forensenbelasting wordt dusdanig aangepast dat de opbrengst met 1,4% (niet meer dan trendmatig) stijgt. De tarieven moeten nog worden berekend op basis van de waardeontwikkeling van het onroerend goed en zullen uiterlijk in december aan de raad worden aangeboden;
 - e. Reclamebelasting
Het tarief van de reclamebelasting wordt dusdanig aangepast dat de opbrengst met 1,4% (niet meer dan trendmatig) stijgt. De tarieven moeten nog worden berekend op basis van de waardeontwikkeling van het onroerend goed en zullen uiterlijk in december aan de raad worden aangeboden;
 - f. Rioolrechten
De rioolrechten stijgen, in het kader van de kostendekkendheid op basis van het nieuw vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan (GPR) € 274,25 naar € 280,09.

g. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing stijgt in het kader van de kostendekkendheid, voor eenpersoonshuishouden van € 175,13 naar € 189,51 per aansluiting en voor meerpersoonshuishoudens van € 282,19 naar € 305,36. Dit is inclusief de trendmatige verhoging, de milieubelasting van het rijk op brandbaar afval, stijgende aanlevering grof huisvuil en de hogere kosten als gevolg van de dienstverleningsovereenkomst met de NV Huisvuilcentrale.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 7 november 2019,

De griffier, De voorzitter,

Hoofdstuk 15 - Overzicht baten en lasten per taakveld

Omschrijving hoofdstuk	Bedrag 2020
Taakveld 0.1 Bestuur	
Subtotaal lasten Bestuur	1.361
Subtotaal baten Bestuur	0
Saldo Bestuur	1.361
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	
Subtotaal lasten Mutaties reserves	1.167
Subtotaal baten Mutaties reserves	1.016
Saldo Mutaties reserves	151
Taakveld 0.2 Burgerzaken	
Subtotaal lasten Burgerzaken	609
Subtotaal baten Burgerzaken	209
Saldo Burgerzaken	400
Taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie	
Subtotaal lasten Overhead, Ondersteuning organisatie	8.619
Subtotaal baten Overhead, Ondersteuning organisatie	208
Saldo Overhead, Ondersteuning organisatie	8.411
Taakveld 0.5 Treasury	
Subtotaal lasten Treasury	1.395
Subtotaal baten Treasury	1.468
Saldo Treasury	73
Taakveld 0.61 OZB woningen	
Subtotaal lasten OZB woningen	5
Subtotaal baten OZB woningen	1.555
Saldo OZB woningen	-1.550

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen

Subtotaal lasten OZB niet-woningen	0
Subtotaal baten OZB niet-woningen	336
Saldo OZB niet-woningen	-336

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

Subtotaal lasten Parkeerbelasting	0
Subtotaal baten Parkeerbelasting	4.318
Saldo Parkeerbelasting	-4.318

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Subtotaal lasten Belastingen overig	511
Subtotaal baten Belastingen overig	276
Saldo Belastingen overig	235

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Subtotaal lasten Algemene uitkering en overige Gemeentefonds	0
Subtotaal baten Algemene uitkering en overige Gemeentefonds	25.652
Saldo Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-25.652

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Subtotaal lasten Overige baten en lasten	351
Subtotaal baten Overige baten en lasten	35
Saldo Overige baten en lasten	316

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Subtotaal lasten Crisisbeheersing en brandweer	2.282
Subtotaal baten Crisisbeheersing en brandweer	45
Saldo Crisisbeheersing en brandweer	2.237

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Subtotaal lasten Openbare orde en veiligheid	641
Subtotaal baten Openbare orde en veiligheid	71
Saldo Openbare orde en veiligheid	570

Taakveld 2.1 Verkeer, wegen en water

Subtotaal lasten Verkeer, wegen en water	4.552
Subtotaal baten Verkeer, wegen en water	218
Saldo Verkeer, wegen en water	4.334

Taakveld 2.2 Parkeren

Subtotaal lasten Parkeren	564
Subtotaal baten Parkeren	0
Saldo Parkeren	564

Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen

Subtotaal lasten Economische havens en waterwegen	784
Subtotaal baten Economische havens en waterwegen	906
Saldo Economische havens en waterwegen	-122

Taakveld 3.1 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Subtotaal lasten Economische ontwikkeling	343
Subtotaal baten Economische ontwikkeling	0
Saldo Economische ontwikkeling	343

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Subtotaal lasten Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	53
Subtotaal baten Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	29
Saldo Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	24

Taakveld 3.4 Economische promotie

Subtotaal lasten Economische promotie	721
Subtotaal baten Economische promotie	8.300
Saldo Economische promotie	-7.579

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Subtotaal lasten Openbaar basisonderwijs	80
Subtotaal baten Openbaar basisonderwijs	0
Saldo Openbaar basisonderwijs	80

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Subtotaal lasten Onderwijshuisvesting	1.031
Subtotaal baten Onderwijshuisvesting	12
Saldo Onderwijshuisvesting	1.019

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Subtotaal lasten Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	742
Subtotaal baten Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	20
Saldo Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	722

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Subtotaal lasten Sportbeleid en activering	394
Subtotaal baten Sportbeleid en activering	29
Saldo Sportbeleid en activering	365

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Subtotaal lasten Sportaccommodaties	1.363
Subtotaal baten Sportaccommodaties	260
Saldo Sportaccommodaties	1.103

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Subtotaal lasten Cultuurpresentatie, productie en participatie	618
Subtotaal baten Cultuurpresentatie, productie en participatie	27
Saldo Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	591

Taakveld 5.4 Musea

Subtotaal lasten Musea	486
Subtotaal baten Musea	169
Saldo Musea	317

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Subtotaal lasten Cultureel erfgoed	439
Subtotaal baten Cultureel erfgoed	1
Saldo Cultureel erfgoed	438

Taakveld 5.6 Media

Subtotaal lasten Media	285
Subtotaal baten Media	0
Saldo Media	285

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Subtotaal lasten Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.474
Subtotaal baten Openbaar groen en (openlucht)recreatie	252
Saldo Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.222

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Subtotaal lasten Samenkracht en burgerparticipatie	1.449
Subtotaal baten Samenkracht en burgerparticipatie	10
Saldo Samenkracht en burgerparticipatie	1.439

Taakveld 6.2 Wijkteams

Subtotaal lasten Wijkteams	907
Subtotaal baten Wijkteams	0
Saldo Wijkteams	907

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Subtotaal lasten Inkomensregelingen	2.996
Subtotaal baten Inkomensregelingen	1.975
Saldo Inkomensregelingen	1.021

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Subtotaal lasten Begeleide participatie	2.339
Subtotaal baten Begeleide participatie	85
Saldo Begeleide participatie	2.254

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Subtotaal lasten Arbeidsparticipatie	290
Subtotaal baten Arbeidsparticipatie	0
Saldo Arbeidsparticipatie	290

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Subtotaal lasten Maatwerkvoorzieningen (WMO)	50
Subtotaal baten Maatwerkvoorzieningen (WMO)	158
Saldo Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-108

Taakveld 6.71 Maatwerkdienst-verlening 18+

Subtotaal lasten Maatwerkdienst-verlening 18+	3.528
Subtotaal baten Maatwerkdienst-verlening 18+	0
Saldo Maatwerkdienst-verlening 18+	3.528

Taakveld 6.72 Maatwerkdienst-verlening 18-

Subtotaal lasten Maatwerkdienst-verlening 18-	2.616
Subtotaal baten Maatwerkdienst-verlening 18-	0
Saldo Maatwerkdienst-verlening 18-	2.616

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Subtotaal lasten Geëscaleerde zorg 18+	20
Subtotaal baten Geëscaleerde zorg 18+	0
Saldo Geëscaleerde zorg 18+	20

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Subtotaal lasten Geëscaleerde zorg 18-	360
Subtotaal baten Geëscaleerde zorg 18-	0
Saldo Geëscaleerde zorg 18-	360

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Subtotaal lasten Volksgezondheid	25
Subtotaal baten Volksgezondheid	0
Saldo Volksgezondheid	25

Taakveld 7.2 Riolering

Subtotaal lasten Riolering	2.804
Subtotaal baten Riolering	3.457
Saldo Riolering	-653

Taakveld 7.3 Afval

Subtotaal lasten Afval	2.066
Subtotaal baten Afval	2.383
Saldo Afval	-317

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Subtotaal lasten Milieubeheer	1.164
Subtotaal baten Milieubeheer	11
Saldo Milieubeheer	1.153

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Subtotaal lasten Begraafplaatsen en crematoria	77
Subtotaal baten Begraafplaatsen en crematoria	63
Saldo Begraafplaatsen en crematoria	14

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Subtotaal lasten Ruimtelijke ordening	520
Subtotaal baten Ruimtelijke ordening	0
Saldo Ruimtelijke ordening	520

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Subtotaal lasten Wonen en bouwen	1.413
Subtotaal baten Wonen en bouwen	1.054
Saldo Wonen en bouwen	359

Totaal generaal lasten	54.494
Totaal generaal baten	54.611
Totaal generaal saldo	117